

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

**MUHAMMED BİN MUSTAFA TARAFINDAN İSTİNSAH EDİLEN TABİRNAME
(37B-82A): İNCELEME-METİN-DİZİN-TIPKIBASIM**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEDA TEMİZ DEMİRCİ

İSTANBUL 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

**MUHAMMED BİN MUSTAFA TARAFINDAN İSTİNSAH EDİLEN TABİRNAME
(37B-82A): İNCELEME-METİN-DİZİN-TIPKIBASIM**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEDA TEMİZ DEMİRCİ

TEZ DANIŞMANI: PROF. DR. GÜLDEN SAĞOL YÜKSEKKAYA

İSTANBUL 2019

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Seda TEMİZ DEMİRCİ "Muhammed bin Mustafa Tarafından İstinsah Edilen Tabirname (37b-82a): İnceleme-Metin-Dizin Tıpkıbasım konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

İmza

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Gülden SAĞOL YÜKSEKKAYA
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Prof. Dr. Mesut ŞEN
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Dilek HERKMEN
Üniversitesi Düzce Üniversitesi

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 24.10.2019 tarih ve 2019/12-06 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Okan YESİLOT
Müdür

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖN SÖZ.....	V
ÖZET	VII
ABSTRACT	VIII
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ	IX
KISALTMALAR VE İŞARETLER	X
GİRİŞ	1
1. RÜYALAR VE TABİRNAMELER ÜZERİNE	1
1.1. Türk Edebiyatında Rüya ve Tabirnameler	2
1.1.1. Yazma Tabirnameler Üzerine Yapılan Çalışmalar	3
2. MUHAMMED BİN MUSTAFA TARAFINDAN İSTİNSAH EDİLEN	
TABİRNAME.....	6
2.1. Müstensihi	6
2.2. Tavsifi	6
2.3. İçeriği	7
2.4. Dili ve Sahası.....	14
İNCELEME	16
1. YAZIM ÖZELLİKLERİ.....	17
1.1. Ünlülerin Yazımı	17
1.1.1. a ünlüsünün yazımı.....	17
1.1.2. e ünlüsünün yazımı.....	17
1.1.3. ı ünlüsünün yazımı	18
1.1.4. i ünlüsünün yazımı	19
1.1.5. o ünlüsünün yazımı	19
1.1.6. ö ünlüsünün yazımı	20
1.1.7. u/ ü ünlüsünün yazımı	20

1.2. Ünsüzlerin Yazımı	21
1.2.1. b-p ünsüzlerinin yazımı	21
1.2.2. c-ç ünsüzlerinin yazımı.....	21
1.2.3. t-d ünsüzlerinin yazımı	22
1.2.4. k-g ünsüzlerinin yazımı	23
1.2.5. s ünsüzünün yazımı	23
1.3. Bitişik Yazım.....	24
1.4. Şedde (ˇ).....	25
1.5. Hemze (¸)	26
2. GRAMER.....	26
2.1. SES BİLGİSİ.....	26
2.1.1. Ünlüler.....	26
2.1.1.1. Ünlü Değişmeleri	26
2.1.1.1.1. e>i i>e değişimi	26
2.1.1.2. Ünlü Uyumları	27
2.1.1.2.1. Kalınlık - İncelik Uyumu	27
2.1.1.2.2. Düzlük- Yuvarlaklık Uyumu	28
2.1.1.3. Ünlü Düşmesi.....	28
2.1.1.4. Ünlü Birleşmesi.....	29
2.1.2. Ünsüzler.....	29
2.1.2.1. Ünsüz Değişmeleri	29
2.1.2.2. Tonlulaşma.....	31
2.1.2.3. Ünsüz Uyumu	31
2.1.2.4. Ünsüz Türemesi	31
2.1.2.5. Ünsüz İkizleşmesi	32
2.1.2.6. Ünsüz Düşmesi	32
2.1.2.7. Kelime Başındaki y	32
2.2. ŞEKİL BİLGİSİ.....	33
2.2.1. Çekim Ekleri.....	33
2.2.1.1. İsim Çekim Ekleri	33

2.2.1.1.1. Çokluk Eki	33
2.2.1.1.2. Aitlik Eki.....	33
2.2.1.1.3. İyelik Ekleri.....	33
2.2.1.1.4. Hâl Ekleri	34
2.2.1.1.4.1. Yönelme Hâli.....	34
2.2.1.1.4.2. Belirtme Hâli	34
2.2.1.1.4.3. Bulunma Hâli.....	35
2.2.1.1.4.4. Ayrılma Hâli.....	35
2.2.1.1.4.5. İlgi Hâli	35
2.2.1.1.4.6. Vasıta Hâli.....	36
2.2.1.1.4.7. Eşitlik Hâli.....	36
2.2.1.1.4.8. Yön Gösterme Hâli	36
2.2.1.2. Fiil Çekim Ekleri.....	37
2.2.1.2.1. Haber Kipleri.....	37
2.2.1.2.1.1. Geniş Zaman.....	37
2.2.1.2.1.2. Geniş Zamanın Menfisi.....	37
2.2.1.2.1.3. Belirli Geçmiş Zaman	37
2.2.1.2.1.4. Belirli Geçmiş Zamanın Menfisi	38
2.2.1.2.1.5. Belirsiz Geçmiş Zaman	38
2.2.1.2.1.6. Gelecek Zaman	39
2.2.1.2.2. Dilek Kipleri.....	39
2.2.1.2.2.1. İstek Kipi	39
2.2.1.2.2.2. İstek Kipinin Menfisi	40
2.2.1.2.2.3. Şart Kipi	40
2.2.1.2.2.4. Şart Kipinin Menfisi	40
2.2.1.2.2.5. Emir Kipi.....	40
2.2.1.2.2.6. Emir Kipinin Menfisi	41
2.2.1.2.3. Birleşik Kipler	41
2.2.1.2.3.1. Hikâye	41
2.2.1.2.3.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi	41
2.2.1.2.3.1.2. Belirsiz Geçmiş Zamanın Hikâyesi	42

2.2.1.2.3.2. Şart.....	42
2.2.1.2.3.2.1. Geniş Zamanın Şartı.....	42
2.2.1.2.3.2.2. Belirli Geçmiş Zamanın Şartı.....	42
2.2.1.2.3.2.3. Belirli Geçmiş Zamanın Şartının Menfisi.....	42
2.2.1.2.3.2.4. Belirsiz Geçmiş Zamanın Şartı.....	43
2.2.1.2.4. İsim Fiili.....	43
2.2.1.2.4.1. Geniş Zaman.....	43
2.2.1.2.4.2. Belirli Geçmiş Zaman.....	43
2.2.1.2.4.3. Şart Kipi.....	43
2.2.1.2.4.4. İsim Fiilin Menfisi.....	44
2.2.1.2.5. Sıfat Fiiller.....	44
2.2.1.2.5.1. Geniş Zaman İfadeli Sıfat Fiiller.....	44
2.2.1.2.5.2. Geçmiş Zaman İfadeli Sıfat Fiiller.....	44
2.2.1.2.5.3. Gelecek Zaman İfadeli Sıfat Fiiller.....	45
2.2.1.2.6. Zarf Fiiller.....	45
METİN.....	47
DİZİN.....	96
KİŞİ ADLARI DİZİNİ.....	319
KAYNAKÇA.....	322
TIPKIBASIM.....	325

ÖN SÖZ

Tabirnameler, yazıldıkları dönemin dil özelliklerinin ve sözcük hazinesinin araştırılmasında Türk dili çalışmaları içinde önemli bir yere sahiptirler. Türk edebiyatı sahasında tercüme ya da telif çok sayıda tabirname yazılmıştır. Üzerinde çalıştığımız eser, Muhammed bin Mustafa tarafından H. 1110 (M.1699) yılının Rebiü'l-ahir ayında istinsah edilmiş ve Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Reisül-Küttab 450 numarada muhafaza edilmektedir.

Harekesiz nesih ile mensur olarak yazılmış olan metnimizde her sayfada 15 satır vardır. Metnin başında 8 varaklık Romen rakamları ile (Ia-VIIIb) numaralandırılan fihrist bulunmaktadır. Bu kısımda baplar hakkında bilgiler verilmiştir. Metinde Allah'a şükran ve Hz. Muhammed'e övgü bildiren klasik bir giriş kısmı bulunmamakta, fihristin ardından baplara geçilmektedir. Eser toplam 26 bapтан oluşmaktadır. Çalışmamızda incelediğimiz 45 varaklık kısım ise 6 bap içermektedir (37b-82a).

Eser, 17. yüzyılın sonunda istinsah edilmesine rağmen Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait pek çok dil özelliğini de barındırmaktadır. Açık ve sade bir dille kaleme alınan metin, dönemin dil özelliklerini yansıtması bakımından da önemli bir yere sahiptir.

Çalışmamız giriş, inceleme, metin, dizin ve tıpkıbasım olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır.

Giriş kısmında rüya, tabirnameler, üzerinde çalışılan eserin dil özellikleri, tavsifi, içeriği, yazılış tarihi ve müstensihî hakkında bilgi verilmiştir.

İnceleme bölümünde eserin yazım, ses ve şekil özellikleri üzerinde durulmuştur.

Metin kısmında Arap harfli metnin transkripsiyonu yapılmıştır. Burada metnin anlaşılmasını kolaylaştırmak için noktalama işaretleri kullanılmıştır. Arapça olarak verilen ayetler olduğu gibi yazılmış ve dipnotlarda günümüz Türkçesine tercümesi yapılmıştır. Bu ayetlerin tercümesi için Diyanet İşleri Başkanlığına ait olan <http://kuran.diyamet.gov.tr> adresindeki çeviriden yararlanılmıştır. Eserde verilen hadislerin ve şiir parçalarının tercümesi ise yapılmamıştır. Ayrı yazılması gerekirken bitişik yazılan bağlaçlar ve edatlar

kısa çizgi ile kelimeye bitişik yazılmıştır: *gördüm-ki, şâhibinden-şoñra* vb. Yanlış yazıldığı tespit edilen kelimeler metinde düzeltilerek dipnotta orijinal şekli ile gösterilmiştir.

Dizin bölümünde metinde yer alan bütün kelimelerin anlam ve kaynak bilgileri verilmiş, kelimelerin metinde hangi sayfada kaç kere geçtiği belirtilmiş, metinde farklı geçen Arapça kelimelerin orijinal biçimleri gösterilmiştir. Ek olarak “Kişi Adları Dizini” hazırlanmıştır. Dizin için *Türksözdiz* programı kullanılmıştır.

Tıpkıbasım bölümünde üzerinde çalıştığımız eserin 37b-82a varaklarının tıpkıbasımına yer verilmiştir.

Çalışmamda beni sürekli destekleyen, bilgi ve birikimi ile yol gösteren, hatalarımı anlayışla düzelteren saygıdeğer hocam Prof. Dr. Gülden SAĞOL YÜKSEKKAYA’ya teşekkür ederim. Ayrıca tez çalışmalarım boyunca fikir alışverişinde bulunduğum arkadaşım Deniz ALTUN BİLGİN’e, bana gösterdiği anlayış ve destekle her daim yanımda olan eşim Salih DEMİRCİ’ye ve aileme çok teşekkür ederim.

Seda TEMİZ DEMİRCİ

ÖZET

Sanat kaygısından uzak, halkın anlayabileceği sade bir dille yazılan tabirnameler; dönemin dil özelliklerinin, sözcük hazinesinin ve sosyal hayatının araştırılmasında önemli bir yere sahiptirler.

Bu yüksek lisans tezinde Muhammed bin Mustafa tarafından 17. yüzyılda istinsah edilen 219 varaklık tabirnamenin, 37b-82a arasındaki sayfaları üzerinde çalışılmıştır. Eser, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Reisül-Küttab 450 numarada muhafaza edilmektedir. Klasik Osmanlı Türkçesi döneminde istinsah edilen eserde Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait dil özellikleri de bulunmaktadır.

Tez çalışması “Giriş - İnceleme - Metin - Dizin - Tıpkıbasım” olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde rüya, tabirnameler, üzerinde çalışılan eserin dil özellikleri, içeriği, yazılış tarihi ve müstensihi hakkında bilgi verilmiştir.

İnceleme bölümünde metnin yazım, ses ve şekil özellikleri üzerinde durulmuştur.

Metin bölümünde Arap harfli yazmanın transkripsiyonu yapılmıştır. Bu bölümde Arapça olarak yazılmış olan ayet, hadis ve şiirler Arap harfli olarak gösterilmiş ve dipnotlarda ayetlerin günümüz Türkçesine tercümesi yapılmıştır.

Dizin bölümünde metinde geçen tüm kelimeler alfabetik olarak sıralanıp metinde geçen anlamları ile verilmiştir. Dizin için Türksözdiz programı kullanılmıştır.

Tıpkıbasım bölümünde eserin 37b-82a varaklarının tıpkıbasımına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rüya, Tabirname, Muhammed bin Mustafa, EAT, Klasik Osmanlı Türkçesi.

ABSTRACT

Dream interpretation books (tabirname) which are written in plain language that can be understood by the public far away from the aesthetic concern have an important place in the study of language characteristics, vocabulary and social life of the period belongs to.

In this disertation, pages between 37b-82a of *Tabirname* that is a 219-page book copied in 17th century by Muhammed bin Mustafa was studied. The book which has the characteristics of Old Anatolian Turkish is copied in the period of Classical Ottoman Turkish and Today, it is conserved in the number 450 of Süleymaniye Library.

Our study consists of five chapters: Introduction, review, text, index and facsimile.

In the introduction, the information about the vision and tabirname, language characteristics, content, date of writing and writer of the book was given.

The review section focuses on the spelling, sound and shape features of the text.

In the text part, the manuscript which is in Arabic was transcribed. Also, in this section, the verses, hadiths and poems written in Arabic were shown as Arabic letters and and verses were translated into modern Turkish in footnotes.

In the index section, all the words in the text are listed in alphabetical order with their meaning. The Türksözdiz program was used for this work.

In the facsimile section, facsimiles of the pages between 37b-82a of *Tabirname* book were included.

Keywords: Dream, Dream İnterpretation Books (Tabirname), Muhammed bin Mustafa, Old Anatolian Turkish, Classical Ottoman Turkish.

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

آ, ا	a, ā
أ, ا	e
ء	'
ب	b, p
پ	p
ت	t
ث	s
ج	c, ç
چ	ç
ح	h
خ	h
د	d
ذ	d, z
ر	r
ز	z
س	s
ش	ş
ص	s
ض	ž, đ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	'
غ	ğ
ف	f
ق	q
ك	k, g, ñ
ل	l
م	m
ن	n
و	v, o, ö, u, ū, ü
ه	h, a, e
لا	la, lā
ي	ā, ı, ī, i, y

KISALTMALAR VE İŞARETLER

Ar.	Arapça
A.g.m.	Adı geçen makale
Bk.	Bakınız
Bs.	Basım
c.	Cilt
Far.	Farsça
Lat.	Latince
Krş.	Karşılaştırınız
Rum.	Rumca
s.	Sayfa
T.	Türkçe
Yun.	Yunanca
( )	Ses olaylarını gösterir.
< >	Eksik yazılmış unsurları gösterir.
> <	Fazla yazılmış unsurları gösterir.
~	Değişik iki şekli gösterir.
<	Kelimenin kaynağını gösterir.
+	İsim tabanlarını gösterir.
-	Fiil tabanını gösterir.
?	Tereddüt gösterir.

GİRİŞ

1. RÜYALAR VE TABİRNAMELER ÜZERİNE

Arapça ru'yet kökünden türeyen rüya; uyku sırasında zihinde beliren görüntülerin bütünü, görülen hayaller dizisi anlamlarına gelmektedir.¹ Türkçe karşılığı “düş” olan kelime, *Divanü Lugati't-Türk*'te “tüş” şeklinde geçmektedir.² Sözlükte rüya ile aynı anlama gelen ‘hulm’ kelimesi ise daha çok kötü rüyalar için kullanılmıştır.

Rüyalar ve onların yorumlanması işi İslam dünyası için önem arz etmiştir. Nitekim Hz.Yusuf'un da rüya yorumladığı Kur'an-ı Kerim'in Yusuf suresinde anlatılmıştır.³ Ayrıca Hz.İbrahim ve Hz.Yakub'un da rüyalarının tabirine önem verdikleri Kur'an-ı Kerim'de yer almaktadır.⁴ Hz. Muhammed'e Bedir Savaşı öncesinde rüyasında düşmanlarının sayısı az gösterilmiş, ayrıca Hz. Muhammed'in Hudeybiye öncesinde Müslümanlarla Mekke'ye gireceğine dair gördüğü rüya da bir yıl sonra gerçekleşmiştir.⁵ Hadislerde de rüyaların önemine değinilmiş, hadis mecmualarında “Kitâbü'r-Rü'yâ” ve Kitâbü Ta'bîri'r-rü'yâ” başlıkları altında Hz. Muhammed'in rüyalarına ve yorumlarına yer verilmiştir.⁶

İslam literatüründe üç türlü rüya vardır: Rüya denilince akla ilk gelen, “rü'yâ-yı sâdika, rü'yâ-yı sâliha” olarak adlandırılan rüyaya rahmânî rüya, anlatılması ve tefsiri tavsiye edilmeyen, şeytanın vesveseleri ile aldatması olduğu düşünülen rüyalara şeytânî rüya ve kişinin günlük hayatında meşgul olduğu şeyler ile ilgili gördüğü rüyalara ise nefsânî rüya denilmektedir.⁷

İnsanlığın ayrılmaz bir parçası olan rüyaların gizemi yüzyıllar boyunca insanlar tarafından çözülmeye çalışılmıştır. Bu da rüyaların yorumlanması işini gerekli kılmıştır. Sözlükte “(rüya) yorma, yorumlama” manasına gelen tabir, önceden tedbir alma ve müjdeleme açısından dini ilimlerden sayılmıştır.⁸ Rüya yorumlayan kişilere *muabbir*, rüya

¹ İlhan Ayverdi, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük I-II-III*, Kubbealtı Yayınları, İstanbul, 2005.

² Kaşgarlı Mahmud, *Divânü Lugati't-Türk Tercümesi*, 4.b., III, (Çev. Besim Atalay), TDK Yayınları, Ankara, 1999, s.18

³ Yusuf 12/6, 21.

⁴ Yusuf 12/4-6; es-Sâffât 37/102.

⁵ Enfâl 8/43; Feth 48/27.

⁶ İlyas Çelebi, a.g.m.

⁷ İlyas Çelebi, a.g.m.

⁸ Vildan S. Coşkun, Orhan Şaik Gökyay, "Tabirname", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 35. cilt, s. 331-333.

yorumlarının yazıldığı eserlere de *ta'bir-nâme*, *ta'birât-ı vukûât*, *ta'birât-ı rü'yâ*, *rü'yâ-nâme*, *vâkıa-nâme*, *segir-nâme*, *güzâriş-nâme* gibi isimler verilmiştir.⁹

Tarihin başlangıcından itibaren geleceğe dair ipuçları rüyalarda aranmıştır. İnsanlar, rüyalarında beliren görüntülerin gelecekleri adına bir anlam ifade ettiğini düşünmüşlerdir. Bu nedenle rüya yorumu ile ilgili pek çok eser kaleme alınmıştır. Bu konudaki ilk metinler Asurlular tarafından yazılmıştır.¹⁰ British Museum'da muhafaza edilen bir *Mısır papirüsü* ise rüya tabiri konusunda günümüze ulaşan en eski eserdir.¹¹ Ayrıca Hindistan ve Yunan medeniyetlerinde de tabirnameler mevcuttur.¹²

İslam literatüründe de çok sayıda tabirname yazılmıştır. Bunların en önemlileri, İbn Sîrîn'in *Kitâbü'l-Cevâmi*'i ve Ca'fer es-Sâdık'ın *Kitâb fî ta'birî'r-rü'yâ*'sıdır.¹³

1.1. Türk Edebiyatında Rüya ve Tabirnameler

Rüya ve tabiri, Türk kültüründe gerek İslamiyetten önce gerekse İslamiyetten sonra büyük önem taşımıştır. Türk literatüründe efsanelerde, menkıbelerde, destanlarda, halk hikâyelerinde ve âşıklık geleneğinde rüya önemli bir unsur olmuştur.¹⁴ Türklerin ilk rüya yorumu kitabının Turfan'da bulunan ve Göktürk yazısıyla yazılmış olan *İrk Bitig* olduğu tespit edilmiştir.¹⁵ *Kutadgu Bilig*'de de rüyaların yorumu ile ilgili ayrı bir bölüm yer almaktadır.¹⁶

Türk destanlarında rüya, kahramanın nasıl hareket edeceğini belirleyen ve yapıyı oluşturan önemli bir motiftir. *Oğuz Kağan* ve *Altay-Türk* destanlarında, *Oğuz-nâme*'de, *Türeyiş* destanında, *Dede Korkut*'ta, *Şecere-i Terakime*'de ve *Manas Destanı*'nda kahramanların gördüğü rüyalar ve bu rüyaların tabiri önemli bir motif olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁷

⁹ Vildan S. Coşkun, Orhan Şaik Gökyay, a.g.m.

¹⁰ İlyas Çelebi, "Rüya", TDV İslâm Ansiklopedisi, 20. cilt, s. 306-310.

¹¹ İlyas Çelebi, a.g.m.

¹² İlyas Çelebi, a.g.m.

¹³ Vildan S. Coşkun, Orhan Şaik Gökyay, a.g.m.

¹⁴ Mehmet Emin Bars, "Türk Kültüründe Rüya ve Battal Gazi Destanı'nda İşlevleri", International Journal of Language Academy, Volume 3/1, Spring 2015, s. 78.

¹⁵ Bahaddin Ögel, Türk Mitolojisi, Türk Tarih Kurumu Yayınları, II. Cilt, Ankara 1995, S.571.

¹⁶ Hatice Tören, "Ta'bir-nâme", Türkiyat Mecmuası, 1997, s. 415-452.

¹⁷ Hatice Tören, a.g.m.

Türk edebiyatındaki çoğu tabirname Arapçadan tercüme edilmiştir.¹⁸ Türkçeye çevrilen ilk tabirnameler, İbn Sîrîn ve Ca'fer es-Sâdık'ın eserleridir.¹⁹ İbn Sîrîn ve Ca'fer es-Sâdık'ın eserleri Türk edebiyatındaki tabirnelere dayanak oluşturmuştur.

Coşkun ve Gökyay, Milli Kütüphane'de kırk civarında, Süleymaniye Kütüphanesinde ikisi Farsça, yedisi Arapça, geri kalanları Türkçeye tercüme yoluyla girenler olmak üzere biri manzum yetmiş kadar tabirname tespit etmiştir.²⁰ Adem Balaban ise yapmış olduğu çalışmada, Türkiye yazma kütüphanelerinde yüz altı adet tabirname tespit ettiğini belirtmiştir.²¹ Tabirname nüshalarının fazlalığı Türk edebiyatında bu türe önem verildiğini göstermektedir. Halkın anlayabileceği bir dille yazılan tabirnameler, dönemin dilini ve kelime hazinesini göstermesi açısından Türk dili araştırmaları içinde önemli bir yere sahiptirler. Tabirnameler ve nüshaları üzerine Türk edebiyatında pek çok çalışma yapılmıştır.

1.1.1. Yazma Tabirnameler Üzerine Yapılan Çalışmalar

a. Tezler:

1. Erdoğan, Arzu, *Türkçe Rüya Tabirnameleri ve İbn-i Sirin'den Tercüme Edilen Bir Tabirname (İnceleme- Metin- İndeks)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları, Yüksek Lisans Tezi, 1993.
2. Açıklın, Bünyamin, *Kur'an- ı Kerim 'de Rüya Kavramı*, Ankara Üniversitesi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1996.
3. Meral, Faruk, *Tabir-nâmeler Üzerine Bazı Araştırmalar*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1996.
4. Dülber, Hatice, *Rüyada Hadis Rivayeti ve Hz. Peygamberi Rüyada Görmenin Dini Değeri*, Ankara Üniversitesi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1997.
5. Zengin, Ahmet Yaşar, *Seyyid Süleyman 'ın Tabir-nâmesi Üzerine Bir Çalışma*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Yüksek Lisans Tezi, 1997.

¹⁸ Vildan S. Coşkun, Orhan Şaik Gökyay, a.g.m.

¹⁹ Erdoğan, *Türkçe Rüya Tabirnameleri ve İbn-i Sîrîn'den Tercüme Edilen Bir Tabirname*, MÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1993, s. 3.

²⁰ Vildan S. Coşkun, Orhan Şaik Gökyay, a.g.m.

²¹ Adem Balaban, "Türkçe Yazma Tabirnameler", Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 2014, 9, s. 112 - 132.

6. Yılmaz, Sadi, *Kitabü't-Ta`bir (Ta`birname-i Türki)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1998.
7. Tabak, İbrahim, *İbn Sirin'in Cevamiu't-Tabir Fi'r-Rüya Adlı Eseri*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1999
8. Eminoğlu, Hatice, *Müşkil-Güşâ (Tabîr-nâme) (Dil Bigisi-Metin-Dizin)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2003.
9. Baştürk, Şükrü, *Tüş Tabir-nâmesi Timur Ali Bin Abdülkerim (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin)*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.
10. Avcu, Ali İhsan, *Tabir-nâme (İnceleme-Metin-Dizin)*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008.
11. Sönmez Açıık, Sümeyra, *Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Bir Tabir-nâme (İnceleme-Metin-Dizin)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009.
12. Balaban, Adem, *Muhammed İbni Hasan İbni Aliyyi'l-Hüseyn'in Tabirnamesi (Metin, Sözlük, Dil İncelemesi)*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
13. Gündüz Tıraşçı, Serap, *Ta'bir-Nâme (Dil özellikleri-Metin-Dizin)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
14. Kırmalı, Fatih, *Ta`bir-nâme-i Türki (İnceleme-Metin-Dizinli Sözlük) (2 cilt)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
15. Öz, Sibel, *Hazâ Kitab-ı Tabir-nâme Kavlı-i Cā'fer-i Şadık (Giriş- İnceleme- Metin-Dizin)*, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
16. Otugüzel, Abdurrahman, *Tabir-nâme Tabir-nâme-i İbni Sîrîn-i âfâkî (Giriş-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
17. Ameda, Marsıda, *Ta'birname-i Muhyiddin Arabi Kuddise Sirruhu'l-Teala (1.-25.sayfalar) Transkripsiyon-Dizin*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.

18. Yılmaz, Burcu, *Mähmud Häsâniy Tarafından Özbek Türkçesine Tercüme Edilen Hüsâyn İbn-i İbrâhim Muhämmäd ât-Tâflisîy'nin Kâmilü't-Tâ'bir/Mükämmâl Tuş Tâ'birnâmâsi (7-61. sayfalar arası) (Transkripsiyon-inceleme-aktarı-dizin)*, Marmara Üniversitesi / Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.

b. Makaleler

1. Gökyay, Orhan Şaik, “Tabir-nâmeler”, Tarih Ve Toplum C. 16, İstanbul, 1991 s. 204-206
2. Öztürk, Arzu Erdoğan, “Türkçe Yazma Tabir-nâmeler”, Bir Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, Yesevi Yayıncılık, İstanbul, 1995 c. 3 s.71-77.
3. Tören, Hatice, “Tabir-nâme”, Türkiyat Mecmuası, C. XX (1997), İstanbul, S. 415
4. Turan, Fikret, “Eski Bir Türkçe Tâbirnâmede Ebced Hesabı”, Bir: Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, sy. 9-10 (1998), s. 671-684.
5. Yılmaz, Kadriye- Çetin, Kamile, “Rüyalar ve Niyaz-ı Mısri'nin Tabiratü'l-Vakıat Adlı Eserinde Rüyaların Dili”, Turkish Studies International Periodical For The Languages Literature And History Of Turkish Or Turkic, Volume 2/4, Fall 2007.
6. Balaban, Adem, “Türkçe Yazma Tabirnameler”, 2014, Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 9, 112 – 132.
7. Küçük, Osman Nuri, “Muhyiddîn İbnü'l-Arabî'ye Göre Rüya ve Tabiri”, Marife, Kış 2014, ss. 31-56.
8. Deger, Mete Bülent, “Tâhirü'l-Mevlevî'nin İstinsah Ettiği Müellifi Bilinmeyen Bir “Tabir-nâme” Üzerine”, Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi 2015 Yıl:3, Sayı:5 Sayfa:105-114.
9. Sümbüllü, Yusuf Ziya, “Tabir-nâme-i Hurûf Üzerine Bir İnceleme”, Kesit Akademi Dergisi, Mart 2016, Sayı: 3, s. 1-11.
10. Sarıkaya, Erdem, “Eski Türk Edebiyatında İlk Edebî Rüya: Oğurmuş'ın Rüyası”, Türkiyat Mecmuası, c. 26/2, 2016, 345-370.
11. Demir, “Abdullah, İbrahim Hakkı Erzurumi'nin Tabirnamesi”, Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 2018, C. 2, Sayı 10, s. 9-19.

c. Kitaplar

1. Yüksel, Hasan Avni, *Türk İslam Ve Tasavvuf Geleneğinde Rüya*, MEB Yayınları, İstanbul 1996.
2. Günay, Umay, *Âşık Tarzı Şiir Geleneği Ve Rüya Motifi*, Ankara, 1986.
3. Tatçı, Mustafa- Çeltik, Halil. *Türk Edebiyatında Tasavvufi Rüya Tabir-nâmeleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995.
4. Schimmel, Annemarie, *Halifenin Rüyalari, İslamda Rüya Ve Rüya Tabiri*, Çev. Tuba Erkmen. Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2000.

2. MUHAMMED BİN MUSTAFA TARAFINDAN İSTİNSAH EDİLEN TABİRNAME

2.1. Müstensihi

Müellifi bilinmeyen eserin müstensihi Muhammed bin Mustafa'dır. Bugün Kilis'te bulunan Canbolat Camii'nin imamı olduğu eserin sonunda belirtilmiştir. Bunun dışında müstensih hakkında herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır.

2.2. Tavsifi

Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi Reisül-Küttab 450 numara ile kayıtlı olan eserin H. 1110 (M.1699) yılının Rebiü'l-ahir ayında istinsah edildiği hatime kısmında müstensih tarafından belirtilmiştir.

Toplam 219 varaktan oluşan eserin her sayfasında 15 satır bulunmaktadır. Eser, harekesiz nesihle yazılmıştır. Mensur olarak yazılan eserin yedi yerinde birkaç beyitlik nazım parçası yer almaktadır. Ölçüleri 16x22/ 9.5x17,2 cm'dir. Eserin başında 8 varaklık fihrist kısmı vardır. Metin toplam 26 bapтан oluşmaktadır.

Siyah mürekkeple yazılan eserde bap başlıkları ile baplarda yer alan tüm nesne ve kavramlar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Eserde verilen ayet ve hadisler ise siyah mürekkep ile yazılmakla birlikte kırmızı mürekkepli kalem ile üstleri çizilerek işaretlenmiştir. Ayrıca hikâye ve beyit örneklerinin verildiği yerlerde 'hikâye' ve 'beyt' kelimeleri de kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Eserin fihrist kısmında yer alan baplar ve içerikleri kırmızı mürekkep ile çerçeve içine alınarak tablo oluşturulmuştur. Bapların açıklandığı metin bölümü de yine kırmızı mürekkep ile çerçeve içerisine alınmıştır.

2.3. İçeriği

Allah'a şükran ve Hz. Muhammed'e övgü bildiren klasik bir giriş kısmı bulunmayan eserin fihrist kısmında baplar hakkında kısaca bilgi verilmiş, daha sonra tüm baplar tek tek açıklanmıştır:

Bāb-ı evvel (Birinci bap) Rüyada Allah'ı görmenin, Allah ile konuşmanın ne manalara geleceği yorumlanır.

Bāb-ı s̄anī (İkinci bap) Cebrail, İsrail, Azrail, Rıdvan ve Malik adlı melekleri rüyada görmenin ne anlamlara geleceği yorumlanır.

Bāb-ı s̄ālīs (Üçüncü bap) Peygamberleri rüyada görmenin ne anlamlara geleceği yorumlanır. Tek tek peygamberler sıralanır ve rüyada onları görmek yorumlanır. Ayrıca Havva ve Meryem Ana'yı rüyada görmenin de ne anlamlara geleceği yorumlanır.

Bāb-ı rābi' (Dördüncü bap) Bu bölümde rüyada sahabeleri görmenin ne anlamlara geleceği yorumlanır.

Bāb-ı h̄āmis (Beşinci bap) Bu bölümde göğü, güneşi, ayı, yıldızları ve bulutları farklı şekillerde rüyada görmenin ne anlamlara geleceği yorumlanır. Gök gürlemesi, yağış, dolu, gökkuşağı, yel gibi olayların rüyada görülmesinin ne anlamlara geleceği de yine bu bölümde yer almaktadır.

Bāb-ı s̄ādis (Altıncı bap) Cennet, cehennem, sırat, sur, kıyamet, hesap gibi ahirete ait olan kavramların rüyada görülmesi yorumlanır.

Bāb-ı s̄ābi' (Yedinci bap) Bu bölümde yenilen ve içilen nesnelere sıralanır ve tek tek yorumlanır.

Bāb-ı s̄āmin (Sekizinci bap) Bu bölümde çeşitli çiçekler ile sebzeler sıralanır ve rüyada bunları görmenin ne manaya geleceği yorumlanır. Eserin üzerinde çalıştığımız kısmı bu bapta yer alan benefşe ve ukhuvan maddesi ile başlamaktadır:

Benefşe ve ukhuvān: Kişi eğer rüyasında bahçeden menekşe ve ukhuvan topladığını görürse padişah ona güzel bir cariyeye verir. Yine bir kimse rüyasında ukhuvan aldığını görürse avratının kavminden bir dost edinir.

Nilüfer: Rüyasında nilüfer gören kişiye kaygı, sıkıntı ve hastalık ulaşır. Ayrıca nilüfer görmek korkuya delildir.

‘Anam: Rüyada görmek sevince ve mutluluğa delildir.

Reyhān: Rüyada görülmesi kadına ve çocuğa delildir. Ayrıca altına, tesbihe ve çok zikre işaret eder.

Nergis: Kişi nergisi yerinde görürse bekalı uşağı olur, eğer kesilmiş görürse çocuğu ölür. Nergisi başında görmek ise sevince delildir.

Behār-ı Menşür: Rüyada görülmesi genç yaşta ölen çocuğa, kısa süren sevince, yok olan tevliyete ve paraya delildir. Ayrıca eşten ayrılmaya delalet eder.

Süsen: Rüyada görülmesi yaramazlığa ve mekruh olan şeylere delildir.

Murz: Rüyada murz gören kişinin bedeni sağlıklı olur ayrıca sağlıklı bir oğlu doğar.

Mersin: Rüyada görülmesi sözünde duran kişiye, mala ve bekalı işlere delalet eder.

Kabak: Rüyada kabak yemek savaşa ve şerre delildir. Ayrıca rüyada pişmiş kabak yemek kaygıya, onu sebzesiz görmek rızka, yaprağı ile gölgelenmek vahşetten sonra yakınlığa delalet eder.

Bādiscān: Rüyada görülmesi zahmet ve az kaygı ile toplanan mala delildir.

Silk: Kişi rüyasında silk görürse ona hayır ulaşır.

Domalan: Rüyada görülmesi sakat kişiye delildir. Domalan hayırsız nesnedir çünkü kökü yoktur. Ayrıca çok domalan toplamak göz iyiliğine delalet eder.

Göbelek: Rüyada kişi kendini göbelek alırken görürse ona helal bir rızk erişir.

Şalgam: Yüzü sert kadına ve kaygıya delildir.

Turb: Helal rızka ve onu yemek sonradan pişman olmaya delildir.

Keşür: Rüyada keşür görmek isteğın olmasına, hapisten kurtulmaya ve kaygıya delildir.

Kelem: Rüyada görülmesi kötü huylu kişiye delildir.

Sarmusak: Mala delildir. Sarmısak yiyen kimsenin kavminden biri zarar görür.

Soğan: Rüyasında soğan yiyen kimseye şer ulaşır. Bir misafir kendisini soğan yerken görürse sağlığına kavuşur.

Kurrās: Kötülükten korkmaz hırsıza, haram kişiden haram mala delildir.

Harmal: Kötü malı düzeltecek mala delalet eder.

Tarhūn: İşleri yaramaz kişiye delildir.

Kisnac: Dinde ve dünyada yararlı kişiye delildir.

Na'ne: Sevgilinin kaybolmasına delalet eder.

Bağdanos: Bir destesi ya da bir ağacı yüz altına ya da yüz akçeye delildir.

Kemmūn: Toplanmış mala delildir.

Fülfül: Korunan mala delildir. Onu rüyada yerken gören kişiye acı bir nesne içirirler ve onu ekili görmek zahmet ile şerefli mala delildir.

Haşhāş: Rızka delidür.

Hardal: Oka delidür. Kişi kendini at başında hardal yerken görürse savaşa veya yaramaz bir işe düşer. Kendini eğer hardal yerken görürse ona acı bir nesne içirirler.

Ustun: Mala delildir.

Kenger: İçi dışından iyi olan kişiye delildir.

Çandıra: Ortaklık talep eden kişi için hayra delildir. Ayrıca hasta olan kişinin ölmesine delildir.

Yuş: Davet edilmiş dosta delildir. Ayrıca hamile bir kadın rüyasında yuş görürse oğlan doğurmasına delalet eder.

Çayır: Dinde hayırlı işe ve iyiliğe delildir. Bir kimse elinde çayır bittiğini görürse ölür ve mezarı üzerinde çayır biter. Bir kimse çayırı belirsiz bir yerde veya mescidde görürse genişliğe delalet eder. Çayırın kendi üzerinde bittiğini gören kimseye ucuzluk ulaşır.

Keber ve Kāmīḥ: Rüyasında bunları yiyen kimseye kaygı ve düşmalık ulaşır.

Müşk: Çocuğa ve kadına delildir.

Hınnā: Mala ve zinete delildir.

Ġazanfer tohumı: Genişliğe ve perhize delalet eder.

Bāb-ı tāsi‘ (Dokuzuncu bab) Bu bölümde öncelikle rüyada yemişli, yemişsiz, yeşil, kuru ve dikenli ağaçlar ile ağacın budağını, yaprağını, kabuğunu ve kesildiğini görmek yorumlanır. Sonra ağaç isimleri sıralanır ve rüyada bunların görülmesinin hangi manalara geleceği anlatılır:

Ḥurmā Ağacı: Alim bir Arap’a delildir. Onun kesildiğini görmek onlardan birinin ölmesine delalet eder.

Gülnār Ağacı: Şerefli ve cömert kişiye delildir.

Muz Ağacı: Din ve dünya sahibi zengin kişiye delildir.

Ayva Ağacı: Hayır sahibi bir kişinin ondan yararlanmak istememesine delildir.

‘Unnāb Ağacı: Saltanat, izzet ve mutluluğa delildir.

İncir Ağacı: Yararlı kişiye ve düşmanın kendisine sığınmasına delildir.

Koz Ağacı: Gür ve temiz kişiye delildir.

Bādem Ağacı: Ehline cömert ve başkalarına temiz kişiye delildir. Ayrıca tatlı badem iman tatlılığına, acı badem acı ama gerçek söze delalet eder.

Tut Ağacı: Ehline ve başkalarına cömert ve uşağı çok kişiye delildir.

Fıstık Ağacı: Çok mallı, kavmine cömert ve mutlu kişiye delildir.

Zerdālū Ağacı: Hasta ve yararsız kişiye delildir.

Alma Ağacı: Yardımsever kişiye delildir.

Şeftālū Ağacı: Zengin ve çok mal toplayan kişiye delildir.

Emrūd Ağacı: Ehlini madara eden kişiye delildir.

Şanavber Ağacı: Sesi yüce, yavuz halklı, fitne kişiye delildir.

Enār Ağacı: Çok mal ve din sahibi kişiye delildir. Bir tacire ait olursa ticareti çok olur. Eğer padişaha ait olursa padişahlara yeğen olur.

Fındık Ağacı: Cömert kişiye delildir.

Üzüm ağacı: Zengin kadına delildir. Kişi kendini üzüm ağacından ağaç aldı görse bir evli kadından ona mal ulaşır. Eğer kışın meyve verdiğini görürse bir kadının malı gider.

Yılğın Ağacı: Zenginlere ziyan ve fakirlere yararı ulaşacak münafık kişiye delildir.

Zeytün Ağacı: Mübarek kişiye delildir.

Bellüt Ağacı: Çok mallı sarp kişiye delildir.

Çınār Ağacı: Yüce kaderli, çok uşaklı, çetin ve yavuz halklı kişiye delildir.

İgde Ağacı: Acemi kişiye ve ademe menfaati erişen, az kuvvetli kişiye delalet eder.

Sögüt Ağacı: Ehli kendini sever ve kendinin onlara menfaati değer kişiye delildir.

‘Aşā Ağacı: Sarp kişiye delildir. Bir kimsenin kendisini bu ağaç üzerinde görmesi asil kişiye yakın olan ve şerefli olan kişiye delalet eder.

Abnūs Ağacı: Sarp kişiye delildir ve Hintli kadına delildir.

Al Ağacı: Güçlü kişiye delildir.

Direk Ağacı: Dine veya güvenilir kişiye delildir.

Diken Ağacı: Çetin ve zor kişiye ayrıca borca delildir.

Kömür: Heybetli kişiden mala ve haram mala delildir. Ayrıca padişah tarafından mala delalet eder.

Bāb-ı ‘āşir (Onuncu bap) Dağlar, taşlar, toz, toprak, balçık, kum gibi yere ait şeyler ile saray, köşk, minare, minber, dam gibi yapılar bu bölümde sıralanır ve tek tek yorumlanır:

Yir: Anaya, avrata, karavaşa ve sefere delildir. Ayrıca bu maddede rüyada çeşitli şekillerde görülen yerler yorumlanır.

Tağlar: Padişahlara, beylere, salihlere ve alimlere delildir. Ayrıca rüyada çeşitli durumlarda görülen dağlar yorumlanır.

Taş: Dağdan yer üstüne düşmüş taş görmek ölümlere delildir. Ayrıca rüyada çeşitli şekillerde görülen taş yorumlanır.

Tepe ve yüce yirler: Yüceliklerine ve büyüklüklerine göre kişilere delildir. Yüce ve büyük iseler yüce kaderli kişilere delalet eder.

Toprak: Dünyaya ve dünya malına delildir. Ayrıca rüyada çeşitli şekillerde görülen toprak yorumlanır.

Toz: Bir kimse rüyada kendini tozlu görürse sefer etmesine ve gazada eline mal girmesine delildir.

Kum: Zenginliğe, fakirliğe, dirilmeye ve ölmeye delildir.

Balçık: Para keser kişiye delildir. Ayrıca rüyada çeşitli şekillerde görülen balçık yorumlanır.

Bağ: Bağ avrata, bağın yemişi onun uşağına, sulanmasına, hayatı uzunluğuna, ağaçları yoğunluğuna ve semizliğine delildir. Ayrıca rüyada çeşitli şekillerde görülen bağ yorumlanır.

Ekin: Dinde ilme delildir. Ayrıca rüyada çeşitli şekillerde görülen ekin yorumlanır.

Ayrıca rüyada çeşitli şekillerde görülen serāy, dīvār, köşk, al'e, şehirler, am, kūy, mescid, mihrāb, minber, degirmen, cistr, eyvān, külan, dūkkān, dehlīz, mesla, zir-i zemīn, Kilīsā, taraa, abr, uur, hūcre ve avma'a yorumlanır.

Bāb-ı hādī 'aer (On birinci bap) Bu bölümde rüyada çeşitli şekillerde görülen deryā, ırma, kehrīz, havz, uyu, eme, gemi, dere, bellu'a, berbe, delv, buğday uyusu, tennūr, sūzge, helvā abaı, biek, elek, kīse, andīl, erā, afes, tābūt, ofra, maare, terāzū ve keyle, ubur, adeh, daarcık ve uvāl, legen, bardaqlar, āb-hāne, demürce ocaı, sūrmedān cām, urāī, menal, aa ana, apa, kūrek yorumlanır.

Bāb-ı ānī 'aer (On ikinci bap) Bu bölümde rüyada çeşitli şekillerde görülen ılı, cida, yay, mıtrā, hāner ve bıa, bozdoan, op azanı, apan, geyim, alkān gibi silahlar ve alem, alemtırā, keser, palta, matāb, mī, ige, micrefe, bīl, külūnk, kelbeten, maās, ige, bilegū, bıu, sūpürge, gözūngū, dūlāb, kilīd, ufl, nerdūban, amı, duza, a, arm, ara, kāad, lev gibi aletler sıralanır ve yorumlanır.

Bāb-ı sālīs ‘aşer (On üçüncü bap) Bu bölümde tonlar, nişab, gölgelik, dülbend, yağmurluk, bōrk, kaftān, mıtraş ve cübbe, gönlek, düğme ve ilik, iç tonu, kuşak, çarşaf, kefen, ‘avrat yaşmağı, kürk, maşrama, yüzük, bilezik, halhāl, tavş, şırğa, boyun bağı gibi çeşitli giyilecek ve takılacak eşya sıralanır ve yorumlanır.

“Boyun bağı” maddesi bitmeden üzerinde çalıştığımız kısım bitmektedir. Bap ise diğer takılacak eşyaların sıralanması ve yorumlanması ile devam etmektedir.

Bāb-ı rābi‘ ‘aşer (On dördüncü bap) Bu bölümde madenden çıkarılan ve kıymetli olan cevherler sıralanır ve yorumlanır.

Bāb-ı hāmīs ‘aşer (On beşinci bap) Buğday, arpa, darı, nohut, mercimek, bakla, saman, pamuk, harman, un ve kepek gibi nesnelere rüyada görmenin ne anlama geleceğı yorumlanır.

Bāb-ı sādīs ‘aşer (On altıncı bap) Bu bölümde teyemmüm, gusül, namaz, oruç, zekavat, hac, zezem, ezan, arafat, misvak, tespih, dua gibi ibadet ve ona ait kavramlar yorumlanır.

Bāb-ı sābi‘ ‘aşer (On yedinci bap) Kur’an sureleri sıralanır ve rüyada bu sureleri okumanın veya bu surelerin rüyada kişiye okunmasının ne anlamlara geleceğı yorumlanır.

Bāb-ı şāmin ‘aşer (On sekizinci bap) İnsan uzuvları sıralanır ve yorumlanır.

Bāb-ı tāsi‘ ‘aşer (On dokuzuncu bap) İnsana ait olan hastalıklar sıralanır ve yorumlanır.

Bāb-ı ‘işrūn (Yirminci bap) Bu bölümde çeşitli hayvanlar sıralanır ve yorumlanır.

Bāb-ı hādī ve ‘işrūn (Yirmi birinci bap) Suda yaşayan hayvanlar sıralanır ve rüyada bunları görmenin ne anlamlara geleceğı yorumlanır.

Bāb-ı sānī ve ‘işrūn (Yirmi ikinci bap) Uçabilen hayvanlar sıralanır ve rüyada bunları görmenin ne anlamlara geleceğı yorumlanır.

Bāb-ı sālīs ve ‘işrūn (Yirmi üçüncü bap) Bu bölümde rüyada padişah görmek ile haznedar, padişah vekili, ameldar, ases başı, zindancı gibi çeşitli mesleklerin rüyada görülmesi yorumlanır.

Bāb-ı rābi‘ ve ‘iṣrūn (Yirmi dördüncü bap) Dinen mekruh ve haram olan şeyler sıralanır ve yorumlanır.

Bāb-ı ḥāmis ve ‘iṣrūn (Yirmi beşinci bap) Bu bölümde talak vermek, okumak, yürümek, uçmak, yedirmek, ağaca dayanmak, doğmak, gaza eylemek, ant içmek gibi insana ait eylemler sıralanır ve yorumlanır.

Bāb-ı sādis ve ‘iṣrūn (Yirmi altıncı bap) Son bölümde çeşitli nesnelere ile kavramlar sıralanır ve rüyada bunları görmenin ne anlama geleceği yorumlanır.

Çalışmamızda ele aldığımız bölüm 45 varaktır (37b-82a). Bu 45 varaklık bölüm, 6 bap içermektedir. Bu 6 bap şunlardır: bāb-ı ṣāmin (sekizinci bap), bāb-ı tāsi‘ (dokuzuncu bap), bāb-ı ‘āşir (onuncu bap), bāb-ı ḥādi ‘aşer (on birinci bap), bāb-ı ṣānī ‘aşer (on ikinci bap), bāb-ı ṣāliṣ ‘aşer (on üçüncü bap). Bu bölümlerde konu ile ilgili nesnelere ve kavramlara yer verilir. Baplarda yer alan her nesne ve kavram rüyada görülme şekline göre tek tek yorumlanır (Bk. Bapların açıklandığı bölüm).

Eserde rüyaların yorumlanmasına dayanak olarak bazı Kur’an ayetleri, hadisler ve beyit örnekleri Arapça olarak “Ḥaḡ te‘ālā buyurmuşdur.... ḡavlühü te‘ālā, ḡazret-i resūl (sav) buyurmuşdur..., nitekim ṣā‘ir eydür beyt...” gibi ifadeler kullanılarak verilmiştir. Ayrıca önemli rüya yorumcusu olan ibn-i Sīrīn ve Antik Yunan rüya tabircisi Artemidorus’un konu ile ilgili görüşleri bazı yorumlara açıklık getirmek amacıyla kullanılmıştır.

2.4. Dili ve Sahası

Klasik Dönem, Osmanlı Türkçesinin 15. yüzyılın ikinci yarısından sonra başlayıp 19. yüzyılın ortalarına kadar devam eden dönemine verilen isimdir.²² Eser, Klasik Dönem içerisinde istinsah edilmesine rağmen Eski Anadolu Türkçesi imla geleneği devam ettirildiği için, bu geleneğin ses değişikliklerini izlemeyi ve ortaya koymayı zorlaştırdığı malumdur. Eski Anadolu Türkçesi döneminde eklerde ve kelime tabanlarında genel bir yuvarlaklaşmanın ortaya çıktığı görülmektedir.²³ Eserde tespit edilen yuvarlaklaşmalar ve

²² Mustafa Özkan, "Osmanlı Türkçesi", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/osmanli-turkcesi>.

²³ Hayati Develi, *Evlīya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1993, s.30.

dudak uyumsuzlukları EAT devrine has dil özellikleridir: *kendü, eyü, kaz-up, çık-duğı, el+ümde vb.*

17. yüzyıl, eserlerde Eski Anadolu Türkçesi imla geleneğinin devam etmesinin yanında dudak uyumunun başladığı bir dönemdir.²⁴ Üzerinde çalıştığımız eserde de dudak uyumunun başladığı ortadadır, ancak imla geleneği bu uyumu az sayıda örnekte tanıklamamıza sebep olmaktadır: *oğl+u, kerpiç+li, savaş+lı, kendü~kendi.*

Klasik Dönemde halk için yazılan eserlerde dil oldukça sade iken hedef kitlesi bilgi seviyesi yüksek toplum kesimleri olan eserlerde normal yazı dilinden ayrı bir inşa dili ortaya çıkmıştır.²⁵ Klasik Dönem içerisinde istinsah edilen eserimiz halka hitap ettiği için sanat kaygısından uzaktır. Bu nedenle açık ve sade bir dille yazılmıştır.

Eserde yer alan Kur'an ayetleri, hadis örnekleri ve beyitler Arapça; hikâye örnekleri ise Türkçe yazılmıştır.

---

²⁴ Halil İbrahim Tuğluk, "17. Yüzyıla Ait Harekeli İki Metinde Bazı İmlâ Özellikleri", *Turkish Studies Dergisi*, Cilt 3/6 2008, s.614.

²⁵ Mustafa Özkan, a.g.m.

İNCELEME

1. YAZIM ÖZELLİKLERİ

Üzerinde çalıştığımız metin, okunaklı bir nesih ile yazılmış olup metinde sadece bazı kelimeler harekelenmiştir.

1.1. Ünlülerin Yazımı

1.1.1. a ünlüsünün yazımı

Kelime başında a ünlüsünün yazılışında çoğunlukla elif (ا) bazen de medli elif (آ) veya üstünlü elif (أ) kullanılmıştır.

اكا	:	aña (037b/2)	أجي	:	acı (040a/8)
التونه	:	altuna (040a/2)	أوجي	:	avcı (049b/3)
آت	:	at (040a/6)	آني	:	anı (049b/7)

Kelime ortasında a ünlüsünün yazılışında çoğunlukla elif (ا) bazen de he (ه) kullanılmıştır. Harekeli olmayan metinde bazı kelimelerde a ünlüsü üstün (أ) ile yazılmıştır. Bazı kelimelerde ise a ünlüsü için hiçbir harf ya da hareke kullanılmamıştır.

سواشه	:	savaşa (040a/6)	يزه لر	:	yazalar (053a/11)
اغاجلر	:	ağaçlar (040b/10)	طشره سنه	:	taşrasına (053a/6)
صُورْدِي	:	şuwardı (050b/2)	اغجي	:	ağacı (043a/5)

Kelime sonunda a ünlüsü için çoğunlukla he (ه) bazen de elif (ا) kullanılmıştır.

اوله	:	ola (048b/3)	اكا	:	aña (054a/10)
باشنه	:	başına (048a/8)	صيره	:	şıra (054a/11)
اولا	:	ola (051b/5)	صرچه	:	şırça (053b/5)

1.1.2. e ünlüsünün yazımı

Kelime başında e ünlüsü için çoğunlukla elif (ا) bazen de üstünlü elif (أ) kullanılmıştır.

ايودر	:	eyüdür (037b/8)	أو	:	ev (051b/13)
-------	---	-----------------	----	---	--------------

ايدر	:	eydür (038a/6)	اكسدی	:	eksildi (051b/13)
الک	:	elek (065a/9)	ال	:	el (056b/3)

Kelime ortasında e ünlüsü için he (ه) ve üstün (َ) kullanılmıştır. Bazen de kelime ortasındaki e ünlüsü için hiçbir harf ya da hareke kullanılmamıştır.

سويليه لر	:	söyleyler (078b/14)	كسر	:	keser (071b/6)
كمى	:	gemi (062b/1)	كمنه به	:	kimesneye (071b/10)
درة	:	dere (063b/1)	اوزرينه	:	üzerine (072a11)

Kelime sonunda e ünlüsü için he (ه) kullanılmıştır.

كمنه	:	kimesne (044b/4)	تبه	:	tepe (049a/3)
نيچه	:	niçe (046b/4)	يوجه	:	yüce (049a/3)
نسنه	:	nesne (038b/9)	بيره	:	yire (049b/4)

1.1.3. ı ünlüsünün yazımı

Kelime başında ı ünlüsü için elif ye (ی) veya elif (l) kullanılmıştır.

ايراق	:	ırak (061b/10)	ايلان	:	ılan (042b/1)
ارمق	:	ırmağ (060b/15)	ايرليجی	:	ırlayıcı (082a/11)

Kelime ortasında ı ünlüsü çoğunlukla hiçbir harf veya hareke kullanılmadan yazılmış ancak az sayıda örnekte ye (ی) ile yazılmıştır. Sadece ‘kın’ kelimesinde esre ile yazılmıştır.

قشن	:	kışın (043a/7)	يقين	:	yakın (061b/9)
قزلغه	:	kızılığa (045b/11)	صنمش	:	şınanmış (044b/9)
قینى	:	kınını (068b/1)	آتیلور	:	atılır (048b/15)

Kelime sonunda ı ünlüsü için ye (ی) - (ي) kullanılmıştır.

طاغري	:	tağları (048a/15)	اصی	:	aşşı (049a/15)
قتى	:	katı (048b/7)	قمچی	:	kaşçı (074a/13)

اولدي : oldı (048b/11) اغاجى : ağacı (041a/14)

1.1.4. i ünlüsünün yazımı

Kelime başında i ünlüsü için elif (ا) veya elif ye (ى) kullanılmıştır.

ايلىك : ilik (079a/3) ايده لر : ideler (070b/9)
ايثده : işide (070b/6) ايكنه : igne (072a/14)
ايله : ile (070b/4) ائشى : işi (079a/14)

Kelime ortasında i ünlüsü için ye (ى) kullanılmış, çok az örnekte ise esre (ـ) ile yazılmıştır. Bazen de hiçbir harf veya hareke kullanılmamıştır.

اكين : ekin (050b/15) اولمش : ölmüş (080b/6)
ويره : vire (079a/11) بر : bir (080b/6)
كولكه لك : gölgelik (076a/3) ايلتسينه : iltisine (038a/12)

Kelime sonunda i ünlüsü için ye (ى) - (ى) kullanılmıştır. Az sayıda örnekte ise ı ünlüsü esre ile yazılmıştır.

اكى : iki (080b/12) الى : eli (070a/7)
كئشى : kişi (044b/7) بتى : beti (070b/4)
كوز : gözi (067b/12) دكرمن : degirmeni (056a/11)

1.1.5. o ünlüsünün yazımı

Kelime başında o ünlüsü için elif vav (و) kullanılmıştır.

اوغلنه : oğlına (037b/8) اودن : odun (043b/9)
اول : ol (038a/1) اود : od “ateş” (044a/14)
اوله : ola (038b/1) اوقه : oğa (040a/6)

Kelime ortasında o ünlüsü için vav (و) kullanılmıştır. Bazı kelimelerde ise hiçbir harf veya hareke kullanılmamıştır.

چوق	:	çok (042a/2)	صوغان	:	şoğan (039a/13)
یوقدر	:	yokdur (038b/14)	صکره	:	şoñra (057b/9)
قورقو	:	korqu (039b/5)	صوق	:	şovuk (055b/15)

1.1.6. ö ünlüsünün yazımı

Kelime başında ö ünlüsü için elif vav (و) kullanılmıştır.

اورر	:	örer (039b/6)	اولو	:	ölu (043b/15)
اوکرنور	:	ögrenür (039b/14)	اوزکه	:	özge (048a/2)
اولدوره	:	öldüre (040b/13)	اوکندن	:	öñinden (078b/15)

Kelime ortasında ö ünlüsü için çoğunlukla vav (و) kullanılmış az sayıda örnekte ise ö ünlüsü için hiçbir harf ya da hareke kullanılmamıştır.

کوکجه	:	gökçege (037b/1)	کوک	:	gök (039b/4)
کورسه	:	görse (037b/3)	کوکلو	:	göñüllü (040b/6)
کز	:	göz (039a/1)	کمور	:	kömür (044a/12)

1.1.7. u/ ü ünlüsünün yazımı

Kelime başında u/ü ünlüsü için çoğunlukla elif vav (و) kullanılmış az sayıda örnekte ise u/ü ünlüsü için elif (ل) kullanılmıştır.

اوشق	:	uşaq (037b/10)	اوزرنده	:	üzerinde (048b/11)
اولو	:	ulu (044b/9)	اوستنه	:	üstine (048b/5)
اويندقده	:	uyandukda (044b/7)	ازم	:	üzüm (064b/9)

Kelime ortasında u/ü ünlüsü için çoğunlukla vav (و) kullanılmış az sayıda örnekte ise u/ü ünlüsü için hiçbir harf ya da hareke kullanılmamıştır.

دوشده	:	düşde (037b/2)	بوله	:	bula (043a/11)
کندویي	:	kendüyi (037b/3)	ياوز	:	yavuz (043a/15)

اوزم : üzüm (043a/8) قرو : ҡuru (043b/9)

Kelime sonunda u/ü ünlüsü için vav (و) kullanılmıştır.

قيغلو : kayğulu (037b/6) يوزلو : yüzlü (037b/4)

صيرو : şayru (037b/6) ايو : eyü (040a/10)

سو : şu (038a/6) بللو : bellü (047a/10)

1.2. Ünsüzlerin Yazımı

1.2.1. b-p ünsüzlerinin yazımı

Metnimizde p ünsüzü be (ب) veya pe (پ) ile yazılmıştır.

واروب : varup (038a/13) صين : şapan (070b/5)

قاب : kap (065b/6) طيراق : ٲopraq (054b/3)

صرب : şarp (041b/10) صايى : şapı (072a/3)

طوب : ٲop (070b/2) قياق : ҡapak (068a/3)

Metnimizde b ünsüzü be (ب) ile yazılmıştır.

بر : bir (039b/1) بتدي : bitdi (040b/1)

“Berk” kelimesi ise metinde hem pe (پ) ile hem de be (ب) ile yazılmıştır.

پرک : perk (408b/13) برک : berk (070b/5)

1.2.2. c-ç ünsüzlerinin yazımı

Metinde c ünsüzü cim (ج) ile , ç ünsüzü de çim (چ) ile yazılmıştır.

كچر : geçer (038b/1) ايچنده : içinde (039b/8)

آجى : acı (040a/4) اجوزلق : ucuzluk (045a/2)

Aşağıdaki kelimelerde ise ç ünsüzü cim (ج) ile yazılmıştır.

كوكچك : gökçek (037b/2) كوجك : küçük (043b/10)

اقچه	:	ağça (038a/3)	کنج	:	genç (046a/3)
اغاجلر	:	ağaçlar (040b/10)	جبق	:	çubuk (043b/15)
بورج	:	borç (044a/7)	قاج	:	kaç (044b/4)
ترجه	:	taraça (058b/1)	کیچی	:	kiçi (049a/5)
کرپجلی	:	kerpiçli (052b/2)	کرجلو	:	kireçlü (052b/3)
سوزکج	:	süzgeç (065a/2)	قلیج	:	kılıç (068a/8)
کجه	:	keçe (069a/12)			

1.2.3. t-d ünsüzlerinin yazımı

Metnimizde çoğunlukla kalın sıradan olan kelimelerin ön sesleri tı (ط), ince sıradan olan kelimelerin ön sesleri te (ت) ile yazılmıştır. Fakat kalın sıradan olan kelimelerin ön seslerinin te (ت) veya dal (د) ile yazıldığı örnekler de görülmektedir.

طوقر	:	tokur (070b/11)	طارلغنه	:	tarlığına (045b/3)
طار	:	tar (046a/1)	طولي	:	tolı (046b/4)
توت	:	tut (042b/4)	تام	:	tam (048a/8)
درق	:	darağ (075a/4)	دتر	:	dartar (056a/12)

Bazı kelimeler ise hem de (د) ile hem de tı (ط) ile yazılmıştır.

طورر	:	turur (059a/2)	دورر	:	durur (038a/10)
طوته	:	tuta (065b/15)	دوندغي	:	dutduğı (048a/7)

Bazı kelimeler ise hem te (ت) hem de tı (ط) yazılmıştır.

طام	:	tam (054a/15)	طوزلو	:	tozlu (046a/13)
تام	:	tam (048a/8)	توزلو	:	tozlu (049b/11)
يوغرد	:	yoğurd (067a/12)	يوغرت	:	yoğurt (065a/4)

1.2.4. k-g ünsüzlerinin yazımı

Metinde genellikle kalın ünlülerin yanında kaf (ق) ince ünlülerin yanında kef (ك) kullanılmıştır. Ek aldığımda kalın ünlülü kelimelere kef, ince ünlülü kelimelere kaf getirilmesi ile ilgili olarak bk. 2.1.1.2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu maddesi.

صادولمكه	:	şadulmege (039b/15)	دوشمنلق	:	düşmanlık (043b/5)
دنيالك	:	dünyālık (046b/12)	دشمنلكه	:	düşmenlige (047a/13)
دنيالق	:	dünyālık (057a/9)	شادلکه	:	şādligе (057a/9)

1.2.5. s ünsüzünün yazımı

Metinde s harfi kalın ünlülü kelimelerde sad (ص) ile yazılmış, ince ünlülü kelimelerde ise sin (س) ile yazılmıştır. Metinde -sI iyelik eki, -sUz yokluk eki ve -sA şart eki daima sin ile yazılmıştır.

صاتون	:	şatun (058b/15)	سفره	:	sefere (061a/6)
صيرولق	:	şayruluk (060a/13)	سويليه	:	söyleye (063b/9)

Bazı kelimeler kalın sıradan olduğu halde sin (س) ile yazılmıştır.

دوتسق	:	dutsağ (072b/13)
ارسلان	:	arslan (045b/12)

Metinde bazı kelimelerde s harfi hem sad (ص) hem de sin (س) ile yazılmış ve ikilikler oluşmuştur.

سواش	:	savaş (068a/9)	صواش	:	şavaş (068a/10)
سو	:	su (038a/6)	صو	:	şu (061a/1)
سلاحر	:	silāhlar (068a/4)	صلاح	:	şilāh (070a/3)

1.3. Bitişik Yazım

Metinde ayrı yazılması gereken bazı eklerin bitişik yazıldığı görülmektedir. "ki" bağlacı metnimizde çoğu yerde ayrı yazılırken az sayıda örnekte ise bitişik yazılmıştır.

كوردىكى	:	gördi-ki (038a/12),(046b/1), (070a/5), (076a/12)
دينلىدىكى	:	dinildi-ki (038b/14)
اولكه	:	ol-ki (039b/6), (041b/2), (041b/6), (042a/), (045b/5), (048b/3), (048b/4) , (050b/15), (051a/4), (051a/5), (059b/14), (063b/10)
نياتكه	:	nebāt-ki (047a/7)
طاغى	:	tağ-ki (047b/11)
نكى	:	ne-ki (054a/7), (076b/13)
ايلكه	:	ile-ki (055b/11)
يازدىكى	:	yazdı-ki (058b/12)
قيوسكى	:	qıyusı-ki (064b/8)
اولدىكه	:	oldı-ki (070a/6)
كوردىمكى	:	gördüm-ki (074a/11)

Metinde yedi yerde "kim" bağlacı kullanılmıştır. Bunlardan 6 tanesi kendinden önceki kelime ile bitişik yazılmış bir tanesi ise ayrı yazılmıştır.

شويلىكم	:	şöyle-kim (045b/10)
نكم	:	ne kim (051a/12), (052a/2), (055a/12), (058b/9), (067a/7)
شويله كم	:	şöyle kim (060a/4)

Metinde i- fiili çoğunlukla kendinden önceki kelime ile ayrı yazılırken aşağıdaki örneklerde ise i- fiilin eklemeye başladığı ve kendinden önceki kelimeye bitişik yazıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca i- fiilin tamamen eklediği örnekler de mevcuttur.

يوغىسه	:	yoğ-ısa (055b/4), (057a/11),
وارىسه	:	var-ısa (071a/9), (072a/10), (072b/10), (075b/2)

اولمشییدی	:	olmuş-ıdı (075/8)
وارسه	:	varsa (049b/5), (080b/5),
سونرکن	:	sönerken (065b/4)
اولورسه	:	olursa (043a/3), (043a/4), (073a/9)
اقمزسه	:	ağmazsa (061a/15)

Metinde "içün" ve "ile" edatları da aşağıdaki örneklerde kendisinden önce gelen kelimeye bitişik yazılmıştır.

باغیچون	:	bāğ-ıçun (050b/9)
اصلاحیچون	:	ıslāh-ıçun (067b/12)
بولمغیچون	:	bulmağ-ıçun (071a/2)
مکریله	:	mekr-ile (080a/1)

Metinde "şoñra" edatı da aşağıdaki örneklerde kendisinden önceki kelimeye bitişik yazılmıştır.

صاحبندنصره	:	şāhibinden-şoñra (059a/7)
اولدقدنصره	:	olduğdan-şoñra (075b/8)
کیدکدنصره	:	geydükden-şoñra (075b/10)

1.4. Şedde (˘)

Metinde iç sesi ikizleşen yabancı kelimelerde şedde kullanılmıştır.

معبر	:	mu‘abbir (038a/13)	صحته	:	şihhatine (039b/5)
------	---	--------------------	------	---	--------------------

Metinde bazı Türkçe kelimelerde iç seste iki aynı ünsüz yan yana geldiğinde şedde kullanılmıştır.

اصی	:	aşşı (042a/4)	اسی	:	issi (042a/4)
-----	---	---------------	-----	---	---------------

Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi bazı kelimelerde Arap imlasının etkisiyle iki harf yazılıp üzerine şedde konulmuştur.

بللو	:	bellü (045a/10)	يللو	:	yollu (048a/5)
عمللر	:	‘ameller (051a/10)	مائلو	:	mällu (065a/4)
قللر	:	qıllar (074b/7)	حددن	:	ħadden (069b/9)

1.5. Hemze (ء)

Metinde hemze (ء) kelimenin sonunda bulunduğu gösterilmemiştir.

بنا	:	binā (051b/8)
خطا	:	ħaṭā (065b/9)
شفا	:	şifā (052a/14)
حكما	:	ħükemā (048b/10)

Aşağıdaki kelimelerde hemze > y değişimi tespit edilmiştir.

دايم	:	dāyim (055b/6)	طايفه	:	ṭayife (068a/10)
شرابطيدر	:	şerāyitidür (048b/4)	قايم	:	qāyim (047b/11)
غايب	:	ġāyib (052a/13)	عايد	:	‘āyid (077b/3)
عجايبنه	:	‘acāyibine (059b/15)			

2. GRAMER

2.1. SES BİLGİSİ

2.1.1. Ünlüler

2.1.1.1. Ünlü Değişmeleri

2.1.1.1.1. e>i i>e değişimi

Türkçede kelime başında ve ilk hecedeki bazı e’ler i, bazı i’ler ise e olma temayülündedir. Aşağıdaki örneklerde kelime başındaki ve ilk hecedeki i’ler düzenli olarak

i ile yazılmıştır.

dirdi (042b/11), itdi (059a/7), viridi (056b/7), yir (059b/8), didi (038a/15),
yidi (042a/2), bilinden (068b/9), irişür (052a/3), ışık (058b/4), yil (063a/2), yite
(046b/11), iltisine (038a/12)

Aşağıdaki kelimelerde Eski Türkçede e olan ses i'dir.

işitdi (038a/15), niçe (044b/8)

Aşağıdaki kelimelerde ise e sesinde herhangi bir değişiklik olmamıştır.

eyü (044a/1), geyim (070b/11)

2.1.1.2. Ünlü Uyumları

2.1.1.2.1. Kalınlık - İncelik Uyumu

Bu uyum bir kelimedeki ünlülerin kalınlık-incecik bakımından uyumlu olmasıdır. Metnimizde Türkçe kelimelerde bu uyum bazı istisnalar dışında tamdır. Aşağıdaki kelimelerde eklerin uyum dışı eklendiği tespit edilmiştir.

çıkarmege (071b/8), şadulmege (039b/15), şımmegidür (058b/13), turgil (046b/2),
iritilmağında (080a/9)

+IIk/+Iık eki Türkçe kelimelerde tek örnek dışında uyuma girmiştir.

eyulık (039b/7)

+IIk/+Iık ekinin yabancı asıllı kelimelerde uyum dışı eklendiği de görülmektedir.

dünyālik (046b/12), şādlice (057a/9), hürmetsuzlık (057a/5), kavādlice (081a/5),
pāklige (79a/8), revāligine (046a/6)

+ki eki ise tek şekilli olduğu için uyum dışıdır.

yanındaki (081a/3), katındaki (41b/6)

2.1.1.2.2. Düzlük- Yuvarlaklık Uyumu

Bu uyum bir kelimedeki ünlülerin düzlük - yuvarlaklık bakımından uyumlu olmasıdır. Eski Anadolu Türkçesi imla geleneği düzlük - yuvarlaklık uyumunu izlemeye pek imkân vermemektedir. Bu yüzden metnimizde kalınlık- incelik uyumu bazı istisnalar dışında sağlamken düzlük - yuvarlaklık uyumu için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Sadece aşağıdaki kelime ve eklerde uyumun başladığı tespit edilmiştir.

“Kendü” kelimesi iki örnekte uyuma girmiştir.

kendi (079a/15), (044a/3)

İsimden isim yapma eki *-lu/-lü* iki örnekte uyuma girmiştir.

kerpiçli (052b/2)

savaşlı (063b/12)

3. teklik şahıs iyelik eki daima düz ünlülü yazılmış sadece bir örnekte ek uyuma girmiştir.

oğlu (055a/11)

Görülen geçmiş zamanın 3. teklik şahıs eki daima düz ünlülü yazılmış sadece bir örnekte ek uyuma girmiştir.

oldu (056a/10)

Aşağıdaki kelime ise hem düz ünlülü hem de yuvarlak ünlülü yazılmıştır.

tolu (064b/9) ~ tölü (046b/4)

2.1.1.3. Ünlü Düşmesi

Türkçede iki heceli bazı kelimeler ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında vurgusuz orta hece ünlüsünün düştüğü görülür, metnimizde de bu durum devam etmektedir.

ağzına (081a/15), boynına (076a/5), gönli (080a/15), oğlu (038a/9), karnı (067a/14), üzre (047b/11), yalnız (077a/7), ayrılusun (047a/6)

Metnimizde i- fiilinin düştüğü veya daha doğru bir deyişle ekleştiği örnekler de söz konusudur.

degülse (045b/3), görürse (054b/2), sönmezdi (053b/15), varsa (049b/5)

2.1.1.4. Ünlü Birleşmesi

uç + ol > şol (045b/1)

uç + eyle > şöyle (063b/10)

bu + eyle > böyle (082a/9)

ne + ise + ne > nesne (038b/9)

2.1.2. Ünsüzler

2.1.2.1. Ünsüz Değişmeleri

-ñ-> -m-

Metnimizde -ñ- > -m- değişimi bir kelimedede görölmektedir.

gönlek > gömlek (077b/13)

b- > v-

Eski Türkçedeki bar, bar- ve bir- kelimelerinin ilk seslerindeki b'ler Eski Anadolu Türkçesinde v'ye dönüşmüştü, metnimizdeki örnekleri:

vara (052a/7)

varsa (080b/5)

virdi (038a/13)

-b > -v / -b- > -v-

Türkçenin daha önceki dönemlerinde gerçekteşmiş olan bu değişimlerin örnekleri metnimizde de bulunmaktadır.

ev (051b/8), sevdiği (065a/3), yavuz (043a/1), şaravaş (037b/2)

t- > d-

Eski Türkçede kelime başında d sesi mevcut değildir. Eski Anadolu Türkçesinde ince sıradan ünlü taşıyan kelimelerin başındaki t'ler çoğunlukla d'ye dönmüştür. Bu değişim iki örnek dışında metnimizde de görülmektedir.

demür (080a/9), dilkü (080a/1), diri (047b/11), dibi (069a/5), deprendi (047b/3), didi (38a/15), dökülmek (044a/15), diken (044a/9)

töküldi (064a/13), tiken (044a/7)

Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi kalın sıradan ünlü taşıyan kelimelerin başındaki t'ler çoğunlukla d'ye dönmemiştir.

tağ (047b/10), taldı (060b/3), tayanmış (047b/14), toğura (064b/2), taldı (061b/15), toğur (070b/11), taldurur (64b/7), tolu (64b/9), ton (75a/15)

Kalın sıradan ünlü taşıyan aşağıdaki kelimelerin başındaki t'ler ise d'ye dönmüştür.

dahı (037b/10)

duzak (074b/3)

dutsak (072b/13)

darak (074b/14)

daranmak (075a/4)

dartar (056a/12)

dadın (039a/14)

davar (057b/13)

dutdı (057a/10)

durur (038a/10)

-ğ-/-g- > -v-

Tek bir örnek dışında Eski Türkçedeki -ğ-/-g-'ler v'ye dönmemiştir.

sovuğ (55b/15)

-y- > -v-

Metnimizde bir kelimenin -y- > -v- değişimine uğramış hâli ve uğramamış hâli bir arada kullanılmıştır.

güyegüye (079b/1) ~ güvegüden (062a/9)

2.1.2.2. Tonlulaşma

Türkçede son seste bulunan -t-, -ç-, -k- seslerinin ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında tonlulaştıkları görülür.

dadın (039a/14), gidüp (046b/8), işidür (066a/12), ider (048b/14), gidilmiş (069a/8) ardı (054a/11), balçığından (050a/5), barmağa (081a/3), kılıcımuş (068a/14), ucundan (080b/10), semüzlüğüne (050b/1), şirînlüğüne (042b/3),

2.1.2.3. Ünsüz Uyumu

Türkçede sedasız bir ünsüz ile biten kök ve gövdelere getirilen eklerin de sedasız olması gerekir. Eski Anadolu Türkçesi imla geleneğinin tesiriyle metnimizde de aşağıdaki eklerin kök ünsüzü nasıl olursa olsun daima sedalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

-de, -da (bulunma hâli eki): hayâtda (080b/4), kapda (067b/2), kışda (079b/14), hastelikde (058a/7), köşkte (053b/5)

-dan, -den (ayrılma hâli eki): maşiyetden (052b/12), melâmetden (039b/8), nifâkdan (043b/12), nikâhdan (081b/2)

-dı/di (görülen geçmiş zaman eki): şarkıtdı (062a/2), şatdı (044b/15), şokdı (066b/11), söyleşdi (042a/15), atdı (070b/4)

-duk, -dük (sıfat-fiil eki): içdüğü (067b/3), irişdüğü (050a/13)

-dur, -dür (3. teklik şahıs bildirme eki): köşktür (053b/3), virmişdür (077b/9)

2.1.2.4. Ünsüz Türemesi

-y- türemesi: Türkçede iki ünlü yan yana bulunamayacağından ünlü ile biten bir

kelimeye ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde arada -y- sesi türer.

benzemeye (059b/14), canāzeye (056a/4), dereye (063b/3), dünyāya (046b/12),
kāđīya (066b/1)

“İle” edatı ekleştğinde ünlü ile biten bir kelimeye gelirse arada -y- sesi türer.

kendüsiyle (046a/2), nefsiyle (081a/5), sebebiyle (064a/2), birisiyle (061a/1)

-n- türemesi (zamir n’si): 3. şahıs iyelik eklerinden ve zamirlerden sonra isim çekim ekleri geldiğinde arada -n- sesi türer.

halkına (057b/3), haşmına (070b/1), hayvānına (079b/15), kaçmasına (037b/7),
kahrına (055b/1), şakalını (72a/12), işlerini (049a/2), anda (051a/12), bundan (72b/9),
ehlinden (72b/2)

2.1.2.5. Ünsüz İkizleşmesi

aşşı (049a/15)

issi (042a/11)

2.1.2.6. Ünsüz Düşmesi

Daha önceki dönemlerde gerçekleşen ünsüz düşmesi örnekleri metnimizde de vardır:

oltur- > oturur (057b/5)

keltür- > getürdi (041a/13)

bol- > ol- (037b/6)

2.1.2.7. Kelime Başındaki y

yılgın (043a/11), (043b/1)

yinmez “inmek” (054b/4) ~ indi (040b/14)

yılanlar (048a/12) ~ ılan (042b/1)

2.2. ŞEKİL BİLGİSİ

2.2.1. Çekim Ekleri

2.2.1.1. İsim Çekim Ekleri

2.2.1.1.1. Çokluk Eki: +lar, +ler

اغاجلر	:	ağaçlar (040b/10)	بلزكلر	:	bilezikler (081b/4)
بايلره	:	baylara (043a/11)	چشمه لر	:	çeşmeler (062a/4)

2.2.1.1.2. Aitlik Eki: +ki

يانده كى	:	yanındaki (081a/3)	اولكى	:	evvelki (039b/13)
----------	---	--------------------	-------	---	-------------------

2.2.1.1.3. İyelik Ekleri

Teklik I. Şahıs İyelik Eki: +m

الومده	:	elümde (081b/8)		
ريحانلرمدر	:	reyhānlarumdur (037b/12)		

Teklik II. Şahıs İyelik Eki: -ñ

تامك	:	ţamuñ (054b/2)	ارك	:	erüñ (038a/14)
------	---	----------------	-----	---	----------------

Teklik III. Şahıs İyelik Eki: +ı / +i , +sı / +si

اوشاغى	:	uşağı (042a/2)	كميسى	:	gemisi (062b/7)
اغجى	:	ağacı (043b/2)	كوملكينى	:	gömlegini (077b/14)

Metnimizde ek düz ünlülü olmasına rağmen tek bir örnekte yuvarlak ünlülü kullanılmıştır.

اوغلو	:	oğlu (055a/11)		
-------	---	----------------	--	--

Çokluk I. Şahıs İyelik Eki: +ümüz

مسجدمزدن	:	mescidümüzden (047a/5)	اندكمز	:	itdügümüz (064a/3)
----------	---	------------------------	--------	---	--------------------

Çokluk III. Şahıs İyelik Eki: +ları /leri

قورقورلر نه	:	قورقۇلار ىنا (059b/15)	ايقر نى	:	اياقلىرى نى (062a/2)
ايشلر ىنى	:	ىشلىرى نى (049a/2)	اوجه لىكلىرى نه	:	ىكلىكلىرى نه (049a/3)

2.2.1.1.4. Hâl Ekleri

2.2.1.1.4.1. Yönelme Hâli: +a / +e

Ek, ünsüz ile biten kelimelerden sonra + a / + e şeklinde, ünlü ile biten kelimelerden sonra araya y sesi getirilerek + (y) a /+ (y) e şeklinde kullanılmıştır. Ayrıca ek, 3. şahıs iyelik eklerinden sonra araya n sesi getirilerek + (n) a / +(n) e şeklinde kullanılmıştır.

عورته	:	‘avrata (37b/8)	تجارته	:	ticārete (38a/4)
قىويه	:	quyuya (061b/13)	كوزنكويه	:	gözüngüye (072b/9)
صحتنه	:	şihhatine (38a/8)	اغاجنه	:	ağacına (42b/2)

Aşağıdaki örnekte ise yükleme hâli hemze (◌) ile sağlanmıştır.

كىمسنه	:	kimesneye (043b/6)
--------	---	--------------------

2.2.1.1.4.2. Belirtme Hâli: +₁ / +_i

Ek, ünsüz ile biten kelimelerden sonra +₁ / +_i şeklinde, ünlü ile biten kelimelerden sonra araya y sesi getirilerek +(y)₁ / +(y)_i şeklinde kullanılmıştır. Ayrıca ek, 3. şahıs iyelik eklerinden ve zamirlerinden sonra araya n sesi getirilerek +(n)₁ / +(n)_i şeklinde kullanılmıştır.

طاغى	:	tağı (47b/3)	كوركى	:	kürki (080a/2)
صوىى	:	şuyı (50b/13)	اولوىى	:	ölüyi (079b/12)
صقانى	:	şakalını (72a/12)	توننى	:	tonını (72a/12)
بونى	:	bunı (46b/2)	انى	:	anı (49b/7)

Aşağıdaki örneklerde III. şahıs iyelik ekinden sonra belirtme hâli eki olarak +n kullanılmıştır.

uşağın (067a/3), dadın (039a/14, 065a/7), 'avratın (068b/10, 071b/3), 'aybın (071a/3), kumaşın (058a/3), mālın (044a/14), dükelinin (082a/10), ba'zısın (056a/6), kesilmesin (041b/15), kâpusın (052b/14), olmaduğın (070a/3), işlerin (054b/7), birin (56b/5), işigin (058b/8), işin (064b/10, 074b/15), cesedin (073b/3), kilidin (073a/11)

Aşağıdaki örneklerde ise yükleme hâli hemze (◌) ile sağlanmıştır.

faızlayı (038b/13), ölüyi (060a/1), hasteyi (060a/2), nesneyi (065a/10), kimesneyi (068b/7)

2.2.1.1.4.3. Bulunma Hâli: +da / +de

Ek, isimlerden sonra +da / +de şeklinde, 3. teklik şahıs iyelik eklerinden ve zamirlerden sonra +(n) da / +(n) de şeklinde kullanılmıştır.

محله ده	:	mağallede (055b/8)	كوشكه	:	köşkde (053b/5)
سرایده	:	serāyda (058a/9)	طاقده	:	ṭāḳda (057b/5)
یاننده	:	yanında (073a/9)	اوستنده	:	üstinde (054b/1)
انده	:	anda (051a/12)			

2.2.1.1.4.4. Ayrılma Hâli: +dan, +den

Ek, isimlerden sonra +dan/+den şeklinde, III. teklik şahıs iyelik eklerinden ve zamirlerden sonra +(n)dan /+(n)den şeklinde kullanılmıştır.

التوندىن	:	altundan (80a/5)	مكروهاتدىن	:	mekrūhātdan (075b/2)
دوشلردن	:	düşlerden (76a/11)	خستلكدن	:	ḥastelikden (58b/2)
دوشمنندن	:	düşmanından (70a/9)	اهلندن	:	ehlinden (72b/2)
بوندىن	:	bundan (72b/9)	اننن	:	andan (76b/15)

2.2.1.1.4.5. İlgi Hâli: +uñ / +üñ, +nuñ / +nüñ

قومك سرايى : kavmüñ serāyı (80b/9)

باغك يميشى : bāguñ yemişi (050a/15)

عورتتك دوستى : ‘avratınuñ dostı (57a/14)

صاحبك مكرنه : şāhibinüñ mekrine (58a/10)

Teklik I. şahıs zamirinin genitif hâli +üm eki ile yapılmıştır.

بنم : benüm reyhānlarumdur (037b/12)

2.2.1.1.4.6. Vasıta Hâli: +n, +la / +le

قشنى : kışın (43a/7)

انكله : anuñla 038b/6

الله : elle (078a/4)

نفسيله : nefsiyle (081a/5)

ارماغيله : ırmağıyla (050b/3)

2.2.1.1.4.7. Eşitlik Hâli: -ca/ -ce

بيلسنجه : bilesince (70a/7)

عددنجه : ‘adedince (74a/5)

بوغمنجه : boğumınca (69a/14)

كونبدجه : künbedce (77a/2)

خالخالجه : halhālca (77a/2)

2.2.1.1.4.8. Yön Gösterme Hâli: +ra / +aru

يوقرو : yuqaru (48a/9)

طشره : taşra (62a/10)

صكره : soñra (52a/14)

2.2.1.2. Fiil Çekim Ekleri

2.2.1.2.1. Haber Kipleri

2.2.1.2.1.1. Geniş Zaman

Metnimizde örneğine rastladığımız geniş zaman çekimleri aşağıda verilmiştir.

Teklik I. Şahıs: -ur-am

طوررم : тұرuram (74a/11)

Teklik III. Şahıs: -r, -ar, -er, -ur, -ür

اولور : olur (075b/6) ویرور : virür (038b/13)

یاغر : yağar (081a/2) بیچر : biçer (072a/12)

قورر : kavrar (070a/9) قورور : kurur 069b/7

Çokluk III. Şahıs: -r-lar, -r-ler, -ur-lar, -ür-ler

اوقورلر : oqurlar (058a/14) اصلدرلر : ışladurlar (039b/13)

دیرلر : dirler (042a/9) منفعتلنورلر : menfa'atlenürler (061a/8)

2.2.1.2.1.2. Geniş Zamanın Menfisi

Metnimizde sadece III. teklik şahıs çekiminde örneklerine rastlanmaktadır.

Teklik III. Şahıs: -maz / -mez

چقمز : çıkmaz (045b/10) بيلمز : bilmez (055b/3)

اقمز : akmaz (062a/13) يتمز : yetmez (078b/5)

2.2.1.2.1.3. Belirli Geçmiş Zaman

Metnimizde örneğine rastladığımız belirli geçmiş zaman çekimleri aşağıda verilmiştir.

Teklik I. Şahıs: -du-m /-dü-m

واردم : vardum (057b/9) اوفردم : üfürdüm (081b/9)

كوردم : gördüm (045a/5) اينتم : itdüm (081b/11)

Teklik I. Şahıs: -dü-ñ

بيلدك : bildüñ 038a/15

Teklik III. Şahıs: -dı / -di /-du

بيندى : bindi (053a/3) بوئدى : boşadı (058b/7)

بيتدى : bitdi (040a/15) باقدى : baqdı (072b/15)

اولدو : oldu (056a/10)

Çokluk II. Şahıs: -dü-ñüz / -du-ñuz

ايتدكز : itdüñüz 081b/10

بيوردكز : buyurduñuz 078b/8

Çokluk III. Şahıs: -dı-lar / -di-ler

صارديلر : şardılar (079b/13) اوچديلر : uçdılar (081b/9)

دوشديلر : düşdiler (060b/8) ايتدلر : eyitdiler (081b/9)

2.2.1.2.1.4. Belirli Geçmiş Zamanın Menfisi

Metnimizde sadece III. teklik şahıs çekiminde örneklerine rastlanmaktadır.

Teklik III. Şahıs: -ma-dı / -me-di

اولمدى : olmadı 060a/7 ويرمدى : virmedi (046a/3)

صينمدى : şınmadı 068a/15 ييمدى : yimedi (040b/6)

2.2.1.2.1.5. Belirsiz Geçmiş Zaman

Metnimizde örneğine rastladığımız belirsiz geçmiş zaman çekimleri aşağıda verilmiştir. Duyulan geçmiş zamanın menfisine ise metnimizde rastlanmamıştır.

Teklik III. Şahıs: -mış / -miş

بوئمىش : boşamış (071b/4) چيقمىش : çıkmış (053a/13)

دوشمش : düşmiş (048b/5) کلمش : gelmiş (067b/4)

Çokluk III. Şahıs: -miş-ler

ایتمشلردر : itmişlerdür (077b/10)

2.2.1.2.1.6. Gelecek Zaman

Metnimizde sadece III. teklik şahıs çekiminde örneklerine rastlanmaktadır. Gelecek zamanın menfisine ise metnimizde rastlanmamıştır.

Teklik III. Şahıs: -iser-dür, -acağ-dur / -ecek-dür

ایدیسردر : idiserdür (044b/4)

اولجقدر : olacağdur (045b/2)

کلجکدر : gelecekdür (044b/4)

2.2.1.2.2. Dilek Kipleri

2.2.1.2.2.1. İstek Kipi

Metnimizde örneğine rastladığımız istek çekimleri aşağıda verilmiştir.

Teklik II. Şahıs: -e-sin

کیدہ سن : gidesin (045a/7)

Teklik III. Şahıs: -a / -e

اولہ : ola (037b/6) دوشہ : düşe (048a/13)

کلہ : gele (065b/11) اچلہ : açıla (078a/5)

Çokluk III. Şahıs: -a-lar / -e-ler

ایچرہ لر : içüreler (040a/4)

ایدہ لر : ideler (070b/9)

یازہ لر : yazalar (053a/11)

2.2.1.2.2.2. İstek Kipinin Menfisi

Metnimizde sadece III. teklik şahıs çekiminde örneklerine rastlanmaktadır.

Tekil III. Şahıs: -ma-ya/ -me-ye

اوميه	:	olmaya (059a/6)	طورميه	:	turmaya (064a/13)
بيلميه	:	bilmeye (059b/14)	ديرلميه	:	dirilmeye (068b/14)

2.2.1.2.2.3. Şart Kipi

Teklik III. Şahıs: -sa / -se

Metnimizde sadece III. teklik şahıs çekiminde örneklerine rastlanmaktadır.

اولسه	:	olsa (047a/12)	بيسه	:	yise (039b/2)
ياندرلسه	:	yandırılrsa (065b/7)	بيلسه	:	bilse (064a/2)

2.2.1.2.2.4. Şart Kipinin Menfisi

Metnimizde sadece III. teklik şahıs çekiminde örneklerine rastlanmaktadır.

Teklik III. Şahıs: -ma-sa /-me-se

اولمسه	:	olmasa (052b/3)		
كورنمسه	:	görünmese (064b/9)		

2.2.1.2.2.5. Emir Kipi

Metnimizde örneğine rastladığımız emir çekimleri aşağıda verilmiştir.

Tekil II. Şahıs: -gil

بيلكل	:	bilgil 041a/2
طوركل	:	turgil 046b/2

Eksiz örneği metnimizde iki yerde geçmektedir.

var İsmā‘īl peygambere söyle (058b/5)

Teklik III. Şahıs: -sun / -sün

اولسون : olsun (050a/14)   كلسون : gelsün (046a/8)
ايرلسون : ayrılısun (047a/6)   ايلسون : eylesün (040a/7)

Çokluk II. Şahıs: -uñ

صارنك : şarınuñ (076b/6)
صاورك : şavuruñ (049b/10)

2.2.1.2.2.6. Emir Kipinin Menfisi

Teklik II. Şahıs: Eksiz örneği metnimizde iki yerde geçmektedir.

beglere inanma aqar şuya tayanma. (060b/1) ,(060b/2)

Teklik III. Şahıs: -ma-sun / -me-sün

كيمسون : geymesün 082a/14
قومسون : qomasun 073a/9

2.2.1.2.3. Birleşik Kipler

Metnimizde örneğine rastladığımız birleşik çekimler aşağıda verilmiştir.

2.2.1.2.3.1. Hikâye

2.2.1.2.3.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi

Teklik I. Şahıs: -r-düm

ايدردم : iderdüm (081b/1)

Teklik III. Şahıs: -r-di

سونردي : sevinürdi (053b/15)

Teklik III. Şahsın Menfisi: -mez-di

سونمژدي : sevinmezdi (053b/15)

2.2.1.2.3.1.2. Belirsiz Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Teklik III. Şahıs: -mış-ıdı

اولمشییدی : olmıŝıdı (075b/8)

2.2.1.2.3.2. Şart

2.2.1.2.3.2.1. Geniş Zamanın Şartı

Teklik III. Şahıs: -ur-sa / -ür-se

اولورسه : olursa (073a/9)

کوررسه : görürse (054b/2)

Teklik III. Şahsın Menfisi: -maz-sa / -maz ise

اقمزسه : akmazsa (061a/15)

ایسه اقمز : akmaz ise (061b/1)

2.2.1.2.3.2.2. Belirli Geçmiş Zamanın Şartı

Çokluk III. Şahıs: -di-ler ise

قبول ایتدیلهر ایسه : kabûl itdiler i.- se (080b/1)

2.2.1.2.3.2.3. Belirli Geçmiş Zamanın Şartının Menfisi

Teklik III. Şahıs: -me-di ise

اورمدی ایسه : örtmedi i.- se (040b/4)

2.2.1.2.3.2.4. Belirsiz Geçmiş Zamanın Şartı

Teklik III. Şahıs: -mış ise

ايسه اولنمىش حبس : ħabs olunmıŝ i.- se 56b/9

2.2.1.2.4. İsim Fiili

2.2.1.2.4.1. Geniş Zaman

Teklik I. Şahıs : -um

قراوشم : ħaravaŝum (057b/9)

Teklik II. Şahıs : -sin

كشىسن : kişisin (081b/1)

Teklik III. Şahıs: -dur / -dŭr

صرودر : ŝarudur (042a/13) دليدر : delildŭr (075b/7)

2.2.1.2.4.2. Belirli Geçmiş Zaman

Teklik III. Şahıs: idi

بو ايدى : bu idi (066a/5)

2.2.1.2.4.3. Şart Kipi

Teklik III. Şahıs: -ısa / ise /-sa

قيغولو ايسه : ħaygulu ise (56b/9)

واريسه : varısa (071a/9)

وار ايسه : var ise (055a/4)

وارسه : varsa (049b/5)

2.2.1.2.4.4. İsim Fiilin Menfisi

Metnimizde ek-fiilin olumsuzu ‘degül’ kelimesi ile sağlanmıştır.

دکلی	:	degüldi (057a/6)	دکلدر	:	degüldür (043b/13)
دکل ایسه	:	degül ise (041a/7)	دکلسه	:	degülse (045b/3)

2.2.1.2.5. Sıfat Fiiller

2.2.1.2.5.1. Geniş Zaman İfadeli Sıfat Fiiller

-an / -en

çıkan kimesne (073b/10)

aқан şuyı (056a/10)

giren kimesne (57b/10)

giden yirden (038b/9)

-ar / -er, -ur, -ür, r

aқar şuya (060b/2)

and içer kimesne (070b/15)

ayırur kişiye (072b/2)

geyilür ve döşenilür nesneleri (075a/14)

korur kişiye (069b/7)

-maz/ -mez

yaramaz nesneye (039a/11), yörümez gemi (063a/5)

2.2.1.2.5.2. Geçmiş Zaman İfadeli Sıfat Fiiller

-duқ / -dük

çıқduğı dereceler (073b/14)

unutduğı nesne (75a/8)

zıkr itdügümüz nesnelere (064a/3)

gizledüği nesnelere (067a/6)

-mış / -miş

okumuş kimesne (082a/7)

şınanmış ulu kişiye (044b/1)

ölmüş uşağa (041b/11)

kesilmüş ağaçlar (43b/9)

2.2.1.2.5.3. Gelecek Zaman İfadeli Sıfat Fiiller

-acağ / -ecek

ābdest alacağ yire (048a/14)

yuyacağ taşıt (067a/9)

yiyecek yimek (067b/2)

gelecek şorşulardan (048a/9)

2.2.1.2.6. Zarf Fiiller

-a / -e

çığa geldi (046b/1)

çığa bilmedi (067b/8)

-u / -ü

diyü (044a/8)

ħalāř olu bilse (064a/2)

-up / -üp

yapışup (062b/4)

alup (061a/8)

çeküp (064a/12)

dönüp (063a/4)

-inca

itmeyince (039a/10)

-meden

gitmeden (058b/15)

itmeden (058b/15)

-duğda

uyandukda (044b/7)

söyledükde (058b/7)

-duğında / -düginde

götüremedüginde (069a/5)

olduğında (69a/10)

-ken / iken

altında iken (54b/3)

sönerken (65b/4)

[037b] (1) **Benefşe ve uḫhuvān** gökçege delîldür. Eger bāğdan benefşe ve uḫhuvān dirdi görse (2) ve pādīşāh aña bir gökçek ıaravaş vire. Ve uḫhuvān düşde ‘avratınıñ kavmine (3) delîldür. Bir kimesne kendüyi andan aldı görse ‘avratınıñ kavminden bir dost (4) tutna.

Nilüfer ıayğuya ve şayruluğa delîldür. Ve dağı iki yüzlü ğayr ādem (5) yirine ğarāmet çeker kişiyeye delîldür. Eger kendüyi nîlüfer oldu görse iki (6) renklü kimesne ola. Ve dağı şayru çok ıayğulu ola. Ve dağı anı ğörmek ıorııuya (7) ve taleb olan yirden kaçmasına delîldür.

‘**Anam** şādlık ve tevliyete delîldür. (8) Ve ğāhī oğına veyā bir ‘avrata delîldür ve kesilmiş ğörölmesi nemnemden²⁶ eyüdü. (9) **Reyhān** ‘avrata, uşağa delîldür. Ve ḥadīs-i şerīfde gelmişdür²⁷ ki: **الولدمن** (10) **ريحان الله** Ya‘nī uşak Ḥaı te‘ālānuñ reyhānındandır. Ve dağı ḥazret-i resūl (11) şalla‘llāhu ‘aleyhi ve sellem Ḥasan ve Ḥüseyin rağiya‘llāhü ‘anhümā ḥaııında buyurmuşdur: **رياحيين في الدنيا** (12) **هما** Ya‘nī Ḥasan ve Ḥüseyin benüm reyhānlarumdur. Ve dağı çok (13) altunlu kişiyeye ve dağı çok tesbīhe ve zikre delîldür. Nitekim sözlerinde gelmişdür: (14) **سبحان الله و ربحانه** Ve cemī‘ ıoııulu nesnelere yirinden kesilecek ıayğuya delîldür. (15)

Nergis eger yirinde tırur görse beıālu uşağa delîldür. Eger kesilmiş görse [038a] (1) ol uşak fevt ola. Başında nergis ğörmek şādliğa delîldür. **Behār-ı menşür** (2) tufūliyetde fevt olur uşağa delîldür. Ve dağı beıāsuz şādliğa delîldür ve (3) zā‘il olur ‘arıyete ve dağı tevliyete delîldür ve aııçaya dağı delîldür. Ve menşür (4) bir mufāraıat ider ‘avrata veyā intikāl ider ticārete delîldür. Zīrā ki menşürdür.

(5) **Süsen** yavuzluğa ve mekrūhāta delîldür. Zīrā ki asumanıñ birisi sudur (6) ve su yaramazdur. Nitekim şā‘ir eydür beyt: **يا ذى الذى اهدى لنا سوسنا • يالىت (7) محسنا • شعر اسمؤوقد ساءني •** **انئى لم ارسوسنا (8) ماكنت فى فعلك بي**

Mürz ya‘nī çığdem cesed şıḥhatine delîldür. Eger kendüyi (9) çığdem ekdi görse bir cesedi şaḥīḥ oğlı doğa. **Mersin** ya‘nī murı (10) ahdine durur kişiyeye delîldür. Eger bir ‘avrat başında bir tāc görse şoḥbeti (11) tırur kişiyevlene. Ve ta‘bīr olınmış düşlerden biri bu ki ḥikāyet (12) bir ‘avrat düşinde ğördi-ki eri kendüye bir deste nergis ve iltisine (13)

²⁶ Metinde "نمنامن"

²⁷ Metinde "كلمسدر"

bir deste mersin virdi. Varup mu‘abbirden su‘āl itdi. Mu‘abbir (14) eyitdi: “Erüñ saña talāk vire ve iltüñe şaklaya.” Bu kışşayı mütevekkil halife (15) işitdi ol mu‘abbiri götürüp didi: “Neden bildüñ.²⁸” Eyitdi şā‘ir sözinde: [038b] (1) ليس للزجس عهدا العهد للآس Zīrā ki nergisüñ vaḳti tīz geḳer ve mersin (2) kış ve yaz bir ḫāldedür. Eger kendüyi mersin sincidi görse bir beḳālu ‘imāret (3) işleye yā bir ṭurur iş işleye ve daḫı māla delīldür.

Ḳabaḳ ekl iden muḫāşamete (4) ve şerre delīldür. Zīrā ki ḳabaḳ Arabca ḳar‘dur ve ḳar‘ ḳar‘a şalmaḳdur ve ḳar‘a (5) şalmaḳ savaş gibidür. Ve daḫı periden ḳorḳmaḡa daḫı delīldür. Eger anı pişmiş (6) yidi görse eger anuñla sebzelerden bir sebze var görse ḳayḡuya delīldür. (7) Eger anı sebzesüz görse rızḳa delīldür. Ve yapraḡı ile gölgelenmek vahşetden (8) soñra ünse ve ülfete delīldür. Ve daḫı dīnde ve dūnyāda ḫāli şalāḫ bula. (9) Ve evinden ve külfetinden ve mālından gide nesne gerü kendüye rāci‘ ola. Nitekim Yūnus (10) peyḡamber kışşasıdur ‘aleyhi’sselām.

Bādincān vaḳtinde zaḫmet ve az ḳayḡu ile (11) cem‘ olunur rızḳa delīldür ve ḡayr vaḳtinde ḳayḡuya delīldür. **Silḳ** ḫayra (12) delīldür ve daḫı silḳ ve mulūḫiyā deñli ḫayra delīldür. Zīrā ki ṭabī‘ata ḫareket (13) virür ve ādemden fazlayı def‘ ider.

Domalan ekābirler sever, saḳaṭ kişiyē (14) delīldür. Ve dinildi-ki domalan bir ḫayrsuz nesnedür zīrā ki aşlı yoḳdur. (15) Ve çoḳ domalan cem‘ ider kimesne göz²⁹ nigūy gider. Zīrā ki ḫazret-i resūl buyurur: [039a] (1) الكما من المن الذي انزل الله علي موسى Ya‘nī domalan ol göz nigūydandur. (2) Ḥaḳ te‘ālā Mūsā peyḡambere indürdi ve anuñ şuyı göz şifālıḡına delīldür.

(3) **Göbelek** ya‘nī faṭaratu‘l-‘arż bi‘l-‘arabiyyete. Bir kimesne kendüyi andan aldı görse (4) aña bir ḫelāl rızḳ irişe. Ve daḫı ḳayḡuya delīldür. **Şalgam** fużüle yūzi (5) ḳatı ‘avrata delīldür. Eger yirinde ṭurur görse ḳayḡulu işe delīldür. (6) **Turb** ḫelāl rızḳa delīldür ve anı yimek soñra peşimān olmaḡa delīldür.

(7) **Keşür** murādı sehl kişiyē delīldür. Elinde andan bir nesne görse bir çetin (8) işden yā bir ḫabsden ḫalāş ve necāt bula ve daḫı ḳayḡuya delīldür. **Kelem** (9) ya‘nī kunnabīti bi‘l-‘arabiyye-gūy itī ḫūyly kişiyē delīldür. Eger elinde andan (10) bir nesne görse ādem ḳatında borcu ola ve itilik itmeyince eline girmeye.

²⁸ Metinde " بيكنك "

²⁹ Metinde " كور "

Sarmusaḳ (11) mālā delīldür. Ve dinildi bir zışt, yaramaz nesneye delīldür. Ve sarmusaḳ ḥayrī (12) şerre tebdīl kişiyeye delīldür. Bir kimesne eger sarmusaḳ yā şoğan yidi (13) görse ḳavminden birine zarar olmış ola. Zīrā ki sarmusaḳ ve şoğan (14) ağız dadın taḡyīr ider. **Şoğan** yiyen kimesneye şerre delīldür. Bir misāfir (15) kendüyi şoğan yidi görse şihḥate ve selāmete delīldür ve ḥadīs-i şerīfde [039b] (1) gelmişdür: من اكل فجاء ارض لم يضر مماءها Ya'nī bir kimesne varduḡı yirüñ (2) şoğanından yise ol yirüñ şuyı kendüye zarar itmeye. Eger şayru kimesne (3) kendüyi şoğan yidi görse fevt ola. Zīrā ki şoğan yiyen kimesnenüñ (4) gözi yaşarur. Ve gök şoğan zaḥmet birle fā'ideye delīldür. Zīrā ki (5) çok olsa ḳorḳu ile cesed şihḥatine delīldür. Eger kendüyi şoğan (6) ḳabuḡından örer görse bir kimesne delük eyleye. Ve gāh ol-ki şoğan çıplaḡa (7) kisvet olmaḡa delīldür.

Kurrās ya'nī yābān³⁰ sarmusaḡı yavuzlık ve eyülük (8) birle içinde melāmetden ḳorḳmaz oḡrılıḡa ve bir ḥarām kişiden ḥarām rızḳa (9) delīldür. Eger kendüyi gendüne oldı görse bir söz söyle<ye>³¹ ve aña peşimān (10) ola. Ve eger kendüyi pişmiş gendüne yidi görse bir ḥarām rızḳa rucū' ide.

(11) **Ḥarmal** ya'nī üzerlik fāsīd mālī işlāḥ ider mālā delīldür. **Ṭarḥūn** (12) 'ameli yaramaz kişiyeye delīldür. Zīrā ki üzerlikden alınmışdur. Ol cihetden anı (13) sirkede bir yıl işladurlar. Tā ki evvelki ṭab'ı zā'il ola. Ve daḡı andan zühd (14) ve 'ibādet öḡrenür bir 'acemī kişiyeye delīldür.

Kişnic³² dīnde ve dünyāda menfa'atlü (15) kişiyeye delīldür. Göḡi ve ḳurusı bir ḥikmetdür. Na'ne şadulmeḡe ve maḥbūb nā-peydā [040a] (1) olmasına delīldür. **Baḡdanos** mālā delīldür. Baḡdanosuñ bir destesi yā bir (2) aḡacı yüz altuna yā yüz aḳçaya delīldür. Gören kimsenüñ ḥāline göredür. (3) **Kemmūn** mecmū' mālā delīldür. **Fülfül** ḥıfz olunur mālā delīldür. Eger (4) kendüyi fülfül yir görse aña bir acı nesne içüreler ve daḡı ekini görmek (5) zaḥmet birle şerīf mālā delīldür.

Ḥaşḥaş siñer rızḳa delīldür. **Ḥardal** (6) oḡa delīldür. Eger kendüyi at başında ḥardal yir görse bir savaşa (7) delīldür ve ol savaşda bir oḡdan ḥazer eylesün³³ yāḥūd bir yaramaz işe (8) düşe. Eger kendüyi ḥardal yir görse aña bir acı nesne içüreler. Ve dinildi (9) zaḥmet

³⁰ Metinde "بيان"

³¹ Metinde "سوله"

³² Metinde "كسنيج"

³³ Metinde "اليسون"

ile bir şerîf mâla delîldür. **Ustun**³⁴ ya 'nî miyâne bir garîb 'unî kişiden (10) mâla delîldür. **Kenger** bâtını zâhirinden³⁵ eyü kişiye delîldür ve dağı zahmet ile (11) biter mâla delîldür. **Qandıra** müşâreke taleb ider kimesne için hayra delîldür (12) ve haste olan kimsenün vefâtına delîldür. **Yuş** şebelden hâşıl olur (13) mâla delîldür ve dağı da'vet olunmuş dosta delîldür. Eger hâmile 'avrat (14) anı göre oğlan doğurmağa delîldür.

Çayır dінде hayr işe şalâha (15) delîldür. Bir kimesne kendü ayası içinde çayır bitdi görse 'avratını hayr birle [040b] (1) göre. Eger ayasınun üzerinde bitdi görse fevt ola ve kabri üstinde çayır (2) bite. Kimse çayırını bir nâ-mahal yirde veyâ mescid gibi yirde bitdi görse giñlüge³⁶ (3) delîldür. Eger bir kimesne kendü üzerinde çayır bitdi görse aña ucuzluk irişe. (4) Ve dağı hayrlar göre. Eger sem'ini ve başarını örtmedi ise **keber ve kāmıh** anlardan (5) yiyen kimesneye muhâşamete ve kaygulara delîldür. Bir kimesne kendüyi anları gördi (6) lakin yimedi görse mālında gönüllü ola.

Müşk uşğa delîldür ve dağı (7) 'avrata delîldür. **Hinnâ** mecmû' reyâhînün ağasıdır ve mâla ve 'iyâle ve zînete (8) delîldür. Hazret-i resûl şalla'llâhu 'aleyhi ve sellem anı sürdi. **Gazanfer tohumı** vüs'ate (9) ve perhîze delîldür.

Bâb-ı tāsî' yaş ve kuru ağaçları beyân (10) ider. Gök ağaçlar muṭlaқан ve mufaşşalan ammâ muṭlaqâ rızqdan helâl taleb ider (11) kişilere delîldür. Zîrâ ki hayâtları şudandır ve diri olanun aşlı şudur. (12) Kavlühü te'âlâ: [21/30] ³⁷ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ Bir kimesne bir ağacı kıopardı görse (13) bir kişi öldüre. Eger kendüyi ağaç üzerine çıkdı görse ol ağaç şâhibini (14) kıahr ide. Eger çıkdığı ağaçdan indi görse ol kişiden mufâraқat ide. (15) Eger kendüyi ağaçdan düşdi görse, fevt oldı görse bir kişinün şavaşında [041a] (1) fevt ola. Eger iki ayağını şındı görse bir kişinün muhâşametinde mālı gide. Pes (2) bilgil ağaçlar ki te'vilde kişilere delîldür. Kökleri kişilerinun aşlına delîldür (3) ve budakları ve yemişleri kişinün uşğına delîldür ve bilgil ki her (4) ağacınun yemişi vaқtinde ki dirilir eyü dirliğe delîldür. Meger ki ğayr (5) vaқtinde bâtıl zahmete delîldür. Ve bilgil her ağacınun ki kıadrine göre kişiye (6) delîldür. Meşelâ eger uzun ve 'azîm ve şîrîn ve eyü kıokulu ağaç ola. (7) Aşıl kişiye delîldür. Eger öyle degül ise anun 'aksine delîldür. (8) Ve Arţamidorus eydür: "Şîrîn ağaç, şîrîn söze delîldür ve habîş (9) ve yaramaz ağaç, yaramaz söze delîldür."

³⁴ Metinde " استون "

³⁵ Metinde " ظاهر "

³⁶ Metinde " كيكولكه "

³⁷ "Her şeyi sudan meydana getirdiğimizi görmediler mi?" (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Nitekim Hâk te‘ālā buyurmuşdur: [14/24] وَمَثَلُ (10) وَكَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ ³⁸ وَكَلِمَةً خَبِيثَةً كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ ³⁹ [14/26] ve ağacın (11) ki yemişi yokdur fakır kişiye delıldür. Ve her ağacın ki yemişi vardır (12) bay kişiye delıldür. Bir kimesne kendüyi bir ağaç yemişinden gayrı yemiş virdi (13) görse eline harām māl gire.

Bir kimesne yemişinden gayr yemiş getürdi görse (14) bir gayr kimesneden ⁴⁰ hāmile olur ‘avrata delıldür. Eger bir ağacı kesdi görse (15) ol aşıl ⁴¹ kişi öldüre zīrā ki Hâk te‘ālā buyurmuşdur: [59/5] مَا قَطَعْتُمْ [041b] (1) ⁴² مِنْ لَبَنَةٍ أَوْ نَرْتَجُوها قَائِمَةً عَلَى أُصُولِها Ve dinildi ağaç kesmek kesenün hasteligine (2) delıldür yā helāk olmasına delıldür. Ve gāh ol-ki ağaç kesmek ol ağaca (3) mensüb olan kimesnenün kesilmegine delıldür. Bir kimesne kendüyi bir yemiş (4) süz ağaçdan bir budak kesdi görse kavmine yā bir dostına muhāşamet (5) ide. Eger bir kimesne kendüyi bir ekin yā bir gök ağaç işlāh ider görse (6) katındaki emāneti issine vire. Ve gāh ol-ki belürsüz ağaçlar muhāşamete delıldür. (7) Nitekim ki Hâk te‘ālā buyurmuşdur: [4/65] فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ⁴³ Ve bilgil (8) ağaçlar yaprağı aqçaya delıldür. Bir kimesne andan bir kimesne buldı görse (9) bulduğı kadarı eline aqça gire. Ve bilgil kuru ağaçlar münāfık kişilere delıldür. Ve (10) dikenlü ağaç şer başı şarp kişiye delıldür ve ağaç kabuğı kisvetine delıldür. (11) Ve dinildi kabuğ düşde ölmüş uşağa delıldür. Bir kimesne elinde ağaç (12) kabuğı görse ‘avratı hāmile ise uşağı ola. Hāmile ‘avrat eger elinde (13) kabuğ görse uşağı şala ve ağaçlar şamğı ol ağaca mensüb olan (14) kimesneden virgüye delıldür.

Ve ammā mufaşşalan **hur mā ağacı** bir ‘Arabī ‘ālim kişiye (15) yā bir uşağa delıldür. Bir kimesne anuñ kesilmesin görse anlardan birisinin [042a] (1) vefātına delıldür. Ve hur mā ağacın tal’i uşağa delıldür. Bir kimesne kendüyi (2) andan yidi görse uşağı mālından yiye. Bir kimesne kendüyi çok hur mā (3) ağacına mālīk oldı görse ādemden hur mā ağacı kadarı ādem üzerine (4) tevliyet bula. Eger bu düş issi tācir ise ticāretinden aşşı bula. Ve kuru (5) hur mā ağacı münāfık kişiye delıldür. Bir kimesne hur mā ağaçlarını

³⁸ "Görmedin mi Allah güzel bir sözü nasıl misal getirdi? (Güzel bir söz), kökü sağlam, dalları göğe yükselen bir ağaç gibidir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

³⁹ "Kötü bir sözün durumu da; yerden koparılmış, ayakta durma imkânı olmayan kötü bir ağacın durumu gibidir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁴⁰ Metinde "كسندن "

⁴¹ Metinde "اصل "

⁴² "Herhangi bir hurma ağacını kesmeniz de kökleri üzerinde ayakta bırakmanız da Allah'ın izniyledir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁴³ "Hayır! Rabbinde and olsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

yil kıopardı (6) görse ol yire ölüm dŖe. Nitekim Hk te'l buyurmuŖdur: [54/20] كَاتَمُمُ اَعْجَازُ 44 (7) Ve gh ol-ki pdiŖhdan bir 'azba dell ola. (8) Ve hrm ağacnu yaprağı kıuyn mertebesindedür. Ve irkek hrm ağacnu (9) tohumı ki 'Arab ana laķh dirler. ŖayrulıĖa ve altuna delldr. Eger kendüyi (10) andan bir nesne cem' itdi görse 'avratı hste dŖe. Ve eline çok altun <gire>⁴⁵

(11) **Glnr ağacı** Ŗerf ve cömerd kıŖiye delldr. **Muz ağacı** dn ve dny issi (12) müdebbir bay kıŖiye delldr. **Ayva ağacı** hçyr issi anula menfa'at etmek (13) istemez kıŖiye delldr zr ki Ŗarudur. 'Unnb ağacı saltanat ve 'izzet (14) ve Ŗdlik issi kıŖiye delldr. Zr ki Hk te'l 'azze ve celle Msa peyĖamber (15) 'aleyhi's-selm ile 'unnb ağacı üzerinde syleŖdi.

ncr ağacı ehline [042b] (1) menfa'atl ve dŖmanı kendüye iltic ider kıŖiye delldr. Zr ki ılan (2) incr ağacna gelegen olur. **Kz ağacı** gr ve necl kıŖiye delldr. **Bdem (3) ağacı** ehline cömerd ve Ėayra necl kıŖiye delldr ve tatlu bdem mn Ŗrnligine (4) ve acı bdem acı hk söze delldr. **Tt ağacı** ehline ve Ėayra cömerd (5) ve uŖaĖı çok kıŖiye delldr. **Fstk ağacı** Ėan ve mllu cnı yeyni, ķavmine (6) cömerd Ŗd kıŖiye delldr.

Zerdl ağacı Ŗayru ve menfa'atsz ve dinildi (7) yüzi güler, ehline necl, nefsinde Ŗic' kıŖiye delldr. Eger çok yüklü (8) ise çok mllu kıŖiye delldr. Eger yüki ise aķaya delldr. Eger (9) Ŗaru ise altuna delldr ve dinildi bir mnfk kıŖiye dell ola. Zr ki (10) Ŗayrudur ve Ŗayrulk nifkdur ve dinildi mrŖdan ml bulmuŖ bay (11) 'avrata delldr. Bir kimesne anu yemiŖinden bir nesne dirdi görse (12) ol aŖl⁴⁶ bir 'avrat evlene. Bir kimesne kendüyi zerdl ağacından bir budaķ (13) kesdi görse bir mla vey bir namza cha⁴⁷ ola.

Alma ağacı himmetl kıŖiye delldr. (14) **Ŗeftl ağacı** bay ve Ŗic' mihnete trur çok ml cem' ider kıŖiye delldr. (15) **Emrd ağacı** gr ehline [043a] (1) madara ider kıŖiye delldr. **Ŗanavber ağacı** vzı yüce, yavuz halklu, (2) fitne, hrmler gelür kıŖiye delldr. **Enr ağacı** ok ml ve dn issi kıŖiye (3) delldr. Eger bir tcire mensb olursa ticreti çok ola. Eger pdiŖha (4) mensb olursa pdiŖhlara ygen ola. **Fndk ağacı** Ėarb, cnı (5) ağır, cömerd kıŖiye delldr.

⁴⁴ "nsanları köklerinden sklmŖ hurma kütükleri gibi kaldırıp atıyordu. " (Diyanet İŖleri BaŖkanlıĖı)

⁴⁵ Metinde eksik yazlmŖ.

⁴⁶ Metinde "اصل "

⁴⁷ Metinde " جاحه "

Üzüm ağacı bay 'avrata delîldür. Eger kendüyi (6) üzüm ağacından ağaç aldı görse bir evlü 'avratdan aña māl irişe. Eger (7) kışım yemiş getürdi görse bir 'avratuñ mālı gide. Eger kendüyi üzüm (8) ağacından üzüm dirdi görse andan dirdüğü kadar bir 'avrata māl (9) şarf ide. Eger nesne dirmede görse nesnesi şarf olmaya. Eger üzüm (10) ağacı yaprağı ile görse bir tã'ife sebebinden dīnde ve menfa'atde tã'at (11) bula. **Yılgın ağacı** baylara mazarrat ve faķırlere menfa'at deger münāfik kişiyeye (12) delîldür.

Zeytün ağacı mübārek kişiyeye delîldür. Nitekim Hāķ te'ālā buyurmuşdur: [24/35] (13) ⁴⁸ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ **Bellūt**⁴⁹ ağacı çok mällu şarp kişiyeye delîldür. Ve (14) Arţamidorus eydür: "Yorgun koca kişiyeye delîldür ve daħı zamāna ve kula (15) ve dīne delîldür." **Çınār ağacı** üce kaderlü, çok uşaklu, çetin, yavuz [043b] (1) halklu kişiyeye delîldür. Ve Arţamidorus eydür: "Çınār ve yılgın ağacı savaş (2) taleb ider kişiyeye delîldür ve daħı çınār ağacı faķırlığa ve miskīnlige delîldür." (3)

İgde ağacı 'acemī kişiyeye delîldür. Ve daħı ādeme menfa'ati irüşür, az kuvvetlü kişiyeye (4) delîldür. **Sögüt ağacı** ehl kendüyi sever ve kendünüñ anlara menfa'ati (5) deger ve kendüye mu'āşeret iden kimesneye muħālefet ider ve kendüye düşmanlık (6) iden kimesneye muķarreb ider kişiyeye delîldür.

'Aşā ağacı şarp kişiyeye delîldür. (7) Bir kimesne kendüyi bu ağaç üzerinde görse ol aşıl⁵⁰ kişiyeye muttaşıl olan (8) ve daħı şerīf kişiyeye delîldür. **Ābnūs ağacı** şarp kişiyeye delîldür ve daħı Hindī (9) 'avrata delîldür ve ammā kesilmiş ağaçlar odun yaş olsun ve kuru olsun (10) gerek büyük ve gerek küçük olsun ādem arasında şer kaynadur ve ğanīmete delîldür. (11) Nitekim hakkında Hāķ te'ālā buyurmuşdur: [111/5-4] ⁵¹ وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ya'nī ğayme götürici. (12) **Al ağacı** ya'nī al ağacı bir mu'temed kavī kişiyeye delîldür. Ammā nifāķdan hālī (13) degüldür. Eger kendüyi 'aşā üzerinde yörür görse bir gemiyeye binmesine 'azm ide (14) 'azm ide zīrā ki ağaca binmişdür. Eger kendüyi 'aşā oldu görse fevt ola. (15) Zīrā ki ağaç kesildükden şoñra ölü mertebesinde olur ve elde getirilü çubuk [044a] (1) eyü āvāzlu kişiyeye delîldür.

⁴⁸ "Mübārek bir ağaçtan, ne doğuya, ne de batıya ait olan zeytin ağacından tutuştırulur." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁴⁹ Metinde "بلود"

⁵⁰ Metinde "اصل"

⁵¹ "Boynunda bükülmüş hurma liflerinden bir ip olduğu halde sırtında odun taşıyarak karısı da o ateşe girecektir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Bir kimesne elinde gök ağaç görse zāyi‘ itdügi (2) nesne eline gire ve k̄or̄ku ile eyü söze işitmesine dağı delıldür. Bir kimesne (3) kendü serāyında bir gök ağaç bitdi görse bir oğı doğa ve kendi kavmine (4) serdār ola. **Direk ağacı** dīne yā i‘timād olur kişiyeye delıldür.

Diken (5) çetin ve ‘asīr kişiyeye delıldür ve borca dağı delıldür. Kendüyi dikene düş (6) geldi görse bir fitneye yā bir yaramaz nesneye irişe yā üzerine çok (7) borç cem‘ ola. Eger kendüyi tiken üzerinde yörüdi görse borçlusına (8) bugün yarın diyü va‘de eyleye. Ve dağı diken dīnsüz ve diyānetsüz zānī (9) kişiyeye delıldür ve Arţamidorus eydür: “Diken hastelige delıldür.” Zīrā ki (10) ayakda olur ve dağı nesne yığılmasına delıldür. Zīrā ki birbirine şarılır. (11) Ve dağı kayğuya delıldür ve dağı yaramaz kişilerden zülme ve çetinelige delıldür. (12) Zīrā ki değdügi yirden kan çıkar.

Kömür heybetlü kişiden māla delıldür ve dağı (13) ĥarām māla delıldür ve dağı bir pādīşāh kıbelinden māla delıldür. Bir miqdār kömür (14) içine od yörüdi görse pādīşāh bir kişiyeye zülm idüp mālın ġazab ile (15) ala ve kömür dökme menfa‘ati az māla delıldür ve dağı Ĥabeşe delıldür. Ve ta‘bīr [044b] (1) olınmış düşlerden biri bu ki ĥikāyet bir pādīşāh düşinde şehre od düşdi, (2) ol oddan serāyına bir od düşdi gördi ve ol köz bir kömür oldu. (3) Pes bu düşi mu‘abbirden su‘āl itdi, mu‘abbir eydür: "Ĥabeş t̄ayifesinden (4) bir kaç kimesne bu şehre gelüp nuzül idiserdür ve birisi serāya gelecekdür." (5) didi. Āĥir eyle oldu. Ve kömürü kış zamānında görmek menfa‘atlü (6) māla delıldür ve dağı siyāh kula delıldür. Ĥikāyet bir kişi düşinde gördi-ki (7) bir kimesne kendüye bir kara kul bağışlar, şabāĥ uyandukda bir kişi kendüye (8) bir niçe çuvāl kömür hediye getürdi. Bir kimesne kendüyi kömür yir görse (9) bir şınanmış ulu kişiyeye zülm ide. Zīrā ki kömür ağaçdan olur ve ağaç ulu kişiyeye (10) delıldür ve od pādīşāha delıldür düşdügi ağacı yandurur.

Bāb-ı (11) ‘āşir yirleri ve yire müte‘allik olan nesnelere beyān ider. **Yir** (12) anaya ve ‘avrata delıldür ve karavaşa ve sefere dağı delıldür. Ve dağı içinde olan (13) şehre delıldür. Bir kimesne kendüyi bir yire mālīk oldu görse eger faķīr ise (14) bay ola. Eger ‘azeb ise evlene ve eger ma‘zül ise naşb olına. Bir kimesne (15) bir yiri şatdı görse veyā içinde<n>⁵² çıkdı özge yire düşdi görse [045a] (1) ol yir belürsüz ise fevtine delıldür. Ve eger mütevellī ise ‘azl olına. Ve kızlık (2) yir küfre delıldür ve ucuzluk yir imāna delıldür. Bir kimesne kendüyi ucuzluk (3) yirden çıkup kızlık yire düşdi görse sünnetden bid‘ata düşe

⁵² Metinde "الچينده"

(4) yā imāndan küfre intikāl ide. Ve ta'bīr olunmuş düşlerden bu ki hikāyet (5) ḥazret-i Ebūbekir Şiddīk raḍiya'llāhü 'anha bir kişi gelüp didi ki: "Düşde gördüm (6) bir ucuzluk yirden bir kızlık yire giderüm." Buyurdılar ki: "Eger düşün gerçek (7) ise imāndan çıkup küfre gidesin." Kaẓā ile ol kişi Rūm memleketine (8) varup andan kāfir oldu.

Bir kimesne kendüyi bir topraklu ve kumlu yirden (9) naql idüp bir ekinlü ve felhānlu yire vardı görse 'avratını anası üzerine (10) taqḍīm ide. Ve eger yirüñ hūdūdı olup bellü yir ise 'avrata delīldür. Eger (11) yirüñ hūdūdı olmayup belürsüz yir ise ırak sefere ve dünyālige (12) delīldür. Ve eger ḥaddine yir ise yakın sefere delīldür. Ve yiri toprak ile (13) örmek meksebe ile māl virmege delīldür. Bir kimesne kendüyi yir bükildi (14) görse düş issi pādişāh ise ol kadar yire mālīk ola. Zīrā ki (15) ḥazret-i resūl şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem buyurmuşdur: مشارقهاومغربهاوسيبليغملك امتيمازوى منها (1) [045b] زويتلىالارضفرايت Ya'nī yir baña şol (2) kadar bükildi ki maşriḳ ve maḡribi gördüm ve ümmetim bu kadar yire mütevellī olacaḳdur. (3) Bu düşi gören pādişāh degülse eceli yakın ola. Ve yir bükülmek me'aş tarlıḡına (4) delīldür. Ve daḡı sefere delīldür. Zīrā ḥazret-i resūl buyurmuşdur: عليكم (5) بالرجيتهفان الأرض منطوي بالليلمالمطوي بالنهار Ve gāh ol-ki (6) yir bükülmesi bir kumlu muctemi' olmasına yā bir maḡbūbe ziyāret itmesine delīldür. (7) Nitekim şā'ir eydür beyt: Eger kendüyi yire baḡar görse bir (8) فكنت اذا ماجت ليلي ازورها • ارى الأرض 'avrat evlene. (9) Nitekim Ḥaḳ te'ālā buyurmuşdur: [2/223] نَسَاؤُكُمْ حَزْتُ لَكُمْ فَأَتُوا حَزَّتْكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ (10) Eger yiri ḳatı oldu görse şöyle-kim içinden nesne çıkamaz ve içine nesne (11) girmez kızlıḡa delīldür. Eger yirden bir ḳoca kişi çıkdı görse ol yir ehlinüñ (12) ḥālī istikāmet bula. Eger arslan çıkdı görse bir zālīm kişiden ol (13) yir ehline zulm ve cevr irişe ve yir eksilmege 'ulemā ve şaliḡā vefātına delīldür. Nitekim (14) Ḥaḳ te'ālā buyurmuşdur: [13/41] 54 أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا (15) İbn-i 'Abbās raḍiya'llāhü 'anh buyurmuşdur: "Yir eksilmek 'ulemā ölümüne delīldür." Eger [046a] (1) üzerine yir tar oldu görse aña bir yaramaz irişe yā bir 'azīz kimesneden (2) müfāraḳat ide. Eger yir kendüsiyle söyleşdi görse aña 'izzet irişe yā bir (3) genç bula. Eger yirle söyleşdi lākin yir kendüye cevāb virmedi görse (4) ol yir ehli aña muṭī' ola. Eger yir üstinde arḡası üstine yatdı (5) görse tefrīḳe ve ḡurmetsuzlıḡa ve faḡīrlıḡa delīldür. Ve gāhī ḳayḡu gitmesine (6) ve ḡacet revāligine delīldür.

⁵³ "Kadınlarınız sizin ekinliğinizdir. Ekinliğinize dilediğiniz biçimde varın." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁵⁴ "Onlar, bizim yeryüzüne (kudretimizle) gelip onu etrafından eksilttiğimizi görmediler mi?" (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Bir kimesne yiri nebāt sebebinden yaruḡ yaruḡ (7) görse ol yirüñ ḡayrı çoḡ ola. Eger yiri kendüsiyle yaramaz söyleşdi (8) görse yir üstinde itdügi günāhlardan vaz gelsün. Ve eger kendüyi (9) yir ḡopdı ve üstini topraḡ örtüdi görse fevtine delıldür. Eger kendüyi (10) bir yir ḡazdı ve ḡazduḡı topraḡdan yidi görse mekr ve ḡile ile eline (11) māl gire. Ve tozlu yir ḡabīb ve ‘ālim dükkānına delıldür eger kendüyi andan bir (12) nesne alup evine gönderdi görse bir faḡihden cevāb işide. Yā bir ḡabībden (13) dermān ala. Yā tozlu nesnelere bir şey ala. Yā bir ḡarı uşaq toḡurmaz ‘avratdan (14) kendüye māl irişe. Zīrā ki şüre olan yirlerden nebāt olmaz ve ḡarı daḡı (15) böyledür ḡāmle olmaz. Ve ta‘bīr olınmış düşlerden bu ki ḡikāyet bir kimesne [046b] (1) düşinde gördi-ki bir ādem yirden ḡıka geldi ve kendüye ne oturursun ben saña muntazarıma (2) ḡurgil diyü, söyledi. Bunu didi ve ḡāyib oldu. Bu düşüñ üzerine çoḡ (3) gitmeyüp düş issi fevt oldu.

Bir kimesne dünyā esbābından istediği (4) nesneden iḡi tolu bir niḡe ḡapulu bir yiri kendünün oldu görse (5) maḡlūbına ve maḡşūdına irişe lākin andan soñra fevt ola. Nitekim Ḥaḡ te‘ālā (6) buyurmuşdur: [10/24] ⁵⁵ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ (7) Ve yine buyurmuşdur: [6/44] فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِم أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا (8) Ve yir aşaḡa gidüp ḡasf olmaḡ, ol yirüñ mütevellisi ‘azline delıldür veyā pādişāhdan (9) bir ḡorḡuya delıldür.

Bir kimesne kendüyi yir çizegendür görse ḡāl müteḡayyir ola. Ve rızḡ (10) ḡarafına yirler geze. Bir kimesne kendüyi yire ḡālib oldu görse mefḡūd (11) olup yite. Ve gök yir eger nebāti bellü ise ḡelāl rızḡa delıldür. Eger nebāti (12) şīrīn ise dünyāya ve dünyālık kesb olunur yirlere delıldür. Eger türş (13) ise ḡarām rızḡa delıldür ve yir nebātlarında her ne kitāblarda menḡi ve sünnetde (14) mezmūm ola. Kelāmda ve rızḡda yaramaza delıldür. Meşelā ḡuru aḡaç ve odun ve sarmusaḡ (15) ve baḡla ve kaşā ve mercimek ve soḡan gibi. Nitekim Ḥaḡ te‘ālā münāfiḡlar ḡaḡḡında buyurmuşdur: [31/4] [047a] (1) ⁵⁷ كَانَتْهُمْ حُشْبٌ مُسَنَّدَةٌ (2) Ve yine buyurmuşdur: [111/4-5] ⁵⁸ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ (3) Ve daḡı (2) baḡla ve sarmusaḡ ve soḡan ve mercimek ḡaḡḡında buyurmuşdur: Ḥavlıḡu te‘ālā: [2/61] (3) ⁵⁸ آتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ

⁵⁵ "Nihayet yeryüzü (o bitkilerle) bütün zinet ve güzelliklerini alıp süslendiği ve sahipleri de onun üzerine (her türlü tasarrufa) kadir olduklarını sandıkları bir sırada, geceleyin veya güpegündüz ansızın ona emrimiz (afetimiz) gelirir de, bunları, sanki dün yerinde hiç yokmuş gibi, kökünden yolunmuş bir hāle getiririz." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁵⁶ "Kendilerine verilenle sevinip şımarıdıkları sırada onları ansızın yakaladık." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁵⁷ "Onlar sanki elbise giydirilmiş kereste gibidirler." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁵⁸ "Boynunda bükülmüş hurma liflerinden bir ip olduğu halde sırtında odun taşıyarak karısı da o ateşe girecektir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

59 بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ Ve nitekim Һazret-i resül şalla'llāhu (4) 'aleyhi ve sellem buyurmuşdur: من اكل ثوما او بصلا فليعتزل لنا وليعتزل (5) مسجدنا Ya'nī herkes ki sarmusak yā şoğan yise bizden ve mescidümüzden (6) ayrılson. Ve dağı resül şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem buyurmuşdur: الثجرتين الخبيثتين فليعتزلنا وليعتزل مسجدنا (7) من اكل هاتين Ve her nebāt-ki tohum (8) suzdur ve yirde aslı yokdur, tapılmış uşağı ve zinādan Һaşıl olmuş (9) ādeme delīldür. Ve dağı nesli belürsüz kimesneye delīldür. Eger yirün nebātı (10) bellü olsa islāma delīldür. Ve İbn-i Sīrīn raħmetu'llāhu 'aleyh buyurdi: الخضراء هي الدنيا ونعيمها (11) الروضته Ya'nī gök yir dünyāya ve dünyā ni'metine delīldür. Ve (12) yir deprenmek pādişāhdan Һorquya delīldür ve eger bir maħşuş yirde olsa (13) düşmenlige ve taħvile delīldür. Nitekim Һağ te'ālā buyurmuşdur: [99/3-4] 60 الْأَرْضُ زُلْزَالُهَا وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا (14) إِذَا زُلْزَلَتْ 3 Ve dağı (15) yir deprenmek bir 'azīm pādişāh kıbelinden bir nesne Һudüş itmesine delīldür. [047b] (1) Eger yir deprenmesi cemī' yirde 'āmm ise zıkr olınan nesnelere dağı 'āmm ola. (2) Eger bir yire yā bir şehre maħşuş olsa zıkr olınan nesnelere ol yire maħşuş (3) ola. Bir kimesne bir tağı deprenmiş görse yā yirinden zā' il olup yine yirine (4) müstağar oldu görse ol yirün pādişāhına yā e'āzımına⁶¹ bir şiddet ve meşakkeat (5) ve Һorqu irişe lākin soñra üzerlerinden def' ola.

Taglar pādişāhlara (6) ve beglere ve şālihlere ve 'ālimlere delīldür. Zīrā ki yirün kazıklarındur ve dağı (7) yir ehlinün işlāhıdurlar. Nitekim Һağ te'ālā buyurmuşdur: [31/10] 62 وَرَوَّاسِي أَنْ تُمِيدَ بِكُمْ (8) وَالْقَى فِي الْأَرْضِ Taglar (9) yirün kazığı olduğu gibi ve dağı taglar dīn ve dünyā şāhibi kimesneye (10) delīldür. Eger tag indi ve yııldı görse ol yirün ulusu fevt ola. (11) Ve her tag-ki Һālī üzre kıyım ola diri menzilesindedür. Һağ te'ālā (12) Һazretlerine tesbīh ider ve şınuğ tag ölü mertebesindedür ve dağı (13) tag gāyete ve talebe delīldür. Zīrā ki aña Һacetsüz bir kimesne kendüyi (14) bir tag üzerinde yā bir tağa tayanmış görse bir ölü kişiye tağarrüb ide (15) ve anuñla kendüyi Һoruya. Ve ol kişi pādişāh yā bir 'ālim yā bir fağih [048a] (1) yā bir 'ābid ola. Eger kendüyi tag üzerinde bir Һuyu kazdı görse yā (2) bir özge yire andan taş taşdı görse bir taş yürekli kişi ile (3) münāza'a ide yā bir şarp çetin iş taleb ide.

⁵⁹ "İyi olanı düşük olanla değıştirmek mi istiyorsunuz?" (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁶⁰ "Yeryüzü kendine has bir sarsıntıya uğratıldığı, içindekileri dışarıya çıkarıp attığı ve insan, "Ona ne oluyor?" dediği zaman." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁶¹ Metinde " اعزمنه "

⁶² "Allah gökleri görebileceğiniz direkler olmaksızın yarattı. Yeryüzüne de, sizi sarsmasın diye sabit dağlar yerleştirdi." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Bir kimesne kendüyi (4) tağa çıkdı görse üzerinde olan nesneden su'āl olına. (5) Eger ol tağa bu yollu tağlara çıkar gibi kendüyi çıkdı görse ümīdi (6) ve maqşūdı olan nesneye iriše. Eger kendüyi yolsuz ve nerdübānsuz (7) dikine çıkdı görse aña bir meşakkat iriše ve ümīd dutduğı nesne (8) 'abeş ve hīç ola. Eger kendüyi tam başına çıkdı görse üzerine (9) gelecek korkulardan emīn ola. Ve yukaru çıkmak kamu eyüdü. Meger dikine (10) çıkmak ola ki şiddete ve meşakqate delīdür. Bir kimesne kendüyi uyanuğda (11) çıkar gibi görse aña 'izzet ve rif'at iriše.

Bir kimesne kendüyi bir tağa (12) yā bir tepeden yā bir ağaçdan yā bir dīvārdan yıkıldı görse ve ol yılanlar (13) ve 'akrebler arası ise ma'şiyetlere düşe. Eger bir mescid yā bir ābdest (14) alacak yire yıkıldı görse ve yıkıldığından, cenābetden gısl itdi (15) ve cemā'at birle namāz kıldı görse günāhlardan vaz gele.

Bir kimesne tağları [048b] (1) yörür görse kıyāmet kopmasına delīdür. Ve pādīşāhlar biri birisine yörüüp (2) savaş ideler veyā 'ulemā arasında muhālefet ola. Ol muhālefetlerden çok fitne (3) olup haylī ādem helāk olmasına delīdür. Ve gāh ol-ki ölüme dağı delīl ola. (4) Zīrā tağ yörümek kıyāmet şerāyiğidür ve gāh ol-ki ol yerde 'adl olmasına (5) delīdür.

Taş eger tağdan yir üstine düşmiş taş ise ölümlere delīdür. (6) Zīrā ki diri ya'nī yirinde hālī üzre kalan Hākka tesbīh ider. Ve yirinden (7) ayrılıp düşmek ölmüş gibidür. Tesbīhden kalur ve dağı yüregi katı taş (8) gibi ādeme delīdür ve dağı gāfil ve battāl ve cāhil kimesneye delīdür. Ve Hāk te'ālā kāfirler (9) gönlini taşa teşbīh itmişdür. Kavluhü te'ālā: [2/74] ^س ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ ⁶³ فَمَيَّ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً. 10. Ve hükemā cāhili taşa teşbīh itmişlerdür.

Bir kimesne (11) kendüyi bir taşa mālīk oldı görse veyā şatun aldı veyā üzerinde turdı (12) görse bir kişiye nāgehānī zafer bula yā bir 'avrat evlene. Eger kendüyi taş (13) oldı görse tañrısına 'āşī ola ve gönli katı ola. Ve dağı taş perk (14) söze delīdür. Ve çok taş ādemi meşgūl ider işe delīdür. Eger kendüyi (15) taş yir görse ümīdvār olduğu nesneden nevmīd ola. Ve küçük atılır [049a] (1) taş, söze ve gıybet söylemege delīdür. Bir kimesne kendüyi büyük yā taşlar (2) yā tağlar taşlarda görse anlara mensūb olan kişilerün çetin işlerini (3) taleb idüp altına gire.

⁶³ "Sonra bunun ardından kalpleriniz yine katılaştı, taş gibi; hatta daha katı oldu." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Tepe ve yüce yirler üceliklerine ve büyüklüklerine göre (4) kişilere delîldür. Eger üçe ve büyük iseler üçe kaderlü kişilere delîldür (5) alçaq ve kiçi işler anlara göre ola.

Toprak dünyāya ve dünyā mālına delîldür. (6) Zīrā ki topraktan yaratılmışdur ve daḥı ādeme delîldür. Zīrā ki hem andan ādem (7) yaratılmışdur. Kavlıhü te‘ālā: [22/5] يَا ۖ خَلَقْنَاكُمْ مِنْ تُرَابٍ (8) أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِنَ الْبُعْتِ فَإِنَّا ۖ 64 Ve daḥı tavara delîldür. Zīrā ki kıyāmet günü cemī‘ tavar (9) toprak olur. Ve daḥı hācete ve toprağa ve faḡra delîldür. Bir kimesne kendüyi çıplak (10) toprak üzerinde örü tırdı görse faḡır ola. Nitekim Haḡ te‘ālā buyurmuşdur: [90/16] (11) أَوْ مَسْكِينًا دَاۤئِمٌ تَرْبَةً لِیَلْصِقَ بِالتُّرَابِ لِشِدْكَ 65 faḡra ve daḥı toprak (12) kabre delîldür. Zīrā ki ölüler düşükdür. Bir kimesne kendüyi bir yir kazdı (13) andan toprak çıkardı görse eger haste ise kabre delîldür. Eger misāfir (14) ise yirden kazduğı nesne kadarı sefere delîldür ve kazduğı kadarı (15) aşşı ve mekseb hāşıl ide. Bu delîl ile ki kavlıhü te‘ālā: [73/20] فِي الْأَرْضِ ۖ (1) [049b] أَوَّخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَعُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ ۚ Eger nikāḡa tālīb ise bir‘avrat evlene. (2) Ve yir kazması mucāme‘ata delîldür ve daḥı ‘avratdan māl yā ‘özr kanı olmasına (3) delîldür. Eger avcı degül ise yir kazması kendüsünde mekr ve hıleye delîldür (4) ve elden ve tondan toprak silmek ve yire ağınmak māl dār kişi⁶⁷ ise māl gitmesine (5) ve faḡır olmasına delîldür. Eger katında bir emānet varsa issine talīm ide. (6) Eger haste ise elini dünyādan silmiş ola. Eger kendüyi bir kimesnenüñ yüzine (7) toprak şavurur görse yā toprak ile anı urur görse bir fāsıķı kendüde (8) olmayan nesne ile medḡ ide ve ḡadīs-i şerīfde gelmişdür : (9) اِذَارَايْتُمْ : المداحين فاحشوا التراب في وجوهه Ya‘nī medḡ ider kimseleri görecek (10) yüzlerine toprak şavuruñ. Bir kimesne kendüyi toprak yir görse yidüğü (11) kadarı māl eline gire.

Toz sefere delîldür bir kimesne kendüyi tozlu görse (12) sefer ide ve daḥı ḡazāda eline māl girmeye delîldür. Nitekim Haḡ te‘ālā buyurmuşdur: [100/4] عَيْ ۖ فَاتَّزَنَ بِهِ نَفْعًا 68 Ey ḡabārā⁶⁹

Ḳum, toprak ḡükminededür. Baylıḡa (13) ve faḡra ve dirilmege ve ölmege delîldür. Zīrā ki ‘Arab eydür: ايمل الرجل كشي kişi (14) faḡır oldı. والمرأة التي ملت ‘avratuñ eri vefāt oldı,

⁶⁴ "Ey insanlar! Ölümünden sonra diriliş konusunda herhangi bir şüphe içindeyseniz (düşünün ki) hiç şüphesiz biz sizi topraktan, sonra az bir sudan, meniden yarattık." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁶⁵ "Yerde sürünen bir yoksulu doyurmaktır." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁶⁶ "Allah'ın lütfundan rızık aramak üzere yeryüzünde dolaşacağını, diğer bir kısmının ise Allah yolunda çarpışacağını bilmektedir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁶⁷ Metinde "كسي"

⁶⁸ "Derken o sırada tozu dumana katanlara." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁶⁹ "Toz yok"

dimekdür. Bir (15) kimesne kendüyi çok kum içinde görür görse anı meşgûl ider işe delîldür. [050a] (1) Ve dağı kum içinde yürümek kayd u bende ve zahmete delîldür. Zîrâ ki kumda yürüyecek (2) âdem bañar. Ve dağı kumda segirdmez gerek yayan gerek atlu olsun. Eger kum yir (3) veyâ cem´ ider görse aña māl irişe.

Balçık akça keser kişiye delîldür. Eger (4) kalın ve kuru ise bir kimesne kendüyi hazret-i resûl şalla'llâhu ´aleyhi ve sellem kabrinüñ (5) balçığından yâ evlâdı kabrinüñ balçığından bir nesne yidi görse hacca veyâ bir (6) māl şarf ide. Bir kimesne kendüyi balçık ile sürdi görse şalâhate delîldür. (7) Bir kimesne kendüyi balçık yir görse yidüğü kadarı māl eline gire. Ve Artamidorus (8) eydür: “Balçık hastelige delîldür ve balçık görmek me´âşı balçıkdan olan (9) kimseden hayra delîldür.” Ve Cāmasb eydür: “Düşde çamur görmek ölümden (10) korkuya delîldür ve balçık yimek gıybete ve bühtāna delîldür ve taḥkīkan kerrāt (11) ile tecrübe olunmuşdur, haste ölümüne delîldür.” Zîrâ ki âdem balçıkdan (12) yaradılmışdur ve yine aña rāci´ olur. Nitekim Hâk te´ālā buyurmuşdur: [20/55] مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ (13) وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ⁷⁰ Ve çamurlık korkuya delîldür. Çamurdan kendüye irişdüğü (14) kadarı gerek yağışdan gerek gayr yağışdan olsun ve dağı çamurda yürümek (15) beden noḡşānına delîldür.

Bāğ ´avrata delîldür. Ve bāguñ yemişi anuñ uşağına [050b] (1) ve şuvarmağına, hayātı uzunluğına ve ağaçları yoğunluğına ve semüzlüğüne delîldür. Bir kimesne (2) kendü bāğını kuru olmuş görse ´avratına talāk vire. Eger bāğını yine şuvardı (3) görse yine ´avratına rucū´ ide. Bir kimesne āḡaruñ ırmağıyla şuvardı görse (4) ol kimesnenüñ ´avratına hıyānet ide. Ve dağı dünyāya ve dünyā tazelüğüne delîldür (5) Bir kimesne bir belürsüz bir kuru bāğ görse aña bir kaygu irişe. Ve dağı bāğ şādliğa (6) ve kaygudan necāt bulmağa delîldür. Nitekim Hâk te´ālā buyurmuşdur: [27/60] خَدَائِقَ⁷¹ ذَاتَ بُهْجَةٍ (7) Eger bir kaygulu kimesne bāğ görse kaygusu zā´il ola. Nitekim şā´ir (8) eydür beyt: • جِهَ الْحَسَنِ الْمَعْوِ الْخَضِرَةَ وَالْ • (9) ثلاثيَ حِلٍّ عَنِ الْقَلْبِ الْخَرْنِ Ve dağı vāsi´ ḡadsüz bāğ cennete delîldür. Eger kendüyi bāğ-ıçun şuvarmağa (10) bir kuyu kazdı görse kavī olmağ için bir dermān içe. Bir kimesne kendü (11) bāğında reyḡānlar ekdi görse bir durmaz uşağı doğa. Eger çınār yā tut (12) ağacı ġars itdi görse ´ömri uzun uşağı ola. Eger bir kimesnenüñ bāğından (13) şuyı kesdi özge bāğ

⁷⁰ "Ey insanlar! Sizi topraktan yarattık, ölümünüzle sizi oraya döndüreceğiz." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁷¹ "Yahut gökleri ve yeri yaratan ve size gökten yağmur indirip, onunla, ağaçlarını sizin yetiştiremeyeceğiniz gönül alıcı güzel bahçeler meydana getiren mi?" (Diyanet İşleri Başkanlığı)

şuvarı görse bir ğayr ‘avrat ile mücāme‘at ide. (14) Bir kimesne kādīmī şu giden yirden ğayrı yirden bāġını şuvarsa bir ğayr kişi ‘avratına (15) hıyānet ide ve gāh ol-ki ‘ālime yā ‘ilme delīl ola.

Ekin dīnde ‘ilme delīldür. [051a] (1) Gördüğü ekin kendünün ise veyā kendüyi āhar ekini içinde görse nitekim hadīs-i (2) şerīfde gelmişdür: الذنيمزرعتهالأخرة Bir kimesne kendüyi bir eyü yirde görse (3) bir iş işleye ki yarın kıyāmet güninde ol ‘amel birle hayra ümīdvār ola. Ve gāh (4) ol-ki gördüğü ekin yirinde savaş için cem‘ olur kişilere delīldür. Eger ol (5) yirün ekinini biçildi görse katlı olmalarına delīldür. Ve gāh ol-ki ekin görenün (6) uşāġına ve ‘avratına delīl ola. Ve yire tohum şaçmak hayr işlere delīldür. Eger (7) şaçduğı tohumı bitdi görse Hāq te‘ālā katında işledüğü işler maqbūl ola. (8) Ve daħı ol iş birle dünyāda meşhūr ola ve daħı ‘izzet ve şeref bula. Ve daħı (9) ekin uşāġa ve zürriyete delīldür. Eger bir maħdūd olup mechūl olsa **serāy** (10) dünyālīga delīldür.

Bir kimesne kendü serāyını kadrinden ziyāde ġiñ oldı (11) görse dünyālīgi ġiñ ola ve belürsüz serāylardan yalnuz serāy āhīret (12) serāyına delīldür her ne-kim eyülikden ve yaramazlıktan anda görse āhīretinde göre. (13) Eger kendüyi ol serāya girdi ve andan çıkmadı görse eceli yakın ola. Eger (14) kendüyi bir yeñi belürsüz evlerden ırāq evde hābs olındı görse fevtine (15) delīldür. Eger kendüyi bir yeñi serāya girdi görse eger faķīr ise bay ola. Eger [051b] (1) ise ziyāde ola. Ve serāy tamı yücelige delīldür ve serāy hāzīneleri ticārete (2) ve meksebe delīldür ve serāy bucaķları ‘avratına delīldür. Ve serāy mīzānı serāy (3) kıymetine delīldür. Ve serāy hāfızı menfa‘atsüz kimesneye delīldür. Bir kimesne kendüye (4) bir demürden serāy görse ‘ömri uzun ola. Eger kendü serāyını şatdı görse (5) ‘avratını boşaya. Ve dinildi kendü vefātına delīl ola. Eger serāyını hārāb (6) itdi görse dīnini yaramaz ‘amel ile hārāb ide. Eger kendüyi oturduğı (7) serāyından kaçār görse necāt bula. Nitekim Hāq te‘ālā buyurmuşdur: [51/35] فَأُخْرِجْنَا (8) مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ⁷² Bir kimesne kendüyi bir ev binā itdi görse dünyāya (9) raġbet ide ve dünyāda serāy kadarı hayr göre. Eger serāyı belürsüz yirde binā (10) itdi görse ve kişi anuñla eyü ‘ameller işleye ve hāli āhīretde eyü ve şāliħ ola. (11) Bir kimesne kendüyi bir serāy yıkdı görse eger belürsüz ise işledüğü eyü ‘ameli (12) çok muşībet birle hārāb ola. Eger bellü ise sefāhate ve yaramaz fi‘lle dünyālīgi (13) hārāb ide. Eger kendü serāyında bir ev eksildi görse dünyālīgi

⁷² "Orada (Lût'un yöresinde) bulunan müminleri çıkardık." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

noḳṣān iriṣe. (14) Ve naṣārā eydür: “Bir kimesne kendüyi bir serāy bina itdi görse aḳrabasından (15) yā uṣağından birisi fevt ola.”

Bir kimesne kendü serāyını süpürdi görse **[052a]** (1) aña bir ḳayğu iriṣe üzerinde ölüm ḳorḳusu ola yāḥūd faḳīr ola. Ve serāy ḳapusu (2) serāy ḳıymetine delīldür. Ya'nī ṣāhibine her ne-kim eyüden ve yaramazdan ḳapuya 'arız (3) olsa ḳıymetine iriṣür. Eger serāy ḳapusını yandı görse bir pādīṣāhdan (4) aña bir muṣībet iriṣe. Yā fevt ola yā ḳapıldı yā düşdi görse serāy (5) issi fevt ola.

Bir kimesne kendüyi girdüğü ḳapudan ğayr āḥar ḳapular serāya (6) açdı görse ehlini terk ide. Eger serāy ḳapusını ḳapadı ve yirine yeñi (7) ḳapu bindürdi görse serāyını şata. Ve ğāh ola ki 'avratı āḥar ḳiṣiye vara. Eger (8) serāyı ḳapusını yıḳıldı ve yine yirine bindürdi görse serāy ṣāhibi ḥaste (9) düşe ve yine şifā bula. Ve ḳapunuñ iki bāzūsı ḳiṣinüñ uṣağına delīldür. (10) Eger ḳapusunuñ bāzūsını düşde görse uṣağı irkek ise fevt ola. (11) Eger diṣi ise evlendüre, ḳatından ḳıḳara ve bir nuṣḥada daḥı gelmiṣdür. Serāy (12) ḳapu bāzūsı serāy ḳıymetine delīldür. Eger anı ḳapusından düşdi görse 'azl (13) olma. Eger mütevellī ise eger anı ḳapıldı gözinden ğāyib oldı görse fevt (14) ola. Eger gözinden ğāyib olmadı görse ḥaste düşüp soñra şifā bula. Ve ḳapuyı (15) ḳadrinden ziyāde ğiñ görmek serāyına kendüden destürsüz bir ma'ṣiyetlü **[052b]** (1) ādem gire. Eger serāyını iki ḳapulu görse 'avratı fesādına delīldür ve āḥar ḳiṣi ile (2) muṣāhib ola. Ve belürsüz kerpiçli ev ḳabre delīldür.

Bir kimesne yeñi kireçlü evde (3) ḥabs olındı görse ḳuvvete delīldür. Eger ev kireçlü olmasa 'avrata delīldür. (4) Bir kimesne kendüyi belürsüz eve girdi görse yā üstine ḳıḳdı görse (5) bir 'avrat evlene. Ve daḥı aña ḥayr iriṣe. Bir kimesne kendüyi eger bir bellü eve mālīk (6) oldı görse 'avrata delīldür. Ve daḥı serāy gibi dünyālīga delīldür. Bir kimesne (7) kendü evini süpürür görse faḳīr ola. Eger āḥar evi süpürür görse ol (8) ev ṣāhibinden māl iriṣe. Bir kimesne kendüyi bir ev götürür görse bir ağır me'ūnetlü (9) 'avratuñ yükini götüre. Eger ev kendüyi götürdi ve kendü ile yörüdi görse (10) 'avratı kendünüñ me'ūnetini götüre.

Bir kimesne evini kızıl oldı görse evi (11) oda yana ve ev ḳapusu ev gibi 'avrata delīldür. Bir kimesne kendüyi bir eve (12) girdi ve ḳapusını üzerine yığıldı görse bir ma'ṣiyetden kendüyi ṣaḳlaya. (13) Zīrā ki Ḥaḳ te'ālā buyurmiṣdur: [12/23] وَعَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ

⁷³ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ (14) Bir kimesne bir açuđ evüñ kapusın kapadı görse 'avratına talāk vire. Eger kendüyi (15) bir kapanmış kapuyı açdı görse eger bir bellü evüñ kapusu ise bir 'avrat [053a] (1) evlene. Eger belürsüz kapu ise du'ası müstecāb ola. Nitekim Hāq te'ālā buyurmuşdur: [8/19] (2) ⁷⁴ اِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ

Dīvār kişiye ve ādemüñ hāline delıldür. (3) Bir kimesne kendüyi bir muħkem dīvāra bindi görse hāli aña göre ola. Eger kendüyi (4) andan düşdi görse hāli dağı tenezzül ide. Bir kimesne kendüyi bir serāy dīvārından (5) düşdi görse haste düşe. Eger serāy içine düşdi görse şifā bula. (6) Eger serāy, serāy taşrasına düşdi görse fevt ola. Eger kendüyi bir yirde (7) bir dīvār binā itdi görse vüs'ata delıldür. Eger kendüyi kerpiç ile bir dīvār (8) binā itdi görse bir şālih 'amel işleye. Eger kireç ile binā itdi görse (9) eyü degüldür. Zīrā ki evde görmüşdür. Eger dīvārı bir yirinden yarıldı görse (10) ol yirde bir ādem ziyāde ola. Bir kimesne kendü şüretini bir dīvārda yazılı (11) görse fevt ola. Ve adını qabri üstine yazalar. Eger kendü üzerine bir (12) dīvār düşdi görse çok günāhlar işleye. Ol günāhlar sebebinden (13) aña tiz 'uqūbet iriše. Ve dīvārdan şu çıkmış görse gūyā bir qarındaş (14) kıbelinden kayğuya delıldür ve dağı dīvār yıkılmak bir misāfir gelmesine delıldür.

(15) **Köşk** dīn ehline şālāh üzre olmasına delıldür. Nitekim Hāq te'ālā buyurmuşdur: [25/10] [053b] (1) ⁷⁵ لَكُفُوراً (2) اِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ Eger köşk bir fāsıq kimesne görse ħabs olına. Zīrā ki (3) qaşr ki köşkdür, lügatda ħabsdür. Bir kimesne kendüyi bir köşke girdi (4) görse bir 'avrat evlene. Nitekim Hāq te'ālā buyurmuşdur: [55/72] (5) ⁷⁶ اَلْخِيَامِ (6) حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي

Qal'e günāhlardan vaz gelmesine yā bir qağudan kırtulmasına (7) delıldür. Bir kimesne kendüyi bir qal'eye girdi görse aña bir rızq iriše (8) ve dīninde 'ibādet idici ola. Ve dağı kal'e bir 'azīm kişiye delıldür. Bir (9) kimesne kendüyi ırāq yirden bir qal'e gördi görse bir yirden bir yire sefer (10) ide ve şānı yüce ola. Bir kimesne kendüyi ħişār olinmış

⁷³ "Evinde bulunduğu kadın (gönlünü ona kaptırıp) ondan arzuladığı şeyi elde etmek istedi ve kapıları kilitleyerek "Haydi gelsene!" dedi. O ise, "Allah'a sığınırım, çünkü o (kocan) benim efendimdir, bana iyi baktı. Şüphesiz zalimler kurtuluşa eremezler" dedi. " (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁷⁴ "Ey inkārcılar! Eğer fetih istiyorsanız işte size fetih geldi." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁷⁵ "Dilersen sana bundan daha güzelini, içinden ırmaklar akan cennetleri verebilecek olan, sana saraylar kurabilecek olan Allah'ın şanı yücedir. " (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁷⁶ "Onlar, çadırlara kapanmış hurilerdir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

görse dīn ve dünyāsi (11) hıfz olına. Ve dağı hıřār islāma delīldür. Ve dağı bir kimesne kendüyi, bir kimesne (12) bir hıřāra girdi görse fercine muğışan ola.

Şehrler bir kimesne kendüyi (13) bir şehre girdi görse kórđudan emīn ola. Nitekim Hāđ te‘ālā buyurmuşdur: [15/6] (14) ⁷⁷ أُدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ أَمِينٍ Ve İbn-i Sīrīn rahmetu’llāhu ‘aleyh vāk‘asında kendüyi (15) şehre girer görse sevinürdi, şehreden çıkar görse sevinmezdi. **[054a]** (1) Nitekim Hāđ te‘ālā buyurmuşdur: [28/21] ⁷⁸ فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ Ve dağı řehr ‘ālim kişiye (2) delīldür. Nitekim hāzret-i resūlu’llāh ‘aleyhi ve sellem buyurmuşdur: لَنَامِدِينْتَهُ (3) العلم وبابها عليّ Bir kimesne kendüyi bir hārāb şehre girdi görse ol (4) şehrede ‘ulemā olmağa delīldür. Ve dağı řehr hārāb olmağ begi fevt olmağa (5) delīldür. Ve dağı zūlmine delīldür. Eger bir şehri pādīřāhsuz görse ol yirde (6) kıızlık ola. Ve ta‘bīrde řehrlerüñ eyüsi ve ulusu ve büyügidür. Ve Mekke (7) şehri imāma delīldür her ne-ki aña ‘arız olsa imāma mensüb ola veyā (8) düř issine bir kimesne Mekke şehrini menzil idindi görse eger kul ise (9) āzād⁷⁹ ola. Zīrā Hāđ te‘ālā kendü evini Cübbālardan āzād⁸⁰ itmişdür. Eger ğayr (10) ise pādīřāhdan aña ‘izzet irişe ve ādem aña ilticā ide. Bir kimesne Mekke şehrini (11) ardı şıra kodı re‘īesine pādīřāhına müfārađat ide. Bir kimesne Mekke (12) şehrini yıkıldı görse namāzı az kılgān ola. Ve řehriyār seyr <ü> ğazā ider (13) kişilere yā bir řavī pādīřāha yā bir mālını hıfz ider re‘īse delīldür ammā (14) ğazā ider kişilere bu řarīkle delīldür. şavlühü te‘ālā: [61/4] ⁸¹ سَبِيلِهِ صَفَا كَانَهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُورٌ (15) الَّذِينَ يُفَاتِلُونَ فِي

çam bir yüce şaderlü ‘avrata delīldür. **[054b]** (1) Ve dağı yüce şaderlü kişiye delīldür. Bir kimesne şamı üstinde řavtī yörür (2) görürse bir pādīřāhdan aña bir belā irişe. Ve řamuñ yüce şaderlü kişiye delīldür. (3) Eger çam altında iken üzerine şopraq düşdi görse bir yüce şaderlü (4) kişiden aña māl irişe. Eger kendüyi bir çam üstinde görse ve andan yınmez görse (5) hābs olına. Eger şamdan bir direk şındurdı görse serāy şayyumı fevt ola. (6) Eger evi řamınuñ şopraqını girdi görse fağır ola ve evüñ hizanı bir münāfık (7) řavmüñ işlerin götürür münāfık kişiye delīldür. Eger ol hizanı düşdi görse (8) ol kişi yirinden ‘azl olına. Eger şındı görse ol kişi fevt ola. Eger üzerine (9) şamı düşdi görse aña bir ‘azāb irişe.

⁷⁷ "Onlara, "Girin oraya esenlikle, güven içinde" denilir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁷⁸ "Musa korku içinde etrafı gözetleyerek şehirden çıktı." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁷⁹ Metinde "ازاد"

⁸⁰ Metinde "ازاد"

⁸¹ "Hiç şüphe yok ki Allah, kendi yolunda, duvarları birbirine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak şarpişanları sever." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Nitekim Hâk te‘ālā buyurmuşdur: [16/26] (10) فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ⁸² Bir kimesne yıldızları (11) tamı altında görse tam hārāb ola.

Kūy ki hişārı ola içine (12) gir<en>⁸³ kimesneye savaşa⁸⁴ delīldür. Nitekim Hâk te‘ālā buyurmuşdur: [59/14] جَمِيعاً إِلَّا فِي فُرَى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ (13) لَا يُقَاتِلُونَكُمْ [59/14] Bir kimesne kendüyi bir kūyde<n>⁸⁶ (14) çıkdı görse necāt bula. Nitekim Hâk te‘ālā buyurmuşdur: [4/75] مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا (15) رَبَّنَا أَخْرِجْنَا⁸⁷

Mescid ‘ālim kişiye ve ādem arasını ıslāh [055a] (1) ider ve ādemlere menfa‘ati deger bir kethūdā kişiye delīldür. Bir imāmı mescid<d>⁸⁸ namāz (2) kıılır görse fevt ola. Eger kendüyi mescid oldı görse aña bir şādlık (3) irişe. Eger kendüyi mescid binā itdi görse kavimlerine eyülik ide. Ve namāza müdāvemmet (4) eyleye ve zekātı edā ide. Ve eger nizā‘ ider haşmı var ise üzerine zafer bula.(5) Nitekim Hâk te‘ālā buyurmuşdur:[18/21] ⁸⁹ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمُ مَسْجِداً (6) Bir kimesne evini mescid oldı görse aña bir hayr irişe ve ādemleri ol hayra (7) da‘vet ide. Ve daħı bir kavme kethūdā ola. Ve daħı mescid bāzāra ve ticārete delīldür. (8) Nitekim Hâk te‘ālā buyurmuşdur:[61/10] هَلْ أَتَاكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ⁹⁰ Ve mescid mināresi (9) hayra ve şalāħa çağırur kişiye delīldür ve anuñ yıkılması ol kişinüñ fevtine (10) delīldür.

Mihrāb bir imāma yā bir kethūdā kişiye delīldür. Bir kimesne kendüyi bir (11) mihrāb şındurdı görse bir oğlu doğa ki imām ola yā kethūdā ola. Mināre (12) menzil hādimine delīldür. Her ne-kim noşşāndan ve ziyādeden aña irişe ev hādimine (13) meşgūl ola. Ve daħı mināre başı hādım başına delīldür ve daħı ‘avrata delīldür. (14) Bir kimesne kendü mināresinin kuyuya düşdi görse mertebesinden aşığa düşe. (15) Bir gökçek ‘avratından müfāraķat idüp bir selīta⁹¹ ‘avrat evlene.

Minber [055b] (1) tevliyete ve düşman ķahrına delīldür. Bir kimesne kendüyi bir minbere çıkdı görse (2) eger tevliyet veyā ‘ilm ehli ise mütevellī ola. Eger degül ise fāsıķ

⁸² "Tavanları başlarına çöküverdi ve azap kendilerine fark edemedikleri yerden geldi." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁸³ Metinde "كبير"

⁸⁴ Metinde "شواسته"

⁸⁵ "Onlar müstahkem kaleler içinde veya duvarlar arkasında olmadan sizinle toplu halde savaşmazlar. " (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁸⁶ Metinde "كويده"

⁸⁷ "Ey Rabbimiz! Bizleri halkı zālīm olan şu memleketten çıkar, katından bize bir dost ver, bize katından bir yardımcı ver." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁸⁸ Metinde "مسجده"

⁸⁹ "Duruma hakim olanlar ise, 'Üzerlerine mutlaka bir mescit yapacağız' dediler. " (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁹⁰ "Sizi elem dolu bir azaptan kurtaracak bir ticaret göstereyim mi size?" (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁹¹ Metinde "صلبته"

kimesne ola ve (3) hîç 'ilminden nesne bilmez ola. Ve gâh ola ki minbere çıkup hutbe okuyan kimesne (4) bir 'avrat evlenmege delîl ola. Eger 'avrat evlenmege 'azmi yoğ-ısa hürmetsüzlige (5) meşhür ola. Eger bir 'avrat kendüyi minber üzerinde okur görse bir rüsvâyılık (6) birle meşhür ola. Bir kimesne bir pâdişâhı minbere çıkdı görse mülki dâyim, (7) düşmanları kahr ola. Borca ve fücûra ve 'avrata delîldür. Ve dağı kavminden (8) bir maĥbûba delîldür.

Bir kimesne bir maĥallede bir ĥammâm binâ olındı görse ol yirden (9) bir zâniye 'avrat olmasına delîldür. Eger kendüyi ol ĥammâma girdi görse zânî (10) olmasına delîldür. Bir kimesne ĥammâmı kendüye mesken itdi görse fücûra mürtekib (11) ola. Aña mezemmet gelmişdür bu delîl ile-ki بسس'البيت'الحمّام فيهانز فع' (12) نزع الاصوات وبتداء العورات

Bir kimesne kendüyi ĥammâma girdi ve ğusl (13) itdi yine tîz çıkdı görse bir 'avrat yâ borç kuyusından necât bula. (14) Ve muĥkem issi ĥammâma girmek kayğuya⁹² delîldür. Ve mu'tedil ĥammâm lezzetlü me'âşa (15) delîldür. Şovuk ĥammâm faĥra delîldür. Eger kendüyi kerpiç ile yapılmış [056a] (1) ĥammâma girdi görse eger ĥaste ise fevt ola. Zîrâ ki kerpiç şu birle beĥâsı yoĥdur. (2) Bir kimesne kendüyi ĥammâmdan bir yir aldı görse bir söz söyleye ve andan cevâb işide. (3) Ve dağı ĥammâm ĥükûmete delîldür. Zîrâ ki içinde şu yörür ve dağı ğavġâ olur (4) bir toya yâ bir cenâzeye ĥâzır olmasına delîldür. Bir kimesne kendüyi ġayr ğuslı (5) ĥammâma girdi görse ĥammâm issiligi kadar aña kayğuya iriše ve kayğunuñ (6) aġlebi 'avratlar kıbelinden ola. Bir kimesne kendüyi kılmnuñ ba'zısın yoldı ba'zısı (7) kaldı görse yolduğı kadar nesne mālından telef ola.

Degirmen eli üzerine (8) çok māl gelür gelür gider ve hem siyâset ider kişiye delîldür. Ve her kimesne ki (9) kendüye ilticâ ider ĥâlî eyü olur. Bir kimesne kendünüñ bir işler degirmeni (10) oldu görse evini ve aĥan şuyı kadarı rızkı ziyâde ola. Ve dülâb (11) ile işler degirmen dağı rızka delîldür. Bir kimesne bir degirmen unsuz yörür (12) görse sefer ide. Bir kimesne bir degirmeni od yâ taş dartar görse savaşa yâ (13) fitneye delîldür. Zîrâ ki 'Arab savaş yirini degirmene teşbîh itmişdür. Nitekim şâ'ir (14) eydür beyt: قدارت رحاناساعته مورحاتهم Bir kimesne degirmeni susuz (15) ve dülâbsuz yörüdi görse eceli qarîb olmasına delîldür.

⁹² Metinde " قيو غويه "

Bir kimesne taşını [056b] (1) yöretmez degirmen oldu görse evi yıkıla ve dağı faķır ola ve egri degirmen (2) kızlığa delıldür. Ve yıl degirmeni beķāsuz fitneye delıldür ve beķāsuz rızķa dağı (3) delıldür. Ve el değirmeni iki yürekleri katı Őeriklere delıldür ve ikisi dağı (4) iş işleye. Bir münāfik kişi ile iŐleyeler ve münāfik kişi ālet taŐına (5) delıldür. Ve mīhsuz yörür degirmen biribirin incidür iki ‘avrata delıldür. (6) Ve degirmen toya ve sünnete delıldür. Zīrā ki Hāķ te‘ālā Benī İsrā’īli bunuñla herde (7) virdi. Nitekim hādīs-i ķudsīde gelmişdür: اذى اخلى منكم صوت الرحاتونور (8) السراج Ve kāfirler eydür: “Bir kimesne elinde bir degirmen görse döğüle ve ħabs ola. (9) Eger degirmeni Őındurdu görse ħabs olınmış ise ħalāŐ ola. Kaygulu ise (10) kaygusu gide. Muħall mühlikde ise necāt bula.” Ve dağı bir kimesnenüñ degirmeni (11) Şındı görse fevtine delıldür. Bir kimesne berzaħdan⁹³ bir degirmen aldı görse (12) ‘azeb uşağı var ise evlendüre veyā livāṭā için yā ħizmet için bir ķul (13) Şatun ala. Ve eger sefer ehlinden ise sefer ide.

Cisr eger mechül ise (14) Şehre delıldür ve dağı sefere delıldür. Ve dağı pādiŐāha ve ħākime ve iş (15) bitirür kişiye delıldür ve dağı Őırāṭa delıldür. Bir kimesne bir köpriden veyā bir [057a] (1) cisrden geÇdi görse ħaste ise helāk ola, misāfir ise sefere münķazī (2) ola. Bir kimesne kendüyi köpri yā cisr oldu görse aña bir ketĥüdüālīķ irişe (3) ve ādemler aña muħtāc ola. Ve ta‘bīr olınmış düşlerden biri bu ki hikāyet (4) bir kimesne kendüyi cisr olmış gördi aña ta‘bīr ‘ilmi naŐīb oldu. Bir dağı (5) kendüyi cisr olmış gördi aña ħurmetsuzlık ve aña emānet iriŐdi. (6) Zīrā ki ‘ilm ehlinden degüldi.

Eyvān eger libnden ise dīn issi kişiye (7) delıldür. Eger kireÇden ise ħarām māla ve tekebbür kişiye delıldür. Nitekim Hāķ te‘ālā (8) buyurmışdur: [40/36] يَا هَامَانُ ابْنِ لِي صَرْحًا⁹⁴ Eger bināsı kireÇ ise aña bir pāk (9) dünyālīķ irişe.

Külħan bir ulu kişiye delıldür ve dağı bir işe ve Őādlice (10) delıldür. Bir kimesne bir külħan dutdı görse Hāķ te‘ālā aña bir uŐaķ vire (11) ve ulu kimesne ola. Ve eger ķābiliyyeti yoğ-ısa pādiŐāh kıbelinden bir ħizmet (12) ile ādemi meŐgöl ide. Bir kimesne kendüyi külħanda namāz ķılur görse livāṭā (13) itmesine delıldür.

Dükkān me‘āŐa delıldür. Bir kimesne kendü dükkānını bağlu görse (14) ‘avratınıñ dostı ola. Eger dükkānını süpürdi görse fevt ola. Eger dükkānını (15) bağladı görse girü fevt ola. Eger dükkānını aĥuķ görse rızķı ve ma‘iŐeti [057b] (1) revān olmasına delıldür.

⁹³ Metinde "بزخدن"

⁹⁴ "Ey Haman! Bana yüksek bir kule yap." (Diyanet İŞleri Başkanlığı)

Ve dağı dükkan ataya ve anaya delıldür. Zır ki adem dükkanına (2) tekyelenür. Nitekim atasına tekyelenür.

Dehliz eli üzerinden çizmek ve degmek (3) olur hādime delıldür. **Ṭāk** ‘avratuñ eri ile halkına delıldür. Eger ṭāk (4) za‘if ise ‘avratuñ dağı halkı yaramaz ola. Bir kimesne kendüyi bir ‘ađd olunmuş (5) ṭākda oturur görse bir nikāh ‘ağdine ‘azm eylemiş ola. Ve ta‘bır olunmuş (6) düşlerden biri bu ki hikāye bir kimesne İbn-i Sırın katına geldi eyitdi: (7) “Düşde gördüm ki bir kişi benüm serāyumla kendü serāyı arasında bir ṭāk (8) ‘ađd ider.” İbn-i Sırın eyitdi: “Belki anuñ karavaşıdır.” Kişi gelüp anasından (9) su‘āl eyitdi itdi: “Ben karavaşum şoñra ataña vardum.” didi.

Meslah (10) içine giren kimesne ‘azāba ve zulme ve hābse delıldür. Zır ki ‘azāb ve zulm ve hābs (11) evidür. Eger kendüyi meslađa girdi görse hābsden ve ‘asesden, başı elinde (12) ṭurmađdan hāzer itsün. **Āhūr** serāyında gören kimesneye ‘izzete ve kuvvete (13) delıldür. Dađı ‘avrata delıldür. Bir kimesne bir ahūrda iki davar bađlu görse (14) ‘avratı iki maħbūbla muşāhabete delıldür.

Zır-i zemīn mekre delıldür. Bir kimesne (15) ahūr için bir zır-i zemīn kazdı görse aña bir mekr ide eger kazduğı [058a] (1) zır-i zemīne kendüyi girdi görse itdüği mekr kendüye rāci‘ ola. Bir kimesne kendüyi (2) zır-i zemīn içine girdi görse ve andan gökyüzini görmedi görse (3) üzerine hāramīler tōkile ve kumaşın oğurlaya. Eger misāfir ise üstine yol (4) kesile. Eger zır-i zemīnde namāz için ābdest alur görse kumaşını oğurlayan (5) kimesneye zafer bula. Yā oğurlanan nesnenüñ ‘ivaızı eline gire. Kumaşı oğurlanan (6) kimesneye zafer bula ve gözi aydın ola. Zır ki te‘vilde ābdest almağ zır-i (7) zemīnde akvādur. Eger hābsde yā bir hastelikde yā bir tarlıkda kendüyi ābdest (8) aldı yā ğusl itdi görse necāt bula. Bir kimesne kendüyi zır-i zemīnde şu (9) gördi görse bir mekr ile eline bir me‘āş iriše. Ve serāyda zır-i zemīn (10) şāhibinüñ mekrine delıldür.

Kilisā Cehūdlar kilisāsı ‘aleyhimi‘l-la‘ne đalālete (11) delıldür. Bir kimesne kendüyi anda görse yā evini Kilisā oldu görse ehl-i bid‘at (12) ile mücāleset ide. Ve dağı re‘isü üzerine ğazab ide. Ve naşārā Kilisāsı (13) dağı đall kavmine muşāhabet itmege veyā i‘tikādı anlaruñ i‘tikādına beñzemege delıldür. (14) Ve dağı naşārā Kilisāsı süci ve zināya delıldür. Zır ki lahn oğurlar. Ve dağı (15) Kilisā ğuristāna delıldür ve dağı içinde görinen

serāya delīldür. Bir kimesne kendüyi [058b] (1) Kilīsāda Ƙur'ān okur görse ƘorƘulu ise nuşret bula.

Terece, bir yirde yeñi terece (2) görse 'izzet ve şādılığa ve eminlige ve ĥastelikden şifā bulmasına delīldür. Ve ĥabsden (3) ĥalāş olmağa ve ġāyibi gelmesine delīldür. Ve terece, 'avrata ve e'zeb 'avrata delīldür. Ve daĥı (4) pādīşāha salţanatda 'izzete delīldür.

İşik 'avrata delīldür. Nitekim İbrāhim peygamber (5) 'aleyhi's-selām İsmā'ıl peygamber 'aleyhi's-selām 'avratına eyitdi: "Var İsmā'ıl peygambere (6) söyle ki ġayr 'atebe görsün ya 'nī Ƙapusınuñ işigini taġyır eylesün 'avrat." (7) 'Avrat İsmā'ıl peygambere söyledükde kendüyi boşadı. Eger Ƙapusu Ƙopardı (8) görse fevt ola yā talāk vire. Bir kimesne evi Ƙapusu işigin binā itdi görse (9) bir 'avrat evlene. Ve her ne-kim eyüden ve yaramazdan Ƙapu işiginden görse 'avrata (10) delīldür.

Ƙabr ĥabse ve cısr Ƙabre delīldür. Bir kimesne ehline bir Ƙabre girdi (11) sâkin oldı görse ĥabs olına. Zırā ki Yūsuf peygamber 'aleyhi's-selām zindān (12) Ƙapusunda yazdı-ki هندقبر الأحباء و شماتته الأعداء و تجر بته الأصدقاء (13) Ya'nī bu der diriler ġurı ve düşmanlar sevinmegi ve dostlar şınmegidür. Bir kimesne (14) kendüyi bir ġurı 'imāret itdi görse bir serāy 'imāret ide. Bir kimesne cenāze (15) itmedin görmedin kendüyi ġura girdi görse bir serāy şatun ala ve andan [059a] (1) ferāġat ola. Bir kimesne kendüyi bir ġur Ƙazdı görse mekrle bir 'avrat evlene. (2) Bir kimesne kendüyi bir ġur üzerinde turur görse bir ġunāha mürteķib ola. Nitekim (3) Ĥaĥ te'ālā buyurmuşdur: [9/84] ⁹⁵ وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِّنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهِ (4) Bir kimesne kendüyi bir dīvārsuz yirde bir ġur Ƙazdı görse kendüye āĥiret (5) serāyı ola. Eger aña girdi görse eceli yaĥın olmış ola. Eger içine girmedi (6) görse aña nesne olmaya. Bir kimesne bir bellü ġurı yirinden bir āĥar yire (7) naĥl itdi görse ġur şāĥibinden-şoñra bir kişi o yirde bir ev binā ide. (8) Ve bellü ġurlar ĥaĥ işe delīldür ve belürsüz ġurlar münāfiĥ Ƙavme delīldür. (9) Nitekim Ĥaĥ te'ālā buyurmuşdur: [27/80] ⁹⁶ وَمَا أَنْتَ إِلَّا لَمْ تَسْمَعْ لَمْ تُؤْتِ ⁹⁷ (10) ⁹⁷ الفُؤور Bir kimesne bir tam üzerinde bir ġur Ƙazdı görse 'ömri uzun ola.

(11) Bir kimesne çok ġurlar görse ĥabs ola, ādemiler ziyāret ide. Bir kimesne kendüyi (12) ġuristān içinde bir ĥavışa girdi görse ĥabs olına. Ve daĥı ġuristān (13) zıkr

⁹⁵ "Onlardan ölen hiçbirine asla namaz kılma ve kabrinin başında durma." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁹⁶ "Elbette sen ölülere duyuramazsın." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

⁹⁷ "Sen kabirde bulunanlara işittirecek değilsin." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

meclisine delîldür. Zîrâ ki zîkr meclisinde va'z ve ağlamak ve âhîret zikri (14) olur. Ve gûristânda yağmur yağdı görmek Hâk te'âlâ rahmetine delîldür. (15) Ve Arţamidorus eydür: "Bir kimesne kendüyi bir gûr binâ itdi bir 'avrat [059b] (1) evlene. Bir kimesne bir kabri kendüye menzil idindi görse ölüm zikrini çok (2) ide. Ve dağı gûristân zâniye 'avrat serâyına delîldür. Zîrâ ki mađlûkâtuñ şehveti (3) içinde çürür. Nitekim zâniye 'avratda çürür."

Çukur mekre ve aldamağa delîldür. (4) Bir kimesne kendüyi bir çukura düşdi görse bir mekre düşe ve anı kazan (5) kimesne mekkâr kimesne ola. Kazduğından şuyı çıkđı görse aña eyü rızk (6) ve eyü dirlik irişe ve mekkâr kimesne olmaya.

Hücre ya'nî tam üzerindeki hücre (7) emînligi delîldür. Nitekim Hâk te'âlâ buyurmuşdur: [34/37]⁹⁸ وَهُمْ فِي الْعُرْفَاتِ الْهَوْنِ (8) **Şavma'a** ya'nî 'ibâdet idecek yir pâdişâha ve re'ise ve zîkr olan kimesneye (9) delîldür Allâhua'lem.

Bâb-ı hâdi 'aşer şu gidecek (10) yirleri ve içine koyulan nesneleri beyân ider. **Deryâ** pâdişâha ve 'âlîme (11) ve zindâna delîldür. Ve dağı leşker issi pâdişâha ve şâkird üstâdına delîldür. (12) Ve içine düşen halâşa imkân olmayan kimsenüñ zindânına delîldür. Bir kimesne (13) kendüyi bir deñizde çimer görse ve andan bir yaña çıkmadı görse habs olına (14) ve andan ne vađt halâş olduğını bilmeye. Ve gâh ol-ki zîkr dünyâyâ ve dünyânuñ (15) 'acâyibine ve korğularına delâlet ide. Ve dağı hareketlü fitne içinde helâk olur [060a] (1) âdeme delîldür ve dağı cehenneme delîldür. Eger bir ölüyü bir deñizde görse cehennem içine (2) girmiş ola. Bir kimesne bir hasteyi deñizde görse zağmeti ziyâde ola. Eger ğark (3) oldu görse ol zağmetden fevt ola. Bir kimesne kendüyi bay günlerinde (4) deñiz duruluğında şöyle kim hiç ıztırâbı olmaya.

Bir kimesne kendüyi deñizde (5) çimer görse pâdişâhla ihtilâţ ide yâ bir 'ilme gire yâ 'ulemâyâ ihtilâţ ide. (6) Ve çimdügi kadarı mâldan üzerine vüs'at ola. Eger deñizde ğark olup (7) fevt olmadı görse ve deñizden kendüye nesne bulaşmadı görse içinde (8) olduğı nesneye ğark ola. Nitekim 'Arab mişâlda eydür: وفى التعميم وفى العام ومع السلطان (9) فى الدنيا Ya'nî fülân kimesne dünyâlığa ve ni'mete (10) ve 'ilme delîldür. Eger ğark olduğında fevt oldu görse dîni fâsid (11) ola. Ve taleb itdügi mağşûdına irişmeye. Bir kimesne kendüyi kış (12)

⁹⁸ "Onlar cennet köşklarinde güven içindedirler." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

günlerinde deñiz ıztırābında bir deñizde çimer görse pādişāhdan aña bir belā (13) iriše yāhūd aña şayruluk āriz ola.

Bir kimesne kendüyi deñiz üzerinde (14) oturur görse yāhūd tayanur görse bir pādişāh ile ihtilāt ide (15) ammā andan gurūr üstine ola. Zīrā ki şuya garqdan emīn olmak olmaz. [060b] (1) Nitekim pādişāhlara inanmak olmaz. Nitekim Türkī meselde gelmişdür: "Beglere inanma (2) akar şuya tayanma." Bir kimesne kendüyi cevher yā incü çıkarmak için deñize (3) taldı görse andan çıkardığı nesne kadarı bir taleb ider māl dan veyā kesb (4) ider 'ilm den hāşıl ide. Eger bir kimesne ırakdan görüp aña irişmedi görse (5) aña bir kaygu iriše. Eger aña irişüp şuyundan meşşine yā bir kabına aldı görse (6) bir māl fā'ide ide. Bir kimesne kendüyi bir deñizi geçdi görse bir düşman māl (7) ganīmetine düşe. Zīrā ki Benī İsrā'īl deñizi Fır'avn ve Tevābī'inün ganīmetine (8) düşdiler. Ve dağı kayğudan necāt bulmasına delīldür. Eger deñizde bir nesne içdi (9) görse eline pādişāh mālından gire ve dağı deñizden bir nesne içmek şerīkinden (10) ayrılmāğa delīldür. Eger kuruda yürüdüğü gibi deñizde yürüdi görse (11) bir korğudan emīn ola. Nitekim Hāq te'ālā buyurmuşdur: [20/77] ⁹⁹ فِي الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَافُ دَرْكًا وَلَا تُنْجِسِي (12) فَاضْرِبْ لَهُمْ طَرِيقًا Bir kimesne kendüyi deñizi üzme (13) ile geçdi görse bir kayğudan necāt bula. Eger kendüyi kış eyyāmında (14) deñizde çimdi görse pādişāhdan aña bir kaygu iriše yā aña yıl zahmeti (15) 'āriz ola.

Irmağ bir kaderi ulu kişiye delīldür. Bir kimesne bir ırmağa girdi [061a] (1) görse ekābirden birisiyle ihtilāt ide. Irmağdan şu içmek eyü degüldür. (2) Nitekim Hāq te'ālā buyurmuşdur: [2/249] ¹⁰⁰ مَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي (3) إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَ ¹⁰¹ مِنْهُمْ قَلِيلًا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا (5) [2/249] Ve dağı (6) ırmağ sefere delīldür. Zīrā şu dā'imā yürür. Ve dağı ırmağa girmek pādişāh (7) 'ameline girmeye delīldür. Eger ırmağı bāzārda ağıdı görse ve ādem andan ābdest (8) alup şuyı ile menfa'atlenürler görse pādişāh ra'iyete 'adl itmege delīldür. (9) Eger şuyı tamlar üzerinde ¹⁰³ inüp esvāblardan ¹⁰⁴ yaş itdi görse pādişāh (10)

⁹⁹ "Yakalanmaktan korkmaksızın, endişe etmeksizin onlara denizde kuru bir yol aç diye vahyettik." (Diyaret İşleri Başkanlığı)

¹⁰⁰ "Talut ordu ile hareket edince, Şüphesiz Allah sizi bir ırmakla imtihan edecektir. Kim ondan içerse benden değildir. Kim onu tatmazsa işte o bendendir." (Diyaret İşleri Başkanlığı)

¹⁰¹ "Talut ve onunla beraber bulunan inananlar, o ırmağı geçince, bizim bugün Calut'la ordusuna karşı duracak takatimiz yok dediler." (Diyaret İşleri Başkanlığı)

¹⁰² "Derken, Allah'ın izniyle onları bozguna uğrattılar." (Diyaret İşleri Başkanlığı)

¹⁰³ "اوزنده " Metinde "

kıbelinden zulme delıldür. Ve dağı tuđyāna delıldür. Nitekim Hāķ te‘ālā buyurur: [69/11] ¹⁰⁵ لَمَّا طَعَا الْمَاءَ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ (11) إِنَّا Bir kimesne serāyında bir ırmaķ ıķıdı (12) görse ve andan kimseye zarar olmadı görse ādeme eyülikler eyleye. Ve ta‘bır olınmış (13) düşlerden birisi bu ki hikāye bir kimesne düşinde kendüyi ırmaķ oldı (14) gördi şöñra çok ķan şalmakdan fevt oldı. Ve kiçi ırmaķ eger ĥaddinden (15) ziyāde aķmazsa eyü dirlige delıldür ve hem evler arasında dağı ĥaddinden ziyāde [061b] (1) aķmaz ise ķamu ādemlere eyü dirlige delıldür. Nitekim Hāķ te‘ālā buyurmuşdur: [32/27] (2) أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ (2) أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ (2) Ve evde ķandan ırmaķ (3) görmek ‘avrat fesādına delıldür. Naşārā eydür: “Bir kimesne ırmağı aķar görse (4) bir ķavme ketĥüđā ola ve menfa‘at ola.”

Kehrız ‘avrata delıldür ve ma‘işete delıldür. (5) Bir kimesne kendüyi eger bir kehrız kazdı görse ve andan şu aķdı görse bir (6) ĥelāl ma‘işete irişe. Ve eger şu aķmadı görse bir mekre uğraya. Ve her şu içün (7) yir kazup şu çıkınamak mekre delıldür.

Havz nafaķa virür kerīm kişiye delıldür. (8) Bir kimesne kendüyi bir ĥavzdan řu içdi görse aña bir cömerd kişiden rızķ (9) irişe. **Ķuyu** ‘avrata delıldür ve dağı şuyını yakın görse ĥayr issi kişiye delıldür. (10) Eger şuyı ırak görse bir necıl kişiye delıldür. Eger kendü ķuyusını ķaynadı görse (11) ve ĥiç nesne ġarķ itmedi görse aña bir rızķ irişmesine delıldür. Ve belürsüz (12) ķuyu sefere delıldür. Ve dağı ķuyu ma‘işete delıldür. Eger kendüyi bir şusuz ķuyu (13) olmış görse eceli yakın olmasına delıldür. Eger kendüyi ķuyuya düşdi görse (14) sefer ide ve çok ġarĥblik çeke. Nitekim Yūsuf peyġamberi ‘aleyhi’s-selām ķuyuya düşürdiler (15) ve çok ġurbet çekdi. Eger kendü ķuyusını řu ile tıldı görse ‘avratı kendüye [062a] (1) řefķat ide. Bir kimesne kendü ķuyusını ĥarāb oldı görse¹⁰⁷ fevt ola. Bir (2) kimesne ayaklarını bir ķuyuya řarķıtdı görse mālı ġazab yā bir mekrle elinden (3) çıkı.

Çeşme eger aķar şu görse řālīĥ ‘amele ve Hāķ te‘ālādan kerāmete ve ni‘mete (4) ve maķşüđına irişmege delıldür. Bir kimesne bir serāyda çeşmeler ķaynayup (5) şu çıkıdı görse ol serāy ehlinden birisi fevt ola. Bākīsi anuñ (6) üzerine ağlamakdan ġözlerinden yaş ķaynaya. Ve dağı serāyda çeşme ķaynamaķ (7) bir ‘avrat ķayġuya delıldür. Ve dağı serāyda

¹⁰⁴ Metinde "اسباب"

¹⁰⁵ "Şüphesiz, (Nuh zamanında) su bastığı vakit, sizi gemide biz taşıdığ." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁰⁶ "Görmediler mi ki, biz yağmuru kupkuru yere gönderip onunla hayvanlarının ve kendilerinin yiyeceği ekinler çıkarırız." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁰⁷ Metinde "كورنى"

şu kaynamağ bir qaravaş şatun (8) almağa delîldür. Bir kimesne bir serây dîvârında bir çeşme kaydadı görse (9) eger şu serây içine akdı ise ol serâyda qarındaşdan veyâ güvegüden (10) bir kayğuyla irişmege delîldür. Eger şuyını dîvârdan taşra çıkmadı (11) görse bir gitmiş ve zâ'il olmuş kayğuya delîldür. Ve şâf şu ten şihhati (12) ile kayğuya delîldür. Ve çeşme şuları hîç biri yaramaz degüldi. Meger (13) suyu¹⁰⁸ bulanuğ ola ve suyu¹⁰⁹ akmaz ola. Bir kimesne bir maħallede bir çeşme kaydadı (14) görse ol maħallede bir savaş ola. Eger aqar şulı bir çeşme görse ölüsine (15) veyâ dirisine bir taşadduğ ide. Bir kimesne kendüyi bir çeşmede şu içdi [062b] (1) görse aña bir kayğı irişe.

Gemi kayğudan necât ve qorqulardan emînliğe delîldür (2) Nitekim Nüh peygamber 'aleyhi's-selâm içine girdi necât buldı. Ve mecmû' bile olanlar (3) necât daħı necât buldı. Qavlühü te'âlâ: فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ¹¹⁰ Bir kimesne (4) kendüyi deryâda şınmış gemiden bir taħta pâresine yapışup qurtuldı (5) görse pâdişâhdan bir gâzab irişe soñra necât bula. Ve gemi küregi 'ilme (6) delîldür ve hevâda yörür gemi görmek fevt olmağa delîldür. Ve ol gemi (7) 'asker gemisi ile içindeki leşker şına. Eger yir üzerinde bir gemi görse (8) bir manşıb ile muqarrib olmasına delîldür. Eger gemi kendü yir üzerinde görse (9) üstine çeker görse münâfıklıq ide yâ tamâm olmaz işe başlaya. Nitekim (10) şâ'ir eydür beyt:[29/15] ان السفينة لا تجرى على اليبس (11) Eger kendüyi gemi içinde fevt oldı görse aħiret (12) 'azâbından necât bula ve bu dünyâda qorqudan emîn ola. Ve gemi qan üzerinde (13) yörüdi görse zânî olduğına delîldür. Eger bir şâlih qavm ile bir gemiye bindi (14) görse ehl-i hevâ ola ammâ günâhları yarlıgana. Nitekim Hâq te'âlâ buyurmuşdur: [11/41] بِسْمِ اللَّهِ مَجْرِيهَا وَمُرسَلِيهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ¹¹¹ Eger kendüyi andan çıkdı [063a] (1) görse gemi yükligi kadarı aña bir tevliyet irişe. Bir kimesne kendüyi bir gemiye (2) bindi görse ve üzerine yil qopdı ve helâk olmağdan qorqdı görse (3) ve Hâq te'âlâ hâzretlerine du'âlar eyledi, du'â berekâtıyla kenâra çıkdı görse (4) müşrik ise müslümân olmağa ve yine dönüp müşrik olmasına delîldür. Nitekim Hâq (5) te'âlâ buyurmuşdur: [29/65] فَلَمَّا نَجَّيْهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ¹¹² Ve yörümez gemi hâbse delîldür. (6) Zîrâ ki Yünus peygamberüñ 'aleyhi's-selâm gemisi yörümedi soñra qarnında hâbs (7) oldı. Eger kendüyi gemi ipine yapışdı görse bir

¹⁰⁸ Metinde "صوي"

¹⁰⁹ Metinde "صوي"

¹¹⁰ "Biz de onu (Nuh'u) ve gemide bulunanları kurtardık." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹¹¹ "Allah'ın adıyladır. Şüphesiz Rabbim çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹¹² "Onları kurtarıp karaya çıkardığı zaman ise bir de bakarsın ki, Allah'a ortak koşuyorlar." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

din issi kişiye yapışmağa (8) delıldür ve anuñla şohbeti dāyim ola. Nitekim Hāq te‘ālā buyurmuşdur: [3/103] ¹¹³ بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا (9) وَأَعْتَصِمُوا

Bir kimesne kendüyi bir gemide görüp ve anı dolandı (10) görse necāt bula. Nitekim Hāq te‘ālā buyurmuşdur: [18/71] ¹¹⁴ أَخْرَقْنَاهَا لِتُغْرَقَ أَهْلُهَا Ve daħı (11) gemi anaya delıldür. Bir kimesne kendü gemisini şındı görse anası fevt ola. (12) Zīrā ki anı qarında götürür. Bir kimesne kendüyi bir gemi şatun aldı görse (13) eger ‘azeb ise evlene yā bir qaravaş ala. Nitekim Hāq te‘ālā buyurmuşdur: [69/11] ¹¹⁵ طَعَا الْمَاءَ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ (14) إِنَّا لَمَّا Ve daħı gemi semüz ‘avrata delıldür. Zīrā ki ‘azeb (15) semüz ‘avratları gemiye beñzedür ve Naşārā eydür: “Bir kimesne kendüyi bir gemide [063b] (1) görse ol yıl ucuzlık ola.”

Dere sefere delıldür ve hāceti revā olmasına delıldür. (2) Bir kimesne kendüyi bir dereye çimdi görse bir pādīşāhuñ maşlahatına yapışa ve bir maşlahatı (3) revā ola. Eger kendüyi bir dereye düşdi görse ve andan zaħmet görmedi (4) ise pādīşāhdan fā’ide bula veyā bir kethūdādan aña bir hediyye irişe. Eger (5) kendüyi bir dere kızdı görse atası yā anası yā ehlinüñ biri fevt (6) ola. Bir kimesne kendüyi bir zirā‘atsüz dereye sākın oldı görse hacca vara. (7) Nitekim Hāq te‘ālā buyurmuşdur: [14/37] رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي ¹¹⁶ زُرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ (8) Bir kimesne kendü başı sālifine ¹¹⁷ bir dereye yürür görse (9) şı’r söyleye. Nitekim Hāq te‘ālā buyurmuşdur: [26/225] ¹¹⁸ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ (10) Ve daħı dere görmek çetin başı katı kişiye delıldür. Ve ol kişi şöyle ol-ki (11) aña kimsenüñ kuvveti irişmeye ve aña kimse söylemeye. Meger ki luţufla ola. Ve daħı (12) dere yol keser arslan savaşlı kişiye delıldür. Bir kimesne kendüyi yol ile kendü (13) arasını bir dere kesdi görse eger seferde ise yolını bir hırsuz yā bir arslan (14) kese. Seferde degül ise anı bir yağış yā pādīşāh yā bir mekkār kişi seferden men‘ (15) ide. Eger dereden gönli țaraldı görse aña bir zindān yā bir urmak yā bir kayğı [064a] (1) korkusı irişe. Ve yāhūd şovuğdan yā bir istikā zaħmetinden aña bir zaħmet (2) irişe. Eger ol dereden balçık sebebiyle halāş olu bilse huşuşā kış eyyāmı (3) olup şuyı bulanuğ görse cemī‘ zıkr itdügümüz nesnelere ziyāde yaramaz ola. Eger (4) dereden çıkmak müyesser oldı görse ol belālardan necāt bula.

¹¹³ "Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sınıksız sarılın." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹¹⁴ "Sen onu içindekileri boğmak için mi deldin?" (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹¹⁵ "Şüphesiz, (Nuh zamanında) su bastığı vakit, sizi gemide biz taşıdık." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹¹⁶ "Rabbimiz! Ben çocuklarımdan bazısını, senin kutsal evinin (Kâbe'nin) yanında ekin bitmez bir vadiye yerleştirdim." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹¹⁷ Metinde "صائف"

¹¹⁸ "Görmez misin ki onlar, her vadiye şaşkın şaşkın dolaşırlar." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Bellu‘a (5) ya‘nī şu gidecek delük bir sefih hādime yā bir sefih ‘avrata delīldür. Ve (6) belürsüz şu gidecek bellu‘a zāniye ‘avrata delīldür. Bir kimesne şu gidecek (7) delüğünü bağlandı görse üzerinden gider yolları tar ola.

Berbeh ya‘nī (8) şu gidecek bir hāzin şeytānlara ve haznedārlik gitmiş kişiye delīldür. (9) Eger içine şu akdı görse mütevellī kişiye delīldür. Eger içine şu akmadı (10) görse ma‘zül kişiye delīldür. Ve daḥı düş issinūn üzerine çetin ola.

(11) **Delv** ya‘nī kovğa mekr ve hīle ile māl olur kişiye delīldür. Eger bir kimesne kendüyi (12) bir kuyudan şu çeküp bir kaba cem‘ ider görse ve hīle ile eline rızk ile (13) eger çeküp gayr nesneye töküldi görse eline rızk gire. Ammā katında tūrmaya. (14) Bir kimesne kendüyi bir kuyudan şu çeküp bir bāği şuvardı görse ol ‘avrat (15) kendüden hāmile ola. Eger ol şu ile deve yā koyun yā şıḡır şuvardı [064b] (1) görse hayr işler işleye. Bir kimesne bir kovğayı bir kuyuya şalındurdu görse (2) eger ‘avratı hāmile ise oḡlan toḡura. Nitekim Haḡ te‘ālā buyurmuşdur: [12/89] (3) ¹¹⁹ و فَادْلَى دَلْوَةٌ قَالَ يَا بُنْتَرَى هَذَا غُلَامٌ Eger ‘avratı hāmile degül ise bir rızka (4) tālīb ola. Eger kovğada<n>¹²⁰ şu çıkdı görse tālīb olduḡı rızk eline gire. (5)

Buḡday kuyusu anaya delīldür. Zīrā ki uşaḡı anası karnında şaḡlar kuyu (6) daḥı taḡılı karnında şaḡlar. Eger kendü kuyusını topraḡdan tölmiş görse taḡıl (7) ucuzluḡında anı taḡıl ile töldurur. Ve daḥı taḡıl kuyusu ‘avrata delīldür. Eger (8) anı tölü görse ‘avratı hāmile ola. Belürsüz taḡıl kuyusu-ki çevresinde (9) üzüm ola yile delīldür. Eger kuyu tölü görünmese kızılıḡa delīldür. Eger tölü görünse (10) ucuzluḡa delīldür.

Tennür serāy işin kayurur kayyumına delīldür. Bir kimesne (11) kendüyi bir tennür binā itdi görse mütevellī ola. Ve götsüz tennür ‘avrata delīldür. (12) Bir kimesne kendüyi bir tennür yandurdu görse ticāretinde aşşı göre. Bir kimesne kendü (13) tennürında od görse ‘avratı hāmile ola.

Ocaḡ bir kavī ve heybetlü ‘avrata (14) delīldür. Eger ocaḡ baḡırdan olsa bir metā‘ issi kavmden bir ‘avrata delīldür. (15) Eger aḡaçdan olsa münāfık kavmden bir ‘avrata delīldür. Eger kireçden olsa bir Fir‘avn [065a] (1) kavmden bir ‘avrata delīldür. Eger balçıkdan olsa bir eyü kavmden ‘avrata delīldür. (2) Ve daḥı ocaḡ ‘avrata delīldür.

¹¹⁹ "Sucu kovasını kuyuya salınca "Müjde! Müjde, İşte bir oḡlan!" dedi." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹²⁰ Metinde "قورغده"

Süzgeç ulu hādime delīldür. **Helvā tabaķı** (3) hābibe ve maħbūba delīldür. Bir kimesne kendü elinde görse bir sevdügi ile (4) müctemi‘ ola. **Bal ve ķatı yoğurt** ‘ālim yā çok mällu ķiřiye delīldür. (5) Eger ķap şakşıdan olup içinde gire yağ olsa rızķa delīldür. (6) Eger ķap baķırdan olsa eksilü māla delīldür. Zīrā baķır ķap yoğurt (7) dadın tağyīr ider.

Bişek ķayğuya delīldür. Zīrā ki ve hābse daħı (8) delīldür veyā bir şar hābse delīldür. Ve daħı eyü ‘ilme delīldür. Nitekim Hāķ (9) te‘ālā buyurmuşdur:[30/44] وَمَنْ¹²¹ عَمِلَ صَالِحًا فَلِأَنْفُسِهِمْ يَمْهَدُونَ

Elek savaşanları (10) tefriķa delīldür. Arçamidorus eydür: “Nesneyi birbirinden cüda ider cem‘ (11) itmez.” **Kīse** ādeme delīldür ve içindeki ādem ‘ömrine delīldür. Bir kimesne (12) kendü kīsesini boş oldı görse ‘ömri āħir olmuş ola.

Ķandīl (13) heybet ve rif‘at ve zıķr ve menfa‘at issi uşağa delīldür. Eger ķandīl yanmış (14) görse serāy ķayyumına yā hāyr işe ķalıřur ‘ālime delīldür ve ķandīller (15) mescidde ‘ilme ve bay ķiřilere ve daħı Ķur‘ān ve ‘ibādet issi kimesnelere delīldür.

[065b] (1) **Ķerāğ** hāmile ‘avratına ve daħı kendüye i‘timād olunur ‘ālim oğlına delīldür. Zīrā ki (2) Hāķ te‘ālā ‘azze ve celle hāzret-i resül şalla‘llāhu ‘aleyhi ve sellem سر اجامنا¹²² diyü ad komışdur. (3) Ve daħı ķerāğ hāste cānına delīldür. Bir kimesne kendü ķerāğını söyündürdi görse (4) eger hāste ise fevt ola. Eger sönerken yine şu‘lelendi yandı görse (5) řifā bula. Ve za‘īf ķerāğ hāmile ‘avrata ve kıza delīldür. Ve daħı ķerāğ görmek (6) gizlü işler āřikāre olmağā delīldür. Ve daħı ķerāğ iş gizler ķiřiye şerr<e>¹²³ (7) delīldür. Zīrā bir yirdeki yandurulsa ol yirde gizlü olanlar zāhir ola. (8) Ve ķerāğ fitilesi ‘avrata delīldür. Bir kimesne anı kesük kesük bir nesne üzerine (9) düşdi yandurdu görse ol ‘avrat hāřā ile günāh işleye. Bir kimesne (10) bir ķerāğ yā bir ķandīl fitilesi söndi görse ol yirde bir hāste fevt ola. (11) Yā bir ġāyib hāberi gele ve ķerāğ eger baķırdan ise hāyra delīldür. Eger şakşıda ise (12) řevābda andan ařağıraķ ola.

Ķafes serāya delīldür. Bir kimesne kendüyi şavuk için (13) bir ķafes şatun aldı görse bir serāy şatun ala ve içinde bir ķaravař sākin (14) ide. Eger başını bir ķafese şokup bāzārda gezer görse serāyını şata ve üzerine (15) řāhidler şuta. Ve Nařārā eydür: “Düşde

¹²¹ "Kimler de salih amel işlerse, ancak kendileri için (cennette yer) hazırlarlar." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹²² "Ampül"

¹²³ Metinde "شر"

kafeş görmek işler bulaşuk olmasına [066a] (1) delıldür. Ve dağı kafeş evlenmege delıldür.”

Tābūt mülke yā bir ‘azīm kişiyeye delıldür. (2) Ve dađı misāfirler gelmesine delıldür. Eger bir ehl-i sefh bir tābūt geldi görse (3) sekīnete ve mülke ve ‘ahde ve nuşrete delıldür. Nitekim Hāğ te‘ālā buyurmuşdur: [2/248] (4) ¹²⁴ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ Cālūt üzerine Tālūt (5) nuşret bulduđı bu idi.

Şofra fā’idelü sefere delıldür ve dağı ulu (6) pādişāha delıldür. Zīrā ki şofra rızık ma’dinīdür ve ādem üzerine cem’ (7) olğan olur. Nitekim pādişāh üzerine cem’ olur ve rızıkları andan hāşıl (8) olur.

Sebet ve içinde üzüm göre beşārete, şanmaduğı yirden kendüye (9) bir haber irişe. Kabbān bir ‘azīm pādişāha delıldür ve anuñ mīhı pādişāh (10) mülkinüñ kuvvetine delıldür. Ve anuñ ‘akrebi pādişāhuñ sırdaşına delıldür. (11) Ve anuñ zencīri sem’ine delıldür pādişāhuñ mülāzımlarına delıldür. Ve anuñ (12) keffesi pādişāhuñ ‘adl ve zülmin işidür sem’ine delıldür. Ve anuñ nārı (13) hūkmi faşlına delıldür.

Mağare qorqulu kimesnenüñ emīnligine delıldür. Bir (14) kimesne kendüye bir düşmanından qorqup bir mağāreye qaçdı görse bir (15) düşmandan emīn ola. Nitekim Hāğ te‘ālā buyurmuşdur: [9/40] ¹²⁵ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا [066b] (1) اِذْ هُمَا فِي الْغَارِ

Terāzū ve keyle kādīya delıldür. Zīrā ki (2) anlarda olan şalāh ve fesād kādīya nisbet olmur. Bir yirdē kāyim terāzū görse (3) ol yirüñ kādīsı şahīh ve fağīh kavī ola. Ve terāzūnuñ keffesi kādī sem’ine (4) delıldür. Ve aqça muhāşamete delıldür. Ve muhāşamāt kādī sem’ine delıldür. Recī’ olduđı (5) gibi aqça terāzū keffesine qoyalar. Ve terāzū taşları faşl ider kādī ‘ilmine (6) delıldür. Eger kendüye gökden terāzū indi görse Hāğka tālīb ola. Nitekim Hāğ (7) te‘ālā buyurmuşdur: [57/25] ¹²⁶ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ

Devāt (8) ‘avrata yā qaravaşa delıldür. Bir kimesne kendüye bir devāt şatun aldı görse (9) devāt cevherine göre bir cāriye ala. Ve dağı devāt devlete ve menfa’ate ve uşağa (10) delıldür. Ve dağı devlet ehlinüñ ba’z ile huşümet itmege delıldür. Eger kendüye (11) devāta bir qalem şokdı görse bir oğlan livāta ide.

¹²⁴ "Onun hükümdarlığının alameti içinde huzur bulunan o sandığın size gelmesidir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹²⁵ "Hani onlar mağarada bulunuyorlardı. Hani o arkadaşına, "Üzülme, çünkü Allah bizimle beraber" diyordu." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹²⁶ "Ve onlarla beraberlerinde kitabı ve mizanı (ölçüyü) indirdik." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Ķobūr, eger kendüyi andan (12) oĶ çıkardı görse rızĶa ve bir oĶlana delıldür. Eger Ķobūrı Őatun (13) aldı görse bir ‘avrat evlene yā bir ĶaravaŐ Őatun ala. Ve daĶı dūŐman üzerine (14) heybete delıldür.

ĶadeĶ ‘avrata ve daĶı bir yigit Ķādime delıldür. Ve ArĶamidorus (15) eydür: “ĶadeĶ yimek etinligine delıldür.” Ve altundan ve gümüşden ve boyunuzdan [067a] (1) olan ĶadeĶ, sırça ĶadeĶden eyüdür. Zīrā ki sıranuñ beĶāsı yoĶdur. Ve sırça (2) ĶadeĶ görmek gizlü nesne aŐıĶāre olmasına delıldür. Ve Őu ile olu ĶadeĶ (3) Ķāmile ‘avrata delıldür. Eger Őuyını dökilmedi görse ‘avrat uŐaĶın (4) dūŐürmesine delıldür. ĶadeĶ Őındı görse ‘avratı fevt ola.

DaĶarcıĶ (5) ve **uvāl** māl ve serĶāzinine delıldür. Eger bunlaruñ içinde olan nesnelere (6) görse gizledüĶi nesnelere zāhir olmasına delıldür. **Ķazan** serāy Ķayyumına (7) delıldür. Eyüden betlüden her ne-kim anda ĶudūŐ ide. Serāy Ķayyumına mensüb (8) ola.

Legen Ķādime delıldür ve daĶı ‘avrata delıldür. Eger bir taşıt Şatun (9) aldı görse bir ĶaravaŐ yā bir Ķul Şatun ala. Ve esvāb¹²⁷ yuyacaĶ taşıt (10) ĶarındaŐa ve Ķula delıldür. Eger bir kimesne kendüyi içine nazār itdi görse (1) bir ĶarındaŐı doĶa. Eger Ķul taŐıta nazār itdi görse ĶullıĶdan ıĶmaya. (12) Eger içine yoĶurd Ķodı görse bir māl fāsıd ide. Zīrā ki baĶır yoĶurdı (13) fāsıd ider. MeŐĶ¹²⁸ ‘avrata delıldür. Eger meŐĶini¹²⁹ evinde Şu ile olu görse (14) ‘avratı Ķāmile ise bir oĶlan doĶura. Şu oĶlana ve ‘avrat Ķarnı meŐĶe¹³⁰ (15) delıldür.

BardaĶlar ĶaravaŐlara ve Ķādımlere ve uŐaĶlara eger anlardan Őu içdi [067b] (1) görse zıĶr olanlaruñ birinden kendüye māl iriŐe ve belürsüz Ķapdan Őu içmek (2) veyā yiyecek yimek ‘ömr noĶŐānına delıldür. Eger bir belürsüz kimesne kendüye bir Ķapda (3) Őu virdi görse ve anı Ķamu içdi görse ‘ömr āĶır olmuŐ ola. Yā Őu idüĶi (4) yirden rızĶı gelmiŐ ola. Bir kimesne bir Ķapdan bir nesne getürdi görse bir (5) ‘avratdan Ķurūr üstinde ola.

Āb-Ķāne beyt’ül-māla delıldür. Bir kimesne (6) āb-Ķānesini süpürdi görse faĶır ola. Eger āb-Ķāneye bal ve yoĶurd (7) tökildi görse bir dübüre mücāme‘at ide. Eger evinde nie

¹²⁷ Metinde "اساب"

¹²⁸ Metinde "مشق"

¹²⁹ Metinde "مشقى"

¹³⁰ Metinde "مشقه"

ab-hānesini artdı (8) görse aña bir kayğu iriše. Eger aña düşüp çıka bilmedi görse habs olına.

(9) **Demürce ocağı** eger ağaçdan oldı görse mertebesi kem ola. Eger bu düşi (10) pādişāh görse mertebesi ve velāyeti ziyāde ola. Eger demürden görse kuvvetine (11) ve heybete delīldür. **Sürmedān** adem işini dīn ve dünyāda işlāh ider şālihā (12) ‘avrata delīldür. Zīrā ki gözi işlāh-ıçun olınmışdur. **Cām** habībe ve maḥbūba (13) delīldür. Eger bir kimesne kendüye bir tolu cām dutdı nesne gönderür görse (14) ol kimesneden kendüye ziyāde muḥabbet iriše. Ve daḥı cām biñ ve yā yüz aqçaya (15) delīldür. **Şurāhī** māl emānet olur qarı ve zemen ‘avrata delīldür.

Menkal [068a] (1) adı bellü kıza veyā adı bellü oğlana delīldür. Her kimesne ki kendüyi aña mālīk (2) oldı görse aña eyü ad iriše. **Ağaç çanak** şofra kıbelinden rızka delīldür. (3) Zīrā ki şofra āletidür. **Kapak** habībe ve maḥbūba delīldür. **Kürek** vezīre delīldür.

(4) **Bāb-ı şānī** ‘aşer silāḥları ve ğayr āletleri beyān (5) ider. Silāḥlar muṭlaқан ve mufaşşalan ammā muṭlaqā cümle silāḥlar ‘izzete ve şerefe (6) ve salṭanata delīldür. Eger kendü silāḥını düşdi görse yā şatdı görse (7) veyā bağışladı veyā oğurlandı yā şındı yā zāyi‘ itdi yā ‘āriyet virdi (8) görse salṭanatına ve ‘izzetine noqşān iriše.

Bir kimesne kendü yanında bir **kılıç** (9) yā savaş āletinden bir nesne görse ve anuñla savaş itmedi görse aña ‘izzet (10) ve salṭanat iriše. Eger anuñla savaş itdi görse tāyife ile nizā‘ itmege delīldür. (11) Ammā mufaşşalan kılıç uşağa ve manşıba ve dile delīldür ve ḥuccete ve fitneye delīldür. (12) Ve kılıç ğāşiyesi mālā ve ḥādime ve ‘avrata delīldür ve daḥı ‘azāba ve kayğuya. Nitekim (13) Ḥaḫ te‘ālā buyurmışdur: اَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ اَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ [12/107] ¹³¹ Ve kılıç (14) ve kıatı ‘avrata delīldür. Bir kimesne kendü kılıcınıñ kınını şındı görse (15) ve kılıç şınmadı görse ‘avratı fevt ola. Eger ḥāmīle ise uşağı **[068b]** (1) selāmet ola. Eger kılıcı şındı ve kınını şınmadı görse uşak fevt ola, (2) ‘avrat ölmeye. Eger kılıç ve kını bile şındı görse ‘avrat ve uşak bile fevt (3) ola. Her nesne ki mücevvef‘ ola içine girür nesne ola. Bıçaq ve kını (4) gibi ve edük ve qalıbı gibi ola. Kişi ile ‘avrata delīldür. Bir ‘azeb (5) kimesne bir kılıcı kınına kıdı görse bir ‘avrat evlene.

¹³¹ "Yoksa Allah tarafından kendilerini kuşatacak bir azabın gelmeyeceğinden emin mi oldular?" (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Bir kimesne kendüyi (6) pādişāh kıbelinden bir kılıç virildi görse bir tevliyete irişe. Ve silāh āleti (7) cümle böyledür. Eger bir kimesneyi kılıcı ile urdı görse anuñ üzerine (8) dili uzun ola. Nitekim Hāḡ te'ālā buyurur: [33/18] سَلْفُكُمْ بِالسِّنَةِ حَدَادٍ ¹³² Bir kimesne (9) kendüyi kılıç ile kuşandı görse ve soñra anları bilinden düşdi (10) görse 'avratın boşaya. Ve kılıç dibligi 'ammuya delıldür. Eger kılıcı dibligini (11) şındı görse 'ammusı fevt ola. Bir kimesne kendü elinde bir kılıç görse 'avratı (12) hāmile ola. Ve bir ulu oğlan beşāret olına. Eger kılıcı ağaçdan oldı görse (13) oğlan münāfık ola. Eger bakırdan oldı görse bī-'amel ola. Eger şırçadan oldı (14) görse oğlan dirilmeye. Bir kimesne kılıcını uzun oldı görse düşmanını (15) kahr ide.

Bir kimesne dünyā kılıcına beñzemez bir 'azīm büyük kılıç görse fitne kılıcına [069a] (1) delıldür. Eger ol kılıcı yire gömildi görse yā göge çıkdı yā bir deñize ġarḡ oldı (2) görse fitne maḡv olmağa delıldür. Ve kılıç ile oynamak velāyete delıldür. (3) Bir kimesne kendüyi bir kılıç ile bağlandı görse kılıç eyüligine göre bir tevliyete (4) irişe. Eger kaşdı ise tevliyeti beḡāsuz ola. Eger ziyāde çok uzun (5) olup götüremedüğünde dibi yirde sürünür görse mütevellī olduğı işden (6) 'aciz ola. Eger kendü kılıcını katında çekdi görse 'avratı hāmile ise (7) oğlan doğura. Eger hāmile degül ise bir ādeme bir söz hāzır itmiş ola. (8) Eger kılıcını paslu oldı görse sözünüñ lezzeti olmaya. Eger kılıcı gidilmiş (9) görse taleb itdügi nesnenüñ ba'zısından maḡrūm ola. Eger kılıcını kesmekden (10) ḡaldı görse sözi ḡabūl olunmaya.

Cida ḡarındaşa ve uşağa ve muşāḡibe (11) ve rızḡa delıldür. Eger elinde cida görüp bāzārlarda anuñla işāret ider (12) görse bir oğlu doğa. Eger anı ḡapusu ardında ḡodı yā bir keçe ile örtüdi (13) görse 'avratı hāmile ise bir kız doğura. Ve demürsüz cida hāmile 'avrat (14) kız doğurmasına delıldür ve ol kız cida boğumınca kız doğura. Ve düş issi anı (15) düşinde şındı görse bir kimesne pādişāh kendüye bir cida virdi görse [069b] (1) aña bir tevliyet vire. Bir kimesne kendüyi bir cida ile ta'n itdi görse üzerine (2) dili uzun ola küllī edā idüp ta'n ide. Nitekim Hāḡ te'ālā buyurmuşdur [4/46] (3) وَطَعْنَا فِي الدِّبْيِ ¹³³ Eger kendüyi bir cidaya mālik oldı görse eger ma'ışeti (4) mu'aḡtal ise yāḡūd faḡīr elḡāl ise ḡālī šalāḡ bula. Zīrā ki ḡazret-i (5) resūl şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem buyurmuşdur: جَعَلْ رِزْقِي

¹³² "Sizi keskin dillerle incitirler." (Diyamet İşleri Başkanlığı)

¹³³ "Dillerini eğip bükerek ve dine saldıarak "İşittik, karşı geldik", "İşit, işitmez olası!" "Râ'inâ" derler." (Diyamet İşleri Başkanlığı)

الدلتوعلىمنخالفامري (6) تحتظلرجمى وجعلت Bir kimesne kendüyi bir cidaya mâlik (7) oldu ammâ getürici bulunmadı görse kendüyi yaramazlıktan korur kişiye (8) yoldaşlık ide. Yâ anı düşmandan şaklar qarındaşa yoldaşlık ide. Eger bir (9) pâdişâh cidasını hâdden¹³⁴ uzun olmuş görse ra'yyete zulm ide. Eger atılır (10) cida demürlü ise 'izzete ve saltanata delîldür. Eger demürsüz olsa kuvvetlü uşağa (11) ve fâ'idelü ticârete delîldür. Eger anı fakîr kimesne görse bay ola. Eger bay (12) kimesne görse baylığı ziyâde ola. Ve düşmanları aña zebûn ola.

Yay, yay (13) sefere ve qarındaşa ve 'avrata ve uşağa Hâk te'âlâya yakın olmasına delîldür. (14) Nitekim Hâk te'âlâ buyurmuşdur: [53/9] فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ Bir kimesne 'avratına (15) bir gılâflu yay virdi görse ve 'avrat dağı hâmile ise bir kız doğura. [070a] (1) Yayı eger 'avrat zevcine virdi görse oğlan doğura. Bir kimesne kendüyi (2) yay çeker ve iki bükülür görse 'ömri uzun ola. Ve yayı¹³⁶ oksuz çekmek (3) sefere delîldür. Eger yayını şındı ve gayr şilâh dağı olmaduğın görse (4) qarındaşı yâ oğlu yâ bir dostı yâ şerîki fevt ola. Ve ta'bîr olunmuş (5) düşlerden biri bu ki hikâyet bir kimesne düşinde gördi-ki yayınıñ (6) kabzası şınmış şabâhdan kendüye haber oldu-ki fülân dostuñ atda (7) yıkıldı eli şındı eger kendü yayını elinde şımuğ görse ve bilesince dağı (8) silâh var görse tevliyeten ma'zûl ola ve müflis ola. Bir kimesne bir âharuñ (9) yayını kavrar görse düşmanından bir söz işide. Ve düşde 'Arabî yay (10) ile oğ atmak 'Arab şehrlerden yaña sefer itmege delîldür. Ve Fârsî yay (11) dağı kezâlikdür.

Mıtrağ asesbaşına¹³⁷ delîldür. Bir kimesne kendüyi bir mıtrağ (12) gördi ve eline aldı görse aña Hâk te'âlâ fazl vire. **Hançer ve bıçağ** (13) hâmileli olan kimesneye oğluna delîldür. Ve dağı elinde bıçağ gören kimesneye (14) iki yüz akça yâ yigirmi altun eline gire. Zîrâ ki 'Arab bu miqdâra nişâb (15) dir ve nişâb sayı dimekdür bir kimesne kendü elinde bir bıçağ görse muhâkemesi [070b] (1) olan haşmına nuşret bula ve dağı düşmandan maḥfûz olmasına delîldür.

Bozdoğan (2) muvâfiğ uşağa ve qarındaşa ve muşâhibin qurar hâdime delîldür. **Top kazanı** (3) hayrsuzdur ve dağı tüfenk bühtâna ve 'azîm söze delîldür. Eger topı (4) pâdişâh atdı görse muhkem, çetin söz ile bir beti yazup top (5) atduğı cânına göndere.

¹³⁴ Metinde "حدن"

¹³⁵ "(Peygambere olan mesafesi) iki yay aralığı kadar, yahut daha az oldu." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹³⁶ Metinde "يأي"

¹³⁷ Metinde "حسس يائيه"

Şapan berk ve katı haq söze delıldür. Eger kendüyi (6) bir kimesne şapan taşıyla urdı görse andan bir berk, haq söz işide (7) Bir kimesne elinde bir şapan görse tevbe ve ma'şiyetden vaz gelmege delıldür. (8) Ve hükemā eydür: "Bir kimesne kendüye 'avratlar şapan ile taş atdı görse cāzūlar (9) kendüye cāzū ideler."

Geyim düşmanlardan maḥfūz olmasına delıldür. Nitekim (10) Haq te'ālā buyurur: [21/80] ¹³⁸ وَعَلَّمَاهُ صَنْعَةَ لُبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ Bir kimesne (11) kendüyi geyim tokur görse bir hişār binā ide. **Kaḫkan** aḫ ise dīn (12) issi kişiyeye delıldür. Gök ise zāhid kişiyeye delıldür. Kızıl ise lehve (13) ve sevinmek taleb ider kişiyeye delıldür. Qara ise māllu ekābir kişiyeye delıldür. (14) Eger renklü ise ihtilāt idici kişiyeye delıldür. Bir kimesne kendü dükkānında (15) bir kaḫkan görse bey' ve şirā için and içer kimesne ola. Nitekim Haq te'ālā buyurmuşdur: [58/16] [071a] (1) ¹³⁹ اِتَّخَذُوا اٰيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ (1) Bir kimesne kendüyi bir kaḫkan getürdi (2) görse düşmanı üzerine zafer bulmağ-ıçun bir kişiyeye ilticā ide yā bir oğlı doğa ki (3) anı yaramazlardan şaḫlaya ve kendü gibi kişi ola yā bir 'aybın şaḫlar 'avrat evlenmege (4) delıldür.

Qalem saḫāvete ve cömerdlige delıldür. Ve daḫı and içmege delıldür. Nitekim (5) Haq te'ālā buyurmuşdur: [68/1] ¹⁴⁰ ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ Ve daḫı tevliyete ve kefālete (6) ve qarındaşa ve 'ilme ve uşağa delıldür. Eger bir kimesne elinde bir qalem görse (7) aña bir 'ilm naşīb ola. Nitekim Haq te'ālā buyurmuşdur: [96/4-5] ¹⁴¹ مَا لَمْ يَعْلَمْ (8) عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ Bir kimesne elinde bir qalem ve qatında bir qalem görse bir qarındaşı (9) müctemi' ola. Eger ḫāmile 'avratı var-ısa oğlan doğura. Ve qalemler cem' (10) ider kimesne kefālete delıldür. Nitekim Haq te'ālā buyurmuşdur: [3/44] ¹⁴² اِذْ يُنْفُونَ (11) اَقْلَامَهُمْ اَيْهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ (11) Eger mütevellilerden (12) bir kimesne elinde bir qalem görse aña bir rif at irişe ve ḫükmi nāḫıd ola. Eger (13) ma'zül ise bir yire mütevellī ola ve qalem düşde tesbīḫ gibidür. Belki efdaldür. (14) Nitekim şā'ir eydür beyt: ¹⁴² وعده • اذا افتخر الأبطال يو مابسيفهم (15) ¹⁴² ومدى الد • هرا ن الله اقس م بالقلم • كفى قلم الكتاب مجد اور فقتنه • ممن يجلب الجو دوالكرم (1) Ve daḫı qalem sırdaşa ve mu'ine delıldür. Ve daḫı kılıca ve dile ve düşmanlara zafer (2) bulmasına delıldür.

¹³⁸ "Bir de Davud'a, sizin için, zırh yapma sanatını öğrettik ki, savaşlarınızda sizi korusun." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹³⁹ "Onlar yeminlerini kalkan yapıp (insanları) Allah'ın dininden alıkoydular." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁴⁰ "Nün. (Ey Muhammed) Ant olsun kaleme ve satır satır yazdıklarına. (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁴¹ "O, kalemlerle yazmayı öğretendir, insana bilmediğini öğretendir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁴² "Meryem'i kim himayesine alıp koruyacak diye kalemlerini (kur'a için) atarlarken sen yanlarında değildin." (Bu konuda tartışılırken de yanlarında değildin. (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Çalemtırāş üstine hased olunur uşāğa delıldür. Bir (3) kimesne elinde bir çalemtırāş görse bir zīrek oğlu doğa. Eger bir ‘avratın (4) boşamış kimesne bir çalemtırāş aldı görse ‘avratına murāca‘at ide. Nitekim Hāç (5) te‘ālā buyurmuşdur: [17/50] قُلْ أَوْ خُلُقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي يَ 143 كُمْ صُدُور (6) كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا

Keser düşman üstine kuvvete ve nuşrete delıldür. Ve dağı vekīl (7) ve vaşīe ve emīne delıldür. Nitekim İbrāhim peygamber ‘aleyhi’s-selām şanemleri keser (8) ile şındurđı. Ve Arçamidorus eydür: “Keser çıkarmeğe ve şamaçaya, tefriçaya (9) delıldür.”

Palta ‘izzete ve salçanata ve zīnete delıldür. Matçab işinde (10) olur kimesneye delıldür. Ve dağı evlenmeğe delıldür. Bir kimesne matçab ile tahta (11) veyā ‘avratlara müte‘allik bir nesne deldi görse bir ‘avrat evlene ve çok (12) matçablar görmek kuvvete ve menfa‘ate delıldür.

Mih işinde şābit olur kişiyeye (13) delıldür ve dağı evlenmeğe delıldür. Bir kimesne mihi tahtaya veyā ‘avrata müte‘allik bir nesneye (14) şokdı görse bir ‘avrat evlene. Ve çok mihişlar kuvvete menfa‘ate delıldür. (15) **İge** müçālebete delıldür. **Micrefe** kamu kimesneye yardım ider sefiş kişilere [072a] (1) delıldür. Eger kendü elinde bir micrefe görse kendüye çok fazi irişe zīrā yirden (2) toprağı cem‘ ider. Ve Arçamidorus eydür: “‘Avrata ve kendüye harekete delıldür.”

(3) **Bil** şāhibine irüşür hayra delıldür. Ve dağı bil ve şapı şerīke delıldür. (4) Birisi nifāk issi ola ve biri taş yüreklü ola. Ve ikisi dağı haç ile bāçılı (5) fark ider ola.

Kü>n<lünk¹⁴⁴ mālī kendü nefesine çeker kişiyeye delıldür. **Kelbeten** (6) māl çıkarup¹⁴⁵ ādeme şarf ider kavī ve heybetlü pādişāh ‘ameldārī kişiyeye delıldür. (7) **Maçaş** kul ve uşaç ziyāde olmasına delıldür. Ve dağı münāfişlar arasını fark (8) ider kişiyeye delıldür. Ve dağı iki müttefiş kişilere delıldür ve dağı hākime delıldür. (9) Zīrā ki iki iş arasını fark idicidür. Bir kimesne kendüye bir maçaş virildi (10) görse eger kulı var-ısa bir dağı ziyāde ola. Ve uşaç issi dağı görse bir uşaçı (11) ziyāde ola. Eger gökden üzerine bir maçaş indi görse ‘ömri āhiş olmiş (12) ola. Bir kimesne ādem şaçalını ve çonını maçaş ile biçer görse anlara ğıybet eyleyüp (13) hıyānet ide.

¹⁴³ "De ki: "(Şüphe mi var?) İster taş olun ister demir! Yahut aklınızca, diriltilmesi daha da imkânsız olan başka bir varlık olun, (yine de diriltileceksiniz.)" (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁴⁴ Metinde "كننك"

¹⁴⁵ Metinde "چقورب"

İgne hîle ve menfa'ate ve kıza delîldür ve birine ülfet ider (14) kişiye delîldür. Eger kendüyi igne yidi görse kendüye zarar ider kişiye (15) sırrını fâş ide.

Bilegü işleri kıparur kişiye delîldür. **Bıçku** olur ve virür [072b] (1) ve müsâmağa ider kişiye delîldür. Ve dağı cāsüsa delîldür ve dağı er ile 'avratı (2) arasını ayırur kişiye delîldür. Ve dağı kitâb ehlinden bir nikâh itmesine delîldür ve (3) dağı şerre delîldür. Zîrâ ismi miñşârdur şın re harfleri vardur.

Süpürge (4) hâdimlere tekâza ider hâdime delîldür. Ve yumuşak süpürge hâdimün hâdimine (5) delîldür. Eger kendü serâyını süpürge ile süpürür görse bay ise fakîrlıktan (6) üzerine korku ola. Ve dağı serây süpürmek haste ölümüne delîldür. (7) Eger hastesi yok ise ol serâydan bir âhar serâya naql itmesine delîldür.

(8) **Gözüngü** bir nesne gösterür hayâle delîldür ve bu dağı duman gibi 'avrata (9) delîldür. Gözüngüye ardından bakar görse 'avratına bundan kavline yâ bir vechsüz (10) iş ide. Eger kendüyi bir gözgüye bakar görse ve hâmileleri var-ısa oğlan (11) doğura. Eger şüretini bir gözüngüde görse bir dostını ziyâret ide. Eger hâmile (12) 'avrat yüzini gözüngüde görse kendüye beñzer bir kız doğura. Eger hâmile (13) degülse eri üzerine bir 'avrat evlene. Eger dutsak kimesne yüzini gözüngüde (14) görse hâlâş ola. Eger mütevellî kimesne yüzini gözüngüde görse ma'zül ola. (15) Ve yirinde bir âhar kimesne göre ve paslu gözüngüye bakdı görmek kayguya ve çetinlige [073a] (1) delîldür. Ve kıızıdan bir gözüngü görmek baylığa delîldür. Ve gümüş gözüngüye bakmak (2) hayrsuzdur ve yirde yüzini görmek kendü fevtine veyâ ehlinden bir 'azîz (3) kimesne fevtine delîldür. Eger bir pâdişâh şüretini gözüngüde görmek 'avratı (4) ile sefer ide. Ve hâdimlerinden birini kıyım maķâm ide.

Dulâb mâl hâzinine (5) delîldür ve dağı sefere ve me'âşe üzerine olmağa delîldür. Eger anı çözüngür (6) görse eger şındı yâhüd tırdı görse ma'îşetde kesâde irişe. (7) Ve sefer mu'atıl ola.

Kilîd düşman üzerine nuşret bulmağa delîldür. Zîrâ ki (8) Hâķ te'âlâ buyurmuşdur: [61/13] ¹⁴⁶ نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَقَدْ فَتَحَ قَرِيبٌ Bir kimesne elinde bir kilîd (9) görse mâlını kimse yanında emânet kıomasun. Eger emânet kıoyacak olursa (10) inkâr olına. Eger elinde bir döşsüz kilîd görse bir yetîme zılm ide. Bir kimesne (11) kendü elinde cennet kilîdin görse ve aña 'ibâdet ve 'ilm naşîb ola. Ve kilîd bir (12) du'â mustecâb olmağa delîldür. Bir kimesne bir

¹⁴⁶ "Allah'tan bir yardım ve yakın bir fetih (Mekke'nin fethi) var." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

kilid ile bir kapu açmak diler görse (13) bir du‘ā ide ve mustecāb ola. Nitekim Hāḳ te‘ālā buyurmuşdur: [8/19] ¹⁴⁷ **جَاءَكُمْ الْفَتْحُ** (14) **لِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ** Eger kapuyu açılmadı ‘asirlendi görse du‘āsı mustecāb olmaya. (15) Elinde çok kilidler görse bir ‘azim saltanata irişe. Nitekim Hāḳ te‘ālā buyurmuşdur:[39/63] **[073b]** (1) ¹⁴⁸ **لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** Ve dahı çok kilidler çok hazineye delildir. Ve dahı (2) kilid hacca delildir.

Ḳufl emānet issi kişiye delildir. Eger mu‘ālece itmek birk ‘avrata (3) delildir. Eger bir dutsak kendüyi bir ḳufl açdı görse cesedin hālāş ola (4) ve ḳaygulu dahı böyledür. Ve dahı ḳufl düşmana ve hacca ve ḳuvvete delildir. Eger kendüyi (5) bir ḳufl açdı görse bir yemin itmekden hāzer itsün ki ol yeminden mufāraḳat (6) hāşıl olur. Zīrā ki ḳufl irkege ve dişiye teşbīh itmişlerdür.

Nerdübān (7) eger ğayr ağaçdan olsa şalavat ve zekavat gibi hayr işlere delildir. Bir kimesne kendüyi (8) lebenden veyā balçıkdan bir nerdübāna çıkar görse ol kadar islāma ve dīne dāhil (9) ola. Ve dahı nerdübān eger kerpiçden olmaḳ hayrsuzlığa delildir. Zīrā ki evde (10) görmüşdür. Ve kerpiç ile nerdübān evvel yapan Hāmān idi. Ve aña çıkan kimesne (11) tuġyān ve nifāḳ birle rif‘at bulmaġa delildir. Ve nerdübāna çıḳmaḳ rif‘ata delildir. (12) Eger nerdübān taşdan olsa rif‘at göñül katılıġı ile ola. Eger nerdübān ağaçdan (13) olsa rif‘at nifāḳ birle ola. Nerdübān eger kızıl ise kendüye penāh ve devlet (14) ve ad irişe. Eger nerdübān gümüşden ise kendü çıḳduġı dereceler ‘adedi (15) ḳaravaşlar irişe. Eger bakırdan ise aña dūnyā esbābından bir nesne irişe. Eger **[074a]** (1) kendüyi bir nerdübāna çıḳdı görse aña zīreklik ve rif‘at irişe. Ve dahı nerdübān (2) ‘ābid kişiye delildir eger kendüyi nerdübāna yakın oldu görse aña hayr ve bereket (3) irişe. Ve nerdübān dereceleri menzilete delildir. Nitekim Hāḳ te‘ālā buyurmuşdur: [6/165] (4) ¹⁴⁹ **وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ** Bir kimesne kendüyi bir nerdübāna çıḳdı (5) görse dereceler ‘adedince yaşına eger ağaçdan nerdübān olsa aña süllem dirler (6) pādīşāha delildir. Nitekim Hāḳ te‘ālā buyurmuşdur: [52/38] ¹⁵⁰ **فِيهَا فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ** (7) **أَمْ لَهُمْ سُلْمٌ يَسْتَمِعُونَ** Eger süllemi yir üstinde yatar görse (8) haste düşe. Eger bir haste anı tayanmış ṭurur görse hastelikden şifā (9) bula. Ve dahı ağaç nerdübān ḳorḳudan selāmete delildir. Ve ta‘bīr olunmuş (10) düşlerden biri bu ki hikāye bir kimesne İbn-i Sīrīn ḳatına gelüp eydür ki: (11) “Düşde gördüm-ki kendümi bir

¹⁴⁷ "Ey inkārcılar! Eger fetih istiyorsanız işte size fetih geldi." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁴⁸ "Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁴⁹ "O, bazınızı bazınıza derece derece üstün kilendir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁵⁰ "Yoksa onların, kendisi vasıtasıyla (ilahi vahyi) dinleyecekleri bir merdivenleri mi var? (Eğer varsa) dinleyenleri, açık bir delil getirsin!" (Diyanet İşleri Başkanlığı)

nerdübān üzerinde otururam.” Buyurdılar ki: “Sen (12) bir söz diñler kişisin.” Nitekim Hāḳ te‘ālā buyurmuşdur: [52/38] ¹⁵¹ فِيَّ (13) أَمْ لَهُمْ سُلْمٌ يَسْتَمِعُونَ [52/38] Ve dağı nerdübān sefere delıldür. Ve dağı yüce kaderlü kişiye delıldür.

Ķamçı (14) eger gökden indi görse ‘azāba delıldür. Nitekim Ķur‘ānda buyurur: [89/13] ¹⁵² فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۖ (15) Eger pādişāhdan bir Ķamçı aldı görse tevliyete delıldür. [074b] (1) Bir kimesne kendüyi Ķamçı ile urdı görse eger bağlu ev dutsağ ĥāletinde degülse (2) bir malından yā kisvetden aña bir nesne iriše. Ve dağı Ķamçı ile urulmağ va‘z ve naşlıhata (3) delıldür.

Duzak mekr ve aldamađa delıldür. Bir kimesne kendüyi duzađa düşdi (4) görse bir mekre düşe. Eger kendüyi bir duzak Ķurup bir av oldu görse (5) aña ĥile ile bir rızĶ iriše. Bir kimesne bir kimesne ‘avratlara delālet ider. Bir nesne (6) oldu görse ĥile ile bir ‘avrat evlene.

Ağ mekre ve aldamağa delıldür. (7) Ve ArĶamidorus eydür: “Ağ ĶorĶulu kişiye nuşret bulmağa delıldür ve Ķılları (8) uzun olması me‘āşı ağdan olan kişiye hem ĥayra ve hem tarlıĶ çekmesine delıldür.” (9) Ve dağı ağ seferden gelmeğe delıldür. Ĥuşuşā deryā seferinde olına tiz gelmesine (10) delıldür. Zirā ki şuya itilür ve tiz çekilür. Ve dağı yok nesnelere bātil iden (11) kişiye ĥayra delıldür. Zirā ki ĥareketi ve yapışması tiz olğandır. Ve bunlardan özge (12) nesneye işler bulaşuĶ olmasına delıldür. Zirā ki ĥayvānlara zarar idegen olur. (13) Ve ammā düğün ve müşāreket taleb ider ĥayra ve muvāfaĶata delıldür.

Arşun sefere (14) delıldür. Seferi dağı arşun itdüği Ķadarı ola. **DaraĶ** menfa‘atlü ve Ķayğuları (15) tesellī ider kişiye delıldür. Ve dağı müşāreket ve dīvān işin işler kimesneye ĥayra [075a] (1) delıldür. Eger daraĶda gümüşden yaldızlar ve altundan yaldızlar görse ‘ālimlere delıldür. (2) Gümüş yaldız ĥāyin ‘ameldāra ve altun yaldız tuğri ‘ameldāra delıldür. Zirā ki altun (3) düşde emānet mertebesindedür. Nitekim Hāḳ te‘ālā buyurmuşdur: [3/75] ¹⁵³ بِقِنطَارٍ يُؤَدِّيهِ إِلَيْكَ (4) وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ [3/75] Ve dağı daraĶ ile daranmağ māl zekātına ve dağı ‘ādil (5) kişiye delıldür. Ve hükemā eydür: “DaraĶ bir sāt şādılığa delıldür ve dağı sözinden (6) menfa‘at ĥāşıl olur kişiye delıldür. Ve ol kişi ĥākim veyā tabīb veyā vā‘iz ola.”

¹⁵¹ "Yoksa onların, kendisi vasıtasıyla (ilahi vahyi) dinleyecekleri bir merdivenleri mi var?" (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁵² "Bu yüzden Rabbin onların üzerine azap kamçısı yağdırdı." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁵³ "Kitap ehlinde öylesi vardır ki, ona yüklerle mal emanet etsen, onu sana (eksiksiz) iade eder." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

(7) **Kāğad**, bir kimesne pādişāh tarafından bir kāğad görse hāceti revā olmasına delīldür. (8) Zīrā ki bir kimesne düşünde elinde bir kāğad görse unuttuğu nesne hātırına (9) gele. Nitekim Hāḡ te‘ālā buyurmuşdur: [6/91] ¹⁵⁴ (10) Ve daḡı kāğad inkāra delīldür. Nitekim Hāḡ te‘ālā buyurmuşdur: [6/7] (11) فِي (11) وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ ¹⁵⁵ قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ

Levh va‘za delīldür nitekim Hāḡ te‘ālā buyurmuşdur:[7/45] (12) وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَابِ (12) ¹⁵⁶ Ve levḡi pādişāhdan aldı görse kuvvete delīldür. Ve daḡı levḡ (13) ḡāmile ‘avrat oğlan getürmesine delīldür.

Bāb-ı şāliḡ ‘aşer (14) geyilür ve döşenilür nesneleri beyān ider. Tōnlar mücmelen ve mufaşşalan (15) ammā mücmelen tōnlaruñ eyüsi ve efdali, cedīdi ve ḡalımıdır. Ve yuḡa ve eski tōn [075b] (1) yaramazlıḡa ve hīḡ olmaḡa delīldür. Bir kimesne kendü üzerinde eski yırtuḡ yırtuḡ biri (2) biri üstine tōnlar geyse ve anlarda mekrūhātdan nesne var-ısa ölümüne delīldür. (3) Bir kimesne kendü tōnlarını yırtuḡ yırtuḡ görse akrabasıyla muḡāşame ide. Melbūsāt (4) kıymetine göredür. Meşelā ḡarīrden veyā dībādan olsa salṡanat ile mālā delīldür. (5) Ve ḡıldan olan melbūs daḡı böyledür. Eger penbeden olsa şūbhelü mālā delīldür. (6) Ve kettān mālāda yūñden uşḡur ḡadar ve daḡı dīn ve dūnyā cem‘ itmesine delīldür. Ve (7) yeñi tōn ‘ōmr uzunluḡına delīldür ve ḡayḡu zevline delīldür. Zīrā ki Eyyüb peyḡamber (8) ‘aleyhi’s-selām belādan ḡalāş olduḡdan-şoñra yeñi tōnlar geyüp şād olmuşıdı. (9) Bir kimesne kendüyi mühürlenmiş bir kızıl tōn geydi görse aña bir gümān ve tōhmet (10) olma. Geydükden-şoñra evinden ḡıkdı görse gümān olınan nesne zāhir ola. (11) Eger ḡıkdı ise hīḡ nesne olmaya. Bir kimesne bir ‘ālimi eyü ince tōnlar geydi görse (12) dīn ve dūnyā ṡaleb ide. Eger tōnlar miyāne ise dīn ṡaleb idüp dūnyā istemeye. (13) Ve tōnları yumaḡ ḡusl baḡşında on altı bābda yazılmışdur.

Ve ammā mufaşşalan (14) **niḡāb** cāha ve ‘izzete ve mürüvvete ve tevlivete ve sefere ve ḡarındaşa ve uşāḡa delīldür. (15) Eger kendüyi aḡ niḡāb ile görse niḡābuñ cedīdligine delīldür. Bir leşkere [076a] (1) yol gösterici ola ve niḡāb dīne ve perḡızlige delīldür. Ve daḡı yābān seferine (2) delīldür. Bir kimesne niḡābını ḡıḡardı görse cāhı gide. Eger yırtıldı görse bir (3) ḡarındaşı yā bir uşāḡı fevt ola.

¹⁵⁴ "Parça parça kağıtlar haline koyup ortaya çıkardığınız, pek çoğunu ise gizlediniz." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁵⁵ "Ey Muhammed! Eğer sana kağıda yazılı bir kitap indirseydik, onlar da elleriyle ona dokunsalardı." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁵⁶ "Musa için, Tevrat levhalarında her şeye dair bir öğüt ve her şeyin bir açıklamasını yazdık." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

Gölgelik saltanata delîldür. Başı üzerinde (4) görine. **Dülbend** kişinüñ cāhına ve kuvvetine ve tevliyet ve 'avratına delîldür. Eger ehl-i (5) manşıbdan biri ardından yaña dülbendi boynına düşdi görse 'azl ola. (6) Ve dağı yanında olan nesnelere talep ideler. Ve dağı başında şoyuldu (7) veyā kapıldı görse hem 'azl ola. Eger mütevellî degül ise 'avratına talāk (8) vire yāhūd mālî telef olup cāhı gide. Bir kimesne dülbendini altundan (9) oldı görse 'azl ola yā 'avratına talāk vire yā mālî telef ola yā cāhı (10) gide. Eger dülbendini kendüye bir peygamber şarar görse mütevellî ola yā bir zāhide (11) 'avrat evlene. Ve ta'bir olunmuş düşlerden biri bu ki hikāyet Ebū Ca'fer-i (12) Manşūr düşde gördi-ki hāzret-i resūl şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem başına yigirmi (13) üç zirā' bir şaruğ şardı. Pes Ca'fer-i Manşūr yigirmi üç yıl hilāfete (14) mütevellî oldı.

Bir kimesneye düşinde pādışāhlardan birisini eger ölmüş veyā (15) diri ola. Başına şarmağa bir dülbend virdi görse mütevellî ola. Ve dağı [076b] (1) dülbend nuşrete delîldür. Nitekim Nūh peygamber 'aleyhi's-selām Hāq te'ālādan kavmi üzerine (2) nuşret talep itdi. Hāzret-i Cebrā'îl 'aleyhi's-selām kendüye nuşret dülbendini (3) indürüp gemiye bindürdi. Ve hāzret-i resūl şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem dülbendlü firişte (4) birle nuşret buldı. Nitekim Hāq te'ālā buyurmuşdur: [3/125] ¹⁵⁷ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ (5) يُمِدِّدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ Ey mü'mîn ya'nî dülbendlüler hāzret-i resūl (6) şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem buyurmuşdur: تَعْمَوَاتِرْدَادِوَأَجْمَالِوَأَحْلَمًا Ya'nî dülbend şarınıñ (7) görkler ve hilmeler ziyāde olsun.

Bir kimesne kendüyi bir dülbend şarındı görse (8) manşıbı ve şan'atı ziyāde ola. Eger dülbend gāzilden ya'nî keçiden ola mālî ziyāde (9) ola. Eger yünnden ise tevliyet ve dīnine şalāh irişe. Eger penbeden kezālik (10) yün gibi ola. Eger hāzret-i resūl olsa dīn fesādıyla tevliyet ve hāzret-i resūl mālî delîldür. Eger dülbend (11) üzerine bir dülbend dağı şardı görse cāhı ziyāde ola ve tevliyeti sâbit (12) ola. Eger dülbendini başına şarar görse sefer ide. Ve dağı dülbend 'avratına delîldür. (13) Her ne-ki dülbendinde hāyrdan ve şerden nesne 'avratına mensüb ola. Eger kendü (14) dülbendini beyāz şaf görse lākin içinde yırtuğı dağı olsa 'avratı hāqkında (15) söz söylene ammā 'avrat andan biri ola. Ve şaru dülbend hāstelige delîldür. [077a] (1) Ve siyāh dülbend eger anı şarınmak 'ādeti degülse kayguya delîldür ve eger 'ādeti ise (2) ululığa delîldür. Bir kimesne pādışāhuñ dülbendini bir künbedçe ve

¹⁵⁷ "Rabbimiz nişanlı beş bin melek size yardım eder." (Diyanet İşleri Başkanlığı) (Al-i İmrān Suresi 125. Ayet)

hâtimini bir halhâlca (3) görse mülkünden ‘azl olma. Düş issi dağı mütevellî ise ma‘zül ola. Zîrâ (4) haddiden tecävüz itmegün sebâtı yoqdur.

Yağmurlık pâdişahuñ kuvvetine delîldür. (5) Ve dağı dînde kuvvete ve şâlih ada delîldür. Zîrâ ki kamu geyeceklerden¹⁵⁸ vâsi‘dür. Ve dağı (6) kamu melbûsâtuñ üzerinde olur. Ve yağmurlık kamu nesnelere hıfzına delîldür. (7) Zîrâ ki şık ve kalındur. Eger kendüyi yalnız yağmurlık geydi görse fakîr (8) ola. Lâkin âdem arasında mütehammil ve eyü ad ile me‘aş idine.

Börk (9) sefere ve riyâsete ve evlenmege delîldür. Bir kimesne kendüye bir börk virildi (10) görse bir irâk sefere gide. Eger anı başı üstine kodı görse kendüye (11) bir riyâseti irişe. Eger kendü başına bir börk geydi görse ve zâhirde (12) dağı ol börki geyenlerden ise aña atadan yâ karındaşdan yâ ‘ammusından (13) bir riyâset irişe. Ve kethüdüası katında dağı hâli eyü ola. Bir kimesne kendüye (14) pâdişâh bir börk virdi görse aña bir tevliyet in‘âm ide. Bir kimesne kendü (15) börkinde yırtuq veyâ kir görse aña kethüdüasından bir kayğu irişe. Eger börkini [077b] (1) başından alındı görse kethüdüasına mufârahat ide yâ manşıbından ‘azl olma. Bir kimesne (2) kendü börkini tersâ geydi görse re‘îsi ile üzerinde olduğı hâlde müteğayyir (3) ola. Ve pâdişâh kendü börkinde noqşândan her ne görse ra‘iyyetine ‘âiid ola. (4) Eger pâdişahuñ börki perdeden görindi görse şâlihlere beñzemiş ola. (5) Ve dağı anlara tâbi‘ olmuş ola. Bir ‘avrat başı üzerinde börk görse hammâli (6) oğlan ola. Ve ammâ börke göre ola.

Kaftân eger üzerine harîrden (7) kaftân görse dîn fesâdı ile aña bir tevliyet irişe ve tevliyeti kaftân (8) yeñiligine ve kuvvetine göre ola ve dîn fesâdına olmağ sebeb oldur ki harîr kişilere (9) harâm olduğına hadîs-i şerif nebevî haber virmişdür. Lâkin savaşıda (10) geymesini mübâh itmişlerdür.

Mıtraq ve cübbe ‘avrata delîldür. **Gönlek** (11) kişinüñ dînine ve taqvâsına ve ‘ayşına ve beşâretine delîldür. Nitekim Hâk te‘âlâ (12) buyurmuşdur: [12/92] اذْهَبُوا بِمَمِيصِي هَذَا فَالْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا¹⁵⁹ (13) Ve ‘avrat gömlek görmek ere ve er görmek ‘avrata delîldür. Nitekim Hâk te‘âlâ (14) buyurmuşdur: [2/187] هُنَّ لِيَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِيَاسٌ لَهُنَّ¹⁶⁰ Bir kimesne gömlegini bulutdan aldı (15) görse Hâk te‘âlâdan aña ni‘metler irişe. Eger bir

¹⁵⁸ Metinde " فيخكردن "

¹⁵⁹ "Yusuf dedi ki: Bu gömleğimi götürün de babamın yüzüne koyun ki, gözleri açılınsın." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁶⁰ "Onlar, size örtüdüler, siz de onlara örtüsünüz." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

kimesne gömlegini cesedi üzerinde [078a] (1) yırtuk görse ‘avratından müstağni ola. Eger gömlegini söküldü görse (2) ‘avratına mufāraḳat ide yā şerīkinden ayrıla. Bir kimesne gömlegini yeñsüz görse (3) işi dīn ve dünyāsında eyü ola. Ammā mālı olmaya. Zīrā ki büyük el için olur (4) ve māl elle hāşıl olur. Eger gömleginüñ yaḳası yırtıldı görse faḳırlıḳdan (5) üzerine bir ḳapı açıla. Eger bir kimesne kendüne çok gömlekler görse āhiretde (6) ecr-i ‘azīm ola. Ve aḳ gömlek dīne delīldür ve yaşıl gömlek daḫı kezālīk (7) ve gök gömlek eyü degüldür. Nitekim Ḥaḳ te‘ālā buyurmuşdur ^ε وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ [20/102] (8) ¹⁶¹ Ve kızıl gömlek şöhrete ve ululıḳa delīldür. Eger kızıl gömlek (9) bayram güninde geydi görse fikri olmaḳına delīldür. Ve ḳara gömlek eger geymek (10) ‘ādeti ise ululıḳa delīldür, ‘ādeti degülse ḳayḡuya delīldür. Eger kendüyi (11) şaru gömlek geydi görse ḥaste düşe. Eger şarulıḳını yudı görse (12) ḥasteliginden necāt bula. Eger anı çıkardı görse hem necāt bula.

Bir kimesne kendüyi (13) bir yaḳasuz gömlek geydi görse fevt ola. Eger er kişi ve eger ‘avratdan (14) birisi bir nişānlu gömlek geydi görse ḥacca vara yāḫūd maḡribden yaña sefer (15) ide. Eger bir kimesne kendüye bir hediye bir gömlek gönderdi görse kendüye ḫayr [078b] (1) ve beşāretler iriše. Nitekim Yūsuf peyḡamber ‘aleyhi’s-selām ḳışşasıdır ve kirlü eski gömlek (2) ḳayḡuya ve faḳra ve borca delīldür. Ve düşde gömlek geymek issi şānına delīldür. (3) Eger yeñi ve ḳavī ise şāḫibinüñ yā şāḫibi ‘avratınun ḫālī daḫı eyü ola. Eger köhne (4) ve za‘īf ise ḫālleri ol vechle ola ve yeñi ve ḳalın gömlek şāḫibinüñ (5) dīnine ve şānına ve ‘ömrine ve ḳuvvetine delīldür. Bir kimesne dizine yetmez bir gömlek (6) geydi görse dīnine noḳşān iriše. Nitekim Ḥaḳ te‘ālā buyurmuşdur: ⁽⁷⁾ رايته يبلغ ركبته رايته (8) اناسأو عليهم من يبلغ ثدييهومنهم من اطوهم ثوباً ‘Ömer bin Ḥaṭṭāb raḍiya’llāḫü ‘anh eyitdi: “Bu düşi ne üzerine te’vīl buyurduñuz.” (9) Ḥaḫret-i resūl şalla’llāḫü ‘aleyhi ve sellem buyurdi ki: “Ömerün dīni ziyādeligine delīldür.” (10)

Bir kimesne kendüyi eger aḡaçdan gömlek geydi görse deñiz<de>¹⁶² sefer¹⁶³ ide. Bir kimesne (11) kendü gömlegini Ḳur’ānla yazılı görse Ḳur’āna mütemessik ola. Ve yaş gömlegi ḳayḡuya (12) delīldür. Nitekim şā’ir eydür beyt: ⁽¹³⁾ فلملبست الثياب السدابغات عليهم • Bir kimesne kendü gönlegini uzunına yırtıldı (14) görse ‘arzına müte‘allīḳ söz söyleyeler. Eger ardından yırtıldı görse bir (15) nesne ile mütteḫim ola.

¹⁶¹ "O gün günahkârları, (gözleri korkudan donup) gömgök kesilmiş olarak haşredeceğiz." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁶² Metinde "دنر"

¹⁶³ Metinde "سفرده"

Lākin andan biri ola. Eger öñinden yırtıldı görse söylenen [079a] (1) söz gerçek ola. Nitekim Yūsuf peygamber ‘aleyhi’ s-selām kışşasıdır. Eger gönlegini (2) ters geydi görse ba‘z aḥvālī ‘ādetine muḥālif ola. Ve gāh ola ki ‘avratına (3) dübürinden gele.

Dügme ve ilik ere ve ‘avrata delīldür. Bir kimesne kendüyi bir dügme (4) ilikleli görse ‘azeb ise evlene veyā bir perīşān olmuş işi cem’ ola. **İç** (5) **tonı** ‘acemī ‘avrata delīldür. Eger kendüyi bir yeñi iç tonına mālīk oldu görse (6) bir bīkr ‘acemī ‘avrat evlene. Eger kendü iç tonını çözüldi görse ‘avratı (7) kişilere göringen ola. Eger çözüük olsa ‘avratı kişilerden utanmaz ola. (8) Ve daḥı yeñi iç tonı geymek ferece ve pāklige delīldür. Eger kendü iç tonında (9) bir yaş görse ‘avratı ḥāmīle olmuş ola. Bir kimesne iç tonına murdarladı (10) görse ‘avratına gāzāb idüp mehrini edā ide. Ve daḥı andan alduğı mālī (11) vire. Bir kimesne iç tonını ters geydi görse ‘avratına dübürinden gele. Eger (12) iç tonını gönülsüz geydi görse fakrdan üzerine kōrku ola. Eger kendüyi (13) bir iç tonı geydi görse ‘acemden yaña sefer ide. Zīrā ki iç ton anlaruñ melbūsıdır. (14) Ve daḥı iç tonı geymek evlenmege delīldür ve daḥı şāḥībīnūñ işi şālāḥına (15) delīldür. Eger anı kendi görse ve anuñ balığı avratına delīldür. Ve ‘avratlara [079b] (1) qarındaş ve ‘ammu ve güyegüye delīldür. Eger kendüyi kandan iç tonı bağı taḥındı (2) görse ‘avratsız bir kişi katlı ide. Ve daḥı iç ton bağı ‘avrat kız toğurmağına (3) delīldür.

Kuşak ataya yā qarındaşa yā ‘ammuya delīldür. Bir kimesne kendüyi bir (4) kemer ile bağlandı görse ‘ömrinüñ nışfına yā qarındaşa yā ‘ammuya delīldür. Bir kimesne (5) kendüyi kemer kuşandı görse uşāğa delīldür.

Çarşaf ‘avrata yā ev ḳayyumına delīldür. (6) Bir kimesne kendüyi bir çarşafda yatdı görse bir dīnī gōkçek ‘avrat evlene. (7) Ḥaḳ te‘ālā buyurmuşdur: [33/59] ¹⁶⁴ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ ¹⁶⁵ إِلَى قَوْلِهِ جَلَابِيبُونَ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ (8) Eger kendüyi bir kızıl çarşaf geydi görse bir ‘avrat sebebinden (9) şavaşa gire. Ve yūñ çarşaf ‘avrata delīldür. Eger anı zāyi‘ oldu görse (10) ‘avratına mufāraḳat ide. Ve ‘Arab çarşafı kuvvete ve dīne ve ‘avrata delīldür. Bir (11) bir ‘azeb anı düşünde görse bir ‘avrat evlene.

¹⁶⁴ "Ey Peygamber! Hanımlarına, kızlarına ve müminlerin kadınlarına söyle, bedenlerini örtecek elbiselerini giysinler." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁶⁵ "Söylemek."

Kefen geymek zināya delīldür. (12) Eger tamāmıyla geydi görse zināya¹⁶⁶ da‘vet olına lākin qabul itmeye. Eger ölüyi (13) kefene şardukları gibi kendüyi kefene şardılar görse fevt olmasına delīldür. (14) ‘**Avrat yaşmağı** erine delīldür.

Kürk kışda geymesı māla ve hayra delīldür. Eger (15) kürki yay eyyāmında geydi görse kaygulu māla delīldür. Ve dağı kürk hayvānına **[080a]** (1) mensüb olunur. Meşelā dīlkü derisinden ise mekr-ile cem‘ olunur māla delīldür. (2) Eger koyun ise ādem-i şerīflerinden māla delīldür. Eger kürki ters geydi görse (3) haddinden ziyāde māl izhār ide.

Maqrama ve yağlıq anlara mālīk olan (4) kimesnelere māla delīldür. **Yüzük** uşağa ve ‘avrata ve tevliyete ve hādime (5) ve hādime delīldür ve mülke ve māla ve tavara delīldür. Bir kimesne altundan (6) bir yüzük görse hāmilesi olsa oğlan doğura. Nitekim Hāq te‘ālā buyurmuşdur: [33/40] (7) ¹⁶⁷ **وَحَاتَمَ النَّبِيِّ** Ve dağı yüzük kişiye zillite ve ‘avrat zenbine delīldür. Ve (8) Arţamidorus eydür: "Bir kimesne demürden bir yüzük geydi görse aña (9) zaħmet ile māl irişe." Zīrā ki demür iritilmağında çok zaħmet olur. Eger (10) yüzüğüñ taşını düşdi görse bir oğlu fevt ola. Yā mālından bir nesne (11) telef ola. Ve yüzük şınmaq ‘avrat talākına delīldür. Ve yüzükler boynuzdan (12) yā ağaçdan ise ‘avratlara hayr olmağa delīldür. Ve dağı yüzük pādişāha mülk (13) üzerine delīldür. Ve yüzük qaşı heybete delīldür ve pādişāhuñ yüzük (14) ile hatm itmesi emri nefāzına delīldür. Ve yüzük naqışı pādişāhuñ murādına (15) delīldür.

Bir kimesnenüñ gümüş yüzüğü olup anuñla bir kāğada hatm idüp gönli **[080b]** (1) istedüğü yire gönderdi görse ve ol yirde qabul itdiler ise pādişāhlığa (2) veyā hıç bir kimse irişmedüğü mülk ve saltanatına irişe. Nitekim Süleymān peygamber ‘aleyhi’ (3) sshellām mülki hātım ile tedbīr iderdi. Eger Benī Hāşimden birisi hālīfe yüzüğü (4) ile kendüyi hatm itdi görse aña bir tevliyet irişe. Eger mütevellī olup hayātında (5) babası varsa babası ölüp kendüsi yirine hālīfe ola. Eger babası (6) ölmüş degülse işi ve maqşudı hilāfinca ola. Bir kimesne kendüyi bir yüzük (7) yaptı görse eger ‘azeb ise evlene yā bir qaravaşı kendüye sırdaş idine (8) Nitekim Hāq te‘ālā buyurmuşdur: [4/3] ¹⁶⁸ **أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ** Bir kimesne bāzārda yüzükler (9) şatılır görse ekābirlerden bir kavmüñ serāyı şatıla. Eger bir yüzük geydi (10) ve qaşımı ucından yaña qodı görse livāta ide. Yā hāzret-i resūluñ şalla’ (11) llāhu

¹⁶⁶ Metinde "زينا"

¹⁶⁷ "O, Allah'ın Resülü ve nebilerin sonucusudur." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

¹⁶⁸ "Sahip olduğunuz (cariyeler) ile yetinin." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

‘aleyhi ve sellem sünnetine müttebi’ olmaya. Eger kendüyi iki kaşlu yüzük geydi (12) görse lakin nakışları muhālif olup ve her birini ellerinüñ birer ayasında (13) görse hem dişiye ve hem irkege ve er kimesne ola. Eger iki kaşını bir görse iki vilâyete (14) müstevlî ola. Biri zâhiri ve biri bâtın ola. Eger bir ‘akîk yüzük geydi (15) görse fakrı zâyil¹⁶⁹ ola. Nitekim hazret-i resül şalla’llāhu ‘aleyhi ve sellem [081a] (1) ve Hâk te‘ālānuñ vaḥdāniyyetine evvel ikrār ide ‘akîk taşıdır. Bir kimesne (2) yüzükleri yağmur yağar gibi yağdı görse ol yılda çok oğlanlar¹⁷⁰ doğa.

Bir (3) kimesne serçe barmağından yüzüğünü çıkarup yanındaki barmağa geydi görse ve andan (4) çıkarup orta barmağa geydi yāhūd yine serçe barmağına geçürdi görse ‘avratı (5) üzerine kavādlık ide. Eger yüzüğü bir barmağından bir āhar barmağına geymege nefsiyle (6) tanışur görse ‘avratı kendüye hıyānet ide.

Bir kimesne yüzüğünü ona şatdı (7) görse eyü söz ile ‘avratına müfāraḳat ide. Ve yüzüğü pādişāhdan gören (8) kimseye tevliyete delîldür. Eger kıızıdan ise bir ḥarāmdan işe mütevellî ola. Gümüşden (9) ise bir ḥelālden işe mütevellî ola. Eger demür yüzük geydi görse pādişāh (10) kıbelinden aña bir ‘izzet irişe. Bir kimesne pādişāhdan bir ḳalay yüzük aldı görse (11) bir saḳaḳ işe mütevellî ola. Ve bakırdan yüzük daḫı böyledür. Ve yüzük kaşı uşağa (12) mensūbdur.

Kaş cevherine göre uşağı eyü ola. Eger yaramaz ise uşağı daḫı (13) yaramaz ola. Eger ḥāmile ‘avrat düşinde gümüşden bir yüzük görse bir kız beşāret (14) olına. Ta‘bîr olunmuş düşlerden biri bu ki hikāyet bir kimesne İbn-i Sîrîn (15) raḥmetu’llāhu ‘aleyh ḳatına geldi eyitdi ki: “Düşde gördüm ki kişilerinüñ ağızına ‘avratlarınüñ [081b] (1) fercine ḥatm iderdüm.” Buyurdılar ki: “Sen bir mu‘ezzin kişisin ramazān ayında vaktinden (2) muḳaddim ezān virüp kişilerinüñ ağızını ta‘āmdan ve ‘avratlarınüñ fercini nikāḫdan (3) mümteni’ olur.”

Bilezik kişilere ḳayguya delîldür ve ‘avratlara zīnete delîldür. (4) Ve bilezikler cennetde ululara delîldür. Nitekim Hâk te‘ālā buyurmuşdur: [22/23] أُسَاوِرَ (5) يُحَلُّونَ فِيهَا مِنْ ¹⁷¹ مِنْ ذَهَبٍ Ve daḫı altın yüzük mīrāsa delîldür. Ve ta‘bîr olunmuş (6) düşlerden biri bu ki hikāyet hazret-i resül şalla’llāhu ‘aleyhi ve sellem buyurmuşdur ki: (7) النّايِمِ كَانِ فِيهِمَا اَفْسَقَطَتِ

¹⁶⁹ Metinde " زَائِلٌ "

¹⁷⁰ Metinde " او غنلر " "

¹⁷¹ "Orada altından bileziklerle, incilerle süslenecelendir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

اي فطار (8) بيدي سوار بين مزد هم فنحفت رابت فيمايري
ki elümde altundan (9) iki bilezik var. Pes üzerlerine üfürdüm uçdılar. Eyitdiler: "Yâ
reşûlullah bu düşi (10) yine ta'bir itdüñüz." Buyurdılar ki: اولتهما لكذابين احدهما العبيس والآخر
مسليمته الكذاب Ya'nî bunları iki yalancıya te'vil itdüm ki birisi Übeydür (12) ve birisi
Müseylemetü'l el-Kezzâbdur. Ve dağı bilezik 'avrata ve uşağı delıldür. Ve (13) gümüş
bilezik dîne delıldür. Zîrâ cennet ziverlerindendür. Bu delile ki Hağ (14) te'âlâ
buyurmuşdur: [76/21] ¹⁷² وَخَلُوا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ Ve dağı bilezik pâdişâha mülkinde (15) ziyâde
olmağı delıldür. **Halhâl** kişilere kayguya ve 'avratlara zînete [082a] (1) delıldür ve dağı
kişilere habs ve kayd ü bende delıldür.

Tavğ 'avrata ardından olan (2) ihsâna delıldür. Ve dağı eline girer mâla delıldür.
Tavğ pâdişâhdan anuñla (3) hal'at olsa ni'met ve kerâmete delıldür. Ve tar tavğ dîn işinde
pağillige delıldür. (4) Nitekim Hağ te'âlâ buyurmuşdur:

Sırğa (5) 'avratı veyâ qaravaşı kulağında gören kimseye ticârete delıldür. Ve anuñ
zencîrleri (6) dağı âbâdan yirlere ticârete delıldür. Bir kimesne kendü kulağında inc ile sırğa
(7) görse dünyâ zînetinden aña mâl ve deve irişe. Bir okumuş kimesne kulağında incü (8) ile
iki zencîrlü sırğa görse 'avratınıñ hamli oğlan ola. Ve 'avrat (9) dağı böyle düş görse
kezâlik ola. Eger sırğayı gümüşden görse oğlan (10) niş Kur'ânı hıfz ide. Eger altundan ise
Kur'ânıñ dükelinin hıfz ide. (11) Eger incüsüz olsa oğlan hoş âvâz ile ırlayıcı ola. Eger anı
bir ümmî (12) kimesne görse aña kızlar doğmağ naşib ola. Eger 'azeb 'avrat bunlardan bir
nesne (13) göre bir kişiye vara.

Boyun bağı 'avratlara kürke ve kişilere tevliyyete delıldür. (14) Bir boyun bağı
görse kürk geysün kürk geymesün bir vilâyete mütevellî ola. Eger (15) boyun bağı ile
gümüşden bir nesne görse er taleb ider 'avrata delil ola. Ve Artamidorus ...

¹⁷² "Gümüş bileziklerle süslenecelerdir." (Diyanet İşleri Başkanlığı)

A

ābādān < Far. Bayındır.

ā. 082a/6

[=1]

ābdest < Far. Abdest.

ā. al- 048a/13, 058a/4, 058a/6,

058a/7, 061a/7

[=5]

‘**abeş** < Ar. Boş, anlamsız.

‘a. 048a/8

[=1]

āb-ḥāne < Far. Su dolabı, oluk.

ā. 067b/5

āb-h.+ sini 067b/6, 067b/7

ā.+ ye 067b/6

[=4]

‘**ābid** < Ar. İbadet eden kimse.

‘ā. 074a/2

‘ā. ol- 048a/1

[=2]

abnūs < Far. Abanoz da denilen, sıcak
ülkelerde yetişen ağaç.

a. ağacı 043b/8

[=1]

‘**acāyib** < Ar. Yabansı, acayip.

‘a.+ ine 059b/15

[=1]

‘**acem** < Ar. İran ülkesi.

‘a.+ den 079a/13

[=1]

‘**acemī** < Ar. Acemi.

‘a. 039b/14, 043b/3, 079a/5,

0āā79a/6

[=4]

acı Acı.

a. 040a/4, 040a/8, 042b/4

[=4]

‘**āciz** < Ar. Güçsüzlük.

‘ā. ol- 069a/6

[=1]

aç - Açmak.

a.- dı 052a/6, 052b/15, 073b/3,

073b/5

a.- maḳ 073a/12	043b/10, 046b/1, 048b/3, 049a/6,
[=5]	050a/11, 050a/2, 052b/1, 053a/10,
açuḳ Açık.	054a/10, 054b/15, 057b/1, 061a/7,
a. 052b/14, 057a/15	065a/11, 066a/6, 067b/11, 072a/12,077a/8
[=2]	ā.-i şerīflerinden 080a/2
açıl- Açılmak.	ā.+ den 038b/13, 042a/3
a.- a 078a/5	ā.+ e 043b/3, 047a/9, 048b/8,
a.- madı 073a/14	049a/6, 060a/1, 061a/12, 065a/11, 069a/7,
[=2]	072a/6
ad İsim.	ā.+ i 048b/14, 057a/12
a. 068a/2, 073b/14, 077a/8	ā.+ ler 057a/3
a.+ a 077a/5	ā.+ lere 055a/1, 061b/1
a.+ ı 068a/1	ā.+ leri 055a/6
a.+ mı 053a/11	ā.+ üñ 053a/2
ad ḳo- : İsim vermek. 065b/2	[=39]
[=8]	ādemī < Ar. İnsanoḡlu.
aded < Ar. Sayı.	ā.+ ler 059a/11
‘a.+ i 073b/14	[=1]
‘a.+ ince 074a/5	ādet < Ar. Adet.
[=2]	‘ā.+ i i- 077a/1, 078a/10
ādem < Ar. İnsan.	‘ā.+ i 077a/1, 078a/10
ā. 037b/4, 039a/10, 042a/3,	‘ā.+ ine 079a/2
	[=5]

‘**ādil** < Ar. Adaletli.

‘ā. 075a/4

[=1]

‘**adl** < Ar. Adalet.

‘a. 066a/12

‘a. it- 061a/8

‘a. ol- 048b/4

[=3]

ağ Ağ.

a. 074b/6, 074b/7, 074b/9

a.+ dan 074b/8

[=2]

ağa Ağa.

a.+ sıdur 040b/7

[=1]

ağaç Ağaç.

a. 040b/13, 041a/6, 041a/12,
041a/14, 041a/8, 041a/9, 041b/1,
041b/10, 041b/11, 041b/2, 041b/5,
043a/6, 043b/15, 043b/7, 044a/1, 044a/3,
044b/9, 046b/14, 068a/2, 074a/9

a.+ a (ağaca) 041b/13, 041b/2,
043b/14

a.+ dan 040b/14, 040b/15, 041b/4,
044b/9, 048a/12, 064b/15, 067b/9,
068b/12, 073b/12, 073b/7, 074a/5,
078b/10

a.+ dan i- 080a/12
a.+ ı (ağacı) 040a/2, 040b/12,
043a/10, 044b/10

abnūs a.+ ı (ağacı) 043b/8

al a.+ ı (ağacı) 043b/12

alma a.+ ı (ağacı) 042b/13

‘aşā a.+ ı (ağacı) 043b/6

ayva a.+ ı (ağacı) 042a/12

bādem a.+ ı (ağacı) 042b/3

bellūt a.+ ı (ağacı) 043a/13

çınār a.+ ı (ağacı) 043a/15, 043b/2

direk a.+ ı (ağacı) 044a/4

emrūd a.+ ı (ağacı) 042b/15

enār a.+ ı (ağacı) 043a/2

findık a.+ ı (ağacı) 043a/4

fistık a.+ ı (ağacı) 042b/5

gūlnār a.+ ı (ağacı) 042a/11

ħurmā a.+ ı (ağacı) 041b/14,
042a/3, 042a/5

igde a.+ 1 (ağacı) 043b/3	a.+ lar 040b/10, 041a/2, 041b/13, 041b/6, 041b/8, 041b/9, 043b/9
incir a.+ 1 (ağacı) 042a/15	a.+ ları 040b/9, 050b/1
koz a.+ 1 (ağacı) 042b/2	hurma a.+ larını 042a/5
muz a.+ 1 (ağacı) 042a/11	a.+ uñ (ağacuñ) 041a/10, 041a/11, 041a/4, 041a/5
şanavber a.+ 1 (ağacı) 43a/1	[=99]
sögüt a.+ 1 (ağacı) 043b/4	ağın- Yuvarlanmak, debelenmek.
şeftali a.+ 1 (ağacı) 042b/14	a.- mağ 049b/4
tüt a.+ 1 (ağacı) 042b/4, 050b/12	[=1]
'unnab a.+ 1 (ağacı) 042a/13, 042a/15	ağır Ağır.
üzüm a.+ 1 (ağacı) 043a/5	a. 043a/5, 052b/8
yılğın a.+ 1 (ağacı) 043a/11, 043b/1	[=2]
zerdali a.+ 1 (ağacı) 042b/6	ağız Ağız.
zeytin a.+ 1 (ağacı) 043a/12	a. 039a/14
hurma a.+ ina (ağacına) 042a/3	a.+ ina (ağızına) 081a/15
incir a.+ ina (ağacına) 042b/2	a.+ ını (ağızını) 081b/2
üzüm a.+ ından (ağacından) 043a/6, 043a/8	[=3]
zerdali a.+ ından (ağacından) 042b/12	ağla- Ağlamak.
hurma a.+ inuñ (ağacınıñ) 042a/1, 042a/8	a.- mak 059a/13
	a.- mağdan 062a/6
	[=2]

ağleb < Ar. Çok üstün.

a.+ i 056a/6

[=1]

āḥar < Ar. Başka.

ā. 051a/1, 052a/5, 052a/7,
052b/1, 052b/7, 059a/6, 072b/15, 072b/7,
081a/5

ā.+ uñ 050b//3, 070a/8

[=11]

‘ahd < Ar. Söz verme.

‘a.+ e 066a/3

‘a.+ ine 038a/10

[=2]

āḥir < Ar. Son.

ā. 044b/5

ā. olmuş ol- 065a/12, 067b/3,
072a/11

[=4]

āḥiret < Ar. Ahiret.

ā. 051a/11, 059a/13, 059a/4,
062b/11

ā.+ de 078a/5, 51b/10

ā.+ inde 051a/12

[=7]

āḥūr < Far. Ahr.

ā. 057b/12, 057b/15

ā.+ da 057b/13

[=3]

aḥvāl < Ar. Durumlar.

a.+ i 079a/2

[=1]

aḥ- Akmak.

a.- an 056a/10

a.- ar 060b/2, 061b/3, 062a/14,
062a/3

a.- dı i- 062a/9

a.- dı 061a/7, 061b/5, 064a/9

a.- madı 061b/6, 064a/9

a.- maz i- 061b/1

a.- maz ol- 062a/13

a.- mazsa 061a/15

[=14]

aḥ Beyaz.

a. 075b/15, 078a/6

a. i- 070b/11

[=3]	‘a.+ ler 048a/13
aķça Kūçük gūmūş para.	[=2]
a. 041b/9, 050a/3, 066b/4, 066b/5, 070a//14	‘ aks < Ar. Ters.
a.+ ya 038a/3, 040a/2, 041b/8, 042b/8, 067b/14	‘a.+ ine 041a/7
[=10]	[=1]
‘ aķd < Ar. Baēlama, nikah kıyma.	aķvā < Ar. Daha kuvvetli.
‘a.+ ine 057b/5	a.+ dur 058a/7
‘aķd it- 057b/8	[=1]
‘a. olın- 057b/4	al- Almak.
[=3]	a.- a 044a/15, 046a/13, 063a/13, 066b/9
‘ aķik < Ar. Çok kere kırmızı renkte olan bir cins deēerli taş.	dermān a.- a 046a/13
‘a. 080b/14, 081a/1	şatun a.- a 056b/13, 058b/15, 065b/13, 066b/13, 067a/9
[=2]	ābdest a.- acaķ 048a/14
aķraba < Ar. Akraba.	a.- dı 037b/3, 039a/3, 043a/6, 056b/11, 060b/5, 070a/12, 071b/4, 074a/15, 075a/12, 081a/10
a.+ sımdan 51b/14	ābdest a.- dı 058a/8
a.+ sıyla 075b/3	şatun a.- dı 048b/11, 063a/12, 065b/13, 066b/13, 066b/8, 067a/9
[=2]	yir a.- dı 056a/2
‘ akreb < Ar. Akrep	a.- duēı 079a/10
‘a.+ i 066a/10	

şatun a.- mağa 062a/8

ābdest a.- mağ 058a/6

ābdest a.- up 061a/8

nesne a.- up 046a/12

ābdest a.- ur 058a/4

[=35]

al Kızıl.

a. ağacı 043b/12

[=2]

alçaq Alçak.

a. 049a/5

[=1]

alda- Aldatmak, kandırmak.

a.- mağa 059b/3, 074b/3, 074b/6

[=3]

ālet < Ar. Alet.

ā. 056b/4

ā.+ i 068b/6

ā.+ idür 068a/3

ā.+ inden 068a/9

ā.+ leri 068a/4

[=5]

‘**aleyhim’l-la’ne** < Ar. Allah’ın laneti

onun üzerine olsun.

‘a. 58a/10

[=1]

‘**aleyhi’s-selām** < Ar. Allah’ın selamı

onun üzerine olsun.

‘a. 038b/10, 042a/15, 058b/11,

058b/5, 061b/14, 062b/2, 063a/6, 071b/7,

075b/8, 076b/1, 076b/2, 078b/1, 079a/1,

080b/3

[=15]

alın- Alınmak.

a.- dı 077b/1

a.- mışdur 039b/12

[=2]

‘**ālim** < Ar. Bilen .

‘ā. 041b/14, 046a/11, 047b/15,

054a/1, 054b/15, 065a/4, 065b/1

‘ā.+ e 050b/15, 059b/10, 065a/14

‘ā.+ i 075b/11

‘ā.+ lere 047b/6, 075a/1

[=12]

Allāhu a’lem < Ar. Allah daha iyi bilir.

A. 059b/9	‘a. 051a/3, 051b/6, 053a/8
[=1]	‘a.+ e 062a/3
alma Elma.	‘a.+ i 039b/12, 51b/11
a. ağacı 042b/13	‘a.+ ine 061a/7
[=1]	‘a.+ ler 51b/10
alt Alt.	[=8]
a.+ ina 049a/3	‘ ameldār < Ar.+ Far. Vergi toplayan
a.+ nda i- 054b/3	memur.
a.+ nda 054b/11	‘a.+ a 075a/2
[=3]	‘a.+ ı 072a/6
altun Altın.	[=3]
a. 042a/10, 070a//14, 075a/2, 081b/5	‘ āmm < Ar. Herkese ait.
a.+ a 040a/2, 042a/9, 042b/9	‘ā. i- 047b/1
a.+ dan i- 082a/10	‘ā. ol- 047b/1
a.+ dan 066b/15, 075a/1, 076a/8, 080a/5, 081b/8	[=2]
[=13]	ammā < Ar. Ama.
altunlu Altınlı.	a. 040b/10, 041b/14, 043b/12, 043b/9, 054a/13, 060a/15, 062b/14, 064a/13, 068a/11, 068a/5, 069b/7, 074b/13, 075a/15, 075b/13, 076b/15, 077b/6, 078a/3
a. 037b/13	[=17]
[=1]	‘ ammu < Ar. Amca.
‘ amel < Ar. Yapılan iş.	

‘a. 079b/1
‘a.+ sı 068b/11
‘a.+ sından 077a/12
‘a.+ ya 068b/10, 079b/3, 079b/4
[=6]

ana Anne.

a.+ sı 045a/9, 063a/11, 064b/5,
63b/5
a.+ sından 057b/8
a.+ ya 044b/12, 057b/1, 063a/11,
064b/5
[=9]

aña Ona

a. 037b/2, 039a/4, 039b/9,
040a/4, 040a/8, 040b/3, 042a/9, 043a/6,
046a/1, 046a/2, 046a/4, 047b/13, 048a/11,
048a/7, 050a/12, 050a/3, 050b/5, 052a/1,
052a/4, 052b/5, 053a/13, 053a/3, 053b/7,
054a/10, 054a/7, 054b/2, 054b/4, 054b/9,
055a/12, 055a/2, 055a/6, 055b/11, 056a/5,
057a/10, 057a/2, 057a/3, 057a/4, 057a/8,
057b/15, 059a/5, 059a/6, 059b/5,
060a/12, 060a/13, 060b/14, 060b/4,
060b/5, 061a/1, 061b/11, 061b/8, 062b/1,
063a/1, 063b/11, 063b/15, 063b/4,

064a/1, 067b/8, 068a/1, 068a/2, 068a/9,
069b/1, 069b/12, 070a/12, 071a/12,
071a/7, 073a/11, 073b/10, 073b/15,
074a/1, 074a/2, 074a/5, 074b/2, 074b/5,
075b/9, 077a/12, 077a/14, 077a/15,
077b/15, 077b/7, 080a/8, 080b/4,
081a/10, 082a/12, 082a/7, 057a/5

[=91]

‘**anam** < Ar. Kızıl yemişi olan bir Hicaz ağacı.

‘a. 037b/7
‘a.+ den 037b/8

[=2]

and Yemin.

and iç- : Yemin etmek. 070b/15,
071a/4

[=2]

anda Onda.

a. 051a/12, 058a/11, 067a/7

[=3]

andan Ondan.

a. 037b/3, 039a/3, 039a/7,
039a/9, 039b/13, 041b/8, 042a/10,
042a/2, 043a/8, 045a/8, 046a/11, 046b/5,

048a/2, 049a/13, 049a/6, 051a/13, 053a/4,
054b/4, 056a/2, 058a/2, 058b/15,
059b/13, 059b/14, 060a/15, 060b/3,
061a/12, 061a/7, 061b/5, 062b/15,
063b/3, 065b/12, 066a/7, 066b/11,
070b/6, 076b/15, 078b/15, 079a/10,
081a/3

[=38]

anı Onu.

a. 037b/6, 038b/5, 038b/7,
039a/6, 039b/12, 040a/14, 040b/8,
049b/15, 049b/7, 052a/12, 052a/13,
059b/4, 063a/12, 063a/9, 063b/14,
064b/7, 064b/8, 065b/8, 067b/3, 069a/12,
069a/14, 069b/11, 069b/8, 071a/3,
073a/5, 074a/8, 077a/1, 077a/10, 078a/12,
079a/15, 079b/11, 079b/9, 082a/11

[=33]

anlar Onlar.

a.+ a 043b/4, 049a/2, 049a/5,
072a/12, 077b/5, 080a/3

a.+ da 066b/2, 075b/2

a.+ dan 040b/4, 041b/15, 067a/15

a.+ ı 040b/5, 068b/9

a.+ uñ 058a/13, 079a/13

[=15]

anuñ Onun.

a. 039a/2, 041a/7, 041b/15,
042b/11, 050a/15, 057b/8, 062a/5,
066a/10, 066a/11, 066a/12, 066a/9,
068b/7, 079a/15, 082a/5, 55a/9

a.+ la 038b/6, 042a/12, 047b/15,
063a/8, 068a/10, 068a/9, 069a/11,
080a/15, 082a/2, 51b/10

[=26]

ara Mesafe.

a.+ sı i- 048a/13
a.+ sında 043b/10, 048b/2, 057b/7,
061a/15, 077a/8
a.+ sını 054b/15, 063b/13, 072a/7,
072a/9, 072b/2

[=11]

‘**Arab** < Ar. Arap.

‘A. 042a/9, 049b/13, 056a/13,
060a/8, 063a/14, 070a//14, 070a/10,
079b/10

[=8]

Arabca < Ar.+ T. Arapça.

‘A. 038b/4

[=1]	a.+ sı 046a/4
‘ Arabi < Ar. Araplarla ilgili.	[=1]
‘A. 041b/14, 070a/9	arslan Aslan.
[=2]	a. 045b/12, 063b/12, 063b/13
arşun Arşın.	[=3]
a. 074b/13, 074b/14	art- Çoğalmak.
[=2]	a.- dı 067b/7
art Art, arka.	[=1]
a.+ ı (ardı) 054a/11	arż < Ar. Yer, toprak.
a.+ ında (ardında) 069a/12	faţaratu’l- a. 039a/3
a.+ ından (ardından) 072b/9,	[=1]
076a/5, 078b/14, 082a/1	‘ arż < Ar. Yüksek bir makama anlatma.
[=6]	‘a.+ ına 078b/14
‘ ariyet < Ar. Ödünç.	[=1]
‘a. 068a/7	‘ aşā < Ar. Uzun sopa.
‘a.+ e 038a/3	‘a. 043b/13, 043b/14
[=2]	‘a. ağacı 043b/6
‘ ariz < Ar. Musallat olmak.	[=3]
‘ā. ol- 052a/2, 054a/7060a/13,	‘ ases < Ar. Gece devriyesi.
060b/15	‘a.+ den 057b/11
[=4]	[=1]
arqa Arka.	?‘ asesbaşı < Ar.+T. Asayişin sağlanması

için kol gezen bekçiler.

[=4]

a.+ na 070a/11

[=1]

‘**āṣī** < Ar. Baş kaldıran.

‘ā. ol- 048b/13

[=1]

aşıl < Ar. Asalet sahibi.

a. 041a/15, 041a/7, 042b/12,
043b/7

[=4]

‘**asīr** < Ar. Güç.

‘a. 044a/5

[=1]

‘**asīrlen-** < Ar.+T. Güçleşmek.

‘a.- di 073a/14

[=1]

‘**asker** < Ar. Asker.

‘a. 062b/7

[=1]

aşl < Ar. Asıl, esas, kök.

a.+ ı 038b/14, 040b/11, 047a/8

a.+ ma 041a/2

aşşı Fayda.

a. 049a/15, 064b/12

a. bul- 042a/4

[=3]

asuman < Far. Gökyüzü.

a.+ uñ 038a/5

[=1]

aşağa Aşağı.

a. 046b/8, 055a/14

[=2]

aşağıraq Daha aşağı.

a. ol- 065b/12

[=1]

āşikāre < Far. Açık, apaçık.

a. ol- 065b/6, 067a/2

[=2]

‘**āşir** < Ar. Onuncu.

bāb-ı ‘ā. 044b/11

[=1]

at At.

a. 040a/6

a.+ da 070a/6	[=1]
[=2]	
at- Atmak.	av Av.
a.- dı 070b/4, 070b/8	a. ol- 074b/4
a.- duğı 070b/5	[=1]
a.- mağ 070a/10	avādan < Far. Alet, edavat takımı.
[=4]	a.+ ı 069b/14
ata Baba.	[=1]
a.+ dan 077a/12	āvāz < Far. Ses, seda.
a.+ ña 057b/9	ā. 082a/11
a.+ sı 63b/5	ā.+ ı 43a/1
a.+ sına 057b/2	[=2]
a.+ ya 057b/1, 079b/3	āvāzlu < Far.+T. Sesli.
[=6]	ā. 044a/1
‘ateb < Ar. Eşik.	[=1]
‘a.+ e 058b/6	avcı Avcı.
[=1]	a. 049b/3
atıl- atılmak	[=1]
a.- ur 048b/15, 069b/9	‘avrat < Ar. Kadın.
[=2]	‘a. 038a/10, 038a/12, 040a/13,
atlu atlı	041b/12, 042b/12, 045b/8, 048b/12,
a. ol- 050a/2	049b/1, 050b/13, 052b/15, 052b/5,
	053b/4, 053b/6, 055a/15, 055b/13,
	055b/4, 055b/5, 058b/7, 058b/6, 058b/9,

059a/1, 059a/15, 059b/2, 061b/3, 062a/7,
064a/14, 065b/9, 066b/13, 067a/14,
067a/3, 068b/2, 068b/5, 069a/13,
069b/15, 070a/1, 071a/3, 071b/11,
071b/14, 072b/12, 072b/13, 074b/6,
075a/13, 076a/11, 076b/15, 077b/13,
077b/5, 079a/6, 079b/11, 079b/14,
079b/2, 079b/6, 079b/8, 080a/11, 080a/7,
081a/13, 082a/12, 082a/8

‘a.+ a 037b/8, 037b/9, 038a/4,

039a/5, 040b/7, 041a/14, 042b/11,
043a/5, 043a/8, 043b/9, 044b/12,
045a/10, 050a/15, 051b/2, 052b/11,
052b/3, 052b/6, 054a/15, 055a/13,
055b/7, 056b/5, 057b/13, 058b/3, 058b/4,
058b/9, 061b/4, 061b/9, 063a/14, 064a/5,
064a/6, 064b/11, 064b/13, 064b/14,
064b/15, 064b/7, 065a/1, 065a/2, 065b/5,
065b/8, 066b/14, 066b/8, 067a/13,
067a/3, 067a/8, 067b/12, 067b/15,
068a/12, 068a/14, 068b/4, 069b/13,
071b/13, 072a/2, 072b/8, 073b/2,
076b/12, 076b/13, 077b/10, 077b/13,
079a/3, 079a/5, 079b/10, 079b/5, 079b/9,
080a/4, 081b/12, 082a/1, 082a/15

‘a.+ da 059b/3

‘a.+ dan 043a/6, 046a/13, 049b/2,

067b/5, 078a/13

‘a.+ i 041b/12, 042a/10, 052a/7,
052b/1, 052b/10, 057b/14, 061b/15,
064b/13, 064b/2,
064b/3, 064b/8, 067a/14, 067a/4,
068a/15, 068b/11, 069a/13, 069a/6,
071a/9, 072b/1,

073a/3, 076b/14, 079a/6, 079a/7, 079a/9,
081a/4, 081a/6, 082a/5

‘a.+ in 068b/10, 071b/3

‘a.+ ina 050b//3, 050b/14, 050b/2,
050b/4, 051a/6, 052b/14, 058b/5, 065b/1,
069b/14, 071b/4, 072b/9, 076/7, 076a/4,
076a/9, 078a/2, 079a/10, 079a/11,
079a/15, 079a/2, 079b/10, 081a/7

‘a.+ indan 055a/15, 078a/1

‘a.+ iní 040a/15, 045a/9, 051b/5

‘a.+ inuñ 037b/2, 037b/3, 057a/14,
078b/3, 082a/8

‘a.+ lar 056a/6, 070b/8

‘a.+ lara 071b/11, 074b/5, 079a/15,
080a/12, 081b/15, 081b/3, 082a/13

‘a.+ larí 063a/15

‘a.+ laruñ 081a/15, 081b/2

‘a. ol- 055b/9	[=1]
‘a.+ uñ 043a/7, 049b/14, 052b/9, 057b/3, 057b/4	aydın Işıklı, aydınlık. gözi aydın ol- 058a/6
[=212]	[=1]
‘ avratsuz < Ar.+T. Kadınsız	ayır- Ayırmak.
‘a. 079b/2	a.- ur 072b/2
[=1]	[=1]
ay Ay.	‘ āyid < Ar. İlgili.
a.+ nda 081b/1	‘ā. ol- 077b/3
[=1]	[=1]
aya Avuç içi.	ayrıl - Ayrılmak
a.+ sı 040a/15	a.- a 078a/2
a.+ sında 080b/12	a.- mağa 060b/10
a.+ sınıñ 040b/1	a.- sun 047a/6
[=3]	a.- up 048b/7
ayağ ayak	[=4]
a.+ da 044a/10	‘ ayş < Ar. Yaşama, yaşayış.
a.+ mı (ayağımı) 041a/1	‘a.+ ma 077b/11
a.+ larını 062a/2	[=1]
[=3]	ayva Ayva.
‘ ayb < Ar. Utanılacak hal ve davranış.	a. 042a/12
‘a.+ ın 071a/3	[=1]

az Az.	ecr -i ‘azīm ol- 078a/6
a. 038b/10, 043b/3, 044a/15	[=9]
a. kılğan ol- 054a/12	‘ azīz < Ar. Yüce, kıymetli.
[=2]	‘a. 046a/1, 073a/2
‘ azāb < Ar. Büyük sıkıntı.	[=1]
‘a. 054b/9, 057b/10	‘ azl < Ar. Görevden alma.
‘a.+ a 042a/7, 057b/10, 068a/12,	‘a.+ ine 046b/8
074a/14	‘a. ol- 076/7, 076a/5, 076a/9
‘a.+ indan 062b/12	‘a. olın- 045a/1, 052a/12, 054b/8,
[=7]	077a/3, 077b/1
āzād < Far. Serbest bırakma.	[=9]
a. it- 054a/9	‘ azm < Ar. Bir işi yapmaya kesin karar
a. ol- 054a/9	verme.
[=2]	‘azm eylemiş ol-: Karar vermiş
‘ azeb < Ar. Bekar.	olmak. 057b/5
‘a. 056b/12, 068b/4, 079b/11,	‘a.+ i 055b/4
082a/12	‘azm it-: Karar vermek. 043b/13,
‘a. i- 044b/14, 063a/13, 079a/4,	043b/14
080b/7	[=4]
[=8]	‘ azze ve celle < Ar. Allah’ın sıfatı olarak
‘ azīm < Ar. Büyük.	üstün, güçlü, kuvvet.
‘a. 041a/6, 047a/15, 053b/8,	‘a. 042a/14, 065b/2
066a/1, 066a/9, 068b/15, 070b/3, 073a/15	[=1]

B

bāb < Ar. Kitaplarda bölüm, başlık.

b.-1 'āşir 044b/10

b.-1 ḥādi 'aşer 059b/9

b.-1 şāliş 'aşer 075a/13

b.-1 şānī 'aşer 068a/4

b.-1 tāsi' 040b/9

b.+ da 075b/13

[=6]

baba Baba.

b.+ sı 080b/5

[=1]

bādem < Far. Badem ağacı

b. 042b/2, 042b/3, 042b/4

[=3]

bādincān < Ar. Patlıcan

b. 038b/10

[=1]

bağ Bağ.

b.+ ı 079b/1, 079b/2, 082a/13,
082a/14, 082a/15

[=5]

bağ < Far. Bahçe.

b. 050a/15, 050b/13, 050b/5,
050b/7, 050b/9

b.+ dan 037b/1

b.+ ı 064a/14

b.+ için 050b/9

b.+ ında 050b/11

b.+ ından 050b/12

b.+ ını 050b/14, 050b/2

b.+ uñ 050a/15

[=14]

bağdanos < Yun. Maydanoz

b. 040a/1

b.+ uñ 040a/1

[=2]

bağışla- Bağışlamak.

b.- dı 068a/7

b.- r 044b/7

[=2]

bağla- Bağlamak.

b.- dı 057a/15

[=1]
bağlan- Bağlanmak.
b.- dı 064a/7, 069a/3, 079b/4
[=3]
bağlu Bağlı.
b. 057a/13, 057b/13, 074b/1
[=3]
bağs < Ar. Üzerinde konuşulan şey,
konu.
b.+ ında 075b/13
[=1]
bağ- Bakmak.
b.- ar 045b/8, 072b/10, 072b/9
b.- dı 072b/15
b.- mağ 073a/1
[=5]
bakır Bakır.
b. 065a/6, 067a/12
b.+ dan i- 065b/11, 073b/15
b.+ dan 064b/14, 065a/6, 068b/13,
081a/11
[=8]

bāki < Ar. Öteki.
b.+ si 062a/5
[=1]
bağla < Ar. Bakla.
b. 046b/15, 047a/2
[=2]
bal Bal.
b. 065a/4, 067b/6
[=2]
balçık Balçık.
b. 050a/10, 050a/3, 050a/6,
050a/7, 050a/8, 064a/2
b.+ dan 050a/11, 050a/8, 065a/1,
073b/8
b.+ ından (balçığından) 050a/5
[=13]
balık Hamut, eğer, semer ve küfelerin
altına konulan keçe parçaları.
b.+ ı (balığı) 079a/15
[=1]
baña Bana.
b. 045b/1

[=1]	b.- ya 062b/9
bardağ Bardak.	[=1]
b.+ lar 067a/15	bağ- Batmak.
[=1]	b.- ar 050a/2
barmağ Parmak.	[=1]
b.+ a (barmağa) 081a/3, 081a/	bâtl < Ar. Doğru olmayan.
b.+ ına (barmağına) 081a/5	b. 041a/5
b.+ ından (barmağından) 081a/5	b.+ ı 072a/4
[=4]	b. it- 074b/10
başar < Ar. Görme.	[=3]
b.+ ını 040b/4	bâım < Ar. İç yüz.
[=1]	b.+ ı 040a/10
baş Kafa, ser.	b. ol- 080b/14
b.+ ı 041b/10, 055a/13, 057b/11,	[=2]
063b/10, 063b/8, 076a/3, 077a/10, 077b/5	bağtal < Ar. İşe yaramaz.
b.+ ına 048a/8, 055a/13, 076a/12,	b. 048b/8
076a/15, 076b/12, 077a/11	[=1]
b.+ ında 038a/1, 038a/10, 040a/6,	bay Zengin.
076a/6	b. 041a/12, 042a/12, 042b/10,
b.+ ından 077b/1	042b/14, 043a/5, 060a/3, 065a/15,
b.+ ını 065b/14	069b/11
[=20]	b. i- 072b/5
başla- Başlamak.	

b.+ lara 043a/11	[=3]		
b. ol- 044b/14, 051a/15, 069b/11	[=13]	bāzū < Far. Kol.	b.+ sı 052a/12, 052a/9
baylıq Zenginlik.			b.+ sını 052a/10
b.+ a (baylığa) 049b/12, 073a/	[=3]		
b.+ ı (baylığı) 069b/12	[=3]	beden < Ar. Vücut.	b. 050a/15
bayram Bayram.	[=1]		
b. 078a/9	[=1]	beg bey	b.+ i 054a/4
ba'z < Ar. Bir şeyin küçük kısmı.	[=2]		b.+ lere 047b/6, 060b/1
b. 066b/10, 079a/2	[=2]		[=3]
bāzār < Far. Pazar .		behār-ı menşūr < Ar. Bir çeşit çiçek, yayılmış güzel kokulu çiçek.	b. 038a/1
b.+ a 055a/7			[=1]
b.+ da 061a/7, 065b/14, 080b/		beķā < Ar. Kalıcılık.	b.+ sı 056a/1, 067a/1
b.+ larda 069a/11	[=5]		[=1]
ba'zı < Far. Birtakım.		beķālu < Ar.+T. Kalıcı, ebedi.	b. 037b/15, 038b/2
b.+ sı 056a/6			b. 038a/2, 053b/5, 056b/2
b.+ sını 056a/6			
b.+ sından 069a/9			

b. ol- 069a/4

[=5]

belā < Ar. Bela.

b. 054b/2, 060a/12

b.+ dan 075b/8

b.+ lardan 064a/4

[=4]

belki < Ar.+Far. Olabilir ki, muhtemel

olarak.

b. 057b/8, 071a/13

[=2]

bellu^ʿa Pis suları dışarıya akıtmak için yapılan ark.

b. 064a/4, 064a/6

[=2]

bellūṭ < Ar. Pelit ağacı.

b. ağacı 043a/13

[=1]

bellü Belli.

b. 045a/10, 052b/15, 052b/5,
059a/6, 059a/8, 068a/1

b. i- 046b/11, 51b/12

b. ol- 047a/10

[=10]

belürsüz Belirli olmayan.

b. 041b/6, 045a/11, 047a/9,
050b/5, 051a/11, 051a/14, 051b/9,
052b/2, 052b/4, 053a/1, 059a/8, 061b/11,
064a/6, 064b/8, 067b/1, 067b/2

b. i- 045a/1, 51b/11

[=18]

ben Ben.

b. 046b/1, 057b/9

b.+ i 080b/3

b.+üm 037b/12, 057b/7

[=5]

bend < Far. Bağlama, bağlanma.

b. 050a/1, 082a/1

[=2]

benefşe < Far. Menekşe.

b. 037b/1

[=1]

Benī İsrāʿīl < Ar. İsrailoğulları

B. 060b/7

B.+ i 056b/6

[=2]	berk Sert, katı. Krş. perk
Benî Hâşim < Ar. Hâşimoğulları.	b. 070b/5, 070b/6
B. + den 080b/3	[=2]
[=1]	berzah < Ar. Zorlu, can
beñze- Benzemek.	sıkıcı yer.
b.- mege 058a/13	b. + dan 056b/11
b.- mez 068b/15	[=1]
b.- miş ol- 077b/4	beşâret < Ar. Müjde.
b.- r 072b/12	b.+ e 066a/8
[=4]	b.+ ine 077b/11
beñzet- Benzetmek.	b.+ ler 078b/1
b.- ür 063a/15	b. ol- 068b/12, 081a/13
[=1]	[=5]
berbeḥ Künk, kalın su borusu.	beti Mektup, yazı.
b. 064a/7	b. 070b/4
[=1]	[=1]
berekât < Ar. Bereketler.	betlü Kötülük.
b.+ ıyla 063a/3	b.+ den 067a/7
[=1]	[=1]
bereket < Ar. Bolluk.	bey < Ar. Satma, satış
b. 074a/2	b. 070b/15
[=1]	[=1]

beyān < Ar. Bildirme.

b. it- 040b/9, 044b/11, 059b/10,
068a/4, 075a/14

[=5]

beyāz < Ar. Ak.

b. 076b/14

[=1]

beyt < Ar. İki dizeden oluşmuş şiir
parçası.

b. 038a/6, 045b/7, 050b/8,
056a/14, 062b/10, 071a/14, 078b/12

[=7]

beyt'ül-māl < Ar. Devlet hazinesi.

b.+ a 067b/5

[=1]

bıçak Bıçak.

b. 068b/3, 070a/12, 070a/15

[=3]

bıçku Ağaç ve tahta biçen büyük
testere.

b. 072a/15

[=1]

biç- Biçmek.

b.- er 072a/12

[=1]

biçil- Biçilmek.

b.- di 051a/5

[=1]

bid'at < Ar. Hz. Muhammed zamanında

bulunmayıp sonradan ortaya çıkan hüküm
ve adet.

ehl-i b. 058a/11

bid'ata düş- : Sonradan ortaya
çıkan hüküm ve âdetlere uymak. 045a/3

[=2]

bikr < Ar. El değmemiş, erkek görmemiş.

b. 073b/2, 079a/6

[=2]

bil- Bilmek.

b.- dūñ 038a/15

b.- gil 041a/2, 041a/3, 041a/5,
041b/7, 041b/9

b.- meye 059b/14

b.- mez ol- 055b/3

çıkā b.- medi 067b/8

ħalāş olu b.- se 064a/2	[=6]
[=9]	bi'l-‘arabiyyete < Ar. Arapçada.
bil Bel.	b. 039a/3
b.+ inden 068b/9	[=1]
[=1]	bi'l-‘arabiyye-gūy < Ar. Arapça olarak
bil < Far. Toprağı kazarak altüst etmekte	Arapça ifade ile.
kullanılan ziraat āleti.	b. 039a/9
b. 072a/3	[=1]
[=2]	bin- Binmek işi.
bile Da, de, dahi.	b.- di 053a/3, 062b/13, 063a/2
b. 062b/2, 068b/2	b.- mesine 043b/13
[=2]	b.- mişdür 043b/14
bilegü Kesici şeyleri bileyen alet.	[=5]
b. 072a/15	binā < Ar. Yapı.
[=1]	b. it- 051b/8, 051b/9, 053a/7,
bilesince Beraberinde.	053a/8, 055a/3, 058b/8, 059a/7, 059a/15,
b. 070a/7	064b/11, 51b/14, 070b/11
[=1]	b. oln- 055b/8
bilezik Bilezik.	b.+ sı 057a/8
b. 081b/12, 081b/13, 081b/14,	[=14]
081b/3, 081b/9	bindür- Bindirmek.
b.+ ler 081b/4	b.- di 052a/7, 052a/8, 076b/3

[=3]

biñ Bin sayısı.

b. 067b/14

[=1]

bir Bir.

b. 044b/4, 037b/2, 037b/3,
037b/8, 038a/10, 038a/12, 038a/13,
038a/4, 038a/9, 038b/14, 038b/2, 038b/3,
038b/6, 039a/10, 039a/11, 039a/12,
039a/14, 039a/3, 039a/4, 039a/7, 039a/8,
039b//6, 039b/1, 039b/10, 039b/13,
039b/14, 039b/15, 039b/8, 039b/9,
040a/1, 040a/15, 040a/4, 040a/6, 040a/7,
040a/8, 040a/9, 040b/12, 040b/13,
040b/15, 040b/2, 040b/3, 040b/5, 041a/1,
041a/12, 041a/13, 041a/14, 041b/11,
041b/14, 041b/15, 041b/3, 041b/4,
041b/5, 041b/8, 042a/1, 042a/10, 042a/2,
042a/5, 042a/7, 042b/11, 042b/12,
042b/13, 042b/9, 043a/10, 043a/3,
043a/6, 043a/7, 043a/8, 043b/12,
043b/13, 043b/7, 044a/1, 044a/13,
044a/14, 044a/2, 044a/3, 044a/6, 044b/1,
044b/13, 044b/14, 044b/15, 044b/2,
044b/6, 044b/7, 044b/8, 044b/9, 045a/13,
045a/2, 045a/5, 045a/6, 045a/8, 045a/9,
045b/11, 045b/12, 045b/6, 045b/8,

046a/1, 046a/10, 046a/11, 046a/12,
046a/13, 046a/15, 046a/2, 046a/6, 046b/1,
046b/10, 046b/3, 046b/4, 046b/9,
047a/12, 047a/15, 047b/13, 047b/14,
047b/15, 047b/2, 047b/3, 047b/4, 048a/1,
048a/10, 048a/11, 048a/12, 048a/13,
048a/15, 048a/2, 048a/3, 048a/7, 048a/13,
048b/10, 048b/11, 048b/12, 049a/1,
049a/12, 049a/9, 049b/1, 049b/10,
049b/11, 049b/14, 049b/5, 049b/6,
049b/7, 050a/4, 050a/5, 050a/6, 050a/7,
050b//3, 050b/1, 050b/10, 050b/11,
050b/12, 050b/13, 050b/14, 050b/5,
050b/7, 051a/10, 051a/14, 051a/15,
051a/2, 051a/3, 051a/9, 051b/3, 051b/4,
051b/8, 052a/1, 052a/11, 052a/15, 052a/3,
052a/4, 052a/5, 052b/10, 052b/11,
052b/12, 052b/14, 052b/15, 052b/2,
052b/4, 052b/5, 052b/6, 052b/8, 053a/10,
053a/13, 053a/14, 053a/3, 053a/4, 053a/6,
053a/7, 053a/8, 053a/9, 053b/5,
053b/10, 053b/11, 053b/12, 053b/13,
053b/2, 053b/3, 053b/4, 053b/5, 053b/6,
053b/7, 053b/8, 053b/9, 054a/10,
054a/11, 054a/13, 054a/15, 054a/3,
054a/5, 054a/8, 054b/1, 054b/10,
054b/13, 054b/2, 054b/3, 054b/4, 054b/5,
054b/6, 054b/9, 055a/1, 055a/10,

055a/11, 055a/14, 055a/15, 055a/2,
055a/6, 055a/7, 055b/1, 055b/10,
055b/12, 055b/13, 055b/4, 055b/5,
055b/6, 055b/8, 055b/9, 056a/11,
056a/12, 056a/14, 056a/15, 056a/2,
056a/4, 056a/6, 056a/9, 056b/10,
056b/11, 056b/12, 056b/15, 056b/4,
056b/8, 057a/10, 057a/11, 057a/12,
057a/13, 057a/2, 057a/4, 057a/8, 057a/9,
057b/13, 057b/14, 057b/15, 057b/4,
057b/5, 057b/6, 057b/7, 058a/1, 058a/11,
058a/15, 058a/7, 058a/8, 058a/9, 058b/1,
058b/10, 058b/13, 058b/14, 058b/15,
058b/8, 058b/9, 059a/1, 059a/10,
059a/11, 059a/12, 059a/15, 059a/2,
059a/4, 059a/6, 059a/7, 059b/1, 059b/12,
059b/13, 059b/4, 060a/1, 060a/11,
060a/12, 060a/13, 060a/14, 060a/2,
060a/3, 060a/4, 060a/5, 060b/11,
060b/12, 060b/13, 060b/14, 060b/15,
060b/2, 060b/3, 060b/4, 060b/5, 060b/6,
060b/8, 060b/9, 061a/11, 061a/13,
061a/3, 061b/10, 061b/11, 061b/12,
061b/3, 061b/4, 061b/5, 061b/6, 061b/8,
062a/10, 062a/11, 062a/13, 062a/14,
062a/15, 062a/2, 062a/4, 062a/7, 062a/8,
062b/1, 062b/13, 062b/3, 062b/4, 062b/5,
062b/7, 062b/8, 063a/1, 063a/11,

063a/12, 063a/13, 063a/15, 063a/7,
063a/9, 063b/4, 063b/5, 063b/12,
063b/13, 063b/14, 063b/15, 063b/2,
063b/3, 063b/4, 063b/6, 063b/8, 064a/1,
064a/11, 064a/12, 064a/14, 064a/5,
064a/6, 064a/8, 064b/1, 064b/10,
064b/11, 064b/12, 064b/13, 064b/14,
064b/15, 064b/3, 065a/1, 065a/10,
065a/11, 065a/3, 065a/8, 065b/10,
065b/11, 065b/12, 065b/13, 065b/14,
065b/3, 065b/7, 065b/8, 065b/9, 066a/1,
066a/13, 066a/14, 066a/2, 066a/9,
066b/11, 066b/12, 066b/13, 066b/14,
066b/2, 066b/8, 066b/9, 067a/10,
067a/11, 067a/12, 067a/14, 067a/8,
067a/9, 067b/13, 067b/2, 067b/4, 067b/5,
067b/7, 067b/8, 068a/10, 068a/14,
068a/8, 068a/9, 068b/11, 068b/12,
068b/14, 068b/15, 068b/4, 068b/5,
068b/6, 068b/7, 068b/8, 069a/1, 069a/12,
069a/13, 069a/15, 069a/3, 069a/7, 069b/1,
069b/14, 069b/15, 069b/3, 069b/6,
069b/8, 070a/1, 070a/11, 070a/15, 070a/4,
070a/5, 070a/8, 070a/9, 070b/10,
070b/11, 070b/14, 070b/15, 070b/4,
070b/6, 070b/7, 070b/8, 071a/1, 071a/12,
071a/13, 071a/2, 071a/3, 071a/6, 071a/7,
071a/8, 071b/10, 071b/11, 071b/13,

071b/14, 071b/2, 071b/3, 071b/4, 072a/1,
072a/10, 072a/12, 072a/9, 072b/10,
072b/11, 072b/12, 072b/13, 072b/15,
072b/2, 072b/7, 072b/8, 072b/9, 073a/1,
073a/10, 073a/11, 073a/12, 073a/13,
073a/15, 073a/2, 073a/3, 073a/8, 073b/15,
073b/3, 073b/5, 073b/7, 073b/8, 074a/1,
074a/10, 074a/11, 074a/12, 074a/15,
074a/4, 074a/8, 074b/1, 074b/2, 074b/3,
074b/4, 074b/5, 074b/6, 075a/5, 075a/7,
075a/8, 075b/1, 075b/11, 075b/15,
075b/3, 075b/9, 076a/10, 076a/13,
076a/14, 076a/15, 076a/2, 076a/3, 076a/8,
076b/11, 076b/7, 077a/10, 077a/11,
077a/13, 077a/14, 077a/15, 077a/2,
077a/9, 077b/1, 077b/14, 077b/15,
077b/5, 077b/7, 078a/12, 078a/13,
078a/14, 078a/15, 078a/2, 078a/5,
078b/10, 078b/13, 078b/14, 078b/5,
079a/11, 079a/13, 079a/3, 079a/4, 079a/5,
079a/6, 079a/9, 079b/10, 079b/11,
079b/2, 079b/3, 079b/4, 079b/6, 079b/8,
080a/10, 080a/15, 080a/5, 080a/6, 080a/8,
080b/13, 080b/14, 080b/2, 080b/4,
080b/6, 080b/7, 080b/8, 080b/9, 081a/1,
081a/10, 081a/11, 081a/13, 081a/14,
081a/2, 081a/5, 081a/6, 081a/8, 081a/9,
081b/1, 082a/11, 082a/12, 082a/13,

082a/14, 082a/15, 082a/6,
082a/7, 51b/11, 51b/13, 51b/14, 51b/15,
62a/1, 63b/5

[=889]

birer Birer.

b. 080b/12

[=1]

biri Bir tanesi, herhangi biri.

b. 038a/11, 044b/1, 048b/1,
057a/3, 057b/6, 062a/12, 070a/5, 072a/4,
074a/10, 076a/5, 076a/11, 076b/15,
078b/15, 080b/14, 081a/14, 081b/6,
063b/5

b.+ ne 039a/13, 072a/13

b.+ inden 067b/1

b.+ ini 073a/4, 080b/12

b.+ si 044b/4, 038a/5, 061a/13,
062a/5, 072a/4, 078a/14, 080b/3,
081b/11, 081b/12, 51b/15

b.+ sine 048b/1

b.+ sini 076a/14

b.+ sinüñ 041b/15

b.+ siyle 061a/1

[=39]

biribiri Birbiri.	[=1]
b. 075b/1	biz Biz.
b.+ n 056b/5	b.+ den 047a/5
b.+ den 065a/10	[=1]
b.+ ne 044a/10	bī-ʿamel < Far. + Ar. Eylemsiz.
[=4]	b. ol- 068b/13
birle İle.	[=1]
b. 039b/4, 039b/8, 040a/15,	boğum Bir şeyin boğulmuş, sıkılmış
040a/5, 048a/15, 051a/3, 051a/8, 055b/6,	yeri.
056a/1, 073b/11, 073b/13, 076b/4, 51b/12	b.+ınca 069a/14
[=13]	[=1]
bişek Yayık dövmede kullanılan araç.	borç Borç.
b. 065a/7	b. 044a/7, 055b/13
[=1]	b.+ a (borca)044a/5, 055b/7,
bit- Bitki, tüy, saç vb. şeyler çıkıp	078b/2
yetişmek.	borcu ol- 039a/10
b.- di 040a/15, 040b/1, 040b/2,	[=6]
040b/3, 044a/3, 051a/7	borçlu Borçlu.
b.- e 040b/2	b.+sına 044a/7
b.- er 040a/11	[=1]
[=8]	boş Boş.
bitir- Bitirmek.	b. ol- 065a/12
b.-ür 056b/15	

[=1]

boşa- Boşamak.

b.- dı 058b/7

b.- miş 071b/4

b.- ya 051b/5, 068b/10

[=4]

boynuz Boynuzdan yapılmış. Krş.

boynuz.

b.+ dan 080a/11

[=1]

boyun Boyun.

b. 082a/13, 082a/14, 082a/1

b.+ ma (boynına) 076a/5

[=4]

boynuz Boynuzdan yapılmış. Krş.

boynuz.

b.+ dan 066b/15

[=1]

bozdoğan Baş kısmı doğan kuşu

biçiminde bir savaş aleti.

b. 070b/1

[=1]

börk Kürksüz başlık.

b. 077a/11, 077a/14, 077a/8,
077a/9, 077b/5

b.+ e 077b/6

b.+ i 077a/12, 077b/4

b.+ inde 077a/15, 077b/3

b.+ ini 077a/15, 077b/2

[=12]

böyle Bunun gibi.

b. 082a/9

b.+ dür 046a/15, 068b/7, 073b/4,
075b/5, 081a/11

[=6]

bu Bu.

b. 044b/4, 038a/11, 038a/14,
042a/4, 043b/7, 044b/1, 044b/3, 045a/4,
045b/2, 045b/3, 046a/15, 046b/2,
048a/5, 054a/14, 055b/11, 057a/3,
057b/6058b/13, 061a/13, 062b/12,
067b/9, 070a//14, 070a/5, 072b/8,
074a/10, 076a/11, 078b/8, 081a/14,
081b/13, 081b/6, 081b/9

b. i- 066a/5

b.+ ndan 072b/9

b.+ nı 046b/2	[=1]
b.+ nlardan 074b/11, 082a/12	bul- bulmak
b.+ nları 081b/11	b.- a 046a/3
b.+ nlarıñ 067a/5	aşşı b.- a 042a/4
b.+ nuñla 056b/6	fā'ide b.- a 063b/4
[=40]	istikāmet b.- a 045b/12
bucaq Köşe, kenar.	necāt b.- a 039a/8, 051b/7,
b.+ ları 051b/2	054b/14, 055b/13, 056b/10, 058a/8,
[=1]	060b/13, 061a/4, 062b/12, 062b/5,
budaq Ağacın dal olacak sürgünü.	063a/10, 064a/4, 078a/12
b. 041b/4, 042b/12	nuşret b.- a 058b/1, 061a/4, 070b/1
b.+ ları 041a/3	şalāh b.- a 038b/8, 069b/4
[=3]	şeref b.- a 051a/8
buğday Buğday.	şifā b.- a 052a/14, 052a/9, 053a/5,
b. 064b/5	065b/5, 074a/9
[=1]	ṭā'at b.- a 043a/11
bugün Bugün.	tevliyet b.- a 042a/4
b. 044a/8	zafer b.- a 048b/12, 055a/4,
[=1]	058a/5, 058a/6
buğağulı Cezalıların ayaklarına takılıp	b.- dı 041b/8
ucuna pranga bağlanan demir halkalı.	necāt b.- dı 062b/2, 062b/3
b. 053b/5	nuşret b.- dı 076b/4
	b.- duğı 041b/9

nuşret b.- duğı 066a/5	[=1]
necât b.- mağa 050b/6	bulut Sis, bulut.
nuşret b.- mağa 073a/7, 074b/7	b.+ dan 077b/14
rif'at b.- mağa 073b/11	[=1]
b.- mağıçun 071a/2	buyur- Buyurmak.
necât b.- masına 060b/8	b.- dı 047a/10, 078b/9
şifâ b.- masına 058b/2	b.- dılar 045a/6, 074a/11, 081b/1,
zafer b.- masına 071b/2	081b/10
mâl b.- mış 042b/10	b.- duñuz 078b/8
[=50]	b.- mışdur 037b/11, 041a/15,
bulanuķ Bulanmış olan.	041a/9, 041b/7, 042a/6, 043a/12,
b. 064a/3	043b/11, 045a/15, 045b/14, 045b/15,
b. ol- 062a/13	045b/4, 045b/9, 046b/15, 046b/6, 046b/7,
[=2]	047a/1, 047a/13, 047a/2, 047a/4, 047a/6,
bulaş- Bulaşmak.	047b/7, 049a/10, 049b/12, 050a/12,
b.- madı 060a/7	050b/6, 051b/7, 052b/13, 053a/1,
[=1]	053a/15, 053b/13, 053b/4, 054a/1,
bulaşuķ Karışık.	054a/2, 054b/12, 054b/14, 054b/9,
b. ol- 065b/15, 074b/12	055a/5, 055a/8, 057a/8, 059a/3, 059a/9,
[=2]	059b/7, 060b/11, 061a//2, 061a/4, 061b/1,
bulın- Bulunmak.	062b/14, 063a/10, 063a/13, 063a/5,
b.- madı 069b/7	063a/8, 063b/7, 063b/9, 064b/2, 065a/9,
	066a/15, 066a/3, 066b/7, 068a/13,
	069b/14, 069b/2, 069b/5, 070b/15,
	071a/10, 071a/5, 071a/7, 071b/5, 073a/13,
	073a/15, 073a/8, 074a/12, 074a/3, 074a/6,

075a/10, 075a/11, 075a/3, 075a/9, 076b/4,
076b/6, 077b/12, 077b/14, 078a/7,
078b/6, 079b/7, 080a/6, 080b/8, 081b/14,
081b/4, 081b/6, 082a/4

b.- ur 038b/15, 061a/10, 068b/8,
070b/10, 074a/14

[=102]

bühtān < Ar. İftira.

b.+ a 050a/10, 070b/3

[=2]

bükül - Bükülmek.

b.- di 045a/13, 045b/2

b.- mek 045b/3

b.- mesi 045b/6

b.- ür 070a/2

[=5]

büyük Büyük.

b. 043b/10, 049a/1, 068b/15,
078a/3

b. i- 049a/4

b.+ idür (büyügidür) 054a/6

[=5]

büyüklik Büyüklük.

b.+ lerine 049a/3

[=1]

C

cāh < Ar. İtibar, makam, mevki.

c.+ a 075b/14

c.+ a ol- 042b/13

c.+ ı 076a/2, 076a/8, 076a/9,
076b/11

c.+ ma 076a/4

[=7]

cāhil < Ar. Cahil.

c. 048b/8

c.+ i 048b/10

[=2]

cām < Far. Cam.

c. 067b/12, 067b/13, 067b/14
[=3]

cān < Far. Yaşama, hayat.

c.+ ı 042b/5, 043a/4

c.+ ma 065b/3, 070b/5

[=4]

cāriye < Ar. Cariye.

c. 066b/9

[=1]

cāsūs < Ar. Casus.

c.+ a 072b/1

[=1]

cāzū < Far. Cadı.

cāzū it-: Cadılık yapmak. 070b/9

c.+ lar 070b/8

[=2]

cedīd < Ar. Yeni.

c.+ i 075a/15

[=1]

cedīdlik < Ar.+T. Yenilik.

c.+ ine (cedīdligine) 075b/15

[=1]

cehennem < Ar. Cehennem.

c. 060a/1

c.+ e 060a/1

[=2]

cehūd < Ar. Yahudi.

c.+ lar 58a/10

[=1]

cem^ç < Ar. Toplama.

c. it- 038b/15, 042a/10, 042b/14,
050a/3, 064a/12, 065a/10, 071a/9, 072a/2,
075b/6

c. ol- 044a/7, 051a/4, 066a/7,
079a/4

cem^ç olğan ol-: Toplanmış olmak.
066a/6

c. olın- 038b/11, 080a/1

[=16]

cemā^çat < Ar. Bir imama uyup namaz
kılan kişiler.

c. 048a/15

[=1]

cemī^ç < Ar. Bütün.

c. 037b/14, 047b/1, 049a/8,

064a/3

[=3]

[=16]

cevher < Ar. Bir şeyin özü.

cenābet < Ar. Gusül abdesti almamış olan kimse.

c. 060b/2

c.+ den 048a/14

c.+ ine 066b/9, 081a/12

[=1]

[=3]

cenāze < Ar. Cenaze.

cevr < Ar. Haksızlık edip incitme, zulüm.

c. it- 058b/14

c. 045b/13

c.+ ye 056a/4

[=1]

[=2]

cida Kargı, mızrak.

cennet < Ar. Cennet.

c. 073a/11, 081b/13

c. 069a/10, 069a/11, 069a/13,
069a/14, 069a/15, 069b/1, 069b/10

c.+ de 081b/4

c.+ sını 069b/9

c.+ e 050b/9

c.+ ya 069b/3, 069b/6

[=4]

[=10]

cesed < Ar. Gövde.

cihet < Ar. Sebep, vesîle.

c. 038a/8, 039b/5

c.+ den 039b/12

c.+ i 038a/9, 077b/15

[=1]

c.+ in 073b/3

cisr < Ar. Köprü.

[=5]

c. 056b/13, 057a/2, 057a/4,
57a/5, 058b/10

cevāb < Ar. Yanıt.

c. 046a/12, 046a/3, 056a/2

c.+ den 057a/1

[=6]

cömerd < Far. Cömert.

[=1]

c. 042a/11, 042b/3, 042b/4,
042b/6, 043a/5, 061b/8

[=6]

cübbe < Ar. Cübbe.

c. 077b/10

[=1]

cömerdlik < Far.+T. Cömert olma

durumu.

c.+ e (cömerdlige) 071a/4

[=1]

cüdā < Far. Ayrı.

c. it- 065a/10

[=2]

cübbā < Ar. İranda Hozistan eyaletinde
bir kaza adıdır.

c.+ lardan 054a/9

cümle < Ar. Herkes.

c. 068a/5, 068b/7

[=2]

Ç

çağır- Çağırmaq.

ç.- ur 55a/9

[=1]

çalış- Çalışmaq.

ç.- ur 065a/14

[=1]

çamur Çamur.

ç. 050a/9

ç.+ da 050a/14

ç.+ dan 050a/13

[=3]

çamurlıq Çamurluk.

ç. 050a/13

[=1]

çanaq Çukurca kap.

ç. 068a/2

[=1]

çarşaf < Far. Çarşaf.

ç. 079b/5, 079b/8, 079b/9

ç.+ da 079b/6

ç.+ ı. 079b/10

[=5]

çayır Çayır.

ç. 040a/14, 040a/15, 040b/1,

040b/3

ç.+ ı 040b/2

[=5]

çek - Çekmek.

ç.- di 069a/6

ğurbet ç.- di 061b/15

ğarīblik ç.- e 061b/14

ç.- er 062b/9, 072a/5

ğaramet ç.- er 037b/5

yay ç.- er 070a/2

ç.- mek 070a/2

ç.- mesine 074b/8

ç.- üp 064a/12, 064a/13, 064a/14

[=15]

çekil- Çekilmek.

ç.- ür 074b/10

[=1]

çerāğ < Far. Yağ kandili.

ç. 065b/1, 065b/10, 065b/11,
065b/3, 065b/5, 065b/6, 065b/8

ç.+ ını 065b/3

[=9]

çeşme < Far. Çeşme.

ç. 062a/12, 062a/13, 062a/14,
062a/3, 062a/6, 062a/8

ç.+ den 062a/15

ç.+ ler 062a/4

[=8]

çetin Güç.

ç. 039a/7, 043a/15, 044a/5,
048a/3, 049a/2, 063b/10, 070b/4

ç. ol- 064a/10

[=8]

çetinlik Güç olma durumu.

ç.+ e (çetinlige) 044a/11, 072b/15

ç.+ ine (çetineligine) 066b/15

[=3]

çevre Çevre.

ç.+ sinde 064b/8

[=1]

çık - Çıkmak .

ç.- a 062a/3

ç.- a bil- 067b/8

ç.- a gel- 046b/1

ç.- an 073b/10

ç.- ar 044a/12, 048a/11, 048a/5,
053b/15, 073b/8

ç.- dı i- 075b/11

ç.- dı 040b/13, 044b/15, 045b/11,
045b/12, 048a/4, 048a/5, 048a/7, 048a/8,
052b/4, 054b/14, 055b/1, 055b/13,
055b/6, 059b/5, 061a/11, 062a/5,
062b/15, 063a/3, 064b/4, 069a/1, 074a/1,
074a/4, 075b/10

ç.- duğı 040b/14, 073b/14

ç.- madı 051a/13, 059b/13,
062a/10

ç.- mağ 048a/10, 048a/9, 064a/4,
073b/11

ç.- mamağ 061b/7

ç.- maya 067a/11

ç.- maz 045b/10

ç.- mış 053a/13

ç.- up 045a/3, 045a/7, 055b/3

[=9]

çıkār- Çıkarmak.

ç.- a 052a/11

ç.- dı 049a/13, 066b/12, 076a/2,
078a/12

ç.- duğı 060b/3

ç.- mege 071b/8

ç.- mağ 060b/2

ç.- up 072a/6, 081a/3, 081a/4

[=50]

çınār < Far. Çınar.

ç. 043a/15, 043b/1, 043b/2,
050b/11

[=4]

çıplağ Çılak.

ç. 049a/9

ç.+ a (çıplağa) 039b//6

[=2]

çigdem Zambakgillerden yumrulu bir
kır bitkisi.

ç. 038a/8, 038a/9
[=2]
çim- Yıkanmak.
ç.- di 060b/14, 063b/2
ç.- dügi 060a/6
ç.- er 059b/13, 060a/12, 060a/5
[=6]
çiz- Çizmek.
ç.- egender 046b/9
ç.- mek 057b/2
[=2]
çok Çok.
ç. 037b/12, 037b/13, 037b/6,
038b/15, 042a/10, 042a/2, 042b/14,
042b/5, 042b/7, 042b/8, 043a/13,
043a/15, 043a/2, 044a/6, 046b/2,
048b/14, 048b/2, 049b/15, 053a/12,
056a/8, 059a/11, 061a/14, 061b/14,
061b/15, 065a/4, 069a/4, 071b/11,
071b/14, 072a/1, 073a/15, 073b/1,
078a/5, 080a/9, 081a/2, 51b/12
çok it-: Çok yapmak. 059b/1
ç. ol- 039b/5, 043a/3, 046a/7
[=40]

çözügün- Çözülme, dağılma.
ç.- ür 073a/5
[=1]
çözül- Çözülme.
ç.- di 079a/6
[=1]
çözük Çözülmüş olan.
ç. ol- 079a/7
[=1]
çubuk Çubuk.
ç. 043b/15
[=1]
çuğur Çukur.
ç. 059b/3
ç.+ a 059b/4
[=2]
çuvâl < Far. Çuval.
ç. 044b/8, 067a/5
[=2]
çürü- Çürümek.
ç.- r 059b/3
[=1]

D

dat Tat, lezzet.

d.+ ın (dadın) 039a/14, 065a/7

[=2]

dağarcık İçine öteberi konan meşin torba.

d. 067a/4

[=1]

dahı “Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

d. 037b/10, 037b/12, 037b/13, 037b/4, 037b/6, 038a/2, 038a/3, 038b/12, 038b/3, 038b/5, 038b/8, 039a/4, 039a/8, 039b/13, 040a/10, 040a/13, 040a/4, 040b/4, 040b/6, 043a/14, 043b/2, 043b/3, 043b/8, 044a/10, 044a/11, 044a/12, 044a/13, 044a/15, 044a/2, 044a/5, 044a/8, 044b/12, 044b/6, 045b/4, 046a/14, 047a/1, 047a/14, 047a/6, 047a/9, 047b/1, 047b/12, 047b/6, 047b/9, 048b/13, 048b/3, 048b/7, 048b/8, 049a/11, 049a/6, 049a/8, 049a/9, 049b/12, 049b/2, 050a/1,

050a/14, 050a/2, 050b/4, 050b/5, 050b/9, 051a/8, 052a/11, 052b/5, 052b/6, 053a/14, 053a/4, 053b/11, 053b/8, 054a/1, 054a/4, 054a/5, 054b/1, 055a/13, 055a/7, 055b/7, 056a/11, 056a/3, 056b/1, 056b/10, 056b/14, 056b/15, 056b/2, 056b/3, 057a/4, 057a/9, 057b/1, 057b/13, 057b/4, 058a/12, 058a/13, 058a/14, 058a/15, 058b/3, 059a/12, 059b/11, 059b/15, 059b/2, 060a/1, 060b/8, 060b/9, 061a/10, 061a/15, 061a/5, 061a/6, 061b/12, 061b/9, 062a/6, 062a/7, 062b/3, 063a/10, 063a/14, 063b/10, 063b/11, 064a/10, 064b/6, 064b/7, 065a/15, 065a/2, 065a/7, 065a/8, 065b/1, 065b/3, 065b/5, 065b/6, 066a/1, 066a/2, 066a/5, 066b/10, 066b/13, 066b/14, 066b/9, 067a/8, 067b/14, 068a/12, 069b/15, 070a/11, 070a/12, 070a/3, 070a/7, 070b/1, 070b/3, 071a/4, 071a/5, 071b/1, 071b/10, 071b/13, 071b/6, 072a/10, 072a/3, 072a/4, 072a/7, 072a/8, 072b/1, 072b/2, 072b/3, 072b/6, 072b/8, 073a/5, 073b/1, 073b/4, 073b/9, 074a/1, 074a/13, 074a/9, 074b/10, 074b/14, 074b/15, 074b/2, 074b/9, 075a/10, 075a/12, 075a/4, 075a/5, 075b/5, 075b/6, 076a/1, 076a/15, 076a/6, 076b/11, 076b/12, 076b/14, 077a/12,

077a/13, 077a/3, 077a/5, 077b/5, 078a/6,
078b/3, 079a/10, 079a/14, 079a/8,
079b/15, 079b/2, 080a/12,
080a/7, 081a/11, 081a/12, 081b/12,
081b/14, 081b/5, 082a/1, 082a/2, 082a/6,
082a/9

[=228]

dāḥil < Ar. Dahil.

d. ol- 073b/8

[=1]

dā'imā < Ar. Sürekli.

d. 061a/6

[=1]

ḡalālet < Ar. Kılavuzluk.

d.+ e 58a/10

[=1]

ḡall < Ar. Doğru yoldan ayrılmış.

d. 058a/13

[=1]

darak Tarak.

d. 074b/14, 075a/4, 075a/5

d.+ da 075a/1

[=4]

daran- Taranmak.

d.- maḡ 075a/4

[=1]

dart- Tartmak.

d.- ar 056a/12

[=1]

davar Koyun ve keçiye verilen ortak ad.

Krş. tavar

d. 057b/13

[=1]

da'vet < Ar. Çağırma..

d. it- 055a/7

d. oln- 040a/13, 079b/12

[=3]

dāyim < Ar. Devamlı.

d. 055b/6

d. ol- 063a/8

[=2]

def' < Ar. Öteye itme.

d. it- 038b/13

d. ol- 047b/5

[=1]

deg- 1. Dokunmak.

d.- dügi 044a/12

d.- mek 057b/2

2. Ulaşmak, erişmek.

d.- er 043a/11, 043b/5, 055a/1

[=4]

degirmen Değirmen.

d. 056a/11, 056a/7, 056b/1,
056b/11, 056b/5, 056b/6, 056b/8

d.+ e 056a/13

d.+ i 056a/12, 056a/14, 056a/9,
056b/10, 056b/2, 056b/3, 56b/9

[=16]

degül Yüklemin olumsuz çekimini

sağlayan kelime.

d.+ di 057a/6, 062a/12

d.+ dür 043b/13, 053a/9, 061a/1,
078a/7

d. i- 041a/7, 049b/3, 055b/2,
063b/14, 064b/3, 069a/7, 076/7

d.+ se 045b/3, 072b/13, 074b/1,
077a/1, 078a/10, 080b/6

[=19]

dehliz < Far. Üstü kapalı uzun dar geçit.

d. 057b/2

[=1]

del- Delmek.

d.- di 071b/11

[=1]

delālet < Ar. Kılavuzluk, aracılık.

d. it- 059b/15, 074b/5

[=2]

delük Delik.

d. 064a/5

delük eyle-: Delmek. 039b//6

d.+ ini (delüğini) 064a/7

[=3]

delil < Ar. Delil.

d. 049a/15, 055b/11

d.+ dür 037b/1, 037b/13, 037b/14,
037b/15, 037b/3, 037b/4, 037b/5, 037b/7,
037b/8, 037b/9, 038a/1, 038a/10, 038a/2,
038a/3, 038a/4, 038a/5, 038a/8, 038b/11,
038b/12, 038b/14, 038b/3, 038b/4,
038b/5, 038b/6, 038b/7, 038b/8, 039a/11,
039a/12, 039a/14, 039a/15, 039a/2,
039a/4, 039a/5, 039a/6, 039a/7, 039a/8,

039a/9, 039b/11, 039b/12, 039b/14,
039b/15, 039b/4, 039b/5, 039b/7, 039b/9,
040a/1, 040a/10, 040a/11, 040a/12,
040a/13, 040a/14, 040a/15, 040a/2,
040a/3, 040a/5, 040a/6, 040a/7, 040a/9,
040b/11, 040b/3, 040b/5, 040b/6, 040b/7,
040b/8, 040b/9, 041a/11, 041a/12,
041a/14, 041a/2, 041a/3, 041a/4, 041a/5,
041a/6, 041a/7, 041a/8, 041a/9, 041b/10,
041b/11, 041b/14, 041b/15, 041b/2,
041b/3, 041b/6, 041b/8, 041b/9, 042a/1,
042a/11, 042a/12, 042a/13, 042a/14,
042a/5, 042a/9, 042b/1, 042b/11,
042b/13, 042b/14, 042b/2, 042b/3,
042b/4, 042b/5, 042b/6, 042b/7, 042b/8,
042b/9, 043a/12, 043a/13, 043a/14,
043a/15, 043a/2, 043a/3, 043a/5, 043b/1,
043b/10, 043b/12, 043b/2, 043b/3,
043b/4, 043b/6, 043b/8, 043b/9, 044a/1,
044a/10, 044a/11, 044a/12, 044a/13,
044a/15, 044a/2, 044a/4, 044a/5, 044a/9,
044b/10, 044b/12, 044b/13, 044b/6,
045a/1, 045a/10, 045a/12, 045a/13,
045a/2, 045b/11, 045b/13, 045b/15,
045b/4, 045b/6, 046a/11, 046a/5, 046a/6,
046a/9, 046b/11, 046b/12, 046b/13,
046b/14, 046b/8, 046b/9, 047a/10,
047a/11, 047a/12, 047a/13, 047a/15,

047a/9, 047b/10, 047b/13, 047b/6,
048a/10, 048b/1, 048b/14, 048b/3,
048b/5, 048b/8, 049a/1, 049a/12,
049a/13, 049a/14, 049a/4, 049a/5, 049a/6,
049a/8, 049a/9, 049b/11, 049b/12,
049b/13, 049b/15, 049b/2, 049b/3,
049b/5, 050a/1, 050a/10, 050a/11,
050a/13, 050a/15, 050a/3, 050a/6, 050a/8,
050a/9, 050b/1, 050b/15, 050b/4, 050b/6,
050b/9, 051a/10, 051a/12, 051a/15,
051a/4, 051a/5, 051a/6, 051a/9, 051b/1,
051b/2, 051b/3, 052a/12, 052a/2, 052a/9,
052b/1, 052b/11, 052b/2, 052b/3, 052b/6,
053a/14, 053a/15, 053a/2, 053a/7,
053b/11, 053b/7, 053b/8, 054a/13,
054a/14, 054a/15, 054a/2, 054a/4, 054a/5,
054a/7, 054b/1, 054b/12, 054b/2, 054b/7,
055a/1, 055a/10, 055a/12, 055a/13,
055a/7, 055b/1, 055b/10, 055b/14,
055b/15, 055b/7, 055b/8, 055b/9,
056a/11, 056a/13, 056a/15, 056a/3,
056a/4, 056a/8, 056b/11, 056b/14,
056b/15, 056b/2, 056b/3, 056b/5, 056b/6,
057a/10, 057a/13, 057a/7, 057a/9, 057b/1,
057b/10, 057b/13, 057b/14, 057b/3,
058a/11, 058a/13, 058a/14, 058a/15,
058b/10, 058b/2, 058b/3, 058b/4, 059a/13,
059a/14, 059a/8, 059b/11, 059b/12,

059b/2, 059b/3, 059b/7, 059b/9, 060a/1,
060a/10, 060b/10, 060b/15, 060b/8,
061a/10, 061a/15, 061a/6, 061a/7, 061a/8,
061b/1, 061b/10, 061b/11,
061b/12, 061b/13, 061b/3, 061b/4, 061b/7,
061b/9, 062a/10, 062a/11, 062a/12,
062a/4, 062a/7, 062a/8, 062b/1, 062b/13,
062b/6, 062b/8, 063a/11, 063a/14,
063a/4, 063a/5, 063a/8, 063b/1, 063b/10,
063b/12, 064a/10, 064a/11, 064a/5,
064a/6, 064a/8, 064a/9, 064b/10,
064b/11, 064b/14, 064b/15, 064b/5,
064b/7, 064b/9, 065a/1, 065a/10, 065a/11,
065a/13, 065a/14, 065a/15, 065a/2,
065a/3, 065a/4, 065a/5, 065a/6, 065a/7,
065a/8, 065b/1, 065b/11, 065b/12,
065b/3, 065b/5, 065b/6, 065b/7, 065b/8,
066a/1, 066a/10, 066a/11, 066a/12,
066a/13, 066a/2, 066a/3, 066a/5, 066a/6,
066a/9, 066b/1, 066b/10, 066b/12,
066b/14, 066b/15, 066b/4, 066b/6,
066b/8, 067a/10, 067a/13, 067a/15,
067a/2, 067a/3, 067a/4, 067a/5, 067a/6,
067a/7, 067a/8, 067b/11, 067b/12,
067b/13, 067b/15, 067b/2, 067b/5,
068a/1, 068a/10, 068a/11, 068a/12,
068a/14, 068a/2, 068a/3, 068a/6, 068b/10,
068b/4, 069a/1, 069a/11, 069a/14, 069a/2,
069b/10, 069b/11, 069b/13, 070a/10,
070a/11, 070a/12, 070a/3, 070b/1,
070b/12, 070b/13, 070b/14, 070b/2,
070b/3, 070b/5, 070b/7, 070b/9, 071a/10,
071a/4, 071a/6, 071b/1, 071b/10,
071b/12, 071b/13, 071b/14, 071b/15,
071b/2, 071b/6, 071b/7, 071b/9, 072a/1,
072a/13, 072a/14, 072a/15, 072a/2,
072a/3, 072a/5, 072a/6, 072a/7, 072a/8,
072b/1, 072b/2, 072b/3, 072b/4, 072b/5,
072b/6, 072b/7, 072b/8, 072b/9, 073a/1,
073a/12, 073a/3, 073a/5, 073a/7, 073b/1,
073b/11, 073b/2, 073b/3, 073b/4, 073b/7,
073b/9, 074a/13, 074a/14, 074a/15,
074a/2, 074a/3, 074a/6, 074a/9, 074b/10,
074b/11, 074b/12, 074b/13, 074b/14,
074b/15, 074b/3, 074b/6, 074b/7, 074b/8,
074b/9, 075a/1, 075a/10, 075a/11,
075a/12, 075a/13, 075a/2, 075a/5, 075a/6,
075a/7, 075b/1, 075b/14, 075b/15,
075b/2, 075b/4, 075b/5, 075b/6, 075b/7,
076a/1, 076a/2, 076a/3, 076a/4, 076b/1,
076b/10, 076b/12, 076b/15, 077a/1,
077a/2, 077a/4, 077a/5, 077a/6, 077a/9,
077b/10, 077b/11, 077b/13, 078a/10,
078a/6, 078a/8, 078a/9, 078b/12, 078b/2,
078b/5, 078b/9, 079a/14, 079a/15,
079a/3, 079a/5, 079a/8, 079b/1, 079b/10,

079b/11, 079b/13, 079b/14, 079b/15,
079b/3, 079b/4, 079b/5, 079b/9, 080a/1,
080a/11, 080a/12, 080a/13, 080a/14,
080a/15, 080a/2, 080a/4, 080a/5, 080a/7,
081a/8, 081b/12, 081b/13, 081b/15,
081b/3, 081b/4, 081b/5, 082a/1, 082a/13,
082a/2, 082a/3, 082a/5, 082a/6, 43a/1,
55a/9, 58a/10

d.+ e 081b/13

d. ol- 042a/7, 042b/9, 048b/3,
050b/15, 051a/6, 051b/5, 055b/4, 082a/15

[=711]

delv < Ar. Su kovası.

d. 064a/11

[=1]

demür Demir.

d. 080a/9, 081a/9

d.+ den 051b/4, 067b/10, 080a/8

[=5]

demürçi Demir satan.

d. 067b/9

[=1]

demürlü Demirli.

d. i- 069b/10

[=1]

demürsüz Demirsiz.

d. 069a/13, 069b/10

[=2]

deñiz Deniz.

d. 060a/12, 060a/13, 060a/4

d.+ de 059b/13, 060a/1, 060a/12,

060a/2, 060a/4, 060a/6, 060b/10,

060b/14, 060b/8, 078b/10

d.+ den 060a/7, 060b/9

d.+ e 060b/2

d.+ e 069a/1

d.+ i 060b/12, 060b/6, 060b/7

[=20]

deñli Kadar.

d. 038b/12

[=1]

depreñ- Kımıldamak, hareket etmek,
sarsılmak.

d.- di 047b/3

d.- mek 047a/12, 047a/15

d.- mesi 047b/1

[=3]	deryā < Far. Deniz.
der < Far. Kapı .	d. 059b/10, 074b/9
d. 058b/13	d.+ da 062b/4
[=1]	[=3]
dere Dere.	deste < Far. Demet, tutam.
d. 063b/1, 063b/10, 063b/12,	d. 038a/12, 038a/13
063b/13, 63b/5	d.+ si 040a/1
d.+ de 063b/2, 063b/6, 063b/8	[=3]
d.+ den 063b/15, 064a/2, 064a/4	destürsuz < Far.+T. İzinsiz.
d.+ ye 063b/3	d. 052a/15
[=12]	[=3]
derece < Ar. Derece.	devāt < Ar. Yazı takımı.
d.+ ler 073b/14, 074a/5	d. 066b/7, 066b/8, 066b/9
d.+ leri 074a/3	d.+ a 066b/11
[=3]	[=5]
deri Cilt, ten.	deve Deve.
d.+ sinden i- 080a/1	d. 064a/15, 082a/7
[=1]	[=2]
dermān < Far. Derman, ilaç.	devlet < Ar. Devlet; zenginlik, mutluluk.
dermān al-: Tedavi olmak.046a/13	d. 066b/10, 073b/13
dermān iç-: İlaç içmek. 050b/10	d.+ e 066b/9
[=2]	[=3]

dīvar < Far. Duvar.

d. 053a/12, 053a/14, 053a/2,
053a/7

d.+ a 053a/3

d.+ da 053a/10

d.+ dan 048a/12, 053a/13, 062a/10

d.+ ı 053a/9

d.+ ında 062a/8

d.+ ından 053a/4

[=13]

dīvarsuz < Far.+T. Duvarsız.

d. 059a/4

[=1]

di - Demek.

d.- di 038a/15, 044b/5, 045a/5,
046b/2, 057b/9

d.- mekdür 049b/14, 070a/15

d.- r 070a/15

d.- rler 042a/9, 074a/5

d.- yü 044a/8, 046b/2, 065b/2

[=13]

dībā < Far. Altın ve gümüş işlemeli bir

tür ipek kumaş.

d.+ dan 075b/4

[=1]

diblik Bir makine ve eşyanın bir yere
tutturulacak alt kısmı.

d.+ i (dibligi) 068b/10

d.+ ini (dibligini) 068b/10

[=2]

dik Dik.

d.+ ine 048a/7, 048a/9

[=2]

diken Diken. Krş. tiken

d. 044a/4, 044a/8, 044a/9

d.+ e 044a/5

[=4]

dikenlü Dikenli olan.

d. 041b/10

[=1]

dil 1. Dil.

d.+ e 071b/1

dili uzun ol-: İncitici, kırıcı sözler
söyleyen olmak. 068b/8, 069b/2

2. Gönül, yürek.

d.+ e 068a/11

[=4]

dile- İstemek.

d.- r 073a/12

[=1]

dilkü Tilki.

d. 080a/1

[=1]

dīn < Ar. Din.

d. 042a/11, 043a/2, 047b/9,
053a/15, 053b/10, 057a/6, 063a/7,
067b/11, 070b/11, 075b/12, 075b/6,
076b/10, 077b/7, 077b/8, 078a/3, 082a/3

d.+ de 038b/8, 039b/14, 040a/14,
043a/10, 050b/15, 077a/5

d.+ e 043a/15, 044a/4, 073b/8,
076a/1, 078a/6, 079b/10, 081b/13

d.+ i 060a/10, 078b/9, 079b/6

d.+ inde 053b/8

d.+ ine 076b/9, 077b/11, 078b/5,
078b/6

d.+ ini 051b/6

d.+ üñ 047b/8

[=40]

dīnil- Söylenmek, sözü edilmek.

d.- di 038b/14, 039a/11, 040a/8,
041b/1, 041b/11, 042b/10, 042b/6,
042b/9, 051b/5

[=9]

dīnsüz < Ar.+T. Dini inancı olmayan

d. 044a/8

[=1]

dīñle- İşitmek için kulak vermek.

d.- r 074a/12

[=1]

dīp Oyuk veya çukur bir şeyin en alt bölümü.

d.+ i (dibi) 069a/5

[=1]

dīr- Toplamak.

d.- di 037b/1, 042b/11, 043a/8

d.- dügi 043a/8

d.- medi 043a/9

[=5]

dīrek Direk.

d. 054b/5	[=3]
d. ağacı 044a/4	dīvān < Ar. Büyük meclis.
[=2]	d. 074b/15
diri Yaşamakta olan, canlı.	[=3]
d. 047b/11, 048b/6	diyānetsüz < Ar.+T. Dinin hükümlerine
d.+ ler. 058b/13	uymama.
d. ol- 040b/11, 076a/15	d. 044a/8
d.+ sine 062a/15	[=1]
[=6]	diz Diz.
diril- Güçlenip canlanmak.	d.+ ine 078b/5
d.- mege 049b/13	[=1]
d.- meye 068b/14	doğ Doğmak.
d.- ür 041a/4	d.- a 038a/9, 044a/3, 050b/11,
[=3]	055a/11, 067a/11, 069a/12, 071a/2,
dirlik Yaşayış, varlık, geçim.	071b/3, 081a/2
d. 059b/6	d.- maḳ 082a/12
d.+ e (dirliğe) 041a/4, 061a/15,	[=10]
061b/1	doğur- Doğurmak. Krş. toğur-
[=4]	d.- a 067a/14, 069a/13, 069a/14,
dişi Kadın.	069a/7, 069b/15, 070a/1, 071a/9,
d. i- 052a/11	072b/11, 072b/12, 080a/6
d.+ ye 073b/6, 080b/13	d.- mağa 040a/14
	d.- masına 069a/14

[=12]	d.- mek 044a/15
dolan- Dolaşmak..	[=1]
d.- dı 063a/9	dökül- Dökülmek.
[=1]	d.- medi 067a/3
domalan Yer mantarı.	[=1]
d. 038b/13, 038b/14, 038b/15,	dön- Dönmek.
039a/1	d.- üp 063a/4
[=4]	[=1]
dost < Far. Dost.	döşenil- Döşenmek, yayılmak, serilmek.
d.+ a 040a/13	d.- ür 075a/14
d.+ ı ol- 057a/14	[=1]
d.+ ı 070a/4	döşsüz Bağsız.
d.+ ına 041b/4	d. 073a/10
d.+ ını 072b/11	[=1]
d.+ lar 058b/13	du‘ā < Ar. Dua.
dost ıtın-: Dost edinmek. 037b/3	d. 063a/3, 073a/12
d.+ uñ 070a/6	d. it- 073a/13
[=8]	d.+ lar eyle- 063a/3
dögül- Dövülmek.	d.+ sı 053a/1, 073a/14
d.- e 056b/8	[=6]
[=1]	dulāb < Ar. 1. Dolap.
dök- Dökmek.	d. 073a/4

2. Dönerek çalışan ve özellikle su çeken düzen.

d. 056a/10

[=2]

dülâbsuz < Ar.+T. Dönerek çalışan ve özellikle su çeken düzene sahip olmama durumu.

d. 056a/15

[=1]

duman Duman.

d. 072b/8

[=1]

dur- Durmak. Krş. tur-

d.- maz 050b/11

d.- ur 038a/10

[=2]

durulık Duruluk.

d.+ ında (durulığında) 060a/4

[=1]

dut- Tutmak. Krş. tut-

d.- dı 057a/10, 067b/13

ümīd d.- duğı 048a/7

[=3]

dutsak Tutsak.

d. 072b/13, 073b/3, 074b/1

[=3]

duzak Tuzak.

d. 074b/3

d.+ a (duzağa) 074b/3

d. kır- 074b/4

[=3]

dübür < Ar. Makat.

d.+ e 067b/7

d.+ inden 079a/11, 079a/3

[=3]

düğme Düğme.

d. 079a/3

[=1]

düğün Düğün.

d. 074b/13

[=1]

dükeli Tam, bütün.

d.+ sin 082a/10

[=1]

dükkān < Ar. Dükkan.

d. 057a/13, 057b/1
d.+ ma 046a/11, 057b/1
d.+ mda 070b/14
d.+ mı 057a/13, 057a/14, 057a/15
[=9]

dülbend < Far. Baş örtüsü.

d. 076a/15, 076a/4, 076b/1,
076b/10, 076b/11, 076b/12, 076b/15,
076b/6, 076b/7, 076b/8, 077a/1
d.+ i 076a/5
d.+ inde 076b/13
d.+ ini 076a/10, 076a/8, 076b/12,
076b/14, 076b/2, 077a/2
[=19]

dülbendlü < Far.+T. Tülbentli, baş
örtülü.

d. 076b/3
d.+ ler 076b/5
[=2]

dünyā < Ar. Dünya.

d. 042a/11, 046b/3, 047a/11,
047b/9, 049a/5, 050b/4, 068b/15,

073b/15, 075b/12, 075b/6, 082a/7

d.+ da 038b/8, 039b/14, 051a/8,
051b/9, 062b/12, 067b/11
d.+ dan 049b/6
d.+ nuñ 059b/14
d.+ sı 053b/10
d.+ sında 078a/3

d.+ ya 046b/12, 047a/11, 049a/5,
050b/4, 051b/8, 059b/14
[=28]

dünyālık < Ar.+T. Mal, mülk. Krş.

dünyālik

d. 057a/9
d.+ a (dünyālığa) 051a/10, 052b/6,
060a/9
[=4]

dünyālik Mal, mülk. Krş. dünyālık

d. 046b/12
d.+ e (dünyāliğe) 045a/11
d.+ i (dünyāligi) 051a/11
d.+ ine (dünyāligine) 51b/13
d.+ ini (dünyāligini) 51b/12
[=5]

düş Rüya.

d. 042a/4, 045a/14, 046b/3,
054a/8, 064a/10, 069a/14, 077a/3, 082a/9

d.+ de 037b/2, 041b/11, 045a/5,
050a/9, 052a/10, 057b/7, 065b/15,
070a/9, 071a/13, 074a/11, 075a/3,
076a/12, 078b/2, 081a/15, 081b/8

d.+ i 044b/3, 045b/3, 067b/9,
078b/8, 081b/9

d.+ inde 038a/12, 044b/1, 044b/6,
046b/1, 061a/13, 069a/15, 070a/5, 075a/8,
076a/14, 079b/11, 081a/13

d.+ lerden 038a/11, 044b/1,
045a/4, 046a/15, 057a/3, 057b/6, 061a/13,
070a/5, 074a/10, 076a/11, 081a/14,
081b/6

d.+ üñ 045a/6, 046b/2

[=53]

düş- Düşmek.

d.- di 040b/15, 044b/1, 044b/15,
044b/2, 045a/3, 052a/12, 052a/4, 053a/12,
053a/4, 053a/5, 053a/6, 054b/3, 054b/7,
054b/9, 055a/14, 059b/4, 061b/13,
063b/3, 065b/9, 068a/6, 068b/9, 074b/3,
076a/5, 080a/10

ğanîmetine d.- diler 060b/8

d.- dügi 044b/10

d.- e 040a/8, 055a/14, 074b/4

bid'ata d.- e 045a/3

ğanîmetine d.- e 060b/7

haste d.- e 042a/10, 052a/9,

053a/5, 074a/8, 078a/11

ma'şiyetlere d.- e 048a/13

mekre d.- e 059b/4

ölüm d.- e 042a/6

d.- en 059b/12

d.- mek 048b/7

d.- miş 048b/5

d.- üp 067b/8

haste d.- üp 052a/14

[=46]

düş Raslantı.

düş gel-: Tesadüf etmek,
rastlamak. 044a/6

[=1]

düşman < Far. Düşman.

d. 055b/1, 060b/6, 066b/13,
071b/6, 073a/7

d.+ a 073b/4
d.+ dan 066a/15, 069b/8, 070b/1
d.+ ı 042b/1, 061a/4, 071a/2
d.+ ından 066a/14, 070a/9
d.+ ını 068b/14
d.+ lar 058b/13
d.+ lara 071b/1
d.+ lardan 070b/9
d.+ ları 055b/7, 069b/12
[=20]

düşmanlık < Far.+T. Düşmanlık. Krş.
düşmenlik

d. it- 043b/5

[=1]

düşmenlik Düşmanlık. Krş. düşmanlık

d.+ e (düşmenlige) 047a/13

[=1]

düşük Düşük.

d.+ dür 049a/12

[=1]

düşür- Düşürmek.

d.- diler 061b/14

d.- mesine 067a/4

[=2]

E

e'āzım < Ar. Büyük.

e.+ ına 047b/4

[=1]

ecel < Ar. Ölüm.

e.+ i 045b/3, 051a/13, 056a/15,
059a/5, 061b/13

[=5]

ecr < Ar. Sevap.

ecr-i 'azım ol- : Sevabı büyük

olmak. 078a/6

[=1]

edā < Ar. Ödeme.

e. it- 055a/4, 079a/10

[=2]

edük çocuk ayakkabısı.

e. 068b/4

[=1]

efdal < Ar. Faziletli, çok üstün.

e.+ dür 071a/13

e.+ i 075a/15

[=2]

eger < Far. Şayet

e. 037b/1, 037b/15, 037b/5,
038a/10, 038a/8, 038b/2, 038b/5, 038b/6,
038b/7, 039a/12, 039a/5, 039a/9,
039b/10, 039b/2, 039b/5, 039b/9,
040a/13, 040a/3, 040a/6, 040a/8, 040b/1,
040b/13, 040b/14, 040b/15, 040b/3,
040b/4, 041a/1, 041a/14, 041a/6, 041a/7,
041b/12, 041b/5, 042a/4, 042a/9, 042b/7,
042b/8, 043a/3, 043a/5, 043a/6, 043a/7,
043a/9, 043b/13, 043b/14, 044a/7,
044b/13, 044b/14, 045a/1, 045a/10,
045a/12, 045a/6, 045b/10, 045b/11,
045b/12, 045b/15, 045b/8, 046a/11,
046a/2, 046a/3, 046a/4, 046a/7, 046a/8,
046a/9, 046b/11, 046b/12, 047a/12,
047a/9, 047b/1, 047b/10, 047b/2, 048a/1,
048a/13, 048a/5, 048a/6, 048a/8, 048b/12,
048b/14, 048b/5, 049a/13, 049a/4,

049b/1, 049b/3, 049b/5, 049b/6, 050a/2,
050a/3, 050b/11, 050b/12, 050b/2,
050b/7, 050b/9, 051a/13, 051a/15,
051a/4, 051a/6, 051a/9, 051b/4, 051b/5,
051b/6, 051b/9, 052a/10, 052a/11,
052a/12, 052a/13, 052a/14, 052a/3,
052a/6, 052a/7, 052b/1, 052b/14,
052b/15, 052b/3, 052b/5, 052b/7, 052b/9,
053a/1, 053a/11, 053a/3, 053a/5, 053a/6,
053a/7, 053a/8, 053a/9, 053b/2, 054a/5,
054a/8, 054a/9, 054b/3, 054b/4, 054b/5,
054b/6, 054b/7, 054b/8, 055a/2, 055a/3,
055a/4, 055b/15, 055b/2, 055b/4, 055b/5,
055b/9, 056a/1, 056b/13, 057a/11,
057a/14, 057a/15, 057a/6, 057a/7, 057a/8,
057b/3, 057b/11, 057b/15, 058b/7,
058a/3, 058a/4, 058a/7, 059a/5, 060a/1,
060a/10, 060a/2, 060a/6, 060b/10,
060b/13, 060b/4, 060b/5, 060b/8, 061a/14,
061a/7, 061a/9, 061b/10, 061b/12,
061b/13, 061b/15, 061b/5, 061b/6,
062a/10, 062a/14, 062a/3, 062a/9,
062b/11, 062b/13, 062b/15, 062b/7,
062b/8, 063a/13, 063a/7, 063b/13,
063b/15, 063b/3, 063b/4, 064a/11,
064a/13, 064a/15, 064a/2, 064a/3, 064a/9,
064b/14, 064b/15, 064b/2, 064b/3,
064b/4, 064b/6, 064b/7, 064b/9, 065a/1,

065a/13, 065a/5, 065a/6, 065b/11,
065b/14, 065b/4, 066a/2, 066b/10,
066b/11, 066b/12, 066b/6, 067a/10,
067a/11, 067a/12, 067a/13, 067a/15,
067a/3, 067a/5, 067a/8, 067b/10,
067b/13, 067b/2, 067b/6, 067b/7, 067b/8,
067b/9, 068a/10, 068a/15, 068a/6,
068b/1, 068b/10, 068b/12, 068b/13,
068b/2, 068b/7, 069a/1, 069a/11,
069a/12, 069a/4, 069a/6, 069a/7, 069a/8,
069a/9, 069b/10, 069b/11, 069b/3,
069b/8, 069b/9, 070a/1, 070a/3, 070a/7,
070b/14, 070b/3, 070b/5, 071a/11,
071a/12, 071a/6, 071a/9, 071b/3, 072a/1,
072a/10, 072a/11, 072a/14, 072b/10,
072b/11, 072b/12, 072b/13, 072b/14,
072b/5, 072b/7, 073a/10, 073a/14,
073a/3, 073a/5, 073a/6, 073a/9, 073b/12,
073b/13, 073b/14, 073b/15, 073b/2,
073b/3, 073b/4, 073b/7, 073b/9, 074a/14,
074a/15, 074a/2, 074a/5, 074a/7, 074a/8,
074b/1, 074b/4, 075a/1, 075b/11,
075b/12, 075b/15, 075b/5, 076/7,
076a/10, 076a/14, 076a/2, 076a/4,
076b/10, 076b/12, 076b/13, 076b/8,
076b/9, 077a/1, 077a/10, 077a/11,
077a/15, 077a/7, 077b/15, 077b/4,
077b/6, 078a/1, 078a/10, 078a/11,

078a/12, 078a/13, 078a/15, 078a/4,
078a/5, 078a/8, 078a/9, 078b/10,
078b/14, 078b/15, 078b/3, 079a/1,
079a/11, 079a/12, 079a/15, 079a/5,
079a/6, 079a/7, 079a/8, 079b/1, 079b/12,
079b/14, 079b/8, 079b/9, 080a/2, 080a/9,
080b/11, 080b/13, 080b/14, 080b/3,
080b/4, 080b/5, 080b/7, 080b/9, 081a/12,
081a/13, 081a/5, 081a/8, 081a/9, 082a/10,
082a/11, 082a/12, 082a/14, 082a/9,
51b/11, 51b/12, 51b/13, 56b/9

e. i- 051a/15

[=412]

egri Eğri.

e. 056b/1

[=1]

ehl < Ar. Ar. **1.** Sahip.

ehl-i bid'at : Sonradan ortaya
çıkan hüküm ve âdetlere uyanlar.

058a/11

ehl-i hevâ ol-: Heves, arzu sahibi
olmak. 062b/14

e.-i manşib 076a/4

ehl-i sefih : Zevk ve sefahata
düşkün olanlar. 066a/2

2. Bir yerin, bir topluluğun

[=4]

halkından olanlar.

e. 043b/4

e.+ i i- 055b/2

e.+ i 046a/4

e.+ inden i- 056b/13

e.+ inden 057a/6, 062a/5, 072b/2,

073a/2

e.+ ine 042a/15, 042b/15, 042b/3,

042b/4, 042b/7, 045b/13, 053a/15,

058b/10

e.+ ini 052a/6

e.+ inüñ 045b/11, 047b/7, 066b/10,

63b/5

[=25]

ek- Ekmek.

e.- di 038a/9, 050b/11

[=2]

ekābir < Ar. İleri gelenler.

e. 070b/13

e.+ ler 038b/13

e.+ den 061a/1

e.+ lerden 080b/9

ekin Ekin.

e. 041b/5, 050b/15, 051a/1,
051a/4, 051a/5, 051a/9

e.+ i 040a/4, 051a/1

e.+ ini 051a/5

[=9]

ekinlü Ekini olan.

e. 045a/9

[=1]

ekl < Ar. Bir şey yemek.

ekl it-: Yemek. 038b/3

[=1]

eksil- Azalmak.

e.- di 51b/13

e.- mege 045b/13

e.- mek 045b/15

[=3]

eksilü Eksik.

e. 065a/6

[=1]

el El.

e. 056b/3, 078a/3
e.+ de 043b/15
e.+ den 049b/4
e.+ i 056a/7, 057b/2, 070a/7
e.+ inde 039a/7, 039a/9, 041b/11,
041b/12, 044a/1, 056b/8, 057b/11,
065a/3, 068b/11, 069a/11, 070a/12,
070a/15, 070a/7, 070b/7, 071a/12, 071a/6,
071a/8, 071b/3, 072a/1, 073a/10, 073a/11,
073a/15, 073a/8, 075a/8
e.+ inden 062a/2
e.+ ine 039a/10, 041a/13, 041b/9,
042a/10, 044a/2, 046a/10, 049b/11,
049b/12, 050a/7, 058a/5, 058a/9, 060b/9,
064a/12, 064a/13, 064b/4, 070a//14,
070a/12, 082a/2
e.+ ini 049b/6
e.+ le 078a/4
e.+ lerinüñ 080b/12
e.+ ümde 081b/8
[=54]
elek Elek.
e. 065a/9
[=1]

elḫāl < Ar. Şimdi.
e. i- 069b/4
[=1]
emānet < Ar. Emanet.
e. 049b/5, 073a/9, 073b/2,
075a/3, 57a/5
e.+ i 041b/6
e. koyacak ol- 073a/9
e. ol- 067b/15
[=8]
emīn < Ar. Emniyetli.
e.+ e 071b/7
e. ol- 048a/9, 053b/13, 060a/15,
060b/11, 062b/12, 066a/15
[=7]
emīnlik < Ar.+ T. Eminlik.
e.+ e (emīnlige) 058b/2, 059b/7,
062b/1
e.+ ine (emīnligine) 066a/13
[=4]
emr < Ar. Buyruk.
e.+ i 080a/14
[=1]

emrūd < Far. Armut.

e. ağacı 042b/15

[=1]

enār < Far. Nar.

e. ağacı 043a/2

[=1]

er Erkek.

e. 072b/1, 077b/13, 078a/13,
080b/13, 082a/15

e.+ e 077b/13, 079a/3

e.+ i ol- 049b/14

e.+ i 038a/12, 057b/3, 072b/1

e.+ ine 079b/14

e.+ üñ 038a/14

[=13]

esbāb < Ar. Gerekler, vasıtalar.

e.+ ndan 046b/3, 073b/15

[=2]

eski Eski.

e. 075a/15, 078b/1

[=2]

esvāb < Ar. Giysi.

e. 067a/9

e.+ lardan 061a/9

[=2]

ev Hane.

e. 051b/8, 052b/11, 052b/2,
052b/3, 052b/8, 052b/9, 055a/12, 059a/7,
074b/1, 079b/5,

51b/13

e.+ de 051a/14, 052b/2, 053a/9,
061b/2, 073b/9

e.+ e 052b/11, 052b/4, 052b/5

e.+ i 052b/10, 052b/7, 054b/6,

056b/1, 058b/8

e.+ idür 057b/11

e.+ inde 067a/13, 067b/7

e.+ inden 038b/9, 075b/10

e.+ ine 046a/12

e.+ ini 052b/10, 052b/7, 054a/9,
055a/6, 056a/10, 058a/11

e.+ ler 061a/15

e.+ lerden 051a/14

e.+ üñ 052b/14, 052b/15, 054b/6

[=44]

evlād < Ar. Evlat.

e.+ ı 050a/5

[=1]

evlen- Evlenmek.

e.- e 038a/11, 042b/12, 044b/14,
045b/8, 048b/12, 049b/1, 052b/5, 053a/1,
053b/4, 053b/6, 055a/15, 058b/9, 059a/1,
059b/1, 063a/13, 066b/13, 068b/5,
071b/11, 071b/14, 072b/13, 074b/6,
076a/11, 079a/4, 079a/6, 079b/11,
079b/6, 080b/7

e.- mege 055b/4, 066a/1, 071a/3,
071b/10, 071b/13, 077a/9, 079a/14

[=35]

evlendür- Evlendirmek.

e.- e 052a/11, 056b/12

[=2]

evlü Evli.

e. 043a/6

[=1]

evvel < Ar. Önce .

e. 073b/10, 081a/1

[=1]

evvelki < Ar.+Far. Önce olan, önceki.

e. 039b/13

[=1]

ey Ey.

e. 076b/5

[=1]

eyit- Söylemek.

e.- di 038a/14, 038a/15, 057b/6,
057b/8, 057b/9, 058b/5, 078b/8, 081a/15

e.- diler 081b/9

e.- ür (eydür) 038a/6, 041a/8,
043a/14, 043b/1, 044a/9, 044b/3, 045b/7,
047b/8, 049b/13, 050a/8, 050a/9, 050b/8,
51b/14, 056a/14, 056b/8, 059a/15,
060a/8, 061b/3, 062b/10, 063a/15,
065a/10, 065b/15, 066b/15, 070b/8,
071a/14, 071b/8, 072a/2, 074a/10,
074b/7, 075a/5, 078b/12

[=40]

eyle- Etmek, yapmak.

du‘ālar e.- di 063a/3

‘azm e.- miş ola 057b/5

e.- sün 040a/7

tağyır e.- sün 058b/6

e.- ye 044a/8

delük e.- ye 039b/6	e.+ ine (eyüligine) 069a/3
eyülükler e.- ye 061a/12	e.+ ler eyle- 061a/12
müdāvemmet e.- ye 055a/4	[=4]
ğırbet e.- yüp 072a/12	eyulık İyilik. Krş. eyülik
[=9]	e. 039b/7
eyle Öyle.	[=1]
e. 044b/5	eyvān < Far. Köşk, kasır.
[=1]	e. 057a/6
eyü İyi	[=1]
e. 040a/10, 041a/4, 041a/6,	eyyām < Ar. Günler.
044a/1, 044a/2, 051a/2, 053a/9, 059b/5,	e.+ ı 064a/2
059b/6, 061a/1, 061a/15, 061b/1, 065a/1,	e.+ ında 060b/13, 079b/15
065a/8, 068a/2, 075b/11, 077a/8, 078a/7,	[=3]
081a/7, 51b/10, 51b/11	ezā < Ar. Eziyet, sıkıntı verme.
e.+ den 052a/2, 058b/9, 067a/7	e. it- 069b/2
e.+ dür 037b/8, 048a/9, 067a/	[=1]
e. ol- 056a/9, 077a/13, 078a/3,	ezān < Ar. Ezan.
078b/3, 081a/12	e. 081b/2
e.+ si 054a/6, 075a/15	[=1]
[=35]	e'zeb < Ar. Fazla leziz.
eyülik İyilik. Krş. eyulık	e. 058b/3
e.+ den 051a/12	[=1]
e. it- 055a/3	

F

fā'ide < Ar. Fayda.

f. bul- 063b/4

f. it- 060b/6

f.+ ye 039b/4

[=3]

fā'idelü < Ar. Yarar.

f. 066a/5, 069b/11

[=2]

faḳīh < Ar. Fıkıh alimi.

f. 047b/15, 066b/3

f.+ den 046a/12

[=3]

faḳīr < Ar. Yoksul.

f. 041a/11, 069b/11, 069b/4

f. i- 044b/13, 051a/15

f.+ lere 043a/11

f. ol- 049a/10, 049b/5, 049b/14,
052a/1, 052b/7, 054b/6, 056b/1, 067b/6,
077a/7

[=15]

faḳīrlıḳ < Ar.+T. Yoksulluk.

f.+ a (faḳīrlıḳa) 043b/2, 046a/5

f.+ dan 072b/5, 078a/4

[=4]

faḳr < Ar. Fakirlik.

f.+ a 049a/9, 049a/11, 049b/13,
055b/15, 078b/2

f.+ dan 079a/12

f.+ ı 080b/15

[=7]

faḳ < Ar. Fark.

f. it- 72a/5, 072a/9

faḳ ider ol-: Fark eden olmak.

[=3]

Fārsī < Far.+Ar. Farslarla ilgili.

F. 070a/10

[=1]

fāsıḳ < Ar. Günahkar kimse.

f. 053b/2, 055b/2

f.+ ı 049b/7

[=3]

fāsıd < Ar. Bozuk.

f. 039b/11

f. it- 067a/12, 067a/13	[=1]
f. ol- 060a/10	ferāġat < Ar. Hakkından isteyerek vazgeçme.
[=4]	f. ol- 059a/1
faşl < Ar. Ayırma.	[=1]
f.+ ma 066a/13	ferc < Ar. Dişilerde üreme organının dış kısmı.
f. it- 066b/5	f.+ ine 053b/12, 081b/1
[=2]	f.+ ini 081b/2
fāş < Far. Meydana vurmak.	[=3]
f. it- 072a/15	ferce < Ar. Sıkıntıdan sonra gelen kolaylık.
[=1]	f. 079a/8
faşarat < Ar. Mantar.	[=1]
faşaratu'l- arz: Yer mantarı. 039a/3	fesād < Ar. Bozulma.
[=1]	f. 066b/2
fażl < Ar. İyilik.	f.+ ı 077b/7
f. 070a/12, 072a/1	f.+ ma ol- 077b/8
[=2]	f.+ ma 052b/1, 061b/3
fażla < Ar. Vücuttan kendiliğinden çıkan şey sidik.	f.+ ıyla 076b/10
f.+ yı 038b/13	[=6]
[=1]	fevt < Ar. Ölüm.
felhānlu < Ar.+T. Taşsız, kumsuz toprak.	
f. 045a/9	

f.+ ine 045a/1, 051a/14, 056b/11,
073a/2, 073a/3, 55a/9

f.+ ine. 046a/9

fevt ol-: Ölmek. 038a/1, 038a/2,
039b/3, 040b/1, 040b/15, 041a/1,
043b/14, 046b/3, 046b/5, 047b/10,
052a/10, 052a/13, 052a/4, 052a/5,
053a/11, 053a/6, 054a/4, 054b/5, 054b/8,
055a/2, 056a/1, 057a/14, 057a/15, 058b/8,
060a/10, 060a/3, 060a/7, 061a/14, 062a/5,
062b/11, 062b/6, 063a/11, 065b/10,
065b/4, 067a/4, 068a/15, 068b/1,
068b/11, 068b/2, 070a/4, 076a/3,
078a/13, 079b/13, 080a/10, 51b/15,
62a/1, 63b/5

[=54]

fındık < Ar. Fındık.

f. 043a/4

[=1]

fıstık < Ar. Fıstık.

f. 042b/5

[=1]

fıkr < Ar. Düşünce.

f.+ i 078a/9

[=1]

fi'l < Ar. İş, eylem.

f.+ le 51b/12

[=1]

firişte < Far. Melek.

f. 076b/3

[=1]

fitile < Ar. Kandillerde yanmasıyla
aydınlanmayı sağlayan ip.

f.+ si 065b/10, 065b/8

[=2]

fitne < Ar. Karışıklık.

f. 043a/2, 059b/15, 068b/15,
069a/2

f. ol- 048b/2

f.+ ye 044a/6, 056a/13, 056b/2,
068a/11

[=9]

fuzül < Ar. Fazla, gereksiz.

f.+ e 039a/4

[=1]

fücür < Ar. Allaha aykırı yaşama.

f.+ a 055b/10, 055b/7

[=2]

fūlān < Ar. Filan.

f. 060a/9, 070a/6

[=2]

fūfūl < Ar. Kara biber.

f. 040a/3, 040a/4

[=2]

G

ġāfil < Ar. Dalgın, dikkatsiz.

ġ. 048b/8

[=1]

ġāh < Far. Bazen, kimi vakit.

g. 039b//6, 041b/2, 041b/6,
042a/7, 045b/5, 048b/3, 048b/4, 050b/15,
051a/3, 051a/5, 052a/7, 055b/3, 059b/14,
079a/2

[=14]

ġāhī < Far. Bazen.

g. 037b/8, 046a/5

[=2]

ġālib < Ar. Üstün gelen.

ġālib ol-: Yenmek. 046b/10

[=1]

ġanī < Ar. Zengin.

ġ. 042b/5

[=1]

ġanīmet < Ar. Ganimet.

ġ.+ e 043b/10

ġanīmetine düş-: Savaşta elde
edilen mallara sahip olmak. 060b/7

[=3]

ġarāmet Borç.

ġarāmet çek-: Borçlanmak. 037b/5

[=1]

ġarīb < Ar. Kimsesiz.

ġ. 040a/9, 043a/4

[=2]

ġarīblik < Ar.+T. Garip olma durumu.

ġ. çek-: Kimsesiz hissetmek.
061b/14

[=1]

ġarḳ < Ar. Suya batma, suda boğulma.

ğ. 060a/8
ğ.+ dan 060a/15
ğ. it- 061b/11
ğ. ol- 060a/2, 060a/6, 060a/8,
060a/10, 069a/1
[=9]

ğars < Ar. Ağaç dikme.

ğ. it- 050b/12
[=1]

ğāşiye < Ar. Örtü, perde.

ğ.+ si 068a/12
[=1]

ğavğā < Far. Kavga.

ğ. 056a/3
[=1]

ğāyet < Ar. Çok, pek.

ğ.+ e 047b/13
[=1]

ğāyib < Ar. Kayıp.

ğ. 065b/11
ğ.+ i 058b/3
ğāyib ol-: Kaybolmak. 046b/2,

052a/13, 052a/14
[=5]

ğayme < Ar. Susama.

ğ. 043b/11
[=1]

ğayr < Ar. Başka bir kimse, başkası.

ğ. 037b/4, 038b/11, 041a/13,
041a/14, 041a/4, 050a/14, 050b/13,
050b/14, 052a/5, 056a/4, 058b/6,
064a/13, 068a/4, 070a/3, 073b/7

ğ.+ a 042b/3, 042b/4
ğ. i- 054a/9
[=18]

ğayrı < Ar.+T. Başka.

ğ. 041a/12, 050b/14
[=2]

ğazā < Ar. Savaş.

ğ.+ da 049b/12
ğ. it- 054a/12, 054a/14
[=3]

ğazab < Ar. Aşırı hiddet.

ğ. 044a/14, 062a/2, 062b/5
ğ. it- 058a/12, 079a/10

[=5]		g.- megine 074b/9
ğazanfer < Ar.		g.- mesine 053a/14, 058b/3,
ğazanfer tohumı: Kokulu sebze.		066a/2
040b/8		g.- miş ol- 067b/4
[=1]		g.- mişdür 037b/13, 037b/9,
ğazil < Ar. Sağlam olmayan, zayıf.		039b/1, 049b/8, 051a/2, 052a/11,
ğ.+ den 076b/8		055b/11, 056b/7, 060b/1
[=1]		g.- üp 044b/4, 045a/5, 057b/8,
geç - Geçmek		074a/10
g.- di 057a/1, 060b/13, 060b/6		g.- ür 043a/2, 056a/8
g.- er 038b/1		düş g.-di 044a/6
[=4]		çık g.- di 046b/1
geçür - Geçirmek.		vaz g. -e 048a/15
g.- di 081a/4		vaz g.-mesine 053b/6
[=1]		vaz g.- mege 070b/7
gel - Gelmek.		vaz g.- sün 046a/8
g.- di 057b/6, 066a/2, 081a/15		[=36]
g.- e 065b/11, 075a/9, 079a/11,		gelegen Bir yere sık sık gelip giden.
079a/3		g. ol- 042b/2
g.- ecek 048a/9		[=1]
g.- ecekdür 044b/4		gemi Gemi.
g.- mege 074b/9		g. 062b/1, 062b/11, 062b/12,
		062b/5, 062b/6, 062b/7, 062b/8, 063a/1,

063a/11, 063a/12, 063a/14, 063a/5,
063a/7

g.+ de 063a/15, 063a/9

g.+ den 062b/4

g.+ si 062b/7, 063a/6

g.+ sini 063a/11

g.+ ye 043b/13, 062b/13, 063a/1,
063a/15, 076b/3

[=25]

genç Genç.

g. 046a/3

[=1]

gendüne Pırasa.

g. 039b/9, 039b/10

[=2]

gerçek Gerçek.

g. i- 045a/6

g. ol- 079a/1

[=2]

gerek Lazım.

g. 043b/10, 050a/14, 050a/2

[=3]

gerü Geri.

g. 038b/9

[=1]

getür- Getirmek.

g.- di 041a/13, 043a/7, 044b/8,

067b/4, 071a/1

g.- mesine 075a/13

g.- üp 038a/15

[=7]

getürilü Getirilmiş.

g. 043b/15

[=1]

getürici Getirici.

g. 069b/7

[=1]

gey- Giymek.

g.- di 075b/11, 075b/9, 077a/11,

077a/7, 077b/2, 078a/11, 078a/13,

078a/14, 078a/9, 078b/10, 078b/6,

079a/11, 079a/12, 079a/13, 079a/2,

079b/12, 079b/15, 079b/8, 080a/2,

080a/8, 080b/11, 080b/14, 080b/9,

081a/3, 081a/4, 081a/9

g.- dükden-şoñra 075b/10

g.- enlerden i- 077a/12	g.- er 065b/14
g.- mege 081a/5	[=2]
g.- mek 078a/9, 078b/2, 079a/14, 079a/8, 079b/11	ġilāflu < Ar.+T. Kılıflı, kınlı.
g.- mesi 079b/14	ğ. 069b/15
g.- mesini 077b/10	[=1]
g.- mesün 082a/14	ġırbet < Ar. Dedikodu.
g.- se 075b/2	ğ. 049a/1
g.- sün 082a/14	ğ.+ e 050a/10
g.- üp 075b/8	ğ. eyle- 072a/12
[=40]	[=3]
geyecek Giysi.	gibi Benzerlik bildirir.
g.+ lerden 077a/5	g. 040b/2, 046b/15, 047b/9, 048a/11, 048a/5, 048b/8, 052b/11, 052b/6, 060b/10, 066b/5, 068b/4, 071a/3, 072b/8, 073b/7, 076b/10, 079b/13, 081a/2, 081b/8
[=1]	g.+ dir 048b/7
geyil- Giyilmek.	g.+ dür 038b/5, 071a/13
g.- ür 075a/14	[=22]
[=1]	gidil- Gidilmek.
geyim Zırh, savaş elbisesi.	g.- miş 069a/8
g. 070b/11, 070b/9	[=1]
[=2]	giñ Geniş.
gez- Gezmek.	
g.- e 046b/10	

g. 052a/15

g. ol- 051a/10, 051a/11

[=3]

giñlik Genişlik.

g.+ e (giñlige) 040b/2

[=1]

gir- Girmek.

g.- di 051a/13, 051a/15, 052b/12,
052b/4, 053b/12, 053b/13, 053b/3,
053b/7, 054a/3, 055b/12, 055b/9, 056a/1,
056a/5, 057b/11, 058a/1, 058a/2,
058b/10, 058b/15, 059a/12, 059a/5,
060b/15, 062b/2

g.- dügi 052a/5

g.- e 041a/13, 041b/9, 044a/2,
046a/11, 049a/3, 049b/11, 050a/7,
052b/1, 058a/5,
060a/5, 060b/9, 064a/13, 064b/4, 065a/5,
070a//14, 079b/9

g.- en 054b/12, 057b/10

g.- er 053b/15, 082a/2

g.- medi 059a/5

g.- mege 049b/12, 061a/7

g.- mek 055b/14, 061a/6

g.- meye 039a/10

g.- mez 045b/11

g.- miş ol- 060a/2

g.- ür 068b/3

[=52]

girü Geri.

g. 057a/15

[=1]

git- Gitmek.

g.- di 054b/6

g.- e (gide) 041a/1, 043a/7,
056b/10, 076a/10, 076a/2, 076a/8,
077a/10

g.- ecek (gidecek) 059b/9, 064a/5,
064a/6, 064a/8

g.- en (giden) 038b/9, 050b/1

g.- er (gider) 038b/15, 056a/8,
064a/7

g.- erüm (giderüm) 045a/6

g.- esin (gidesin) 045a/7

g.- mesine 046a/5, 049b/4

g.- meyüp 046b/3

g.- miş 062a/11, 064a/8

g.- üp (gidüp) 046b/8	[=4]
[=26]	gökçek Güzel.
gizle- Gizlemek.	g. 037b/2, 055a/15, 079b/6
g.- dügi 067a/6	g.+ e (gökçege) 037b/1
g.- r 065b/6	[=4]
[=2]	gökyüzi Gökyüzü.
gizlü Gizli.	g.+ ni 058a/2
g. 065b/6, 067a/2	[=1]
g. ol- 065b/7	gölgelen- Gölgelemek.
[=3]	g.- mek 038b/7
göbelek Bir tür şapkalı mantar.	[=1]
g. 039a/3	gölgelik Şemsiye.
[=1]	g. 076a/3
gök Yeşil.	[=1]
g. 039b/4, 040b/10, 041b/5,	gömül- Gömülmek.
044a/1, 044a/3, 046b/11, 047a/11, 078a/7	g.- di 069a/1
g.+ i (gögi) 039b/15	[=1]
g. i- 070b/12	gömlek Gömlek. Krş. gönlek
[=10]	g. 077b/13, 078a/11, 078a/13,
gök Sema.	078a/14, 078a/15, 078a/6, 078a/7, 078a/6,
g.+ den 066b/6, 072a/11, 074a/14	078a/8, 078a/9, 078a/11, 078b/1,
g.+ e (göge) 069a/1	078b/10, 078b/2, 078b/4, 078b/5
	g.+ i (gömlegi) 078b/11

g.+ ini (gömlegini) 077b/14,
077b/15, 078a/1, 078a/2, 078b/11

g.+ inüñ (gömleginüñ) 078a/4

g.+ ler 078a/5

[=25]

gönder- Göndermek.

g.- di 046a/12, 078a/15, 080b/

g.- e 070b/5

g.- ür 067b/13

[=5]

göñlek Gömlek. Krş. gömlek

g. 077b/10

g.+ ini (göñlegini) 078b/13, 079a/1

[=3]

göñül Gönül.

g. 073b/12

g.+ i (göñli) 048b/13, 063b/15,
080a/15

g.+ ini (göñlini) 048b/9

[=5]

göñüllü Gönüllü, istekli.

g. ol- 040b/6

[=1]

göñülsüz İsteksiz yapılan.

g. 079a/12

[=1]

gör- Görmek.

g.- di 038a/12, 040b/5, 044b/2,
044b/6, 046b/1, 053b/9, 057a/4, 058a/9,
061a/14, 070a/12, 070a/5, 076a/12, 57a/5

g.- dügi 051a/1, 051a/4

g.- düm 045a/5, 045b/2, 057b/7,
074a/11, 081a/15, 081b/8

g.- e 040a/14, 040b/1, 040b/4,
041a/5, 051a/12, 051b/9, 064b/12,
066a/8, 072b/15, 082a/13

g.- ecek 049b/9

g.- en 040a/2, 045b/3, 057b/12,
070a/12, 081a/7, 082a/5

g.- enün 051a/5

g.- inen 058a/15

g.- meden 058b/15

g.- medi 058a/2

g.- medi i- 063b/3

g.- mek 037b/6, 038a/1, 040a/4,
044b/5, 050a/8, 050a/9, 052a/15, 059a/14,

061b/3, 062b/6, 063b/10, 065b/15,
065b/5, 067a/2, 071b/12, 072b/15,
073a/1, 073a/2, 073a/3, 077b/13

g.- mişdür 053a/9, 073b/10

g.- se 037b/1, 037b/15, 037b/3,
037b/5, 038a/10, 038a/9, 038b/2, 038b/6,
038b/7, 039a/10, 039a/13, 039a/15,
039a/3, 039a/5, 039a/7, 039b//6, 039b/10,
039b/3, 039b/9, 040a/15, 040a/4, 040a/6,
040a/8, 040b/1, 040b/12, 040b/13,
040b/14, 040b/15, 040b/2, 040b/3,
040b/6, 041a/1, 041a/13, 041a/14,
041b/12, 041b/13, 041b/15, 041b/4,
041b/5, 041b/8, 042a/10, 042a/2, 042a/3,
042a/6, 042b/11, 042b/13, 043a/10,
043a/6, 043a/7, 043a/8, 043a/9, 043b/13,
043b/14, 043b/7, 044a/1, 044a/14,
044a/3, 044a/6, 044a/7, 044b/13,
044b/15, 044b/8, 045a/14, 045a/3,
045a/9, 045b/10, 045b/11, 045b/12,
045b/8, 046a/1, 046a/10, 046a/12, 046a/2,
046a/3, 046a/5, 046a/7, 046a/8, 046a/9,
046b/10, 046b/4, 046b/9, 047b/10,
047b/14, 047b/3, 047b/4, 048a/1,
048a/11, 048a/12, 048a/14, 048a/15,
048a/2, 048a/4, 048a/5, 048a/7, 048a/8,
048b/1, 048b/11, 048b/12, 048b/13,
048b/15, 049a/10, 049a/13, 049a/2,

049b/10, 049b/11, 049b/15, 049b/7,
050a/3, 050a/5, 050a/6, 050a/7, 050b//3,
050b/10, 050b/11, 050b/12, 050b/13,
050b/2, 050b/5, 050b/7, 051a/1, 051a/11,
051a/12, 051a/13, 051a/14, 051a/15,
051a/2, 051a/5, 051a/7, 051b/4, 051b/6,
051b/7, 051b/8, 052a/10, 052a/12,
052a/13, 052a/14, 052a/3, 052a/4, 052a/6,
052a/7, 052a/8, 052b/1, 052b/10,
052b/12, 052b/14, 052b/15, 052b/3,
052b/4, 052b/6, 052b/7, 052b/8, 052b/9,
053a/11, 053a/12, 053a/13, 053a/3,
053a/4, 053a/5, 053a/6,
053a/7, 053a/8, 053a/9, 053b/10,
053b/12, 053b/13, 053b/15, 053b/2,
053b/4, 053b/5, 053b/7, 053b/9, 054a/12,
054a/3, 054a/5, 054a/8, 054b/11,
054b/14, 054b/3, 054b/4, 054b/5, 054b/6,
054b/7, 054b/8, 054b/9, 055a/11,
055a/14, 055a/2, 055a/3, 055a/6, 055b/1,
055b/10, 055b/13, 055b/5, 055b/6,
055b/8, 055b/9, 056a/1, 056a/10,
056a/12, 056a/15, 056a/2, 056a/5, 056a/7,
056b/1, 056b/11, 056b/8, 057a/1,
057a/10, 057a/12, 057a/13, 057a/14,
057a/15, 057a/2, 057b/11, 057b/13,
057b/15, 057b/5, 058a/1, 058a/11,

058a/2, 058a/4, 058a/8, 058a/9, 058b/1,
058b/11, 058b/14, 058b/15, 058b/2,
058b/8, 058b/9, 059a/1, 059a/10,
059a/11, 059a/12, 059a/2, 059a/4, 059a/5,
059a/6, 059a/7, 059b/1, 059b/13, 059b/4,
059b/5, 060a/1, 060a/10, 060a/12,
060a/14, 060a/2, 060a/3, 060a/5, 060a/7,
060b/10, 060b/13, 060b/14, 060b/3,
060b/4, 060b/5, 060b/6, 060b/9, 061a/1,
061a/12, 061a/3, 061a/7, 061a/8, 061a/9,
061b/10, 061b/11, 061b/13, 061b/15,
061b/3, 061b/5, 061b/6, 061b/8, 061b/9,
062a/11, 062a/14, 062a/2, 062a/3, 062a/5,
062a/8, 062b/1, 062b/11, 062b/13,
062b/14, 062b/5, 062b/7, 062b/8, 062b/9,
063a/1, 063a/10, 063a/11, 063a/12,
063a/2, 063a/3, 063a/7, 063b/1, 063b/13,
063b/15, 063b/2, 063b/3, 063b/6, 063b/8,
064a/10, 064a/12, 064a/13, 064a/14,
064a/3, 064a/4, 064a/7, 064a/9, 064b/1,
064b/11, 064b/12, 064b/13, 064b/4,
064b/6, 064b/8, 065a/12, 065a/14,
065a/3, 065b/10, 065b/13, 065b/14,
065b/3, 065b/4, 065b/9, 066a/14, 066a/2,
066b/11, 066b/12, 066b/13, 066b/2,
066b/6, 066b/8, 067a/10, 067a/11,
067a/12, 067a/13, 067a/3, 067a/4, 067a/6,
067a/9, 067b/1, 067b/10, 067b/13,
067b/3, 067b/4, 067b/6, 067b/7, 067b/8,
067b/9, 068a/10, 068a/14, 068a/15,
068a/2, 068a/6, 068a/8, 068a/9, 068b/1,
068b/10, 068b/11, 068b/12, 068b/13,
068b/14, 068b/15, 068b/2, 068b/5,
068b/6, 068b/7, 068b/9, 069a/1, 069a/10,
069a/12, 069a/13, 069a/15, 069a/2,
069a/3, 069a/5, 069a/6, 069a/8, 069a/9,
069b/1, 069b/11, 069b/12, 069b/15,
069b/3, 069b/7, 069b/9, 070a/1, 070a/12,
070a/15, 070a/2, 070a/3, 070a/7, 070a/8,
070a/9, 070b/11, 070b/15, 070b/4,
070b/6, 070b/7, 070b/8, 071a/12, 071a/2,
071a/6, 071a/8, 071b/11, 071b/14,
071b/3, 071b/4, 072a/1, 072a/10,
072a/11, 072a/12, 072a/14, 072b/10,
072b/11, 072b/12, 072b/14, 072b/5,
072b/9, 073a/10, 073a/11, 073a/12,
073a/14, 073a/15, 073a/6, 073a/9, 073b/3,
073b/5, 073b/8, 074a/1, 074a/14,
074a/15, 074a/2, 074a/5, 074a/7, 074a/8,
074b/1, 074b/4, 074b/6, 075a/1, 075a/12,
075a/7, 075a/8, 075b/10, 075b/11,
075b/15, 075b/3, 075b/9, 076/7, 076a/10,
076a/15, 076a/2, 076a/5, 076a/9, 076b/11,
076b/12, 076b/14, 076b/7, 077a/10,
077a/11, 077a/14, 077a/15, 077a/3,
077a/7, 077b/1, 077b/15, 077b/2, 077b/3,

077b/4, 077b/5, 077b/7, 078a/1, 078a/11,
078a/12, 078a/13, 078a/14, 078a/15,
078a/2, 078a/4, 078a/5, 078a/9, 078b/10,
078b/11, 078b/14, 078b/15, 078b/6,
079a/10, 079a/11, 079a/12, 079a/13,
079a/15, 079a/2, 079a/4, 079a/5, 079a/6,
079a/9, 079b/11, 079b/12, 079b/13,
079b/15, 079b/2, 079b/4, 079b/5, 079b/6,
079b/8, 079b/9, 080a/10, 080a/2, 080a/6,
080a/8, 080b/1, 080b/10, 080b/12,
080b/13, 080b/15, 080b/4, 080b/7,
080b/9, 081a/10, 081a/13, 081a/2, 081a/3,
081a/4, 081a/6, 081a/7, 081a/9, 082a/12,
082a/14, 082a/15, 082a/7, 082a/8, 082a/9,
51b/10, 51b/11, 51b/13, 51b/14, 51b/15,
56b/9, 62a/1, 63b/5

g.- sün 058b/6

g.- üp 060b/4, 063a/9, 069a/11

g.- ür 049b/15, 081b/8

g.- ürse 054b/2

[=664]

göre Bir şeye uygun olarak.

g. 049a/3, 049a/5, 053a/3,
066b/9, 069a/3, 077b/6, 077b/8, 081a/12

g.+ dür 040a/2, 075b/4

[=10]

görin- Görünmek.

g.- di 077b/4

g.- e 076a/4

g.- mese 064b/9

g.- se 064b/9

[=4]

görinken Görünür

g. ol-079a/7

[=1]

görk Güzellik.

g.+ ler 076b/7

[=1]

görül- Görülmek.

g.- mesi 037b/8

[=1]

göster- Göstermek.

g.- ür 072b/8

[=1]

gösterici Gösteren.

g. ol- 076a/1

[=1]

götsüz Dipsiz.

g. 064b/11

[=1]

götür- Götürmek.

g.- di 052b/9

g.- e 052b/10, 052b/9

g.- emedüginde 069a/5

g.- ür 052b/8, 054b/7, 063a/12

[=7]

götürici Götüren.

g. 043b/11

[=1]

göz Göz.

g. 038b/15, 039a/1, 039a/2,

g.+ i 039b/4, 067b/12

g.+ i aydın ol- 058a/6

g.+ inden 052a/13, 052a/14

g.+ lerinden 062a/6

[=9]

gözü Ayna. Krş. gözüngü

g. 073a/1

g.+ de 072b/12, 072b/13, 072b/14,

073a/3

g.+ ye 072b/10, 072b/15, 073a/1

[=8]

gözüngü Ayna. Krş. gözgü

g. 072b/8

g.+ de 072b/11

g.+ ye 072b/9

[=3]

gür < Far. Mezar.

g. 042b/15, 059a/1, 059a/10,
059a/15, 059a/2, 059a/4, 059a/7

g.+ a 058b/15

g.+ ı 058b/13, 058b/14, 059a/6

g.+ lar 059a/11, 059a/8

[=13]

ğurbet < Ar. Gurbet.

ğ. çek- 061b/15

[=1]

güristân < Far. Mezarlık.

g. 059a/12, 059b/2

g.+ a 058a/15

g.+ da 059a/14

[=5]

ğurūr < Ar. Kendini beğenme.

ğ. 060a/15, 067b/5

[=2]

ğusl < Ar. Gusül.

ğ. 075b/13

ğ.+ ı 056a/4

ğ. it- 048a/14, 055b/12, 058a/8

[=5]

ğüyā < Far. Sözde, sanki.

g. 053a/13

[=1]

gül- Gülmek.

g.- er 042b/7

[=1]

ğülnār < Far. Nar çiçeği.

g. ağacı 042a/11

[=1]

ğümān < Far. Şüphe.

g. 075b/9

g. olın- 075b/10

[=2]

ğümüş Gümüş.

g. 073a/1, 075a/2, 080a/15,
081b/13

g.+ den 066b/15, 075a/1, 081a/13,
082a/15, 082a/9

g.+ den i- 073b/14, 081a/8

[=11]

ğün Gün.

g.+ i 049a/8

g.+ inde 051a/3, 078a/9

g.+ lerinde 060a/12, 060a/3

[=5]

ğünāh < Far. Günah.

g.+ a 059a/2

g. işle- 065b/9

g.+ lar 053a/12

g.+ lardan 046a/8, 048a/15, 053b/6

g.+ ları 062b/14

[=8]

ğür Kuvvetli, bol.

g. 042b/2

[=1]

ğüvegü Damat. Krş. güyegü

g.+ den 062a/9

[=1]

[=1]

güvegü Damat. Krş. güvegü

g.+ ye 079b/1

[=1]

ħabs < Ar. Hapis.

ħ. 057b/10, 082a/1

ħ.+ de 058a/7

ħ.+ den 039a/8, 057b/11, 058b/2

ħ.+ dür 053b/3

ħ.+ e 057b/10, 058b/10, 063a/5,

065a/7, 065a/8

ħ. ol- 056b/8, 059a/11, 063a/6

ħ. olın- 051a/14, 052b/3, 053b/1,

054b/5, 058b/11, 059a/12, 059b/13,

067b/8

ħ. olınmış i- 56b/9

[=24]

H

ħaber < Ar. Haber.

ħ. 066a/9, 077b/9

ħ.+ i 065b/11

ħ. ol- 070a/6

[=4]

ħabeş Habeşistan halkından olan.

ħ. 044b/3

ħ.+ e 044a/15

[=2]

ħabīb < Ar. Sevgili.

ħ.+ e 065a/3, 067b/12, 068a/3

[=3]

ħabīs < Ar. Kötü, alçak.

ħ. 041a/8

ħac < Ar. ħacc Hac.

ħ.+ a (ħacca) 050a/5, 063b/6,
073b/2, 073b/4, 078a/14

[=5]

ħacet < Ar. İhtiyaç.

ħ. 046a/6

ħ.+ e 049a/9

ħ.+ i 063b/1, 075a/7

[=4]

hācetsüz < Ar.+ T. Lüzumsuz.

h. 047b/13

[=1]

had < Ar. *hadd* 1. Sınır, uç.

h.+ ine (haddine) 045a/12

h.+ inden (haddinden) 077a/4

2. Derece.

h.+ den 069b/9

haddinden ziyāde: Çok fazla, aşırı derecede. 061a/14, 061a/15, 080a/3

[=6]

hādīm < Ar. Hizmet eden.

h. 055a/13

h.+ e 057b/3, 064a/5, 065a/2, 066b/14, 067a/8, 068a/12, 070b/2, 072b/4, 080a/4, 080a/5

h.+ ine 055a/12, 072b/4

h.+ lere 067a/15, 072b/4

h.+ lerinden 073a/4

h.+ üñ 072b/4

[=18]

hadīs < Ar. Hz. Muhammed'in söz ve davranışları.

hadīs-i qudsī : Mânâsı Allah tarafından vahyedilen, ifâdesi Hz. Muhammed'e âit olan hadis. 056b/7

hadīs-i şerīf: Hz. Muhammed'in sözlü ifadelerinin tümünü kapsayan bir tanımdır. 037b/9, 039a/15, 049b/8, 051a/1

hadīs-i şerīf-i nebevī: Hem manası hem de sözleri Hz. Peygamber'e ait olan hadis. 077b/9

[=6]

hādi aşer < Ar. On birinci.

bāb-ı h. 059b/9

[=1]

hadsüz < Ar.+T. Sınırsız.

h. 050b/9

[=1]

hāfız < Ar. Koruyan.

h.+ ı 051b/3

[=1]

hağ < Ar. *hağğ* 1. Doğru.

h. 070b/5, 070b/6, 072a/4

h + a (hağğa) 066b/6

h.+ında (hağğında) 037b/11,

043b/11, 046b/15, 047a/2, 076b/14

2. Allah.

h. 042b/4, 059a/8

h.+ a (hakkā) 048b/6

hāk te'ālā : Yüce Allah.

037b/10, 039a/2, 041a/15, 041a/9,
041b/7, 042a/14, 042a/6, 043a/12,
043b/11, 045b/9, 045b/14, 046b/15,
046b/5, 047a/13, 047b/11, 047b/7,
048b/8, 049a/10, 049b/12, 050a/12,
050b/6, 051a/7, 051b/7, 052b/13, 053a/1,
053a/15, 053b/13, 053b/4, 054a/1,
054a/9, 054b/12, 054b/14, 054b/9,
055a/5, 055a/8, 056b/6, 057a/10, 057a/7,
059a/14, 059a/3, 059a/9, 059b/7,
060b/11, 061a//2, 061a/10, 061a/4,
061b/1, 062a/3, 062b/14, 063a/10,
063a/13, 063a/3, 063a/4, 063a/8, 063b/7,
063b/9, 064b/2, 065a/8, 065b/2, 066a/15,
066a/3, 066b/6, 068a/13, 068b/8,
069b/13, 069b/14, 069b/2, 070a/12,
070b/10, 070b/15, 071a/10, 071a/5,
071a/7, 071b/4, 073a/13, 073a/15, 073a/8,
074a/12, 074a/3, 074a/6, 075a/10,
075a/11, 075a/3, 075a/9, 076b/1, 076b/4,
077b/11, 077b/13, 077b/15, 078a/7,
078b/6, 079b/7, 080a/6, 080b/8, 081a/1,

081b/13, 081b/4, 082a/4

[=110]

hākīm < Ar. Bilge.

h. 075a/6

h.+ e 056b/14, 072a/8

[=3]

hāl < Ar. Durum.

h. 046b/9

h.+ de 077b/2

h.+ dedür 038b/2

h.+ i 038b/8, 045b/12, 047b/11,
048b/6, 053a/3, 053a/4, 056a/9, 069b/4,
077a/13, 078b/3, 51b/10

h.+ ine 040a/2, 053a/2

h.+ leri 078b/4

[=17]

hālās < Ar. Kurtulma.

h. 039a/8

h.+ a 059b/12

h. ol- 058b/3, 059b/14, 072b/14,
073b/3, 075b/8, 56b/9

hālās olu bil-: Kurtulabilmek.

064a/2

[=9]

ḥalʿat < Rum. Halat.

ḥ. 082a/3

[=1]

ḥālet < Ar. Durum.

ḥ.+ inde 074b/1

[=1]

ḥalḥāl Ayak bileziği.

ḥ. 081b/15

ḥ.+ ca 077a/2

[=2]

ḥālī < Ar. Boş.

ḥ. 043b/12

[=1]

ḥalīfe < Ar. Halife

ḥ. 038a/14, 080b/3

ḥ. ol- 080b/5

[=3]

ḥalk Halk.

ḥ.+ ı 057b/4

ḥ.+ ina 057b/3

ḥ.+ lu 043b/1, 43a/1

[=4]

ḥāmīle < Ar. Gebe.

ḥ. 040a/13, 041b/12, 064b/3,
065b/1, 065b/5, 067a/3, 069a/13, 069a/7,
071a/9, 072b/11, 072b/12, 075a/13,
081a/13

ḥ. i- 041b/12, 064b/2, 067a/14,
068a/15, 069a/13, 069a/6, 069b/15

ḥ. ol- 041a/14, 046a/15, 064a/15,
064b/13, 064b/8, 068b/12

ḥ. olmuş ol- 079a/9

ḥ.+ si 070a/12, 072b/10, 080a/6

[=30]

ḥamli < Ar. Taşıma.

ḥ. 082a/8

[=1]

ḥammāl < Ar. Hamal.

ḥ.+ ı 077b/5

[=1]

ḥammām < Ar. Hamam.

ḥ. 055b/14, 055b/15, 055b/8,
056a/3, 056a/5

ḥ.+ a 055b/12, 055b/14, 055b/9,
056a/1, 056a/5

h.+ dan 056a/2	h. 040a/5, 040a/6, 040a/8
h.+ ı 055b/10	[=3]
[=12]	hareket < Ar. Hareket.
hançer < Ar. Hançer.	h. 038b/12
h. 070a/12	h.+ e 072a/2
[=1]	h.+ i 074b/11
harāb < Ar. Harap.	[=3]
h. 054a/3	hareketlü < Ar. + T. Hareketli.
h. it- 051b/5, 051b/6, 51b/13	h. 059b/15
h. ol- 054a/4, 054b/11, 51b/12,	[=1]
62a/1	harf < Ar. Harf.
[=8]	h.+ leri 072b/3
harām < Ar. Haram.	[=1]
h. 039b/10, 039b/8, 041a/13,	harīr < Ar. İpek.
044a/13, 046b/13, 057a/7, 076b/10	h. 077b/8
h.+ dan 081a/8	h.+ den 075b/4, 076b/10, 077b/6
h. ol- 077b/9	[=4]
[=10]	harmal Üzerlik otu.
harāmī < Ar. Hırsız.	h. 039b/11
h.+ ler 043a/2, 058a/3	[=1]
[=2]	hased < Ar. Kıskançlık.
hardal < Ar. Hardal.	h. olın- 071b/2

[=1]

ḥasf < Ar. Yere batmak.

ḥ. ol- 046b/8

[=1]

ḥāşıl < Ar. Ortaya çıkan.

ḥ. it- 049a/15, 060b/4

ḥ. ol- 040a/12, 047a/8, 066a/7,
073b/6, 075a/6, 078a/4

[=8]

ḥaşm < Ar. Düşman.

ḥ.+ ı 055a/4

ḥ.+ ina 070b/1

[=2]

ḥaste < Far. Hasta.

ḥ. 050a/11, 065b/10, 065b/3,
072b/6, 074a/8

ḥaste düş-: Hastalanmak. 042a/10,
052a/14, 052a/8, 053a/5, 074a/8, 078a/11

ḥ. i- 049a/13, 049b/6, 056a/1,
057a/1, 065b/4

ḥ. ol- 040a/12

ḥ.+ si 072b/7

ḥ.+ yi 060a/2

[=19]

ḥastelik < Far.+T. Hastalık.

ḥ.+ de 058a/7

ḥ.+ den 058b/2, 074a/8

ḥ.+ e (ḥastelige) 044a/9, 050a/8,
076b/15

ḥ.+ inden(ḥasteliginden) 078a/12

ḥ.+ ine (ḥasteligine) 041b/1

[=8]

ḥaşḥāş < Ar. Haşhaş.

ḥ. 040a/5

[=1]

ḥaṭa < Ar. Yanlış.

ḥ. 065b/9

[=1]

ḥaṭır < Ar. Hatır, akılda tutma.

ḥ.+ ina 075a/8

[=1]

ḥātim < Ar. Bitiren.

ḥ. 080b/3

ḥ.+ ini 077a/2

[=2]

ḥatm < Ar. Mühürleme.

ḥ. it- 080a/14, 080a/15, 080b/4,
081b/1

[=4]

ḥaviş Avlu.

ḥ.+ a 059a/12

[=1]

ḥavż < Ar. Havuz.

ḥ. 061b/7

ḥ.+ dan 061b/8

[=2]

ḥayāl < Ar. Hayal.

ḥ.+ e 072b/8

[=1]

ḥayāt < Ar. Yaşam.

ḥ.+ da 080b/4

ḥ.+ ı 050b/1

ḥ.+ ları 040b/11

[=3]

ḥāyin < Ar. Hayin.

ḥ. 075a/2

[=1]

ḥaylī < Far. Çok.

ḥ. 048b/3

[=1]

ḥayr < Ar. İyi, yararlı.

ḥ. 040a/14, 040a/15, 042a/12,
051a/6, 051b/9, 052b/5, 055a/6, 061b/9,
064b/1, 065a/14, 073b/7, 074a/2, 078a/15

ḥ.+ a 038b/11, 038b/12, 040a/11,
050a/9, 051a/3, 055a/6, 065b/11, 072a/3,
074b/11, 074b/13, 074b/15, 074b/8,
079b/14, 55a/9

ḥ.+ dan 076b/13

ḥ.+ ı 039a/11, 046a/7

ḥ.+ lar 040b/4

ḥ. ol- 080a/12

[=32]

ḥayrsuz < Ar.+T. Hayırsız.

ḥ. 038b/14

ḥ.+ dur 070b/3, 073a/2

[=3]

ḥayrsuzlık < Ar.+T. Hayırsızlık.

ḥ.+ a 073b/9

[=1]

ḥayvān < Ar. Hayvan.

ḥ.+ ma 079b/15

ḥ.+ lara 074b/12

[=2]

ḥazer < Ar. Çekinme.

ḥ. 040a/7

ḥ. it- 057b/12, 073b/5

[=3]

ḥāzır < Ar. Hazır.

ḥ. itmiş ol- 069a/7

ḥ. ol- 056a/4

[=2]

ḥāzin < Ar. Hazinedar.

ḥ. 064a/8

ḥ.+ ine 073a/4

[=2]

ḥazīne < Ar. Hazine.

ḥ.+ leri 051b/1

ḥ.+ ye 073b/1

[=2]

ḥaznedārılıq < Ar.+Far.+T. Hazine

koruma işi.

ḥ. 064a/8

[=1]

ḥazret < Ar. Saygı ifadesi.

ḥ.-i Cebrā'ıl 076b/2

ḥ.-i Ebübekir Sıddıq 045a/5

ḥ.-i resül 037b/10, 038b/15,

040b/8, 045a/15, 045b/4, 047a/3, 050a/4,

065b/2, 069b/4, 076a/12, 076b/3, 076b/5,

078b/9, 080b/10, 080b/15, 081b/6

ḥ.-i resülü' llāh 054a/2

ḥ.+ lerine 047b/12, 063a/3

[=21]

hediyje < Ar. Armağan.

h. 044b/8, 063b/4, 078a/15

[=3]

helāk < Ar. Yok olma.

h. ol- 041b/2, 048b/3, 057a/1,

059b/15, 063a/2

[=5]

ḥelāl < Ar. Helal.

ḥ. 039a/4, 039a/6, 040b/10,

046b/11, 061b/6

ḥ.+ den 081a/9

[=6]

helvā < Ar. Şeker, yağ, un veya irmikle
yapılan tatlı.

h. 065a/2

[=1]

hem < Far. Özellikle, zaten, bir de, şurası
da var ki.

h. 049a/6, 056a/8, 061a/15,
074b/8, 076/7, 078a/12, 080b/13

[=9]

her < Far. Her.

h. 041a/11, 041a/3, 041a/5,
047a/7, 047b/11, 056a/8, 061b/6, 068a/1,
068b/3, 080b/12

[=10]

her ne < Far.+ T. Hangi, hangi şey ki.

h. 046b/13, 051a/12, 052a/2,
054a/7, 055a/12, 058b/9, 067a/7,
076b/13, 077b/3

[=9]

herkes < Far. Herkes.

h. 047a/5

[=1]

hert < Ar. Yarılma.

herde vir-: Parçalamak. 056b/

[=1]

hevā < Ar. 1. İstek.

ehl-i h. ol- 062b/14

2. Hava.

h.+ da 062b/6

[=2]

heybet < Ar. Büyüklük.

h. 065a/13

h.+ e 066b/14, 067b/11, 080a/13

[=4]

heybetlü < Ar.+T. Büyük, ulu.

h. 044a/12, 064b/13, 072a/6

[=3]

hıfz < Ar. Koruma.

h.+ ina 077a/6

h. it- 054a/13, 082a/10

h. olın- 040a/3, 053b/11

[=6]

hınnā < Ar. Kına.

h. 040b/7

[=1]	h.+ dür 039b/15
hırsuz Hırsız.	[=1]
h. 063b/13	hilāf < Ar. Ters.
[=1]	h.+ mca 080b/6
hıyānet < Ar. İhanet.	[=1]
h. it- 050b/15, 050b/4, 072a/13, 081a/6	hilāfet < Ar. Halifelik.
[=4]	h.+ e 076a/13
hiç < Far. Hiç.	[=1]
h. 055b/3, 060a/4, 061b/11, 062a/12, 075b/11, 080b/2	hile < Ar. Hile.
h. ol- 048a/8, 075b/1	h. 046a/10, 064a/11, 064a/12, 072a/13, 074b/5, 074b/6
[=8]	h.+ ye 049b/3
hikāye < Ar. Hikaye. Krş. hikāyet	[=7]
h. 057b/6, 061a/13, 074a/10	hilm < Ar. Huy yumuşaklığı.
[=3]	h.+ ler 076b/7
hikāyet < Ar. Hikaye. Krş. hikāye.	[=1]
h. 038a/11, 044b/1, 044b/6, 045a/4, 046a/15, 057a/3, 070a/5, 076a/11, 081a/14, 081b/6	himmetlü < Ar. Himmet sahibi olan.
[=10]	h. 042b/13
hikmet < Ar. Tanrı'nın insanlar tarafından anlaşılamayan amacı.	[=1]
	hindī Hindistanlı.
	h. 043b/8
	[=1]

h̄iṣār < Ar. Hisar.

h̄. 053b/11, 070b/11

h̄.+ a 053b/12

h̄.+ ı 054b/11

h̄. olın- 053b/10

[=5]

hizan Kiriş.

h̄.+ ı 054b/6, 054b/7

[=2]

h̄izmet < Ar. Hizmet.

h̄. 056b/12, 057a/11

[=2]

h̄oş < Far. Hoş.

h̄. 082a/11

[=1]

h̄uccet < Ar. Delil, senet.

h̄.+ e 068a/11

[=1]

h̄udūd < Ar. Sınır.

h̄.+ ı 045a/10, 045a/11

[=2]

h̄udūş < Ar. Meydana gelme.

h̄. it- 047a/15, 067a/7

[=2]

h̄urmā < Far. Hurma ağacı.

h̄. ağacı 041b/14, 042a/1,
042a/2, 042a/3, 042a/5, 042a/8

h̄. ağaçları 042a/5

[=8]

h̄urmetsuzl̄ıķ < Ar.+T. Saygısızlık.Krş.

h̄urmetsüzlik

h̄. 57a/5

h̄.+ a (h̄urmetsuzl̄ıķ) 046a/5

[=2]

h̄ürmetsüzlik < Ar.+T. Saygısızlık. Krş.

h̄urmetsuzl̄ıķ

h̄.+ e (h̄ürmetsüzlige) 055b/4

[=1]

h̄uşūmet < Ar. Düşmanlık.

h̄. it- 066b/10

[=1]

h̄uşūşā < Ar. Özellikle, hasseten.

h̄. 064a/2, 074b/9

[=2]

hııbe < Ar. Minberde okunan dua ve verilen öğüt.

h. 055b/3

[=1]

hūylu < Far.+T. Herhangi bir huyu olan.

h. 039a/9

[=1]

hūcre < Ar. Hūcre.

h. 059b/6

[=2]

hūkemā < Ar. İlim adamları.

h. 048b/10, 070b/8, 075a/5

[=3]

hūkm < Ar. Deęer, benzer

nitelik.

h.+ i 066a/13, 071a/12

h.+ indedür 049b/12

[=3]

hūkūmet < Ar. Yasal ya da geleneksel

yönetici güç.

h.+ e 056a/3

[=1]

I

ılan Yılan. krş. yılan

ı. 042b/1

[=1]

ıraq Uzak.

ı. 045a/11, 051a/14, 053b/9,
061b/10, 077a/10

ı.+ dan 060b/4

[=6]

ırlayıcı Şarkı söyleyen.

ı. ol- 082a/11

[=1]

ırmağ Irmak.

ı. 060b/15, 061a/11, 061a/14,
061a/6, 061b/2

ı.+ a 060b/15, 061a/6

ı.+ dan 061a/1

1.+ 1 (ırmağı) 061a/3, 061a/7,
061b/3

1.+ ıyla (ırmağıyla) 050b/3

1. ol- 061a/13

[=13]

ıslāḥ < Ar. İyi duruma koyma.

1.+ için 067b/12

1.+ ıdurlar 047b/7

1. it- 039b/11, 041b/5, 054b/15,
067b/11

î

i- Cevheri fiil; i-sa, i-miş, i-di vb.

bu i.- di 066a/5

Hāmān i.- di 073b/10

altında i.- ken 054b/3

‘ādeti i.- se 077a/1, 078a/10

ağaçdan i.- se 080a/12

ağ i.- se 070b/11

ağdı i.- se 062a/9

ağmaz i.- se 061b/1

altundan i.- se 082a/10

[=6]

ıslat - Islatmak.

1.- urlar (ısladurlar) 039b/13

[=1]

ıztırāb < Ar. Acı, üzüntü.

1.+ 1 ol- 060a/4

1.+ ında 060a/12

[=2]

‘ām i.- se 047b/1

arası i.- se 048a/13

‘azeb i.- se 044b/14, 063a/13,
079a/4, 080b/7

bağırdan i.- se 065b/11, 073b/15

bay i.- se 072b/5

bellü i.- se 046b/11, 51b/12

belürsüz i.- se 045a/1, 51b/11

çıkdı i.- se 075b/11

degül i.- se 041a/7, 049b/3,
055b/2, 063b/14, 064b/3, 069a/7, 076/7

demürlü i.- se 069b/10	ķapusu i.- se 052b/15
derisinden i.- se 080a/1	ķara i.- se 070b/13
dişi i.- se 052a/11	ķařdı i.- se 069a/4
eger i.- se 051b/1	ķavı i.- se 078b/3
ehli i.- se 055b/2	ķaygulu i.- se 56b/9
ehlinden i.- se 056b/13	kendünüň i.- se 051a/1
elhāl i.- se 069b/4	ķızıl i.- se 070b/12, 073b/13
irkek i.- se 052a/10	ķızıldan i.- se 081a/8
faķır i.- se 044b/13, 051a/15	kireç i.- se 057a/8
ğayr i.- se 054a/10	kireçden i.- se 057a/7
gerçek i.- se 045a/7	kişi i.- se 049b/4
giyenlerden i.- se 077a/12	ķorķulu i.- se 058b/1
gök i.- se 070b/12	ķoyun i.- se 080a/2
görmedi i.- se 063b/4	ķul i.- se 054a/8
gümüşden i.- se 073b/14, 081a/9	ķuru i.- se 050a/4
ķabs olunmış i.- se 56b/9	libnden i.- se 057a/6
ķāmile i.- se 041b/12, 064b/2, 067a/14, 068a/15, 069a/13, 069a/6, 069b/15	ma'zül i.- se 044b/14, 071a/13
ķaste i.- se 049a/13, 049b/6, 056a/1, 057a/1, 065b/4	mechül i.- se 056b/13
ķabül itdiler i.- se 080b/1	misāfir i.- se 049a/14, 057a/1, 058a/3
ķapu i.- se 053a/1	miyāne i.- se 075b/12
	mu'aţţal i.- se 069b/4

mühlikde i.- se 056b/10
müşrik i.- se 063a/4
mütevellî i.- se 045a/1, 052a/13,
077a/3

örtmedi i.- se 040b/4

pâdişâh i.- se 045a/14

renklü i.- se 070b/14

şakşıda i.- se 065b/11

şaru i.- se 042b/9

seferde i.- se 063b/13

şîrîn i.- se 046b/12

tâcir i.- se 042a/4

ţâlib i.- se 049b/1

taş i.- se 048b/5

türş i.- se 046b/13

var i.- se 055a/4, 056b/12

yaramaz i.- se 081a/12

yir i.- se 045a/10, 045a/11,
045a/12

yok i.- se 072b/7

yüki i.- se 042b/8

yüklü i.- se 042b/8

yünden i.- se 076b/9

za'îf i.- se 057b/4, 078b/4

büyük i.- seler 049a/4

[=117]

‘ibâdet < Ar. Bir dinin buyruklarını
yerine getirme.

‘i. 039b/14, 065a/15, 073a/11

‘i. it- 059b/8

‘i. idici ol- 053b/8

[=5]

iç İç. .

i. 079a/11, 079a/12, 079a/13,
079a/14, 079a/4, 079a/5, 079a/6, 079a/8,
079a/9, 079b/1, 079b/2

i.+ i 046b/4

i.+ inde 039b/8, 040a/15, 044b/12,
049b/15, 050a/1, 051a/1, 056a/3, 058a/15,
059a/12, 059b/15, 059b/3, 060a/7,
062b/11, 065a/5, 065b/13, 066a/8,
067a/5, 076b/14

i.+ indeki 062b/7, 065a/11

i.+ inden 044b/15, 045b/10

i.+ ine 044a/14, 045b/10, 053a/5,

054b/11, 057b/10, 058a/2, 059a/5,
059b/10, 059b/12, 060a/1, 062a/9,
062b/2, 064a/9, 067a/10, 067a/12, 068b/3

[=53]

iç- İçmek.

i.- di 060b/8, 061b/8, 062a/15,
067a/15, 067b/3

i.- dügi 067b/3

dermān i.- e 050b/10

and i.- er 070b/15

and i.- mege 071a/4

i.- mek 060b/9, 061a/1, 067b/1

[=12]

içün İçin.

i. 040a/11, 050b/10, 051a/4,
056b/12, 057b/15, 058a/4, 060b/2,
061b/6, 065b/12, 070b/15, 078a/3

[=12]

içür- İçirmek.

i.- eler 040a/4, 040a/8

[=2]

idin- Almak, sahiplenmek.

i.- di 059b/1

menzil i.- di 054a/8

me'āş i.- e 077a/8

sırdaş i.- e 080b/7

[=4]

igde Sarı çiçekleri olan bir ağaç.

i. ağacı 043b/3

[=1]

ige Bıçakları keskinleştirmek için
kullanılan araç.

i. 071b/15

[=1]

igne İğne.

i. 072a/13, 072a/14

[=2]

iḥsān < Ar. İyilik.

i.+ a 082a/2

[=1]

iḥtilāṭ < Ar. Karşılıklı görüşme.

i. it- 060a/14, 060a/5, 061a/1,
070b/14

[=5]

iki İki.

i. 037b/5, 041a/1, 052a/9, 052b/1,
056b/3, 056b/5, 057b/13, 057b/14,
070a/2, 072a/8, 072a/9, 080b/11,
080b/13, 081b/11, 081b/9, 082a/8

i.+ si 056b/3, 072a/4

[=19]

iki yüz İki yüz sayısı.

i. 070a/14

[=1]

iki yüzlü Özü sözü bir olmayan.

i. 037b/4

[=1]

ıkrār < Ar. İtiraf etme.

i. it- 081a/1

[=1]

ile İle edatı.

i. 038b/10, 038b/7, 039b/5,
040a/10, 040a/9, 042a/15, 043a/10,
044a/14, 044a/2, 045a/12, 045a/13,
045a/7, 046a/10, 048a/2, 049a/15, 049b/7,
049b/8, 050a/11, 050a/6, 050b/13,
051b/6, 052b/1, 052b/9, 053a/7, 053a/8,
055b/11, 055b/15, 056a/11, 056b/4,
057a/12, 057b/3, 058a/12, 058a/9,

060a/14, 060b/13, 061a/8, 061b/15,
062a/12, 062b/13, 062b/7, 062b/8,
063b/12, 064a/11, 064a/12, 064a/15,
064b/7, 065a/3, 065b/9, 066b/10,
067a/13, 067a/2, 068a/10, 068b/4,
068b/7, 068b/9, 069a/12, 069a/2, 069a/3,
069b/1, 070a/10, 070b/4, 070b/8,
071b/10, 071b/8, 072a/12, 072a/4,
072b/1, 072b/5, 073a/12, 073a/4,
073b/10, 073b/12, 074b/1, 074b/2,
074b/5, 074b/6, 075a/4, 075b/15, 075b/4,
077a/8, 077b/2, 077b/7, 078b/15, 079b/4,
080a/14, 080a/9, 080b/3, 080b/4, 081a/7,
082a/11, 082a/15, 082a/6, 082a/8

[=94]

ilik İlik.

i. 079a/3

[=1]

ilikle- İliklemek.

i.- di 079a/4

[=1]

‘ilm < Ar. Bilim.

‘i. 055b/2, 057a/6, 071a/7,
073a/11

‘i.+ den 060b/4

‘i.+ e 050b/15, 060a/10, 060a/5,
062b/5, 065a/15, 065a/8, 071a/6

‘i.+ i 057a/4

‘i.+ inden 055b/3

‘i.+ ine 066b/5

[=16]

ilti Elti .

i.+ ñe 038a/14

i.+ sine 038a/12

[=2]

ilticā < Ar. Sığınma.

i. it- 042b/1, 054a/10, 056a/9,
071a/2

[=4]

imām < Ar. İmam.

i.+ a 054a/7, 055a/10

i.+ ı 055a/1

i. ol- 055a/11

[=5]

imān < Ar. İnanç.

ī. 042b/3

ī.+ a. 045a/2

ī.+ dan 045a/4, 045a/7

[=4]

‘**imāret** < Ar. Bayındırlık.

‘i. 038b/2

‘i. it- 058b/14, 058b/14

[=3]

imkān < Ar. Olanak.

i. ol- 059b/12

[=1]

in- İnmek. krş. yin-

i.- di 040b/14, 047b/10, 066b/6,
072a/11, 074a/14

i.- üp 061a/9

[=6]

in‘ām < Ar. Lütuf ve ihsanda bulunma.

i. it- 077a/14

[=1]

inan- İnanmak.

i.- ma 060b/1

i.- maḳ 060b/1

[=2]

ince İnce.

<p>i. 075b/11 [=1]</p> <p>incir < Far. İncir. i. ağacı 042a/15, 042b/2 [=2]</p> <p>incit- İncitmek. i.- ür (incidür) 056b/5 [=1]</p> <p>incü İnci. i. 060b/2, 082a/6, 082a/7 [=3]</p> <p>incüsüz İncisiz. i. ol- 082a/11 [=1]</p> <p>indür- İndirmek. i.- di 039a/2 i.- üp 076b/3 [=2]</p> <p>inkār < Ar. İnkār. i.+ a 075a/10 i. olm- 073a/10 [=2]</p>	<p>intiḳāl < Ar. Bir yerden başka bir yere geçme. i. it- 038a/4, 045a/4 [=2]</p> <p>ip İp. i.+ ine 063a/7 [=1]</p> <p>iriş- Ulaşmak, bir amaca varmak. i.- di 57a/5 i.- düği 050a/13 i.- e 039a/4, 040b/3, 043a/6, 044a/6, 045b/13, 046a/1, 046a/14, 046a/2, 046b/5, 047b/5, 048a/11, 048a/6, 048a/7, 050a/3, 050b/5, 052a/1, 052a/4, 052b/5, 052b/8, 053a/13, 053b/7, 054a/10, 054b/2, 054b/4, 054b/9, 055a/12, 055a/3, 055a/6, 056a/5, 057a/2, 057a/9, 058a/9, 059b/6, 060a/13, 060b/14, 060b/5, 061b/6, 061b/9, 062b/1, 062b/5, 063a/1, 063b/4, 064a/1, 064a/2, 066a/9, 067b/1, 067b/14, 067b/8, 068a/10, 068a/2, 068a/8, 068b/6, 069a/4, 071a/12, 072a/1, 073a/15, 073a/6, 073b/14, 073b/15, 074a/1, 074a/3, 074b/2, 074b/5, 076b/9,</p>
---	--

077a/11, 077a/13, 077a/15, 077b/15,
077b/7, 078b/1, 078b/6, 080a/9, 080b/2,
080b/4, 081a/10, 082a/7, 51b/13

i.- medi 060b/4

i.- medügi 080b/2

i.- mege 062a/10, 062a/4

i.- mesine 061b/11

i.- meye 060a/11, 063b/11

i.- üp 060b/5

i.- ür 043b/3, 052a/3, 072a/3

[=91]

iritil- Eritilmek.

i.- mağında 080a/9

[=1]

irkek Erkek.

i. 042a/8

i.+ e (irkege) 073b/6, 080b/13

i. i- 052a/10

[=4]

islām < Ar. Müslümanlık.

i.+ a 047a/10, 053b/11, 073b/

[=3]

ism < Ar. Ad.

i.+ i 072b/3

[=1]

issi Sahip.

i. 042a/11, 042a/12, 042a/14,
042a/4, 043a/2, 045a/14, 046b/3, 052a/5,
055b/14, 057a/6, 059b/11, 061b/9,
063a/7, 064b/14, 065a/13, 065a/15,
069a/14, 070b/12, 072a/10, 073b/2,
077a/3, 078b/2

i.+ ne 041b/6, 049b/5, 054a/8

i.+ nüñ 064a/10

i. ol- 072a/4

[=27]

issilik Sahiplik .

i.+ i (issiligi) 056a/5

[=1]

iste- İstek duymak, arzulamak.

i.- dügi 046b/3, 080b/1

i.- meye 075b/12

i.- mez 042a/13

[=4]

istiķā < Ar. Olacak veya vuku bulacak

diye endişelenme.

i. 064a/1

[=1]

istikāmet < Ar. Yön.

i. bul- 045b/12

[=1]

iş İş.

i. 038b/3, 048a/3, 051a/3, 051a/8,
056b/14, 056b/4, 065b/6, 072a/9

i.+ den 039a/8, 069a/5

i.+ e 039a/5, 040a/14, 040a/7,
048b/14, 049b/15, 057a/9, 059a/8,
062b/9, 065a/14, 081a/11, 081a/8, 081a/9

i.+ i 078a/3, 079a/14, 079a/4,
080b/6

i.+ in 064b/10, 074b/15

i.+ inde 071b/12, 071b/9, 082a/3

i.+ ini 067b/11

i.+ ler 049a/5, 051a/7, 064b/1,
065b/15, 065b/6, 074b/12

i.+ lere 051a/6, 073b/7

i.+ leri 072a/15

i.+ lerin 054b/7

i.+ lerini 049a/2

i. it- 072b/10

[=44]

işāret < Ar. İşaret.

i. it- 069a/11

[=1]

işik Eşik.

i. 058b/4

i.+ in (ışigin) 058b/8

i.+ inden (ışiginden) 058b/9

i.+ ini (ışigini) 058b/6

[=4]

işit- Duymak.

i.- di 038a/15

i.- e (ışide) 046a/12, 056a/2,
070a/9, 070b/6

i.- mesine 044a/2

i.- ür (ışidür) 066a/12

[=7]

işle- İşlemek.

i.- düği 51b/11

i.- düğü 051a/7

i.- r 056a/11, 056a/9, 074b/15
i.- ye 038b/3, 051a/3, 053a/12,
053a/8, 056b/4, 064b/1, 51b/10
günāh i.- ye 065b/9
i.- yeler 056b/4
[=15]

it- Etmek, yapmak

i.- di 057b/9
i.- megūñ 077a/4
binā i.- di 051b/8, 053a/7, 053a/8,
055a/3, 058b/8, 059a/15, 064b/11,
51b/10, 51b/14
cem' i.- di 042a/10
ğars i.- di 050b/12
ğusl i.- di 048a/14, 055b/13,
058a/8
ḥarāb i.- di 051b/6
ḥatm i.- di 080b/4
'imāret i.- di 058b/14
mesken i.- di 055b/10
naql i.- di 059a/7
naẓar i.- di 067a/10, 067a/11
şavaş i.- di 068a/10

su'āl i.- di 038a/13, 044b/3
ṭaleb i.- di 076b/2
ṭa'n i.- di 069b/1
yaş i.- di 061a/9
zāyi' i.- di 068a/7
ḫabūl i.- diler i- 080b/1
ta'bīr i.- düñüz 081b/10
i.- dügi 046a/8, 058a/1
erşün i.- dügi 074b/14
ṭaleb i.- dügi 060a/11, 069a/9
zāyi' i.- dügi 044a/1
zıkr i.- dügümüz 064a/3
te'vīl i.- düm 081b/11
i.- e (ide) 078b/10
'azm i.- e (ide) 043b/13, 043b/14
binā i.- e (ide) 059a/7, 070b/11
çoğ i.- e (ide) 059b/2
da'vet i.- e (ide) 055a/7
delālet i.- e (ide) 059b/15
du'ā i.- e (ide) 073a/13
edā i.- e (ide) 055a/4, 079a/10
eyülik i.- e (ide) 055a/3

fā'ide i.- e (ide) 060b/6	ķavādlik i.- e (ide) 081a/5
fāsīd i.- e (ide) 067a/12	livāta i.- e (ide) 066b/11, 080b/10
fāş i.- e (ide) 072a/15	maķām i.- e (ide) 073a/4
ġazā i.- e (ide) 054a/12	medħ i.- e (ide) 049b/8
ġaţab i.- e (ide) 058a/12	mekr i.- e (ide) 057b/15
ħarāb i.- e (ide) 051b/6, 51b/13	men' i.- e (ide) 063b/15
ħāşıl i.- e (ide) 049a/15, 060b/4	meşġūl i.- e (ide) 057a/12
ħıfz i.- e (ide) 082a/10	mufāraķat i.- e (ide) 040b/14,
ħıyānet i.- e (ide) 050b/15,	077b/1, 078a/2, 079b/10
050b/4, 072a/13, 081a/6	muħāşame i.- e (ide) 075b/3
ħudūş i.- e (ide) 067a/7	muħāşamet i.- e (ide) 041b/5
ıhtılāt i.- e (ide) 060a/14, 060a/5,	murāca'at i.- e (ide) 071b/4
061a/1	mücāleset i.- e (ide) 058a/12
ıkrār i.- e (ide) 081a/1	mücāme'at i.- e (ide) 050b/13,
ılticā i.- e (ide) 054a/10, 071a/2	067b/7
'ımāret i.- e (ide) 058b/14	müfāraķat i.- e (ide) 046a/2,
ın'ām i.- e (ide) 077a/14	054a/11, 081a/7
ıntıķāl i.- e (ide) 045a/4	münāfıķlıķ i.- e (ide) 062b/9
iş i.- e (ide) 072b/10	münāza'a i.- e (ide) 048a/3
iţhār i.- e (ide) 080a/3	raġbet i.- e (ide) 051b/9
ķahr i.- e (ide) 040b/14, 068b/15	rucū' i.- e (ide) 039b/10, 050b//3
ķatl i.- e (ide) 079b/2	sākin i.- e (ide) 065b/14
	şarf i.- e (ide) 043a/9, 050a/6

sefer i.- e (ide) 049b/12, 053b/10,
056a/12, 056b/13, 061b/14, 073a/4,
076b/12, 078a/15, 079a/13

şefkat i.- e (ide) 62a/1

taḳarrüb i.- e (ide) 047b/14

taḳdīm i.- e (ide) 045a/10

ṭaleb i.- e (ide) 048a/3, 075b/12

talīm i.- e (ide) 049b/5

ṭa' n i.- e (ide) 069b/2

taşadduḳ i.- e (ide) 062a/15

tenezzül i.- e (ide) 053a/4

terk i.- e (ide) 052a/6

yoldaşlık i.- e (ide) 069b/8

ziyāret i.- e (ide) 059a/11, 072b/11

zūlm i.- e (ide) 044b/9, 069b/9,
073a/10

'ibādet i.- ecek (idecek) 059b/8

żarar i.- egen (idegen) ol- 074b/12

cāzū i.- eler (ideler) 070b/9

savaş i.- eler (ideler) 048b/2

ṭaleb i.- eler (ideler) 076a/6

bāṭıl i.- en (iden) 074b/10

düşmanlık i.- en (iden) 043b/6

eḳl i.- en (iden) 038b/3

mu'āşeret i.- en (iden) 043b/5

'aḳd i.- er (ider) 057b/8

beyān i.- er (ider) 040b/10,
044b/11, 059b/10, 068a/5, 075a/14

cem' i.- er (ider) 038b/15,
042b/14, 050a/3, 064a/12, 071a/10,
072a/2

cüdā i.- er (ider) 065a/10

def' i.- er (ider) 038b/13

delālet i.- er (ider) 074b/5

farḳ i.- er (ider) 072a/8

fāsıd i.- er (ider) 067a/13

faşl i.- er (ider) 066b/5

ğazā i.- er (ider) 054a/14

ḥıfz i.- er (ider) 054a/13

ışlāḥ i.- er (ider) 039b/11, 041b/5,
055a/1, 067b/11

ilticā i.- er (ider) 042b/1, 056a/9

intiḳāl i.- er (ider) 038a/4

işāret i.- er (ider) 069a/11

kesb i.- er (ider) 060b/4

madara i.- er (ider) 43a/1

medh i.- er (ider) 049b/9	ihtilāt i.- ici (idici) 070b/14
meşğul i.- er (ider) 048b/14, 049b/15	‘ibādet i.- ici (idici) ol- 053b/8
mufāraḳat i.- er (ider) 038a/4	farḳ i.- icidür (idicidür) 072a/9
muḫālefet i.- er (ider) 043b/5	cenāze i.- meden 058b/15
muḳarreb i.- er (ider) 043b/6	ğarḳ i.- medi 061b/11
müsāmaḫa i.- er (ider) 072b/1	şavaş i.- medi 068a/9
nizā‘ i.- er (ider) 055a/4	‘adl i.- mege 061a/8
şarf i.- er (ider) 072a/6	ḫuşūmet i.- mege 066b/10
siyāset i.- er (ider) 056a/8	muşāḫabet i.- mege 058a/13
tağyir i.- er (ider) 039a/14, 065a/7	nizā‘ i.- mege 068a/10
ṭaleb i.- er (ider) 040a/11, 040b/10, 043b/2, 060b/3, 070b/13, 074b/13, 082a/15	sefer i.- mege 070a/10
teḳāza i.- er (ider) 072b/4	menfa‘at i.- mek 042a/1 2
tesbīḫ i.- er (ider) 047b/12, 048b/6	mu‘ālece i.- mek 073b/2
tesellī i.- er (ider) 074b/15	yemīn i.- mekden 073b/5
ūlfet i.- er (ider) 072a/13	ḫatm i.- mesi 080a/14
yardım i.- er (ider) 071b/15	cem‘ i.- mesine 075b/6
zarar i.- er (ider) 072a/14	ḫudūş i.- mesine 047a/15
farḳ i.- er (ider) ol- 072a/5	livāṭa i.- mesine 057a/13
tedbīr i.- erdi (iderdi) 080b/3	naḳl i.- mesine 072b/7
ḫatm i.- erdüm (iderdüm) 081b/1	nikāḫ i.- mesine 072b/2
	ziyāret i.- mesine 045b/6
	ḳabūl i.- meye 079b/12

zarar i.- meye 039b/2	i' tīkād < Ar. İnanma, inanç.
i.- meyince 039a/10	i.+ ı 058a/13
cem' i.- mez 065a/11	i.+ ina 058a/13
hāzır i.- miş ol- 069a/7	[=2]
azād i.- mişdür 054a/9	itil- İtilmek.
teşbīh i.- mişdür 048b/9, 056a/13	i.- ür 074b/10
mübāh i.- mişlerdür 077b/10	[=1]
teşbīh i.- mişlerdür 048b/10, 073b/6	itilik Keskinlik, sertlik.
nuzūl i.- serdür (idiserdür) 044b/4	i. 039a/10
hazer i.- sün 057b/12, 073b/5	[=1]
ezā i.- üp (idüp) 069b/2	i' timād < Ar. Güvenme.
ğazab i.- üp (idüp) 079a/10	i. ol- 044a/4
hatm i.- üp (idüp) 080a/15	i. olm- 065b/1
müfāraḳat i.- üp (idüp) 055a/15	[=2]
naḳl i.- üp (idüp) 045a/9	'ivaż < Ar. Bedel.
ṭaleb i.- üp (idüp) 049a/3, 075b/12	'i.+ ı 058a/5
zulm i.- üp (idüp) 044a/14	[=1]
[=248]	'iyāl < Ar. Bakmakla mükellef olduğu kimseler.
iti Keskin, sert.	'i.+ e 040b/7
i. 039a/9	[=2]
[=1]	izhār < Ar. Açığa vurma.

i. it- 080a/3

[=1]

‘izzet < Ar. Hürmet, saygı, ikram.

‘i. 042a/13, 046a/2, 048a/11,
051a/8, 054a/10, 058b/2, 068a/9, 081a/10

‘i.+ e 057b/12, 058b/4, 068a/5,
069b/10, 071b/9, 075b/14

‘i.+ ine 068a/8

[=15]

K

ķabaķ Kabak.

ķ. 038b/3, 038b/4

[=2]

ķabbān < Far. Kantar.

ķ. 066a/9

[=1]

ķabr < Ar. Mezar.

ķ. 058b/10

ķ.+ e 049a/12, 049a/13, 052b/2,
058b/10

ķ.+ i 040b/1, 053a/11, 059b/1

ķ.+ inüñ 050a/4, 050a/5

[=11]

ķābiliyyet < Ar. Yetenek.

ķ.+ i 057a/11

[=1]

ķabuķ Kabuk.

ķ. 041b/11, 041b/13

ķ.+ ı (ķabuķı) 041b/10, 041b/12

ķ.+ ından (ķabuķından) 039b//6

ķabūl < Ar. Kabul.

ķ. it- 079b/12

ķ. itdiler i- 080b/1

ķ. oln- 069a/10

[=3]

ķabza < Ar. Kılıç, tabanca ok vb.nin

tutulacak yeri.

ķ.+ sı 070a/6

[=1]

ķaç- Kaçmak.

ķ.- ar 051b/7

ķ.- dı 066a/14

ķ.- masına 037b/7

[=3]	kaç Kaç.	kağı < Ar. Kadı.
ķ. 044b/4		ķ. 066b/3, 066b/4, 066b/5
[=1]		ķ.+ sı 066b/3
ķadar < Ar. Ölçüsünde.		ķ.+ ya 066b/1, 066b/2
ķ. 043a/8, 045a/14, 045b/2,		[=6]
056a/5, 056a/7, 073b/8, 075b/6		ķadımı < Ar. Sürekli.
ķ.+ ı 041b/9, 042a/3, 049a/14,		ķ. 050b/14
049b/11, 050a/14, 050a/7, 051b/9,		[=1]
056a/10, 060a/6, 060b/3, 063a/1, 074b/14		ķadr < Ar. Değer, kıymet.
[=21]		ķ.+ inden 051a/10, 052a/15
ķadeđ < Ar. Kadeh.		ķ.+ ine 041a/5
ķ. 066b/14, 066b/15, 067a/1,		[=3]
067a/2, 067a/4		ķafes < Ar. Kafes.
ķ.+ den 067a/1		ķ. 065b/12, 065b/13, 065b/15,
[=7]		066a/1
ķader < Ar. Yazgı.		ķ.+ e 065b/14
ķ.+ i 060b/15		[=5]
[=1]		ķāfir < Ar. Kafir.
ķaderlü < Ar.+ T. Kaderli.		k.+ ler 048b/8, 056b/8
ķ. 043a/15, 049a/4, 054a/15,		k. ol- 045a/8
054b/1, 054b/2, 054b/3, 074a/13		[=3]
[=7]		ķaftān < Far. Kaftan.

ķ. 077b/6, 077b/7	[=1]
[=3]	ķal'e < Ar. Kale.
ķāġad < Far. Kaġıt. krş. ķāġad	ķ. 053b/6, 053b/8, 053b/9
k. 075a/10	ķ.+ ye 053b/7
[=1]	[=4]
ķāġad < Far. Kaġıt. krş. ķāġad	ķalem < Ar. Kalem.
k. 075a/7, 075a/8	ķ. 066b/11, 071a/12, 071a/13,
k.+ a 080a/15	071a/4, 071a/6, 071a/8, 071b/1
[=4]	ķ.+ ler 071a/9
ķahr < Ar. Yok etme, perişan etme.	[=9]
ķ.+ ma 055b/1	ķalemtırāř < Ar.+T. Kalemtırāř.
ķ. it- 040b/14, 068b/15	ķ. 071b/2, 071b/3, 071b/4
ķ. ol- 055b/7	[=3]
[=4]	ķalıb < Ar. Kalıp.
ķal- Kalmak.	ķ.+ ı 068b/4
ķ.- an 048b/6	[=1]
ķ.- dı 056a/7, 069a/10	ķalın Kalın.
ķ.- ur 048b/7	ķ. 050a/4, 078b/4
[=4]	ķ.+ dur 077a/7
ķalay Kalay.	ķ.+ ıdur 075a/15
ķ. 081a/10	[=4]
	ķalkān Kalkan.

ķ. 070b/11, 070b/15, 071a/1
[=3]

ķamçı Kamçı.

ķ. 074a/13, 074a/15, 074b/1,
074b/2
[=4]

ķāmih < Ar. Turşu.

k. 040b/4
[=1]

ķamu Bütün, hep.

ķ. 048a/9, 061b/1, 067b/3,
071b/15, 077a/5, 077a/6
[=7]

ķan Kan.

ķ. 044a/12, 061a/14, 062b/12
ķ.+ dan 061b/2, 079b/1
[=5]

ķandıra < Lat. Çok yıllık sürüngen bitki.

ķ. 040a/11
[=1]

ķandil < Ar. Aydınlatma aracı.

ķ. 065a/12, 065a/13, 065b/10

ķ.+ ler 065a/14
[=4]

ķap Kap.

ķ. 065a/5, 065a/6
ķ.+ a (ķaba) 064a/12
ķ.+ da 067b/2

ķ.+ dan 067b/1, 067b/4

ķ.+ ına (ķabına) 060b/5
[=8]

ķapa- Kapamak.

ķ.- dı 052a/6, 052b/14
[=2]

ķapak Kapak.

ķ. 068a/3
[=1]

ķapan- Kapanmak.

ķ.- mış 052b/15
[=1]

ķapıl- Kapılmak.

ķ.- dı 052a/13, 052a/4, 076/7
[=3]

ķapu Kapı.

ķ. 052a/12, 052a/7, 058b/9,
073a/12, 078a/5

ķ.+ dan 052a/5

ķ. i- 053a/1

ķ.+ lar 052a/5

ķ.+ nuñ 052a/9

ķ.+ s1 052a/1, 052b/11, 058b/7,
058b/8, 069a/12

ķ.+ s1 i- 052b/15

ķ.+ s1m 052b/14

ķ.+ s1nda 058b/12

ķ.+ s1ndan 052a/12

ķ.+ s1m1 052a/3, 052a/6, 052a/8,
052b/12

ķ.+ s1muñ 052a/10, 058b/6

ķ.+ ya 052a/2

ķ.+ y1 052a/14, 052b/15, 073a/1

[=28]

ķapuh Kapısı olan.

ķ. 046b/4, 052b/1

[=2]

ķar' < Ar. Kabak.

ķ. 038b/4

ķ.+ dur 038b/4

[=2]

ķara Kara.

ķ. 044b/7, 078a/9

ķ. i- 070b/13

[=3]

ķar'a < Ar. Bir kabak.

ķ. 038b/4

[=2]

ķaravaş Cariye.

ķ. 037b/2, 062a/7, 063a/13,
065b/13, 066b/13, 067a/9

ķ.+ a 044b/12, 066b/8

ķ.+ 1 080b/7, 082a/5

ķ.+ ıdur 057b/8

ķ.+ lar 073b/15

ķ.+ lara 067a/15

ķ.+ um 057b/9

[=14]

ķarı Yaşlı, ihtiyar kadın.

ķ. 046a/13, 046a/14, 067b/1

[=3]

ķarın Karın.

ķ.+ ı (ķarını) 067a/14

ķ.+ ında (ķarında) 063a/12,
063a/6, 064b/5, 064b/6

[=5]

ķarındaş Kardeş.

ķ. 053a/13, 079b/1

ķ.+ a 067a/10, 069a/10, 069b/13,
069b/8, 070b/2, 071a/6, 075b/14, 079b/3,
079b/4

ķ.+ dan 062a/9, 077a/12

ķ.+ ı 067a/11, 070a/4, 071a/8,
076a/3

[=17]

ķarīb < Ar. Yakın.

ķ. ol- 056a/15

[=1]

ķašā < Ar. Salatalık.

ķ. 046b/15

[=1]

ķašdī < Ar. İsteyerek.

ķ. i- 069a/4

[=1]

ķaşr < Ar. Köşk.

ķ. 053b/3

[=1]

ķaş Kemerli ve çıkıntılı şey veya ye

ķ. 081a/12

ķ.+ ı 080a/13, 081a/11

ķ.+ ını 080b/10, 080b/13

[=5]

ķaşlu Kaşlı.

ķ. 080b/11

[=1]

ķat Huzur.

ķ.+ ına 057b/6, 074a/10, 081a/15

ķ.+ ında 039a/10, 049b/5, 051a/7,
064a/13, 069a/6, 071a/8, 077a/13

ķ.+ ındaki 041b/6

ķ.+ ından 052a/11

[=12]

ķatı Sert, yumuşak karşıtı.

ķ. 039a/5, 048b/7, 056b/3,
063b/10, 065a/4, 068a/14, 070b/5

ķ. ol- 045b/10, 048b/13

[=9]

katılıq Sertlik.

q.+ ı (katılığı) 073b/12

[=1]

katl < Ar. Öldürme.

q. it- 079b/2

q. ol- 051a/5

[=2]

kavādlık < Ar.+T. Pezevenklik.

q. it- 081a/5

[=1]

kavī < Ar. Güçlü, kuvvetli.

q. 043b/12, 054a/13, 064b/13,
072a/6

q. i- 078b/3

q. ol- 050b/10, 066b/3

[=7]

kavl < Ar. Söz, kelam.

q.+ ine 072b/9

[=1]

kavlühü < Ar. “Onun Allah’ın sözü”

qavlühü te’ālā: Yüce Allah’ın
sözü. 040b/12, 047a/2, 048b/9,
049a/15, 049a/7, 054a/14, 062b/3

[=7]

qavm < Ar. Kavim.

q. 062b/13

q.+ den 064b/14, 064b/15, 065a/1

q.+ e 055a/7, 059a/8, 061b/4

q.+ i 076b/1

q.+ inden 037b/3, 039a/13, 055b/7

q.+ ine 037b/2, 041b/4, 042b/5,

044a/3, 058a/13

q.+ lerine 055a/3

q.+ üñ 054b/7, 080b/9

[=20]

qavra- Kavramak.

q.- r 070a/9

[=1]

qayd < Ar. Bağ.

q. 050a/1, 082a/1

[=2]

ķayġu ŰzŰntŰ, endiŐe.

ķ. 038b/10, 046a/5, 050b/5,
052a/1, 060b/14, 060b/5, 062b/1,
063b/15, 067b/8, 075b/7, 077a/15

ķ.+ dan 050b/6, 053b/6, 060b/13,
060b/8, 061a/4, 062b/1

ķ.+ lara 040b/5

ķ.+ ları 074b/14

ķ.+ nuń 056a/5

ķ.+ sı 050b/7, 056b/10

ķ.+ ya 037b/14, 037b/4, 038b/11,
038b/6, 039a/4, 039a/8, 044a/11, 053a/14,
055b/14, 056a/5, 062a/11, 062a/12,
062a/7, 065a/7, 068a/12, 072b/15, 077a/1,
078a/10, 078b/11, 078b/2, 081b/15,
081b/3

ķ.+ yla 062a/10

[=45]

ķayġuħ ŰzŰntŰlŰ, endiŐeli. KrŐ.

ķayġulu

ķ. 079b/15

[=1]

ķayġulu ŰzŰntŰlŰ, endiŐeli. KrŐ.

ķayġulu

ķ. 039a/5, 050b/7, 073b/4

ķ. i- 56b/9

ķ. ol- 037b/6

[=5]

ķāyim < Ar. Ayakta duran.

ķ. 066b/2, 073a/4

ķ. ol- 047b/11

[=3]

ķayna- Artmak, yoġunlaŐmak; alkantı
durumunda olmak, dalgalanmak.

ķ.- dı 061b/10, 062a/13, 062a/

ķ.- maķ 062a/6, 062a/7

ķ.- ya 062a/6

ķ.- yup 062a/4

[=7]

ķaynat- Sohbet etmek.

ķ.- ur (ķaynadur) 043b/10

[=1]

ķayur- Kayırmak.

ķ.- ur 064b/10

[=1]

ķayyum < Ar. Cami hademesi.

ķ.+ ma 064b/10, 065a/14, 067a/6,
067a/7, 079b/5

ķ.+ ı 054b/5

[=6]

ķaz- Kazmak.

ķ.- an 059b/4

ķ.- dı 046a/10, 048a/1, 049a/12,
050b/10, 057b/15, 059a/1, 059a/10,
059a/4, 061b/5, 63b/5

ķ.- duğı 046a/10, 049a/14, 057b/15

ķ.- duğından 059b/5

ķ.- ması 049b/2, 049b/3

ķ.- up 061b/7

[=19]

ķazā < Ar. Kaza.

ķ. 045a/7

[=1]

ķazan Kazan.

ķ. 067a/6

ķ.+ ı. 070b/2

[=2]

ķazıķ Kazık.

ķ.+ ı (ķazıđı) 047b/9

ķ.+ ıdur (ķazıđıdur) 047b/8

ķ.+ larıdur 047b/6

[=3]

ķeber Dağlarda bulunan bir yaban otu.

k. 040b/4

[=1]

ķeķe Keķi kılından elde edilen kaba
kumaş.

k. 069a/12

[=1]

ķeķi Keķi.

ķ.+ den 076b/8

[=1]

ķefālet < Ar. Keşillik.

ķ.+ e 071a/10, 071a/5

[=2]

ķefen < Ar. Keşen.

k. 079b/11

ķ.+ e 079b/13

[=3]

ķeffe < Ar. Keçe.

ķ.+ si 066a/12, 066b/3

k.+ sine 066b/5	kemer < Far. Kemer.
[=3]	k. 079b/4, 079b/5
kehriz < Far. Kanalizasyon.	[=2]
k. 061b/4, 061b/5	kemmün < Ar. Kimyon.
[=2]	k. 040a/3
kelām < Ar. Söz.	[=1]
k.+ da 046b/14	kenār < Far. Deniz kıyısı.
[=1]	k.+ a 063a/3
kelbeten < Ar. Kerpeten.	[=1]
k. 072a/5	kendi Kendi. Krş. kendü
[=1]	k. 044a/3, 079a/15
kelem < Far. Lahana.	[=2]
k. 039a/8	kendü Kendi. Krş. kendi
[=1]	k. 040a/15, 040b/3, 044a/3,
kilīsā < Far. Kilise.	050b/10, 050b/2, 051a/10, 051b/4,
k. 058a/11, 058a/15, 58a/10	051b/5, 052b/7, 052b/9, 053a/10,
k.+ da 058b/1	053a/11, 054a/9, 055a/14, 057a/13,
k.+ s1 058a/12, 058a/14, 58a/10	057b/7, 061b/10, 061b/15, 062b/8,
[=7]	063a/11, 063b/12, 063b/8, 064b/12,
kem < Far. Kötü, fena.	064b/6, 065a/3, 065a/12, 065b/3,
k. ol- 067b/9	068a/14, 068a/6, 068a/8, 068b/11, 069a/6,
[=1]	070a/15, 070a/7, 070b/14, 071a/3, 072a/1,
	072a/5, 072b/5, 073a/11, 073a/2,
	073b/14, 075b/1, 075b/3, 076b/13,

077a/11, 077a/14, 077b/2, 077b/3,
078b/11, 078b/13, 079a/6, 079a/8,
082a/6, 51b/13, 51b/15, 62a/1

k.+ de 049b/7

k.+ nden 052a/15, 064a/15

k.+ mi 074a/11

k.+ ne 078a/5

k.+ nüñ 043b/4, 046b/4, 052b/10,
056a/9

k.+ nüñ i- 051a/1

k.+ si 080b/5

k.+ sinde 049b/3

k.+ siyle 046a/2, 046a/7

k.+ ye 038a/12, 038b/9, 039b/2,
042b/1, 043b/5, 044b/7, 046a/14, 046a/3,
046b/1, 050a/13, 051b/3, 055b/10,
056a/9, 058a/1, 059a/4, 059b/1, 060a/7,
061b/15, 065b/1, 066a/8, 066b/6, 067b/1,
067b/13, 067b/14, 067b/2, 068b/5,
069a/15, 070a/6, 070b/8, 070b/9, 072a/1,
072a/14, 072a/2, 072a/9, 072b/12,
073b/13, 076a/10, 076b/2, 077a/10,
077a/13, 077a/9, 078a/15, 080b/7, 081a/6

k.+ yi 037b/3, 037b/5, 038a/8,
038b/2, 039a/15, 039a/3, 039b/10,

039b/3, 039b/5, 039b/9, 040a/4, 040a/6,
040a/8, 040b/13, 040b/15, 040b/5,
041a/12, 041b/3, 041b/5, 042a/1, 042a/2,
042a/9, 042b/12, 043a/5, 043a/7,
043b/13, 043b/14, 043b/4, 043b/7,
044a/5, 044a/7, 044b/13, 044b/8,
045a/13, 045a/2, 045a/8, 045b/8, 046a/11,
046a/8, 046a/9, 046b/10, 046b/9,
047b/13, 047b/15, 048a/1, 048a/10,
048a/11, 048a/3, 048a/5, 048a/6, 048a/8,
048b/11, 048b/12, 048b/14, 049a/1,
049a/12, 049a/9, 049b/10, 049b/11,
049b/15, 049b/6, 050a/4, 050a/6, 050a/7,
050b/9, 051a/1, 051a/13, 051a/14,
051a/15, 051a/2, 051b/6, 051b/8, 052a/5,
052b/11, 052b/12, 052b/14, 052b/4,
052b/5, 052b/8, 052b/9, 053a/3, 053a/4,
053a/6, 053a/7, 053b/10, 053b/11,
053b/12, 053b/14, 053b/3, 053b/5,
053b/7, 053b/9, 054a/3, 054b/13, 054b/4,
055a/10, 055a/2, 055a/3, 055b/1,
055b/12, 055b/15, 055b/5, 055b/9,
056a/2, 056a/4, 056a/6, 057a/12, 057a/2,
057a/4, 057b/11, 057b/4, 058b/7, 058a/1,
058a/11, 058a/15, 058a/7, 058a/8,
058b/14, 058b/15, 059a/1, 059a/11,
059a/15, 059a/2, 059a/4, 059b/13,
059b/4, 060a/11, 060a/13, 060a/3, 060a/4,

060b/12, 060b/13, 060b/2, 060b/6,
061a/13, 061a/3, 061b/12, 061b/13,
061b/5, 061b/8, 062a/15, 062b/11,
062b/15, 062b/4, 063a/1, 063a/12,
063a/15, 063a/7, 063a/9, 063b/12,
063b/2, 063b/3, 063b/6, 064a/11,
064a/14, 064b/11, 064b/12, 065b/12,
066a/14, 066b/10, 066b/11, 066b/8,
067a/10, 068a/1, 068b/9, 069a/3, 069b/1,
069b/3, 069b/6, 069b/7, 070a/1, 070a/11,
070b/11, 070b/5, 071a/1, 072a/14,
072b/10, 073b/3, 073b/4, 073b/7, 074a/1,
074a/2, 074a/4, 074b/1, 074b/3, 074b/4,
075b/15, 075b/9, 076b/7, 077a/7,
078a/10, 078a/12, 078b/10, 079a/12,
079a/3, 079a/5, 079b/1, 079b/13, 079b/3,
079b/5, 079b/6, 079b/8, 080b/11, 080b/4,
080b/6, 51b/11, 51b/14, 57a/5, 63b/5

[=328]

kenger < Far. Yaban enginarı.

k. 040a/10

[=1]

kerāmet < Ar. Olağanüstü durum.

k.+ e 062a/3, 082a/3

[=2]

kerīm < Ar. Cömert.

k. 061b/7

[=1]

kerpiç Kerpiç.

k. 053a/7, 055b/15, 056a/1,

073b/10

k.+ den 073b/9

[=5]

kerpiçli Kireçli.

k. 052b/2

[=1]

kerrāt < Ar. Defalar.

k. 050a/10

[=1]

kes- Kesmek.

k.- di 041a/14, 041b/4, 042b/13,

050b/13, 063b/13

k.- e 063b/14

k.- enüñ 041b/1

k.- er 050a/3, 063b/12

k.- mek 041b/1, 041b/2

k.- mekden 069a/9

[=12]

kesād < Ar. Kesat.

k.+ a 073a/6

[=1]

kesb < Ar. Kazanmak.

k. it- 060b/3

k. olın- 046b/12

[=2]

keser Keser.

k. 071b/6, 071b/7, 071b/8

[=3]

kesük Kesik.

k. 065b/8

[=2]

kesil- Kesilmek.

k.- dükden 043b/15

k.- e 058a/4

k.- ecek 037b/14

k.- megine 041b/3

k.- mesin 041b/15

k.- miş 037b/15, 037b/8, 043b/9

[=8]

keşür Havuç.

k. 039a/7

[=1]

kethüdā < Far. Kahya.

k. 055a/1, 055a/10

k.+ dan 063b/4

k. ol- 055a/11, 055a/7, 061b/4

k.+ sı 077a/13

k.+ sına 077b/1

k.+ sından 077a/15

[=9]

kethüdālık < Far.+T. Kahyalık.

k. 057a/2

[=1]

kettān < Ar. Keten.

k. 075b/6

[=1]

keyle < Ar. Tahılın türüne, kullanıldığı

yere ve zamana göre ağırlığı değişen

ölçek.

k. 066b/1

[=1]

kezālik < Ar. Bunun gibi, böylece.

k. 076b/9, 078a/6	069a/3
k.+ dür 070a/11	ķ.+ a (ķılıca) 071b/1
k. ol- 082a/9	ķ.+ ı (ķılıcı) 068b/1, 068b/10,
[=4]	068b/12, 068b/5, 068b/7, 069a/1, 069a/8
ķibel < Ar. Taraf.	ķ.+ ına (ķılıcına) 068b/15
ķ.+ inden 044a/13, 047a/15,	ķ.+ ını (ķılıcını) 068b/14, 069a/6,
053a/14, 056a/6, 057a/11, 061a/10,	069a/8, 069a/9
068a/2, 068b/6, 081a/10	ķ.+ ınuñ (ķılıcınuñ) 068a/14
[=9]	[=29]
ķıl- Yapmak, kılmak.	ķın Bıçak, kılıç vb. kesici araçların kabı
namāz ķ.- dı 048a/15	ķ.+ ı 068b/2, 068b/3
az ķ.- ğan ol- 054a/12	ķ.+ ına 068b/5
namāz ķ.- ur 055a/2, 057a/12	ķ.+ ını 068a/14, 068b/1
[=4]	[=5]
ķıl Kıl.	ķıŝa < Ar. Kısa hikaye.
ķ.+ dan 075b/5	ķ.+ sıdur 038b/10, 078b/1, 079a/1
ķ.+ ınuñ 056a/6	ķ.+ yı 038a/14
ķ.+ ları 074b/7	[=4]
[=3]	ķıŝ Kış .
ķılıç Kılıç.	ķ. 038b/2, 044b/5, 060a/11,
ķ. 068a/11, 068a/12, 068a/13,	060b/13, 064a/2
068a/15, 068a/8, 068b/10, 068b/11,	ķ.+ da 079b/14
068b/15, 068b/2, 068b/6, 068b/9, 069a/2,	[=6]

ķışın Kışın.

ķ. 043a/7

[=1]

ķıyâmet < Ar. Kıyamet.

ķ. 048b/4, 049a/8, 051a/3

ķıyâmet kop-: Kıyâmet günü gelip bütün yaratılmışların yok olması. 048b/1

[=4]

ķıymet < Ar. Değ̃er.

ķ.+ ine 051b/3, 052a/12, 052a/2, 052a/3, 075b/4

[=5]

ķız Dişı çocuk.

ķ. 069a/13, 069a/14, 069b/15, 072b/12, 079b/2, 081a/13

ķ.+ a 065b/5, 068a/1, 072a/13

ķ.+ lar 082a/12

[=12]

ķızıl Kızıl.

ķ. 075b/9, 078a/8, 079b/8

ķ.+ dan 073a/1

ķ.+ dan i- 081a/8

ķ. i- 070b/12, 073b/13

ķ. ol- 052b/10

[=9]

ķızlıķ Kıtılık, pahalılık.

ķ. 045a/1, 045a/3, 045a/6

ķ.+ a (ķızlıģa) 056b/2, 064b/9

ķ. ol- 054a/6

[=6]

ķızlıķ Bakirlik, bekaret.

ķ.+ a (ķızlıģa) 045b/11

[=1]

ķi < Far. Ki bağlacı.

k. 037b/9, 038a/11, 038a/12, 038a/4, 038a/5, 038b/1, 038b/12,

038b/14, 038b/15, 038b/4, 039a/13,

039b//6, 039b/12, 039b/13, 039b/3,

039b/4, 040b/11, 041a/11, 041a/15,

041a/2, 041a/3, 041a/4, 041a/5, 041b/2,

041b/6, 041b/7, 042a/13, 042a/14,

042a/7, 042a/9, 042b/1, 042b/9, 043b/14,

043b/15, 044a/10, 044a/12, 044a/9,

044b/1, 044b/6, 044b/9, 045a/14, 045a/4,

045a/5, 045a/6, 045b/2, 045b/5, 046a/14,

046a/15, 046b/1, 047a/5, 047a/7,

047b/11, 047b/13, 047b/6, 048a/10,

048b/3, 048b/4, 048b/6, 049a/12,

049a/15, 049a/6, 049a/8, 049b/13, 050a/1,
050a/11, 050b/15, 051a/3, 051a/4, 051a/5,
052a/7, 052b/13, 053a/9, 053b/2, 053b/3,
054a/7, 054b/11, 055a/11, 055b/11,
055b/3, 056a/1, 056a/13, 056a/3, 056a/8,
056b/6, 057a/3, 057a/6, 057b/1, 057b/10,
057b/6, 057b/7, 058a/14, 058a/6,
058b/11, 058b/12, 058b/6, 059a/13,
059b/14, 059b/2, 060a/15, 060b/7,
061a/13, 063a/12, 063a/14, 063a/6,
063b/10, 063b/11, 064b/5, 064b/8,
065a/7, 065b/1, 066a/6, 066b/1, 067a/1,
067a/12, 067b/12, 068a/1, 068a/3,
068b/3, 069b/4, 070a//14, 070a/5, 070a/6,
071a/2, 072a/9, 073a/7, 073b/5, 073b/6,
073b/9, 074a/10, 074a/11, 074b/10,
074b/11, 074b/12, 075a/2, 075a/8,
075b/7, 076a/11, 076a/12, 076b/13,
077a/5, 077a/7, 077b/8, 078a/3, 078b/9,
079a/13, 079a/2, 080a/9, 081a/14,
081a/15, 081b/1, 081b/10, 081b/11,
081b/13, 081b/6, 081b/8

[=164]

kiçi Küçük.

k. 049a/5, 061a/14

[=2]

kilid < Far. Kilit.

k. 073a/10, 073a/11, 073a/12,
073a/7, 073a/8, 073b/

k.+ in 073a/11

k.+ ler 073a/15, 073b/1

[=9]

kim < Far. Ki bağlacı.

k. 045b/10, 051a/12, 052a/2,
055a/12, 058b/9, 060a/4, 067a/7, 051a/12,
052a/2, 055a/12, 058b/9, 067a/7

[=7]

kimesne Kimse.

k. 044b/4, 037b/3, 037b/6,
038b/15, 039a/12, 039a/3, 039b//6,
039b/1, 039b/2, 040a/11, 040a/15,
040b/12, 040b/3, 040b/5, 041a/12,
041a/13, 041b/11, 041b/15, 041b/3,
041b/5, 041b/8, 042a/1, 042a/2, 042a/5,
042b/11, 042b/12, 043b/7, 044a/1,
044a/2, 044b/13, 044b/14, 044b/7,
044b/8, 045a/13, 045a/2, 045a/8, 046a/15,
046a/6, 046b/10, 046b/3, 046b/9,
047b/13, 047b/3, 048a/10, 048a/11,
048a/15, 048a/3, 048b/10, 049a/1,
049a/12, 049a/9, 049b/10, 049b/11,
049b/15, 050a/4, 050a/6, 050a/7, 050b//3,
050b/1, 050b/10, 050b/14, 050b/5,

050b/7, 051a/10, 051a/2, 051b/3, 051b/8,
052a/5, 052b/10, 052b/11, 052b/14,
052b/2, 052b/4, 052b/5, 052b/6, 052b/8,
053a/10, 053a/3, 053a/4, 053b/10,
053b/11, 053b/12, 053b/2, 053b/3,
053b/5, 053b/7, 053b/9, 054a/10,
054a/11, 054a/3, 054a/8, 054b/1,
054b/10, 054b/13, 055a/10, 055a/14,
055a/6, 055b/1, 055b/10, 055b/12,
055b/2, 055b/3, 055b/6, 055b/8, 056a/11,
056a/12, 056a/14, 056a/15, 056a/2,
056a/4, 056a/6, 056a/8, 056a/9, 056b/11,
056b/15, 056b/8, 057a/10, 057a/11,
057a/12, 057a/13, 057a/2, 057a/4,
057b/10, 057b/13, 057b/14, 057b/4,
057b/6, 058a/1, 058a/11, 058a/15, 058a/8,
058b/10, 058b/13, 058b/14, 058b/8,
059a/1, 059a/10, 059a/11, 059a/15,
059a/2, 059a/4, 059a/6, 059b/1, 059b/12,
059b/4, 059b/5, 059b/6, 060a/11,
060a/13, 060a/2, 060a/3, 060a/4, 060a/9,
060b/12, 060b/15, 060b/2, 060b/4,
060b/6, 061a/11, 061a/13, 061a/3,
061b/3, 061b/5, 061b/8, 062a/13,
062a/15, 062a/2, 062a/4, 062a/8, 062b/3,
063a/1, 063a/11, 063a/12, 063a/15,
063a/9, 063b/12, 063b/2, 063b/6, 063b/8,
064a/11, 064a/14, 064a/6, 064b/1,

064b/10, 064b/12, 065a/11, 065a/3,
065b/12, 065b/3, 065b/8, 065b/9,
066a/14, 066b/8, 067a/10, 067b/13,
067b/2, 067b/4, 067b/5, 068a/1, 068a/14,
068a/8, 068b/11, 068b/14, 068b/15,
068b/5, 068b/8, 069a/15, 069a/3, 069b/1,
069b/11, 069b/12, 069b/14, 069b/6,
070a/1, 070a/11, 070a/15, 070a/5, 070a/8,
070b/10, 070b/14, 070b/15, 070b/6,
070b/7, 070b/8, 071a/1, 071a/10,
071a/12, 071a/6, 071a/8, 071b/10,
071b/13, 071b/3, 071b/4, 072a/12,
072a/9, 072b/13, 072b/14, 072b/15,
073a/10, 073a/12, 073a/3, 073a/8,
073b/10, 073b/7, 074a/10, 074a/4,
074b/1, 074b/3, 074b/5, 075a/7, 075a/8,
075b/1, 075b/11, 075b/3, 075b/9, 076a/2,
076a/8, 076b/7, 077a/13, 077a/14, 077a/2,
077a/9, 077b/1, 077b/14, 077b/15,
078a/12, 078a/15, 078a/2, 078a/5,
078b/10, 078b/13, 078b/5, 079a/11,
079a/3, 079a/9, 079b/3, 079b/4, 079b/6,
080a/5, 080a/8, 080b/13, 080b/6, 080b/8,
081a/1, 081a/10, 081a/14, 081a/3, 081a/6,
081b/8, 082a/12, 082a/6, 082a/7, 51b/11,
51b/14, 51b/15, 62a/1

k.+ den 041a/14, 041b/14, 046a/1,
067b/14

k.+ lere 065a/15, 080a/4
k.+ nüñ 039b/3, 041b/3, 049b/6,
050b/12, 050b/4, 056b/10, 066a/13,
080a/15

k.+ ye 039a/14, 040b/5, 043b/5,
043b/6, 047a/9, 047b/9, 048b/8, 051b/3,
054b/12, 057b/12, 058a/5, 058a/6,
059b/8, 070a/12, 071b/10, 071b/15,
074b/15, 076a/14

k + yi 068b/7

[=338]

kimse Kimse.

k. 040b/2, 063b/11, 073a/9,
080b/2

k.+ den 050a/9

k.+ leri 049b/9

k.+ nüñ 040a/2, 059b/12, 063b/11

k.+ nüñ. 040a/12

k.+ ye 061a/12, 081a/8, 082a/5

[=13]

kir Kir.

k. 077a/15

[=1]

kireç < Far. Kireç.

k. 053a/8

k.+ den 064b/15

k.+ den i- 057a/7

k. i- 057a/8

[=4]

kireçlü < Far.+T. Kireçli.

k. 052b/2, 052b/3

[=2]

kirlü Kirli.

k. 078b/1

[=1]

kīse < Far. Kese.

k. 065a/11

k.+ sini 065a/12

[=2]

kisvet < Ar. Elbise.

k. 039b/7

k.+ den 074b/2

k.+ ine 041b/10

[=3]

kişi Kişi.

k. 038a/11, 040b/13, 43a/1,

041a/15, 044b/6, 044b/7, 045a/5, 045a/7,
045b/11, 047b/15, 048a/2, 049b/13,
050b/14, 052b/1, 054b/8, 55a/9, 056b/4,
057b/7, 057b/8, 059a/7, 063b/10,
063b/14, 068b/4, 075a/6, 078a/13,
079b/2, 51b/10

k.+ den 039b/8, 040a/9, 040b/14,
044a/12, 045b/12, 054b/4, 061b/8

k. i- 049b/4

k.+ lerden 044a/11, 079a/7

k.+ lere 040b/11, 041a/2, 041b/9,
049a/4, 051a/4, 054a/13, 054a/14,
065a/15, 071b/15, 072a/8, 077b/8,
079a/7, 081b/15, 081b/3, 082a/1, 082a/13

k.+ lerüñ 041a/2, 049a/2, 081a/15,
081b/2

k.+ nüñ 040b/15, 041a/1, 041a/3,
052a/9, 076a/4, 077b/11, 55a/9

k. ol- 071a/3

k.+ sin 074a/12, 081b/1

k.+ ye 037b/13, 037b/5, 038a/10,
038b/13, 039a/12, 039a/7, 039a/9,
039b/12, 039b/14, 039b/15, 040a/10,
041a/11, 041a/12, 041a/5, 041a/7,
041b/10, 041b/14, 042a/11, 042a/12,
042a/13, 042a/14, 042a/5, 042b/1,

042b/13, 042b/14, 042b/2, 042b/3,
042b/5, 042b/6, 042b/7, 042b/8, 042b/9,
043a/11, 043a/12, 043a/13, 043a/14,
043a/2, 043a/5, 043b/1, 043b/12, 043b/2,
043b/3, 043b/6, 043b/7, 043b/8, 044a/1,
044a/14, 044a/4, 044a/5, 044a/9, 044b/9,
047b/14, 048b/12, 050a/3, 052a/7,
053a/2, 053b/8, 054a/1, 054b/1, 054b/15,
054b/2, 054b/7, 055a/1, 055a/10, 056a/8,
056b/15, 057a/6, 057a/7, 057a/9,
060b/15, 061b/10, 061b/7, 061b/9,
063a/7, 063b/10, 063b/12, 064a/10,
064a/11, 064a/8, 064a/9, 065a/4, 065b/6,
066a/1, 069b/7, 070b/12, 070b/13,
070b/14, 071a/2, 071b/12, 072a/14,
072a/15, 072a/5, 072a/6, 072a/8, 072b/1,
072b/2, 073b/2, 074a/13, 074a/2,
074b/11, 074b/15, 074b/7, 074b/8,
075a/5, 075a/6, 080a/7, 082a/13

[=185]

kişnic Hindiba, çok yıllık otsu bitki

k. 039b/14

[=1]

kitāb < Ar. Kitap.

k. 072b/2

k.+ larda 046b/13

[=2]

ko- Koymak.

ķ.- dı 054a/11, 067a/12, 068b/5,
069a/12, 077a/10, 080b/10

ķ.- masun 073a/9

ad ķ.- mışdur 065b/2

emānet ķ.- yacaķ ol- 073a/9

ķ.- yalar 066b/5

[=10]

koça Yaşlı, ihtiyar, pir.

ķ. 043a/14, 045b/11

[=2]

koķulu Kokulu.

ķ. 037b/14, 041a/6

[=2]

kop- Kopmak.

ķ.- dı 046a/9, 063a/2

ķiyāmet ķ.- masına 048b/1

[=3]

kopar- Koparmak.

ķ.- dı 042a/5, 058b/7

ķ.- ur 072a/15

[=3]

korķ- Korkmak.

ķ.- dı 063a/2

ķ.- maġa 038b/5

ķ.- maz 039b/8

ķ.- up 066a/14

[=4]

korķu Korku.

ķ. 039b/5, 044a/2, 047b/5

ķ.+ dan 053b/13, 060b/11,

062b/12, 074a/9

ķ.+ lardan 048a/9, 062b/1

ķ.+ larına 059b/15

ķ. ol- 072b/6, 079a/12

ķ.+ sı 052a/1, 064a/1

ķ.+ ya 037b/6, 046b/9, 047a/12,

050a/10, 050a/13

[=19]

korķulu Korkulu.

ķ. 066a/13, 074b/7

ķ. i- 058b/1

[=3]

ķoru- Korumak.

ķ.- r 069b/7

ķ.- ya 047b/15

[=2]

ķovġa Kova.

ķ. 064a/11

ķ.+ dan 064b/4

ķ.+ yı 064b/1

[=3]

ķoyul- Akmak.

ķ.- an 059b/10

[=1]

ķoyun Koyun.

ķ. 064a/15

ķ. i- 080a/2

[=2]

ķoz < Far. Ceviz.

ķ. aġacı 042b/2

[=1]

ķöhne < Far. Eski.

k. 078b/3

[=1]

ķök Kök.

k.+ leri 041a/2

[=1]

ķömür Kömür.

k. 044b/2, 044a/12, 044a/13,
044a/15, 044b/8, 044b/9

k.+ i. 044b/5

[=8]

ķöpri Köprü.

k. 057a/2

k.+ den 056b/15

[=2]

ķöşk < Far. Köşk.

k. 053a/15, 053b/2

k.+ de 053b/5

k.+ dür 053b/3

k.+ e 053b/3

[=5]

ķöz Köz.

k. 044b/2

[=1]

ķobür Boru biçiminde kap.

ķ. 066b/11	[=1]
ķ.+ ı 066b/12	ķum Kum.
[=2]	ķ. 049b/12, 049b/15, 050a/1,
ķudsī < Ar. Kutsal.	050a/2
ħadīs-i ķ.+ de 056b/7	ķ.+ da 050a/1, 050a/2
[=1]	ķ.+ la 045b/6
ķufl < Ar. Kilit.	[=7]
ķ. 073b/2, 073b/3, 073b/4,	ķumaş < Ar. Kumaş.
073b/5, 073b/6	ķ.+ ı 058a/5
[=5]	ķ.+ ın 058a/3
ķul Kul.	ķ.+ ını 058a/4
ķ. 044b/7, 056b/12, 067a/11,	[=3]
067a/9, 072a/7	ķumlu Kumlu.
ķ.+ a 043a/14, 044b/6, 067a/10	ķ. 045a/8
ķ.+ ı 072a/10	[=1]
ķ. i- 054a/8	ķunnabīt < Ar. Patlıcan.
[=10]	k. 039a/9
ķulaķ Kulak.	[=1]
ķ.+ ında (ķulağında) 082a/5,	ķur- Kurmak.
082a/6, 082a/7	ķ.- ar 070b/2
[=3]	duzaķ ķ.- up 074b/4
ķullıķ Kölelik.	[=2]
ķ.+ dan 067a/11	

ḳur'ān < Ar. Kur'an-ı Kerim.

ḳ. 058b/1, 065a/15

ḳ.+ a 078b/11

ḳ.+ da 074a/14

ḳ.+ ı 082a/10

ḳ.+ la 078b/11

ḳ.+ uñ 082a/10

[=7]

kurrās < Ar. Pırasa.

k. 039b/7

[=1]

ḳurtul- Kurtulmak.

ḳ.- dı 062b/4

ḳ.- masına 053b/6

[=2]

ḳuru Kuru.

ḳ. 040b/9, 041b/9, 042a/4,
046b/14, 050b/5

ḳ.+ da 060b/10

ḳ. i- 050a/4

ḳ. ol- 043b/9, 050b/2

ḳ.+ sı 039b/15

[=10]

ḳuşaḳ Kuşak.

ḳ. 079b/3

[=1]

ḳuşan- Silahlanmak.

ḳ.- dı 068b/9, 079b/5

[=2]

ḳuvvet < Ar. Fiziksel güç, takat.

ḳ.+ e 052b/3, 057b/12, 071b/12,
071b/14, 071b/6, 073b/4, 075a/12,
077a/5, 079b/10

ḳ.+ i 063b/11

ḳ.+ ine 066a/10, 067b/10, 076a/4,
077a/4, 077b/8, 078b/5

[=16]

ḳuvvetlü < Ar.+T. Kuvvetli.

ḳ. 043b/3, 069b/10

[=2]

kūy < Far. Köy.

k. 054b/11

k.+ den 054b/13

[=2]

ḳuyu Kuyu.

ķ. 048a/1, 050b/10, 061b/12,
061b/9, 064b/5, 064b/9

ķ.+ dan 064a/12, 064a/14

ķ. ol- 061b/12

ķ.+ sı 064b/5, 064b/7, 064b/8

ķ.+ sından 055b/13

ķ.+ sımı 061b/10, 061b/15, 064b/6,
62a/1

ķ.+ ya 055a/14, 061b/13, 061b/14,
062a/2, 064b/1

[=23]

ķuyūn < Ar. Demirci, kul, kōle.

ķ. 042a/8

[=1]

ķūçük Kūçük.

k. 048b/15

k. ol- 043b/10

[=2]

ķūfr < Ar. Sōvme.

k.+ e 045a/2, 045a/4, 045a/7

[=3]

ķūlfet < Ar. Halk aēzı çoluk, çocuk ev
halkı.

k.+ inden 038b/9

[=1]

ķūlhan < Far. Hamamlarda ısınmayı

saēlayan kapalı büyük ocak.

k. 057a/10, 057a/9

k.+ da 057a/12

[=3]

ķūllī < Ar. Bütüne ait.

k. 069b/2

[=1]

ķūlūnk < Far. Sivri kazma.

k. 072a/5

[=1]

ķūnbed < Far. Kubbe.

k.+ce 077a/2

[=1]

ķūrek Kūrek.

k. 068a/3

k.+ i 062b/5

[=2]

ķūrķ Kūrķ.

k. 079b/14, 079b/15, 082a/1

k.+ e 082a/13

k.+ i 079b/15, 080a/2

[=7]

L

laḥn < Ar. Ezgi, nağme.

l. 058a/14

[=1]

laḳāḥ < Ar. Erkek hurmanın çiçeği, erkek
deve vs. dölü.

l. 042a/9

[=1]

lākin < Ar. Lakin.

l. 040b/6, 046a/3, 046b/5,
047b/5, 076b/14, 077a/8, 077b/9,
078b/15, 079b/12, 080b/12

[=10]

leben < Ar. Süt.

l.+ den 073b/8

[=1]

legen < Far. Leğen.

l. 067a/8

[=1]

lehv < Ar. Faydasız iş.

l.+ e 070b/12

[=1]

leşker < Far. Asker.

l. 059b/11, 062b/7

l.+ e 075b/15

[=3]

levḥ < Ar. Levha.

l. 075a/11, 075a/12

l.+ i 075a/12

[=3]

lezzet < Ar. Lezzet.

l.+ i 069a/8

[=1]

lezzetlü < Ar.+T. Lezzetli.

l. 055b/14

[=1]

libn < Ar. Pişmemiş tuğla.

l.+ den i- 057a/6

[=1]

livāṭa < Ar. Erkekler arasındaki cinsel ilişki.

l. 056b/12

l. it- 057a/12, 066b/11, 080b/10

[=4]

luṭf < Ar. İyilikle.

l.+ la 063b/11

[=1]

lügat < Ar. Sözlük.

l.+ da 053b/3

[=1]

M

madara < Yun. Kötü seviyesi düşük.

m. it- 43a/1

[=1]

ma'dinī < Ar. Cevher.

m.+ dür 066a/6

[=1]

mağāre < Ar. Mağara.

m. 066a/13

m.+ ye 066a/14

[=2]

mağrib < Ar. Batı.

m.+ den 078a/14

m.+ i 045b/2

[=2]

maḥalle < Ar. Mahalle.

m.+ de 055b/8, 062a/13, 062a/14

[=3]

maḥbūb < Ar. Sevgili.

m. 039b/15

m.+ a 055b/8, 065a/3, 067b/12,
068a/3

m.+ la 057b/14

[=6]

maḥbūbe < Ar. Sevilen kadın.

m. 045b/6

[=1]

maḥdūd < Ar. Sınırlı.

m. ol- 051a/9

[=1]

maḥfūz < Ar. Saklanmış.

m. ol- 070b/1, 070b/9

[=2]

maḥlūqāt < Ar. Yaratıklar.

m.+ uñ 059b/2

[=1]

maḥrūm < Ar. Yoksun.

m. ol- 069a/9

[=1]

maḥşūş < Ar. Özgü, özel.

m. 047a/12

m. ol- 047b/2

[=3]

maḥv < Ar. Yok olma.

m. ol- 069a/2

[=1]

ma'īšet < Ar. Yaşamak için gerekli olan şeyler.

m.+ de 073a/6

m.+ e 061b/12, 061b/4, 061b/6

m.+ i 057a/15, 069b/3

[=6]

maḥām < Ar. Mevki.

m. it- 073a/4

[=1]

maḥaş < Ar. Makas.

m. 072a/11, 072a/12, 072a/7,

072a/9

[=4]

maḥbūl < Ar. Kabul edilen.

m. ol- 051a/7

[=1]

maḥrame < Ar. Kenarları işlemeli peşkir, el bezi.

m. 080a/3

[=1]

maḥşūd < Ar. Kast edilen.

m.+ i 048a/6, 080b/6

m.+ ma 046b/5, 060a/11, 062a/4

[=5]

māl < Ar. Mal.

m. 041a/13, 042b/14, 043a/2,

043a/6, 043a/8, 045a/13, 046a/11,
046a/14, 049b/11, 049b/12, 049b/2,
049b/4, 050a/3, 050a/6, 050a/7, 052b/8,
054b/4, 056a/8, 060b/6, 067a/12, 067a/5,
067b/1, 067b/15, 072a/6, 073a/4, 075a/4,
078a/4, 080a/3, 080a/9, 082a/7

m.+ a 038b/3, 039a/11, 039b/11,
040a/1, 040a/10, 040a/11, 040a/13,
040a/3, 040a/5, 040a/9, 040b/7, 042b/13,
044a/12, 044a/13, 044a/15, 044b/6,
057a/7, 065a/6, 068a/12, 075b/4, 075b/5,
076b/10, 079b/14, 079b/15, 080a/1,
080a/2, 080a/4, 080a/5, 082a/2

m. bul- 042b/10

m.+ da 075b/6

m.+ dan 060a/6, 060b/3, 074b/2

m.+ ı 039b/11, 041a/1, 043a/7,
062a/2, 072a/5, 076a/8, 076a/9, 076b/8,
078a/3, 079a/10

m.+ ın 044a/14

m.+ ina 049a/5

m.+ ında 040b/6

m.+ ından 038b/9, 042a/2, 056a/7,
060b/9, 080a/10

m.+ ını 054a/13, 073a/9

m. ol- 064a/11

[=88]

māldār < Ar.+Far. Mal sahibi.

m. 049b/4

[=1]

mālik < Ar. Sahip.

m. ol- 042a/3, 044b/13, 045a/14,
048b/11, 052b/5, 068a/1, 069b/3, 069b/6,
079a/5, 080a/3

[=10]

māllu < Ar.+T. Mal sahibi, mallı.

m. 042b/5, 042b/8, 043a/13,
065a/4, 070b/13

[=5]

manşib < Ar. Devlet hizmetinde büyük
memurluk.

m. 062b/8

m.+ a 068a/11

ehl-i m.+ dan 076a/5

m.+ ı 076b/8

m.+ ından 077b/1

[=5]

ma'şiyet < Ar. Günah.

m.+ den 052b/12, 070b/7
ma'şiyetlere düş-: Günahlar içinde
olmak. 048a/13

[=3]

ma'şiyetlü < Ar.+T. Günahlı.

m. 052a/15

[=1]

maşlahat < Ar. Önemli iş.

m.+ ı 063b/2

m.+ ina 063b/2

[=2]

maşrık < Ar. Doğru.

m. 045b/2

[=1]

matkab < Ar. Matkap.

m. 071b/10, 071b/9

m.+ lar 071b/12

[=3]

maflüb < Ar. İstenilen.

m.+ ina 046b/5

[=1]

mażarrat < Ar. Zarar, zıyan.

m. 043a/11

[=1]

ma'zül < Ar. İştten çıkarılmış.

m. 064a/10

m. i- 044b/14, 071a/13

m. ol- 070a/8, 072b/14, 077a/

[=6]

me'aş < Ar. Rızık, yaşayış, dirlik, ücret.

m. 045b/3, 058a/9

m.+ a 055b/14, 057a/13

m.+ e 073a/5

m.+ ı 050a/8, 074b/8

m. idin- 077a/8

[=8]

mechül < Ar. Bilinmeyen.

m. i- 056b/13

m. ol- 051a/9

[=2]

meclis < Ar. Meclis.

m.+ inde 059a/13

m.+ ine 059a/13

[=2]

mecmū ^f < Ar. Toplanmış.

m. 040a/3, 040b/7, 062b/2

[=3]

medḥ < Ar. Övme.

m. it- 049b/8, 049b/9

[=2]

mefkūd < Ar. Bulunmayan, yok.

m. ol- 046b/10

[=1]

meger < Far. Meğerse, oysa.

m. 041a/4, 048a/9, 062a/12,
063b/11

[=4]

mehr < Ar. Nikah bedeli.

m.+ ini 079a/10

[=1]

mekkār < Ar. Hilekar.

m. 059b/5, 059b/6, 063b/14

[=3]

Mekke < Ar. Mekke şehri.

M. 054a/10, 054a/11, 054a/6,
054a/8

[=4]

mekr < Ar. Hile, aldatma.

m. 046a/10, 049b/3, 058a/1,
058a/9, 064a/11, 074b/3

m.+ e 057b/14, 059b/3, 061b/6,
061b/7, 074b/4, 074b/6

mekre düş-: Hileye uğramak.

059b/4

mekr it-: Hile yapmak. 057b/15

m.+ ile 080a/1

m.+ ine 58a/10

m.+ le 059a/1, 062a/2

[=18]

mekrūhāt < Ar. Mekruh olan şeyler.

m.+ a 038a/5

m.+ dan 075b/2

[=2]

mekseb < Ar. Kazanç.

m. 045a/13, 049a/15

m.+ e 051b/2

[=3]

melāmet < Ar. Kötülemek, azarlamak.

m.+ den 039b/8

[=1]	055a/1
melbūs < Ar. Giyilmiş.	m. ol- 061b/4
m. 075b/5	[=14]
m.+ ıdur 079a/13	menfa'atlen- < Ar.+T. Faydalanmak.
[=2]	m.- ürler 061a/8
melbūsāt < Ar. Giyilecek şeyler.	[=1]
m. 075b/3	menfa'atlü < Ar.+T. Yararlı.
m.+ uñ 077a/6	m. 039b/14, 042b/1, 044b/5,
[=2]	074b/14
memleket < Ar. Memleket.	[=4]
m.+ ine 045a/7	menfa'atsüz < Ar.+T. Çıkarsız.
[=1]	m. 042b/6, 051b/3
men' < Ar. Yasaklama.	[=2]
m. it- 063b/14	menhī < Ar. Yasak.
[=1]	m. 046b/13
menfa'at < Ar. Fayda.	[=1]
m. 043a/11, 065a/13, 075a/6	mençal < Ar. Mangal.
m.+ de 043a/10	m. 067b/15
m.+ e 066b/9, 071b/12, 071b/14,	[=1]
072a/13	mensüb < Ar. İlgili.
m. et- 042a/12	m.+ dur 081a/12
m.+ i 043b/3, 043b/4, 044a/15,	m. ol- 041b/13, 041b/3, 043a/3,

043a/4, 049a/2, 054a/7, 067a/7, 076b/13

m. olın- 080a/1

[=10]

menşür < Ar. Yayılmış.

m. 038a/3

m.+ dur 038a/4

[=3]

menzil < Ar. Konak, mevki.

m. 055a/12

menzil idin- : Mevki edinmek.

059b/1, 054a/8

[=3]

menzile < Ar. Rütbe, derece. Krş.

menzilet.

m.+ sindedür 047b/11

[=1]

menzilet < Ar. Rütbe, derece. Krş.

menzile

m.+ e 074a/3

[=1]

mercimek < Far. Mercimek.

m. 046b/15, 047a/2

[=2]

mersin < Yun. Beyaz çiçekli ağaç.

m. 038a/13, 038a/9, 038b/1

mersin sincidi: Sultan iğdesi.

038b/2

[=4]

mertebe < Ar. Aşama.

m.+ si 067b/10, 067b/9

m.+ sinde 043b/15

m.+ sindedür 042a/8, 047b/12,

075a/3

m.+ sinden 055a/14

[=7]

mescid < Ar. Cāmi.

m. 040b/2, 048a/13, 054b/15,
055a/2, 055a/3, 055a/6, 055a/7, 055a/8

m.+ de 055a/1, 065a/15

m.+ ümüzden 047a/5

[=11]

mesel < Ar. Atasözü.

m.+ de 060b/1

[=1]

meşelā < Ar. Söz gelişi.

m. 041a/6, 046b/14, 075b/4,
080a/1

[=4]

mesken < Ar. Konut.

mesken it: Bir yere yerleşmek.

055b/10

[=1]

meslah < Ar. Mezbaha..

m. 057b/9

m.+ a 057b/11

[=2]

meşakkat < Ar. Zorluk, güçlük.

m. 047b/4, 048a/7

m.+ e 048a/10

[=3]

meşgûl < Ar. Meşgul.

m. it- 048b/14, 049b/15, 057a/12

m. ol- 055a/13

[=4]

meşhûr < Ar. Meşhur.

m. ol- 051a/8, 055b/5, 055b/6

[=3]

meşk < Far. Tulumdan yapılmış su kabı.

m. 067a/13

m.+ e 067a/14

m.+ ine 060b/5

m.+ ini 067a/13

[=4]

metâ' < Ar. Mal.

m. 064b/14

[=1]

me'ûnet < Ar. Masraf, külfet.

m.+ ini 052b/10

[=1]

me'ûnetlü < Ar.+T. Masraflı, külfetli.

m. 052b/8

[=1]

mezemmet < Ar. Ayıplama.

m. 055b/11

[=1]

mezmûm < Ar. Ayıplanmış.

m. ol- 046b/14

[=1]

mıtrağ < Ar. Değnek, sopa.

m. 070a/11, 077b/10	[=2]
[=3]	mināre < Ar. Minare.
micrefe < Ar. Ateş küreği.	m. 055a/11, 055a/13
m. 071b/15, 072a/1	m.+ si 055a/8
[=2]	m.+ sini 055a/14
mīḥ < Far. Çivi.	[=4]
m. 071b/12	minber < Ar. Camilerde hutbe okunan
m.+ ı 066a/9, 071b/13	yer.
m.+ lar 071b/14	m. 055a/15, 055b/5
[=4]	m.+ e 055b/1, 055b/3, 055b/6
miḥnet < Ar. Sıkıntı, zahmet.	[=5]
m.+ e 042b/14	minşār < Ar. Testere, bıçkı.
[=1]	m.+ dur 072b/3
miḥrāb < Ar. Mihrap.	[=1]
m. 055a/10, 055a/11	mīrās < Ar. Miras.
[=2]	m.+ a 081b/5
mīḥsuz < Far.+T. Çivisiz.	m.+ dan 042b/10
m. 056b/5	[=2]
[=1]	misāfir < Ar. Konuk.
miḥdār < Ar. Miktar.	m. 039a/14, 053a/14
m. 044a/13	m. i- 049a/13, 057a/1, 058a/3
m.+ a 070a//14	m.+ ler 066a/2

[=6]	[=1]
mişāl < Ar. Örnek.	mu'āşeret < Ar. Hoş geçinme, iyi ilişkiler kurma.
m.+ da 060a/8	m. it- 043b/5
[=1]	[=1]
miskīnlik < Ar.+T. Uyuşukluk.	mu'aṭṭal < Ar. İşlemez, boş.
m.+ e (miskīnlige) 043b/2	m. i- 069b/4
[=1]	m. ol- 073a/7
miyāne < Ar. Bir şeyin ortası, vasat.	[=2]
m. 040a/9	mucāme'at < Ar. Cinsi münasebette bulunma.
m. i- 075b/12	m.+ a 049b/2
[=1]	[=1]
mīzān < Ar. Tartı.	muctemi' < Ar. Toplanmış.
m.+ ı 051b/2	m. ol- 045b/6
[=1]	[=1]
mu'abbir < Ar. Düş yoran kimse.	mu'ezzīn < Ar. Müezzin.
m. 038a/13, 044b/3	m. 081b/1
m.+ den 038a/13, 044b/3	[=1]
m.+ i 038a/15	mufāraḳat < Ar. Ayrılma, ayrılık.
[=5]	m. 073b/5
mu'ālece < Ar. Bir hastalığa karşı ilaç kullanma.	m. it- 038a/4, 040b/14, 077b/1,
m. it- 073b/2	

078a/2, 079b/10

[=6]

mufaşşalan < Ar. Ayrıntılı olarak.

m. 040b/10, 041b/14, 068a/11,
068a/5, 075a/14, 075b/13

[=6]

muḥabbet < Ar. Sevgi.

m. 067b/14

[=1]

muḥākeme < Ar. Yargılama.

m.+ si 070a/15

[=1]

muḥālefet < Ar. Uymama.

m. it- 043b/5

m.+ lerden 048b/2

m. ol- 048b/2

[=3]

muḥālif < Ar. Bir görüşe, bir

davranışa karşı olan kimse.

m. ol- 079a/2, 080b/12

[=2]

muḥall < Ar. Bozan.

m. 056b/10

[=1]

muḥāşame < Ar. Karşılıklı düşmanlık

besleme. Krş. muḥāşamet

m. it- 075b/3

[=1]

muḥāşamāt < Ar. Düşmanlıklar.

m. 066b/4

[=1]

muḥāşamet < Ar. Karşılıklı düşmanlık

besleme. Krş. muḥāşame

m.+ e 038b/3, 040b/5, 041b/6,
066b/4

m.+ inde 041a/1

m. it- 041b/4

[=6]

muḥkem < Ar. Dayanıklılık.

m. 053a/3, 055b/14, 070b/4

[=3]

muḥşan < Ar. Evli veya dul olan iffetli

müslüman erkek.

m. ol- 053b/12

[=1]	m. it- 071b/4
muḥtāc < Ar. Muhtaç.	[=1]
m. ol- 057a/3	murād < Far. İstek.
[=1]	m.+ ı 039a/7
mu‘īn < Ar. Yardım eden.	m.+ ina 080a/14
m.+ e 071b/1	[=2]
[=1]	murdarla- < Far.+T. Kirlenmek.
muḳaddim < Ar. Öne, ileri geçiren.	m.- dı 079a/9
m. 081b/2	[=1]
[=1]	murṭ < Far. Mersin ağacının meyvesi
muḳarreb < Ar. Yakınlaşmış, yakın.	m. 038a/9
m. it- 043b/6	[=1]
m. ol- 062b/8	mürz Tomurcuk.
[=2]	m. 038a/8
mulūḫiyā < Ar. Hindistan kökenli yeşil	[=1]
yapraklı bir sebze.	muṣāḫabet < Ar. Sohbet.
m. 038b/12	m.+ e 057b/14
[=1]	m. it- 058a/13
muntazar < Ar. Beklenen.	[=2]
m.+ ima 046b/1	muṣāḫib < Ar. Sohbet arkadaşı.
[=1]	m.+ e 069a/10
murāca‘at < Ar. Müracaat.	m.+ in 070b/2

m. ol- 052b/2

[=3]

muşibet < Ar. Sıkıntı veren şey.

m. 052a/4, 51b/12

[=2]

mustecāb < Ar. Kabul edilen.

m. ol- 053a/1, 073a/12, 073a/13,
073a/14

[=4]

mu‘tedil < Ar. Orta halde.

m. 055b/14

[=1]

mu‘temed < Ar. İnanılır.

m. 043b/12

[=1]

muṭī‘ < Ar. Uyan, boyun eğen.

m. ol- 046a/4

[=1]

muṭlaḳā < Ar. Kesinlikle. Krş. muṭlaḳan

m. 040b/10, 068a/5

[=2]

muṭlaḳan < Ar. Kesinlikle. Krş. muṭlaḳā.

m. 040b/10, 068a/5

[=2]

muttaşıl < Ar. Bitişik.

m. ol- 043b/7

[=1]

muvāfaḳat < Ar. Uyuma, uygunluk.

m.+ a 074b/13

[=1]

muvāfıḳ < Ar. Uygun.

m. 070b/2

[=1]

muz < Ar. Muz.

m. 042a/11

[=1]

mübāḩ < Ar. Dini bakımdan

yapılmasında sakınca olmayan

m. it- 077b/10

[=1]

mübārek < Ar. Saygıdeğer.

m. 043a/12

[=1]

mücāleset < Ar. Birlikte oturma.

- m. it- 058a/12
[=1]
mücāmeʿat < Ar. Cinsi münasebette bulunma.
m. it- 050b/13, 067b/7
[=2]
mücevvef < Ar. İçi boş, oyuk.
m. ol- 068b/3
[=1]
mücmelen < Ar. Kısaca, özetle.
m. 075a/14, 075a/15
[=2]
müctemiʿ < Ar. Toplanmış.
m. ol- 065a/4, 071a/9
[=2]
müdāvemmet < Ar. Devamlı yapma.
m. eyle- 055a/3
[=1]
müdebbir < Ar. Tedbirli.
m. 042a/12
[=1]
- müfāraḳat** < Ar. Ayrılma, ayrılık.
m. it- 046a/2, 054a/11, 055a/15, 081a/7
[=4]
müflis < Ar. İflas eden.
m. ol- 070a/8
[=1]
mühlik < Ar. Öldürücü.
m.+ de i- 056b/10
[=1]
mühürlen- < Far.+T. Mühürlenmek.
m.- miş 075b/9
[=1]
mülāzım < Ar. Asker.
m.+ larına 066a/11
[=1]
mülk < Ar. Taşınmaz mal.
m. 080a/12, 080b/2
m.+ e 066a/1, 066a/3, 080a/5
m.+ i 055b/6, 080b/3
m.+ inde 081b/14

m.+ inden 077a/3	[=1]
m.+ inüñ 066a/10	münkaẓī < Ar. Bitmiş.
[=10]	m. ol- 057a/1
mü'mīn < Ar. İnançlı.	[=1]
m. 076b/5	mürtekib < Ar. Kötülük yapan, günah işleyen.
[=1]	m. ol- 055b/10, 059a/2
mümteni' < Ar. Çekinen, geri duran.	[=2]
m. ol- 081b/3	mürüvvet < Ar. Cömertlik, iyilikseverlik
[=1]	m.+ e 075b/14
münāfīk < Ar. İnanmış gibi davranan.	[=1]
m. 041b/9, 042a/5, 042b/9,	müsāmaḥa < Ar. Hoşgörülü davranma.
043a/11, 054b/6, 054b/7, 056b/4, 059a/8,	m. it- 072b/1
064b/15	[=1]
m.+ lar 046b/15, 072a/7	müslümān < Ar. Müslüman.
m. ol- 068b/13	m. ol- 063a/4
[=13]	[=1]
münāfīkḫ < Ar.+T. Münafik olma durumu.	müstağni < Ar. Tok.
m. it- 062b/9	m. ol- 078a/1
[=1]	[=1]
münāza'a < Ar. Çekişme.	müstaḫar < Ar. İstikrarlı.
m. it- 048a/3	m. ol- 047b/4

- [=1] m. 071b/11, 071b/13, 078b/1
- müstevlî** < Ar. Bir yeri zapt ve istila eden.
m. ol- 080b/14
[=1]
- müşāreke** < Ar. Ortaklık. Krş. müşāreket
m. 040a/11
[=1]
- müşāreket** < Ar. Ortaklık. Krş. müşāreke
m. 074b/13, 074b/15
[=2]
- müşk** < Far. Misk.
m. 040b/6
[=1]
- müşrik** < Ar. Tanrı'ya ortak koşan.
m. i- 063a/4
m. ol- 063a/4
[=2]
- mütālebet** < Ar. Talepleşme.
m.+ e 071b/15
[=1]
- müte'allik** < Ar. Ait, dair.
- müteğayyir** < Ar. Değişen.
m. ol- 044b/11
[=4]
- müteḥammil** < Ar. Tahammül eden.
m. 077a/8
[=1]
- mütemessik** < Ar. Sımsıkı tutunan.
m. ol- 078b/11
[=1]
- mütevekkil** < Ar. Her işini Tanrı'nın iradesine bırakan.
m. 038a/14
[=1]
- mütevellî** < Ar. Bir yerin yönetiminin verilmiş olduğu kimse.
m. 064a/9, 072b/14, 076/7
m. i- 045a/1, 052a/13, 077a/3
m.+ lerden 071a/11
m. ol- 045b/2, 055b/2, 064b/11,

069a/5, 071a/13, 076a/10, 076a/14,
076a/15, 080b/4, 081a/11, 081a/8, 081a/9,
082a/14

m.+ si. 046b/8

[=21]

müttebi´ < Ar. Yan, tabi olan.

m. ol- 080b/11

[=1]

müttefik < Ar. Müttefik.

m. 072a/8

N

nafaqa < Ar. Nafaka.

n. vir- 061b/7

[=1]

nāgehānī < Far. Birdenbire.

n. 048b/12

[=1]

nāqid < Ar. Paranın sahtesini ayıran

kimse.

n. ol- 071a/12

[=1]

[=1]

müttehim < Ar. Suçlayan.

m. ol- 078b/15

[=1]

müyesser < Ar. Kolaylıkla olan.

m. ol- 064a/4

[=1]

naķış < Ar. Nakış.

n.+ ı 080a/14

n.+ ları 080b/12

[=2]

naql < Ar. Taşıma.

n. it- 045a/9, 059a/7, 072b/7

[=3]

nā-maħal < Far.+ Ar. Yersiz.

n. 040b/2

[=1]

namāz < Far. Namaz.

[=1]

n. 058a/4

n.+ a 042b/13, 055a/3

n.+ ı 054a/12

n. kı1- 048a/15, 055a/1, 057a/12

[=7]

na'ne < Ar. Nane.

n. 039b/15

[=1]

nā-peydā < Far. Belirsiz.

n. ol- 039b/15

[=1]

nār < Ar. Ateş.

n.+ ı 066a/12

[=1]

naşārā < Ar. Hristiyanlar.

n. 058a/12, 058a/14, 061b/3,
063a/15, 065b/15, 51b/14

[=6]

naşb < Ar. Bir kimseyi bir hizmete
yerleştirme.

n. olın- 044b/14

naşīb < Ar. Nasip.

n. ol- 057a/4, 071a/7, 073a/11,
082a/12

[=4]

naşihat < Ar. Öğüt.

n.+ a 074b/2

[=1]

nazar < Ar. Kötülük verdiği inanan
uğursuzluk, göz.

n. it- 067a/10, 067a/11

[=2]

ne Ne.

n. 046b/1, 046b/13, 051a/12,
052a/2, 054a/7, 055a/12, 058b/9,
059b/14, 067a/7, 076b/13, 077b/3, 078b/8

[=12]

nebāt < Ar. Bitki.

n. 046a/6, 047a/7

n.+ ı 046b/11

n.+ ı. 047a/9

n.+ larında 046b/13

n. ol- 046a/14

[=7]	n.+ inde 042b/7
nebevī < Ar. Peygambere ait.	n.+ ine 072a/5
hadīs-i şerīf-i n. 077b/9	n.+ iyle 081a/5
[=1]	[=3]
necāt < Ar. Kurtuluş.	nerdübān < Far. Merdiven.
n. 062b/1, 062b/3	n. 073b/10, 073b/12, 073b/13,
n. bul- 039a/8, 050b/6, 051b/7,	073b/14, 073b/6, 073b/9, 074a/1,
054b/14, 055b/13, 056b/10, 058a/8,	074a/11, 074a/13, 074a/3, 074a/5, 074a/9
060b/13, 060b/8, 061a/4, 062b/12,	n.+ a 073b/11, 073b/8, 074a/1,
062b/2, 062b/3, 062b/5, 063a/10, 064a/4,	074a/2, 074a/4
078a/12	[=18]
[=20]	nerdübānsuz < Far.+T. Merdivensiz.
necīl < Ar. Soylu, asil.	n. 048a/6
n. 042b/2, 042b/3, 042b/7,	[=1]
061b/10	nergis < Far. Nergis.
[=4]	n. 037b/15, 038a/1, 038a/12
neden Neden.	n.+ üñ 038b/1
n. 038a/15	[=4]
[=1]	nesl < Ar. Döl.
nefāz < Ar. Nüfuz etme.	n.+ i 047a/9
n.+ ina 080a/14	[=1]
[=1]	nesne Varlık, şey.
nefs < Ar. Bir kimsenin kendi öz varlığı.	n. 038b/9, 039a/10, 039a/7,

040a/4, 040a/8, 042a/10, 042b/11, 043a/9,
044a/10, 044a/2, 045b/10, 047a/15,
048a/7, 049a/14, 049b/8, 050a/5, 055b/3,
056a/7, 059a/6, 060a/7, 060b/3, 060b/8,
060b/9, 061b/11, 065b/8, 067a/2,
067b/13, 067b/4, 068a/9, 068b/3, 071b/11,
072b/8, 073b/15, 074b/2, 074b/5, 075a/8,
075b/10, 075b/11, 075b/2, 076b/13,
078b/15, 080a/10, 082a/12, 082a/15

n. al- 046a/12

n.+ den 046b/4, 048a/4, 048b/15

n.+ dür 038b/14

n.+ ler 037b/14, 047b/1, 047b/2,

064a/3, 067a/6, 074b/10, 077a/6

n.+ lerden 046a/13

n.+ leri 044b/11, 059b/10, 067a/5,

075a/14, 076a/6

n.+ nüñ 058a/5, 069a/9

n.+ si 043a/9

n.+ ye 039a/11, 044a/6, 048a/6,

060a/8, 064a/13, 071b/13, 074b/12

n.+ yi 065a/10

[=75]

nev̄mīd < Far. Ümitsiz.

n. ol- 048b/15

[=1]

nı̄şf < Ar. Yarı, yarım.

n. 082a/10

n.+ ma 079b/4

[=2]

niçe Birçok.

n. 044b/8, 046b/4, 067b/7

[=3]

nifāk < Ar. Ara bozukluğu.

n. 072a/4, 073b/11, 073b/13

n.+ dan 043b/12

n.+ dur 042b/10

[=5]

niķāb < Ar. Yüz örtüsü, peçe.

n. 075b/14, 075b/15, 076a/1

n.+ ımı 076a/2

n.+ uñ 075b/15

[=5]

nikāh < Ar. Nikah.

n. 057b/5

n.+ a 049b/1

n.+ dan 081b/2	n. 037b/13, 038a/6, 038b/9,
n. it- 072b/2	041a/9, 041b/7, 042a/6, 043a/12,
[=4]	043b/11, 045b/13, 045b/7, 045b/9,
nīlūfer < Far. Nilūfer.	046b/15, 046b/5, 047a/13, 047a/3,
n. 037b/4, 037b/5	047b/7, 047b/8, 049a/10, 049b/12,
[=2]	050a/12, 050b/6, 050b/7, 051a/1, 051b/7,
ni‘met < Ar. Nimet.	053a/1, 053a/15, 053b/13, 053b/4,
n. 082a/3	054a/1, 054a/2, 054b/12, 054b/14,
n.+ e 060a/9, 062a/3	054b/9, 055a/5, 055a/8, 056a/13, 056b/7,
n.+ ine 047a/11	057a/7, 057b/2, 058b/4, 059a/2, 059a/9,
n.+ ler 077b/15	059b/3, 059b/7, 060a/8, 060b/1, 060b/11,
[=5]	061a//2, 061a/10, 061a/4, 061b/1,
nişāb < Ar. Yeter derece.	061b/14, 062b/14, 062b/2, 062b/9,
n. 070a//14, 070a/15	063a/10, 063a/13, 063a/4, 063a/8, 063b/7,
[=2]	063b/9, 064b/2, 065a/8, 066a/15, 066a/3,
nisbet < Ar. Bağmtı, ilgi, ilinti.	066a/7, 066b/6, 068a/12, 068b/8,
n. olın- 066b/2	069b/14, 069b/2, 070b/15, 070b/9,
[=1]	071a/10, 071a/14, 071a/4, 071a/7, 071b/4,
nişānlu < Far.+T. İşaretli, izli.	071b/7, 073a/13, 073a/15, 074a/12,
n. 078a/14	074a/14, 074a/3, 074a/6, 075a/10,
[=1]	075a/11, 075a/3, 075a/9, 076b/1, 076b/4,
nitekim Gerçekten, hakikaten.	077b/11, 077b/13, 078a/7, 078b/1,
	078b/12, 078b/6, 079a/1, 080a/6,
	080b/15, 080b/2, 080b/8, 081b/4, 082a/4
	[=105]
	nizā‘ < Ar. Kavga.
	n. it- 055a/4, 068a/10

[=2]

noķşān < Ar. Eksik.

n. 068a/8, 078b/6, 51b/13

n.+ dan 055a/12, 077b/3

n.+ ina 050a/15, 067b/2

[=7]

nuşret < Ar. Yardım .

n. 076b/2

n. bul- 058b/1, 061a/4, 066a/5,
070b/1, 073a/7, 074b/7, 076b/4

n.+ e 066a/3, 071b/6, 076b/1

[=12]

nuzūl < Ar. Yukarıdan aşağıya inme.

n. it- 044b/4

[=1]

nigūy < Ar. İyilik, güzellik, iyi.

n. 038b/15

n.+ dandur 039a/1

[=2]

nuşha < Ar. Nūsha.

n.+ da 052a/11

[=1]

O

o O. Krş. ol.

o. 059a/7

[=1]

oçaķ Ocak.

o. 064b/13, 064b/14, 065a/2

o.+ ı (oçağı) 067b/9

[=4]

od Ateş.

o. 044a/14, 044b/1, 044b/10,
044b/2, 056a/12, 064b/13

oda yan-: Ateşin yanması. 052b/11

o.+ dan 044b/2

[=8]

odun Kereste; tahta; ağaç.

o. 043b/9, 046b/14

[=2]

oğlan Erkek çocuk.

o. 040a/14, 064b/2, 066b/11,
067a/14, 068b/12, 068b/13, 068b/14,

069a/7, 070a/1, 071a/9, 072b/10, 075a/13,
080a/6, 082a/11, 082a/8, 082a/9

o.+ a 066b/12, 067a/14, 068a/

o.+ lar 081a/2

o. ol- 077b/6, 082a/8

[=21]

oğul Erkek evlat, çocuk.

o.+ ı (oğlı) 038a/9, 044a/3, 070a/4,
071a/2

o.+ ina (oğlına) 037b/8, 065b/1

o.+ u (oğlu) 055a/11, 069a/12,
071b/3, 080a/10

o.+ una (oğluna) 070a/12

[=11]

oğrılığ Hırsızlık, haramilik.

o.+ a (oğrılığa) 039b/8

[=1]

oğurla- Çalmak.

o.- ya 058a/3

o.- yan 058a/4

[=4]

oğurlan- Çalınmak.

o.- an 058a/5

o.- dı 068a/7

[=2]

oğ Ok.

o. 066b/12, 070a/10

o.+ a 040a/6

o.+ dan 040a/7

[=4]

oğsuz Oksuz.

o. 070a/2

[=1]

oğu- Okumak.

o.- miş 082a/7

o.- r 055b/5, 058b/1

o.- rlar 058a/14

o.- yan 055b/3

[=5]

ol- Olmak.

o.- a 037b/6, 041a/6, 048a/10,
049a/5, 052a/1, 052a/7, 053a/3, 054b/11,
055b/2, 055b/3, 056a/6, 057a/11, 059a/5,
059b/5, 060a/15, 063b/11, 064b/9,
067b/5, 068b/3 068b/4, 070b/15, 073b/12,

073b/13, 074b/14, 076b/10, 076b/15,
076b/8, 077b/6, 077b/8, 078b/15, 078b/4,
079a/2, 080b/13, 080b/6

‘ābid o.- a 048a/1

‘āciz o.- a 069a/6

āh̄ir olmuş o.- a 065a/12, 067b/3,
072a/12

aķmaz o.- a 062a/13

‘āmm o.- a 047b/1

‘ārīz o.- a 060a/13, 060b/15

‘āṣī o.- a 048b/13

aṣāğıraķ o.- a 065b/12

gözi aydın o.- a 058a/6

‘āyid o.- a 077b/3

az kılğan o.- a 054a/12

azād o.- a 054a/9

ecr-i ‘azīm o.- a 078a/6

‘azl o.- a 076/7, 076a/5, 076a/9

‘azm eylemiş o.- a 057b/5

bāṭın o.- a 080b/14

bay o.- a 044b/14, 051a/15,
069b/11

beķāsuz o.- a 069a/4

beñzemiş o.- a 077b/4

bilmez o.- a 055b/3

bī-‘amel o.- a 068b/13

borcı o.- a 039a/10

bulanıķ o.- a 062a/13

cāha o.- a 042b/13

cem‘ o.- a 044a/7, 079a/4

çetin o.- a 064a/10

çok o.- a 043a/3, 046a/7

dāh̄il o.- a 073b/9

dāyım o.- a 063a/8

def‘ o.- a 047b/5

delīl o.- a 042a/7, 042b/9, 048b/3,
050b/15, 051a/6, 051b/5, 055b/4, 082a/15

diri o.- a 076a/15

dili uzun o.- a 068b/8, 069b/2

dostı o.- a 057a/14

ehl-i hevā o.- a 062b/14

emīn o.- a 048a/9, 053b/13,
060b/11, 062b/12, 066a/15

eyü o.- a 077a/13, 078a/3, 078b/3,
081a/12

faķır o.- a 049a/10, 052a/1,
052b/7, 054b/6, 056b/1, 067b/6, 077a/8

farķ ider o.- a 072a/5

fāsıd o.- a 060a/11

ferāġat o.- a 059a/1

fevt o.- a 038a/1, 039b/3, 040b/1,
041a/1, 043b/14, 046b/5, 047b/10,
052a/10, 052a/14, 052a/4, 052a/5,
053a/11, 053a/6, 054b/5, 054b/8, 055a/2,
056a/1, 057a/14, 057a/15, 058b/8, 060a/3,
062a/5, 063a/11, 063b/6, 065b/10,
065b/4, 067a/4, 068a/15, 068b/1,
068b/11, 068b/3, 070a/4, 076a/3,
078a/13, 080a/10, 51b/15, 62a/1

ġarķ o.- a 060a/8

gelmiş o.- a 067b/4

gerçek o.- a 079a/1

giñ o.- a 051a/11

girmiş o.- a 060a/2

göñüllü o.- a 040b/6

görinken o.- a 079a/7

gösterici o.- a 076a/1

ħabs o.- a 056b/8, 059a/11

ħalāŝ o.- a 072b/14, 073b/3, 56b/9

ħalīfe o.- a 080b/5

ħāmıle o.- a 064a/15, 064b/13,
064b/8, 068b/12

ħāmıle olmiş o.- a 079a/9

ħarāb o.- a 054b/11, 51b/12

ħāzır itmiş o.- a 069a/7

helāk o.- a 057a/1

hīç o.- a 048a/8

ırlayıcı o.- a 082a/11

‘ibādet idici o.- a 053b/8

imām o.- a 055a/11

issi o.- a 072a/4

ķahr o.- a 055b/7

ķatı o.- a 048b/13

ķavī o.- a 066b/3

ķayġulu o.- a 037b/6

ķāyim o.- a 047b/11

ķem o.- a 067b/9

ķethūdā o.- a 055a/11, 055a/7,
061b/4

ķezālik o.- a 082a/9

ķızlık o.- a 054a/6

kişi o.- a 071a/3	müctemi' o.- a 065a/4, 071a/9
ķorku o.- a 072b/6, 079a/12	müflis o.- a 070a/8
maħrüm o.- a 069a/9	münāfık o.- a 068b/13
maħşüş o.- a 047b/3	münķazī o.- a 057a/2
maķbül o.- a 051a/7	mürtekib o.- a 055b/11, 059a/2
mālik o.- a 045a/14	müstāgni o.- a 078a/1
ma'zül o.- a 070a/8, 072b/14,	müstecāb o.- a 053a/1
077a/3	müstevlī o.- a 080b/14
menfa'at o.- a 061b/4	müteğayyir o.- a 046b/9, 077b/3
mensüb o.- a 054a/7, 067a/8,	mütemessik o.- a 078b/11
076b/13	mütevellī o.- a 055b/2, 064b/11,
meşğül o.- a 055a/13	071a/13, 076a/10, 076a/15, 081a/11,
meşhür o.- a 051a/8, 055b/5,	081a/8, 081a/9, 082a/14
055b/6	müttehim o.- a 078b/15
mezmüm o.- a 046b/14	nāķıd o.- a 071a/12
mu'aţţal o.- a 073a/7	naşīb o.- a 071a/7, 073a/11,
muħālefet o.- a 048b/2	082a/12
muħālif o.- a 079a/2	nevmīd o.- a 048b/15
muħtāc o.- a 057a/3	oğlan o.- a 077b/6, 082a/8
muşāhib o.- a 052b/2	peşīmān o.- a 039b/10
mustecāb o.- a 073a/13	rāci' o.- a 038b/9, 058a/1
muţī' o.- a 046a/4	revā o.- a 063b/3
mücevvef o.- a 068b/3	sābit o.- a 076b/12

şālih o.- a 51b/10	yigen o.- a 043a/4
savaş o.- a 062a/14	yüce o.- a 053b/10
selāmet o.- a 068b/1	zāhir o.- a 065b/7, 075b/10
serdār o.- a 044a/4	zā'il o.- a 039b/13, 050b/7
silmiş o.- a 049b/6	zarar olmuş o.- a 039a/13
tābi' olmuş o.- a 077b/5	zā'yil o.- a 080b/15
ṭālib o.- a 064b/4, 066b/6	zebūn o.- a 069b/12
ṭar o.- a 064a/7	ziyāde o.- a 051b/1, 053a/10,
ṭař yürekli o.- a 072a/4	056a/10, 060a/2, 067b/10, 069b/12,
telef o.- a 056a/7, 076a/9, 080a/11	072a/10, 072a/11, 076b/11, 076b/8,
ucuzlık o.- a 063b/1	076b/9
uşağı o.- a 041b/12, 050b/12	mütevellī o.- acağdur 045b/2
utanmaz o.- a 079a/7	o.- an 044b/12, 048a/4, 048a/6,
uzun o.- a 051b/4, 059a/10,	050a/8, 066b/2, 067a/1, 067a/5, 070a/12,
070a/2	070b/1, 074b/8, 075b/5, 076a/6, 082a/1
ümīdvār o.- a 051a/3	ḥaste o.- an 040a/12
vā'iz o.- a 075a/6	mālik o.- an 080a/3
vüs'at o.- a 060a/6	mensüb o.- an 041b/13, 041b/3,
yağın o.- a 045b/3, 051a/13	049a/2
yağın olmuş o.- a 059a/5	muttaşıl o.- an 043b/7
yaramaz o.- a 057b/4, 064a/3,	müte'allik o.- an 044b/11
081a/13	şüre o.- an 046a/14
	ṭaleb o.- an 037b/7

zıkr o.- an 059b/8
o.- anlar 062b/2
gizlü o.- anlar 065b/7
zıkr o.- anlarıñ 067b/1
diri o.- anuñ 040b/11
o.- dı 037b/5, 039b/9,043a/6,
043b/14, 044b/2, 044b/5, 046b/4, 055a/2,
055a/6, 056b/1, 057a/2, 058a/11, 061a/13,
067b/9, 068b/12, 068b/13, 074b/6,
076a/9, 077b/14
av o.- dı 074b/4
boş o.- dı 065a/12
faķır o.- dı 049b/14
fevt o.- dı 040b/15, 046b/3,
060a/10, 061a/14, 062b/11
ğālib o.- dı 046b/10
ğarķ o.- dı 060a/3, 069a/1
ğāyib o.- dı 046b/2, 052a/13
giñ o.- dı 051a/10
ħaber o.- dı 070a/6
ħabs o.- dı 063a/7
ħarāb o.- dı 62a/1
kāfir o.- dı 045a/8
ķatı o.- dı 045b/10
ķızıl o.- dı 052b/10
mālik o.- dı 042a/3, 044b/13,
048b/11, 052b/6, 068a/2, 069b/3, 069b/7,
079a/5
müstaķar o.- dı 047b/4
mütevellī o.- dı 076a/14
müyesser o.- dı 064a/4
naşıb o.- dı 057a/4b
paslu o.- dı 069a/8
sākin o.- dı 058b/11, 063b/6
tar o.- dı 046a/1
taş o.- dı 048b/13
uzun o.- dı 068b/14
vefāt o.- dı 049b/14
yaķın o.- dı 074a/2
zāyi‘ o.- dı 079b/9
o.- du 056a/10
o.- duğı 047b/9, 060a/8, 077b/2
mütevellī o.- duğı 069a/5
reci‘ o.- duğı 066b/4
talib o.- duğı 064b/4

ümīdvār o.- duğı 048b/15
ḥarām o.- duğına 077b/9
zānī o.- duğına 062b/13
ğarķ o.- duğında 060a/10
ḥalāş o.- duğını 059b/14
ḥalāş o.- duğıdan-şoñra 075b/8
cem' o.- ğan ol- 066a/7
tīz o.- ğandur 074b/11
fevt o.- madı 060a/7
ġāyib o.- madı 052a/14
żarar o.- madı 061a/12
o.- maduğın 070a/3
o.- mağı 039b/7, 073a/5
aşikāre o.- mağı 065b/6
fevt o.- mağı 054a/4, 062b/6
ḥalāş o.- mağı 058b/3
ḥayr o.- mağı 080a/12
hīç o.- mağı 075b/1
maḥv o.- mağı 069a/2
mustecāb o.- mağı 073a/12
müslümān o.- mağı 063a/4
peşimān o.- mağı 039a/6
‘ulemā o.- mağı 054a/4
ziyāde o.- mağı 081b/15
o.- mağına 078a/9
o.- maķ 073b/9
emīn o.- maķ 060a/15
fesādına o.- maķ 077b/8
ḥarāb o.- maķ 054a/4
ḥasf o.- maķ 046b/8
ķavī o.- maķ 050b/10
helāk o.- maķdan 063a/2
ķatl o.- malarına 051a/5
o.- masa 052b/3
uzun o.- ması 074b/8
o.- masına 049b/2, 053a/15
‘adl o.- masına 048b/4
aşikāre o.- masına 067a/2
‘avrat o.- masına 055b/9
bulaşık o.- masına 065b/15,
074b/12
faķīr o.- masına 049b/5
fevt o.- masına 079b/13
ḥāzır o.- masına 056a/4

helāk o.- masına 041b/2, 048b/3	o.- mayup 045a/11
karīb o.- masına 056a/15	o.- maz 060a/15, 060b/1
maḥfūz o.- masına 070b/1, 070b/9	ḥāmīle o.- maz 046a/15
muctemi' o.- masına 045b/6	nebāt o.- maz 046a/14
muḡarreb o.- masına 062b/8	tamām o.- maz 062b/9
müşrik o.- masına 063a/4	o.- miş 057a/4, 57a/5, 061b/13
nāpeydā o.- masına 040a/1	ḡāşıl o.- miş 047a/8
revā o.- masına 063b/1, 075a/7	ḡuru o.- miş 050b/2
revān o.- masına 057b/1	perīşān o.- miş 079a/4
yaḡın o.- masına 061b/13, 069b/13	uzun o.- miş 069b/9
zāhir o.- masına 067a/6	zā' il o.- miş 062a/11
zānī o.- masına 055b/10	āḡir o.- miş ol- 065a/12, 067b/3, 072a/11
ziyāde o.- masına 072a/7	ḡāmīle o.- miş ol- 079a/9
o.- maya 059a/6, 059b/6, 069a/8, 075b/11, 078a/3	tābi' o.- miş ol- 077b/5
ıztırābı o.- maya 060a/4	yaḡın o.- miş ol- 059a/5
mustecāb o.- maya 073a/14	zarar o.- miş ol- 039a/13
müttebi' o.- maya 080b/11	şād o.- mişıdı 075b/8
şarf o.- maya 043a/9	o.- sa 047a/12, 064b/14, 064b/15, 065a/1, 065a/5, 065a/6, 069b/10, 073b/12, 073b/13, 073b/7, 074a/5, 075b/4, 075b/5, 076b/10, 076b/14, 080a/6, 082a/3
o.- mayan 049b/8	
imkān o.- mayan 059b/12	

‘ariz o.- sa 052a/3, 054a/7	telef o.- up 076a/8
bellü o.- sa 047a/10	uzun o.- up 069a/5
çok o.- sa 039b/5	zâ’ il o.- up 047b/3
çözük o.- sa 079a/7	o.- ur 043b/15, 044a/10, 044b/9,
incüsüz o.- sa 082a/11	056a/3, 057b/3, 059a/14, 071b/10,
maḥşüş o.- sa 047b/2	072a/15, 077a/6, 078a/3
mechül o.- sa 051a/9	cem’ o.- ur 051a/4, 066a/7
o.- sun 050a/14	cem’ olğan o.- ur 066a/7
atlu o.- sun 050a/2	emānet o.- ur 067b/15
ķuru o.- sun 043b/9	eyü o.- ur 056a/9
küçük o.- sun 043b/10	fevt o.- ur 038a/2
yaş o.- sun 043b/9	gelegen o.- ur 042b/2
ziyāde o.- sun 076b/7	ḥāmīle o.- ur 041a/14
ḥalāş o.- u bilse 064a/2	ḥāşıl o.- ur 040a/12, 066a/8,
o.- up 045a/10, 064a/3, 065a/5,	073b/6, 075a/6, 078a/4
080a/15	helāk o.- ur 059b/15
fitne o.- up 048b/3	i’ timād o.- ur 044a/4
ġarķ o.- up 060a/6	māl o.- ur 064a/11
maḥdūd o.- up 051a/9	mümteni’ o.- ur 081b/3
mefķūd o.- up 046b/11	rāci’ o.- ur 050a/12
muḥālīf o.- up 080b/12	şābit o.- ur 071b/12
mütevelli o.- up 080b/4	ţopraķ o.- ur 049a/9
	zaḥmet o.- ur 080a/9

zā' il o.- ur 038a/3

zarar idegen o.- ur 074b/12

emānet koyacak o.- ursa 073a/9

mensüb o.- ursa 043a/3, 043a/4

[=567]

ol O zamiri. Krş. o

o. 038a/1, 038a/15, 039a/1,
039b/12, 039b/2, 039b//6, 040a/7,
040b13, 040b/14, 041a/15, 041b/13,
041b/2, 041b/6, 042a/6, 042a/7, 042b/12,
043b/7, 044b/2, 045a/1, 045a/14, 045a/7,
045b/11, 045b/12, 045b/5, 046a/4,
046a/7, 046b/8, 047b/10, 047b/15,
047b/2, 047b/4, 048a/12, 048a/5, 048b/2,
048b/3, 048b/4, 050b/15, 050b/4,
051a/13, 051a/3, 051a/4, 051a/5, 051a/8,
052b/7, 053a/10, 053a/12, 054a/3, 054a/5,
054b/7, 054b/8, 055a/6, 055b/8, 055b/9,
059b/14, 060a/3, 062a/14, 062a/5, 062a/9,
062b/6, 063b/1, 063b/10, 064a/14,
064a/15, 064a/2, 064a/4, 065b/10,
065b/7, 065b/9, 066b/3, 067b/14, 069a/1,
069a/14, 072b/7, 073b/5, 073b/8, 075a/6,
077a/12, 078b/4, 080b/1, 081a/2, 55a/9

o.+ dur 077b/8

[=88]

olun- Olunmak.

o.- a 074b/9

‘azl o.- a 045a/1, 052a/13, 054b/8,
077a/3, 077b/1

beşāret o.- a 068b/12, 081a/14

da‘vet o.- a 079b/12

ḥabs o.- a 053b2, 054b/5, 058b/11,
059a/12, 059b/13, 067b/8

ḥıfz o.- a 053b/11

inkār o.- a 073a/10

naşb o.- a 044b/14

su‘āl o.- a 048a/4

töhmet o.- a 075b/10

gümān o.- an 075b/10

zıkr o.- an 047b/1, 047b/2

binā o.- dı 055b/8

ḥabs o.- dı 051a/14, 052b/3

ḳabūl o.- maya 069a/10

‘aḳd o.- mış 057b/4

da‘vet o.- mış 040a/13

ḥişār o.- mış 053b/10

ta'bir o.- miş 038a/11, 044b/1,
045a/4, 046a/15, 057a/3, 057b/5, 061a/12,
070a/4, 074a/9, 076a/11, 081a/14, 081b/5

habs o.- miş i- 056b/9

o.- mişdur 067b/12

tecrübe o.- mişdur 050a/11

cem' o.- ur 038b/11, 080a/1

hased o.- ur 071b/2

hıfz o.- ur 040a/3

i'timād o.- ur 065b/1

kesb o.- ur 046b/12

mensüb o.- ur 080a/1

nisbet o.- ur 066b/2

[=53]

ona Ona.

o. 081a/6

[=1]

on altı On altı sayısı.

o. 075b/13

[=1]

orta Orta.

o. 081a/4

[=1]

otur- Oturmak. Krş. otur-

o.- ur 057b/5, 060a/14

o.- ursun 046b/1

[=3]

otur- Oturmak. Krş. otur-

o.- duğı 051b/6

[=1]

oyna- Oynamak.

o.- maķ 069a/2

[=1]

Ö

öğren- Öğrenmek.

ö.- ür 039b/14

[=1]

öl- Ölmek.

ö.- mege 049b/13

ö.- miş 041b/11, 048b/7, 076a/14,
080b/6

ö.- meye 068b/2

ö.- üp 080b/5

[=6]

öldür- Öldürmek.

ö.- e 040b/13, 041a/15

[=2]

ölü Ölü.

ö. 043b/15, 047b/12, 047b/14

ö.+ ler 049a/12

ö.+ lere 048b/5

ö.+ sine 062a/14

ö.+ yi 060a/1, 079b/12

[=8]

ölüm Ölüm.

ö. 052a/1, 059b/1

ö.+ den. 050a/9

ölüm düş-: Ölümün uğraması.

042a/6

ö.+ e 048b/3

ö.+ ine 045b/15, 050a/11, 072b/6,

075b/2

[=9]

ömr < Ar. Yaşam.

‘ö. 067b/2, 067b/3, 075b/7

‘ö.+ i 050b/12, 051b/4, 059a/10,

065a/12, 070a/2, 072a/11

‘ö.+ ine 065a/11, 078b/5

‘ö.+ inüñ 079b/4

[=12]

öñ Ön.

ö.+ inden 078b/15

[=1]

ör- Örmek.

ö.- er 039b//6

ö.- mek 045a/13

[=2]

örü Ayakta durma, kalkık.

örü tur-: Ayakta durmak. 049a/10

[=1]

ört- Kapamak.

ö.- di 046a/9, 069a/12

ö.- medi i- 040b/4

[=3]

öyle Öyle.

ö. 041a/7

[=1]

074b/11

[=4]

‘**özr kanı** Adet dönemi dışında kadının cinsel organından gelen kan.

özge Başka.

ö. 044b/15, 048a/2, 050b/13,

‘ö. 049b/2

[=1]

P

pādiṣāh < Far. Hükümdar

p. 037b/2, 044a/13, 044a/14,
044b/1, 045b/3, 047a/15, 047b/15,
057a/11, 060a/14, 060b/9, 061a/6, 061a/8,
061a/9, 063b/14, 066a/7, 066a/9,
067b/10, 068b/6, 069a/15, 069b/9,
070b/4, 072a/6, 073a/3, 075a/7, 077a/14,
077b/3, 081a/9

p.+ a 043a/3, 044b/10, 054a/13,
056b/14, 058b/4, 059b/10, 059b/11,
059b/8, 066a/6, 066a/9, 074a/6, 080a/12,
081b/14

p.+ dan 042a/7, 046b/8, 047a/12, 052a/3,
054a/10, 054b/2, 060a/12, 060b/14,
062b/5, 063b/4, 074a/15, 075a/12,
081a/10, 081a/7, 082a/2

p.+ ı 055b/6

p.+ ma 047b/4, 054a/11

p. i- 045a/14

p.+ la 060a/5

p.+ lar 048b/1

p.+ lara 043a/4, 047b/5, 060b/1

p.+ lardan 076a/14

p.+ uñ 063b/2, 066a/10, 066a/11,
066a/12, 077a/2, 077a/4, 077b/4, 080a/13,
080a/14

[=74]

pādiṣāhlıq < Far.+T. Hükümdarlık.

p.+ a (pādişāhlıġa) 080b/1 [=1]	p. ol- 069a/8 [=2]
pādişāhsuz < Far. Hükümdarsız. p. 054a/5 [=1]	penāh < Far. Sığınacak yer. p. 073b/13 [=1]
paḥillik < Ar.+T.Cimrilik. p.+ e (paḥillige) 082a/3 [=1]	penbe < Far. Pamuk. p.+ den 075b/5, 076b/9 [=2]
pāk < Far. Temiz. p. 057a/8 [=1]	perde < Far. Perde. p.+ den 077b/4 [=1]
pāklik < Far.+T. Temizlik. p.+ e (pāklige) 079a/8 [=1]	perhīz < Far. Vücuda zararlı ve dinen zevk veren şeylerden sakınmak. p.+ e 040b/9 [=1]
palta Balta. p. 071b/9 [=1]	perhīzlik < Ar.+T. Dinin yasak ettiği şeylerden sakınma. p.+ e (perhīzlige) 076a/1 [=1]
pāre < Far. Parça. p.+ sine 062b/4 [=1]	perī < Far. Peri. p.+ den 038b/5 [=1]
paslu Paslı. p. 072b/15	

perīṣān < Far. Perīṣan.

[=2]

p. ol- 079a/4

[=1]

R

perk Katı, sert. Krş. berk

p. 048b/13

[=1]

rāci ^ʿ < Ar. Dönen.

r. ol- 038b/9, 050a/12, 058a/1

pes < Far. Öyle ise.

p. 041a/1, 044b/3, 076a/13,
081b/9

[=4]

[=3]

raḍiya ^ʿ **llāhu** ^ʿ **anh** < Ar. Allah ondan razı olsun.

r. 045b/15, 078b/8

peṣīmān < Far. Pişman.

p. ol- 039a/6, 039b/9

[=2]

r.+ a 045a/5

[=3]

peygamber < Far. Peygamber.

p. 038b/10, 042a/14, 058b/11,
058b/4, 058b/5, 062b/2, 071b/7, 075b/7,
076a/10, 076b/1, 078b/1, 079a/1, 080b/2

p.+ e 039a/2, 058b/7, 058b/5

p.+ i 061b/14

p.+ üñ 063a/6

[=18]

raḍiya ^ʿ **llāhu** ^ʿ **anhümā** < Ar. Allah

onların ikisinden razı olsun.

r. 037b/11

[=1]

rağbet < Ar. İstek, arzu.

r. it- 051b/9

[=1]

piş- Pişmek.

p.- miş 038b/5, 039b/10

raḥmet < Ar. Rahmet.

r.+ ine 059a/14

[=1]

rahmetu' llāhi 'aleyh < Ar. Allah'ın

[=5]

rahmeti onun üzerine olsun.

r. 047a/10, 053b/14

r.+ i 081a/15

[=3]

ra' iyyet < Ar. Halk.

r.+ e 061a/8, 069b/9

r.+ ine 077b/3

[=3]

ramazān < Ar. Ramazan.

r. 081b/1

[=1]

re < Ar. Re harfi.

r. 072b/3

[=1]

reci' < Ar. Pislik.

r. ol- 066b/4

[=1]

re' is < Ar. Başkan.

r.+ e 054a/13, 059b/8

r.+ i 058a/12, 077b/2

r.+ ine 054a/11

renklü < Fars.+Tr. Renkli.

r. 037b/6

r. i- 070b/14

[=2]

resül < Ar. Peygamber.

r. 047a/6

hazret-i r. 037b/10, 038b/15,
040b/8, 045a/15, 045b/4, 047a/3, 050a/4,
065b/2, 069b/5, 076a/12, 076b/3, 076b/5,
078b/9, 080b/15, 081b/6

hazret-i r.+ uñ 080b/10

[=17]

resūlu' llāh < Ar. Hz. Muhammed.

r. 081b/9

hazret-i r. 054a/2

[=2]

revā < Far. Yakışır.

r. ol- 063b/1, 063b/3, 075a/7

[=3]

revālik < Far.+T. Uygun.

r.+ ine (revāligine) 046a/6

[=1]

revān < Far. Yürüyen.

r. ol- 057b/1

[=1]

reyāhīn < Ar. Reyhanlar.

r.+ üñ 040b/7

[=1]

reyhān < Ar. Güzel kokulu bir süs bitkisi,
fesleğen.

r. 037b/9

r.+ ındandır 037b/10

r.+ lar 050b/11

r.+ larumdur 037b/12

[=5]

rızq < Ar. Yiyecek, içecek şey.

r. 039a/4, 046b/9, 053b/7,
059b/5, 061b/11, 061b/8, 064a/12,
064a/13, 064b/4, 066a/6, 074b/5

r.+ a 038b/11, 038b/7, 039a/6,
039b/10, 039b/8, 040a/5, 046b/11,
046b/13, 056a/11, 056b/2, 064b/3,
065a/5, 066b/12, 068a/2, 069a/11

r.+ da 046b/14

r.+ dan 040b/10

r.+ ı 056a/10, 057a/15, 067b/4

r.+ ları 066a/7

[=32]

rif^cat < Ar. Yücelik.

r. 048a/11, 065a/13, 071a/12,
073b/12, 073b/13, 074a/1

r.+ a 073b/11

r. bul- 073b/11

[=8]

riyāset < Ar. Başkanlık.

r. 077a/13

r.+ e 077a/9

r.+ i 077a/11

[=3]

rucū^c < Ar. Geri dönme.

r. it- 039b/10, 050b//3

[=2]

rūm < Ar. Anadolu.

r. 045a/7

[=1]

rüsvāyılıq < Far. Rezil olma durumu.

r. 055b/5

[=1]

S

sā'at < Ar. Saat.

s. 075a/5

[=1]

şabāḥ < Ar. Sabah.

ş. 044b/7

ş.+ dan 070a/6

[=2]

şābit < Ar. Sabit.

ş. ol- 071b/12, 076b/11

[=2]

şaç- Saçmak.

ş.- duğı 051a/7

ş.- maķ 051a/6

[=2]

şadul- Satılmak.

ş.- mege 039b/15

[=1]

şāf < Ar. Saf, katıksız.

ş. 062a/11, 076b/14

[=2]

şahāvet < Ar. Cömertlik

s.+ e 071a/4

[=1]

şāhib < Ar. Sahip.

ş.+ i 047b/9, 052a/8, 078b/3

ş.+ inden 052b/8

ş.+ inden-şoñra 059a/7

ş.+ ine 052a/2, 072a/3

ş.+ ini 040b/13

ş.+ inüñ 078b/3, 078b/4, 079a/14,

58a/10

[=12]

şahīḥ < Ar. Doğru.

ş. 038a/9, 066b/3

[=2]	ş.- mağ 038b/5
şakal Sakal.	ş.- makdan 061a/14
ş.+ ımı 072a/12	ş.- mağdur 038b/4
[=1]	[=4]
şaka < Ar. Sakat.	şalâh < Ar. Düzelmeye.
s. 038b/13, 081a/11	ş. 053a/15, 066b/2, 076b/9
[=2]	ş.+ a 040a/14, 55a/9
şakin < Ar. Sessiz, yerleşik.	ş. bul- 038b/8, 069b/4
s. it- 065b/13	ş.+ ma 079a/14
s. ol- 058b/11, 063b/6	[=8]
[=3]	şalâhat < Ar. Günahsızlık.
şakla- Saklamak.	ş.+ a 050a/6
ş.- r 064b/5, 064b/6, 069b/8,	[=1]
071a/3	şalavat < Ar. Salavat.
ş.- ya 038a/14, 052b/12, 071a/3	ş. 073b/7
[=7]	[=1]
şakşı Saksı.	şalındur- Sallandırmak.
ş.+ da i- 065b/11	ş.- dı 064b/1
ş.+ dan 065a/5	[=1]
[=2]	şalif Geçen, geçmiş.
şal- Uğurlamak, yollamak.	s.+ ine 063b/8
ş.- a 041b/13	[=1]

şālih < Ar. Elverişli, uygun, yarar.

ş. 053a/8, 062a/3, 062b/13,
077a/5

ş.+ lere 047b/6, 077b/4

ş. ol- 51b/10

[=7]

şaliḥā < Ar. Elverişli, uygun.

ş. 045b/13, 067b/11

[=2]

şāliṣ ‘aşer < Ar. On üçüncü.

bāb-1 ş. 075a/13

[=1]

şalla ‘llāhu ‘aleyhi ve sellem < Ar.

Allah’ın selamı onun üzerine olsun.

ş. 037b/11, 040b/8, 045a/15,
047a/4, 047a/6, 050a/4, 054a/2, 065b/2,
069b/5, 076a/12, 076b/3, 076b/6, 078b/9,
080b/11, 080b/15, 081b/6

[=16]

salṭanat < Ar. Sultanlık, hükümdarlık

s. 042a/13, 068a/10, 075b/4

s.+ a 068a/6, 069b/10, 071b/9,
073a/15, 076a/3

s.+ da 058b/4

s.+ ina 068a/8, 080b/2

[=11]

şamġ < Ar. Zamk, ağaç sakızı.

ş.+ ı 041b/13

[=1]

şan- Sanmak.

ş.- maduġı 066a/8

[=1]

şan ‘at < Ar. Sanat.

ş.+ ı 076b/8

[=1]

şanavber < Ar. Çam fıstığı ağacı.

ş. ağacı 43a/1

[=1]

şanem < Ar. Put.

ş.+ leri 071b/7

[=1]

şānī ‘aşer < Ar. On ikinci.

bāb-1 ş. 068a/4

[=1]

saña Sana.

s. 038a/14, 046b/1	şarın- Kendi üstüne sarmak.
[=2]	ş.- dı 076b/7
şap Sap.	ş.- mağ 077a/1
s.+ ı 072a/3	ş.- uñ 076b/6
[=1]	[=3]
şapan Sapan.	şarkıt- Sarkıtmak.
ş. 070b/5, 070b/6, 070b/7, 070b/8	ş.- dı 062a/2
[=4]	[=1]
şar- Çevresini çevirmek.	sarmusağ Sarmısak.
ş.- ar 076a/10, 076b/12	s. 039a/10, 039a/11, 039a/12,
ş.- dı 076a/13, 076b/11	039a/13, 046b/14, 047a/2, 047a/5
ş.- dılar 079b/13	yābān s.+ ı (sarmusağı) 039b/7
ş.- duğları 079b/13	[=8]
ş.- mağa 076a/15	şarp Çetin, sert, şiddetli.
[=7]	ş. 041b/10, 043a/13, 043b/6,
şarf < Ar. Harcama, kullanma.	043b/8, 048a/3
ş. it- 043a/9, 050a/6, 072a/6	[=5]
ş. ol- 043a/9	şaru Sarı.
[=4]	ş. 076b/15, 078a/11
şarıl- Sarılmak.	ş.+ dur 042a/13
ş.- ur 044a/10	ş. i- 042b/9
[=1]	[=4]

şaruğ Sargı, örtü.	s.+ a 040a/6, 054b/12, 056a/12
ş. 076a/13	s.+ da 040a/7, 077b/9
[=1]	
şaruluk Sarılık.	s. it- 048b/2
ş.+ ını (şaruluğını) 078a/11	s. ol- 062a/14
[=1]	[=12]
şat- Satmak.	savaş- Kavga etmek.
ş.- a 052a/7, 065b/14	s.- anları 065a/9
ş.- dı 044b/15, 051b/4, 068a/6,	[=1]
081a/6	şavaş Kavga. Krş. savaş
[=6]	ş.+ a 079b/9
şatıl- Satılmak.	ş.+ ında. 040b/15
ş.- a 080b/9	ş. it- 068a/10, 068a/9
ş.- ur 080b/9	[=4]
[=2]	savaşlı Savaş yapan.
şatun Satın alma işi.	s. 063b/12
ş. al- 048b/11, 056b/13, 058b/15,	[=1]
062a/7, 063a/12, 065b/13, 066b/12,	şavma 'a < Ar. Tapınak.
066b/13, 066b/8, 067a/8, 067a/9	ş. 059b/8
[=12]	[=1]
savaş Kavga. Krş. şavaş.	şavti < Ar. Sesli.
s. 038b/5, 043b/1, 051a/4,	ş. 054b/1
056a/13, 068a/9	

[=1]	s.+ inden 043a/10, 046a/6,
şavur- Havaya atıp dağıtmak, saçmak.	053a/12, 079b/8
ş.- uñ 049b/10	s.+ iyle 064a/2
ş.- ur 049b/7	[=6]
[=2]	sebet < Far. Sepet.
sayı Sayı.	s. 066a/8
s. 070a/15	[=1]
[=1]	sebze < Far. Sebze.
şayru Hasta.	s. 038b/6
ş. 037b/6, 039b/2, 042b/6	s.+ lerden 038b/6
ş.+ dur 042b/10	s.+ süz 038b/7
[=4]	[=3]
şayruluk Hastalık.	sefâhat < Ar. Eğlenceye düşkün ola.
ş. 042b/10, 060a/13	s.+ e 51b/12
ş.+ a (şayruluğa) 037b/4, 042a/9	[=1]
[=4]	sefer < Ar. Yolculuk.
sebât < Ar. Sözünden veya kararlarından	s. 056b/13, 073a/7, 078b/10
dönmeme.	s.+ de 063b/14
ş.+ ı 077a/4	s.+ de i- 063b/13
[=1]	s.+ den 063b/14, 074b/9
sebeb < Ar. Sebep.	s.+ e 044b/12, 045a/11, 045a/12,
s. 077b/8	045b/4, 049a/14, 049b/11, 056b/14,
	057a/1, 061a/6, 061b/12, 063b/1, 066a/5,

069b/13, 070a/3, 073a/5, 074a/13,
074b/13, 075b/14, 077a/10, 077a/9

s.+ i 074b/14

s. it- 049b/12, 053b/9, 056a/12,
056b/13, 061b/14, 073a/4, 076b/12,
078a/14, 079a/13

s.+ inde 074b/9

s.+ ine 076a/1

s. it- 070a/10

[=40]

sefih < Ar. Zevk ve sefahata düşkün olan.

s. 064a/5, 071b/15

ehl-i s. 066a/2

[=4]

segird- Koşar gibi yürümek.

s.- mez 050a/2

[=1]

sehl < Ar. Kolay.

s. 039a/7

[=1]

sekīnet < Ar. Huzur.

s.+ e 066a/3

[=1]

selāmet < Ar. Esenlik.

s.+ e 039a/15, 074a/9

s. ol- 068b/1

[=3]

selīṭa < Ar. Kötü sözlü, ağzı

bozuk avrat.

s. 055a/15

[=1]

sem' < Ar. Söz dinleme, kulak.

s.+ ine 066a/11, 066a/12, 066b/3,
066b/4

s.+ ini 040b/4

[=5]

semüz Besili.

s. 063a/14, 063a/15

[=2]

semüzlik Semiz olma durumu.

s.+ ine (semüzliğine) 050b/1

[=1]

sen Sen zamiri.

s. 074a/11, 081b/1

[=2]

serāy < Far. Saray.

s. 051a/11, 051a/9, 051b/1,
051b/2, 051b/3, 051b/4, 051b/9, 052a/1,
052a/11, 052a/12, 052a/2, 052a/3, 052a/4,
052a/6, 052a/8, 052b/6, 053a/4, 053a/5,
053a/6, 054b/5, 058b/14, 058b/15,
062a/5, 062a/8, 062a/9, 064b/10, 065a/14,
065b/13, 067a/6, 067a/7, 072b/6, 51b/11,
51b/14

s.+ a 044b/4, 051a/13, 051a/15,
02a/5, 058a/15, 065b/12, 072b/7

s.+ da 058a/9, 062a/4, 062a/6,
062a/7, 062a/9

s.+ dan 072b/7

s.+ ı 051b/9, 052a/8, 057b/7,
059a/5, 080b/9

s.+ ına 044b/2, 051a/12, 052a/15,
059b/2

s.+ ında 044a/3, 057b/12, 061a/11,
51b/13

s.+ ından 051b/7

s.+ ını 051a/10, 051b/4, 051b/5,
052a/7, 052b/1, 065b/14, 072b/5, 51b/15

s.+ lardan 051a/11

s.+ umla 057b/7

[=74]

serçe barmak İnsan elindeki en küçük
parmak.

serçe b.+ ından (barmağından)

081a/3

serçe b.+ ına (barmağına) 081a/4

[=2]

serdār < Ar. Kumandan.

s. ol- 044a/4

[=1]

serhāz < Far. Hazine muhafızı.

s.+ inine 067a/5

[=1]

sev- Sevmek.

s.- düği 065a/3

s.- er 038b/13, 043b/4

[=3]

sevāb < Ar. Sevap.

s.+ da 065b/12

[=1]

sevin- Sevinmek.

s.- ürdi 053b/15

s.- megi 058b/13	bozulmak.
s.- mek 070b/13	ş.- dı 041a/1, 054b/8, 056b/11,
s.- mezdi 053b/15	063a/11, 067a/4, 068a/14, 068a/7, 068b/1,
[=4]	068b/11, 068b/2, 069a/15, 070a/3,
seyr Seyretme.	070a/7, 073a/6
s. 054a/12	ş.- madı 068a/15, 068b/1
[=1]	ş.- maķ 080a/11
şıçra- Sıçratmak.	ş.- mış 062b/4, 070a/6
ş.- dı 061a/3	2. Yenilmek, bozguna uğramak.
[=1]	ş.- a 062b/7
şığır Büyükbaş hayvan.	ş.- magidür 058b/13
ş. 064a/15	[=21]
[=1]	şınan- Denenmek.
şıhhat < Ar. Sağlık.	ş.- mış 044b/9
ş.+ e 039a/15	[=1]
ş.+ i 062a/11	şındur- Kırmak, parçalamak, mağlup
ş.+ ine 038a/8, 039b/5	etmek.
[=4]	ş.- dı 054b/5, 055a/11, 071b/8,
şıķ Sık.	56b/9
ş. 077a/7	[=4]
[=1]	şınuķ Kırık.
şın- 1.Kırılmak, parçalanmak,	ş. 047b/12, 070a/7
	[=2]

sır < Ar. *sırr* Sır.

s.+ ını (sırrını) 072a/15

[=1]

şıra Sıra.

ş. 054a/11

[=1]

şırāṭ < Ar. Yol.

ş.+ a 056b/15

[=1]

sırça Cam. Krş. sırça.

s. 067a/1

s.+ nuñ 067a/1

[=3]

sırça Cam. Krş. sırça

ş. 053b/5

ş.+ dan 068b/13

[=2]

sırdaş Sırdaş.

s.+ a 071b/1

s.+ ına 066a/10

s. idin- 080b/7

[=3]

şırğa Küpe.

ş. 082a/4, 082a/6, 082a/8

ş. + yı 082a/9

[=4]

sil- Silmek.

s.- mek 049b/4

s.- miş ol- 049b/6

[=2]

silāḥ < Ar. Silah. Krş. şilāḥ

s. 068b/6, 070a/8

s.+ ını 068a/6

s.+ lar 068a/5

s.+ ları 068a/4

[=6]

şilāḥ < Ar. Silah. Krş. silāḥ.

ş. 070a/3

[=1]

silḳ < Ar. Pancar kökü.

s. 038b/11, 038b/12

[=2]

sincid İğde.

mersin s. + i 038b/2

[=1]
siñ- Nüfuz etmek, tesir etmek, yaramak.

s.- er 040a/5

[=1]

sirke < Far. Ekşimiş üzüm suyu.

s.+ de 039b/13

[=1]

siyāh < Far. Siyah.

s. 044b/6, 077a/1

[=2]

siyāset < Ar. Politika.

s. it- 056a/8

[=1]

şofra < Ar. Sofra.

ş. 066a/5, 066a/6, 068a/2, 068a/3

[=4]

şoğan Soğan.

ş. 039a/12, 039a/13, 039a/14,
039a/15, 039b//6, 039b/3, 039b/4, 039b/5,
046b/15, 047a/2, 047a/5

ş.+ ından 039b/2

[=13]

şohbet < Ar. Sohbet.

ş.+ i 038a/10, 063a/8

[=2]

şoķ- Sokmak.

ş.- dı 066b/11, 071b/14

ş.- up 065b/14

[=3]

şoñra Sonra.

ş. 038b/8, 039a/6, 043b/15,
046b/5, 047b/5, 052a/14, 057b/9,
061a/14, 062b/5, 063a/6, 068b/9

giydükden-ş. 075b/10

halāş olduķdan-ş. 075b/8

şahibinden-ş. 059a/7

[=14]

şovuk Soğuk.

s. 055b/15

s.+ dan 064a/1

[=2]

şoyul- Soyulmak.

ş.- dı 076a/6

[=1]

sögüt Sögüt ağacı.

s. ağacı 043b/4

[=1]

sökül- Sökülmek.

s.- di 078a/1

[=1]

sön- Sönmek.

s.- di 065b/10

s.- erken 065b/4

[=2]

söyle- Söylemek.

s. 058b/6

s.- di 046b/2

s.- dükde 058b/7

s.- mege 049a/1

s.- meye 063b/11

s.- nen 078b/15

s.- ye 039b/9, 056a/2, 063b/9

s.- yeler 078b/14

[=10]

söylen- Söylenmek.

s.- e 076b/15

[=1]

söyleş- Karşılıklı konuşmak.

s.- di 042a/15, 046a/2, 046a/3,
046a/7

[=4]

söyündür- Söndürmek.

s.- di 065b/3

[=1]

söz Söz.

s. 039b/9, 056a/2, 069a/7,
070a/9, 070b/4, 070b/6, 074a/12,
076b/15, 078b/14, 079a/1, 081a/7

s.+ e 041a/8, 041a/9, 042b/4,
044a/2, 048b/14, 049a/1, 070b/3, 070b/5

s.+ i 069a/10

s.+ inde 038a/15

s.+ inden 075a/5

s.+ inüñ 069a/8

s.+ lerinde 037b/13

[=24]

su Su. Krş. şu.

s. 038a/6

s.+ dur 038a/5

[=2]
şu Su. Krş. su
ş. 050b/14, 053a/13, 056a/1,
056a/3, 058a/8, 059b/9, 061a/1, 061a/6,
061b/15, 061b/5, 061b/6, 061b/7, 061b/8,
062a/11, 062a/15, 062a/3, 062a/5, 062a/7,
062a/9, 064a/12, 064a/14, 064a/15,
064a/5, 064a/6, 064a/8, 064a/9, 064b/4,
067a/13, 067a/14, 067a/15, 067a/2,
067b/1, 067b/3
ş.+ dandur 040b/11
ş.+ dur 040b/11
ş.+ ları 062a/12
ş.+ ya 060a/15, 060b/2, 074b/10
ş.+ yı 039a/2, 039b/2, 050b/13,
056a/10, 059b/5, 061a/8, 061a/9,
061b/10, 062a/13, 064a/3
ş.+ yından 060b/5
ş.+ yını 061b/9, 062a/10, 067a/3
[=58]
su'āl < Ar. Soru.
s. 057b/9
su'āl it-: Soru sormak. 038a/13,
044b/3

su'āl olın-: Soru sorulması. 048a/4
[=4]
şulu Sulu. .
ş. 062a/14
[=1]
şurāhī < Ar. Sürahi.
ş. 067b/15
[=1]
şüret < Ar. Görünüş, biçim.
ş.+ ini 053a/10, 072b/11, 073a/3
[=3]
sūsen < Far. Susam.
s. 038a/5
[=1]
susuz Susuz. Krş. şusuz.
s. 056a/14
[=1]
şusuz Susuz. Krş. susuz
ş. 061b/12
[=1]
şuvar- Sulamak, su içirmek.
ş.- dı 050b/3, 050b/13, 050b/2,

064a/14, 064a/15

ş.- mağa 050b/9

ş.- mağına 050b/1

ş.- sa 050b/14

[=8]

süci Şarap, içki içmek.

s. 058a/14

[=1]

süllem < Ar. Merdiven.

s. 074a/5

s.+ i 074a/7

[=2]

sünnet < Ar. Hz. Muhammed'in örnek iş

ve davranışlarının tamamı.

s.+ de 046b/13

s.+ den 045a/3

s.+ e 056b/6

s.+ ine 080b/11

[=4]

süpür- Süpürmek.

s.- di 057a/14, 067b/6, 51b/15

s.- mek 072b/6

s.- ür 052b/7, 072b/5

[=7]

süpürge Süpürme işinde kullanılan araç

s. 072b/3, 072b/4, 072b/5

[=3]

sür- Bir maddeyi bir yüzey üzerine

yaymak, dökmek, serpmek.

s.- di 040b/8, 050a/6

[=2]

sürmedān < Far. Sürme konulan kap.

s. 067b/11

[=1]

sürün- Sürünmek.

s.- ür 069a/5

[=1]

süzgeç Süzgeç.

s. 065a/2

[=1]

Ş

şād < Far. Sevinçli, memnun, mesrur

ş. 042b/6	şākird < Far. Öğrenci.
ş. ol- 075b/8	ş. 059b/11
[=2]	[=1]
şādliḳ < Far.+T. Sevinçlilik. Krş. şādliḳ	şalgam < Far. Şalgam.
ş. 055a/2	ş. 039a/4
ş.+ a (şadlığa) 038a/1, 038a/2,	[=1]
050b/5, 058b/2, 075a/5	şamata < Ar. Gürültü, patırtı.
[=6]	ş.+ ya 071b/8
şādliḳ < Far.+T. Sevinçlilik. Krş. şādliḳ.	[=1]
ş. 037b/7, 042a/14	şān < Ar. Ün.
[=2]	ş.+ ı 053b/10
şādlik < Far.+T. Sevinçlilik. Krş. şādliḳ.	ş.+ ma 078b/2, 078b/5
ş. + e (şādliğe) 057a/9,	[=3]
[=1]	şebeh < Ar. Benzer, benzeyiş.
şāhid < Ar. Tanık.	ş.+ den 040a/12
şāhidler tut-: Tanıklar göstermek.	[=1]
065b/15	şefḳat < Ar. Sevecenlik.
[=1]	ş. it- 62a/1
şā'ir < Ar. Şair.	[=1]
ş. 038a/15, 038a/6, 045b/7,	şeftālū < Far. Şeftali ağacı.
050b/7, 056a/13, 062b/10, 071a/14,	ş. ağacı 042b/14
078b/12	[=1]
[=8]	

şehir < Far. Kent.

ş. 054a/1, 054a/4

ş.+ de 054a/4

ş.+ den 053b/15

ş.+ e 044b/4, 044b/1, 044b/13,
047b/2, 053b/13, 053b/15, 054a/3,
056b/14

ş.+ i 054a/5, 054a/7

ş.+ ini 054a/10, 054a/12, 054a/8

ş.+ ler 053b/12

ş.+ lerden 070a/10

ş.+ lerüñ 054a/6

[=20]

şehriyār < Far. Padişah, hükümdar. .

ş. 054a/12

[=1]

şehvet < Ar. Aşırı istek.

ş.+ i 059b/2

[=1]

şerāyiṭ < Ar. Şartlar.

ş.+ idür 048b/4

[=1]

şeref < Ar. Şeref.

ş. bul- 051a/8

ş.+ e 068a/5

[=2]

şerīf < Ar. Şerefli.

ş. 040a/5, 040a/9, 042a/11,
043b/8

ḥadīṣ-i ş.-i nebevī 077b/9

ḥadīṣ-i ş.+ de 037b/9, 039a/15,
049b/8, 051a/2

ādem-i ş.+ lerinden 080a/2

[=10]

şerīk < Ar. Ortak.

ş.+ e 072a/3

ş.+ i 070a/4

ş.+ inden 060b/9, 078a/2

ş.+ lere 056b/3

[=5]

şer < Ar. şerr Kötülük, fenalık. .

ş. 041b/10, 043b/10

ş.+ den 076b/13

ş.+ e (şerre) 038b/4, 039a/12,
039a/14, 065b/6, 072b/3

[=8]	ş.+ ma (şifâlığına) 039a/2
şey < Ar. Şey.	[=1]
ş. 046a/13	şîr < Ar. Şiir.
[=1]	ş. 063b/9
şeytân < Ar. Şeytan.	[=1]
ş.+ lara 064a/8	şirâ < Ar. Satma.
[=1]	ş. 070b/15
şın < Ar. Şın harfi.	[=1]
ş. 072b/3	şîrîn < Far. Tatlı .
[=1]	ş. 041a/6, 041a/8
şicâ' < Ar. Cesur.	ş. i- 046b/12
ş. 042b/14, 042b/7	[=4]
[=2]	şîrînlîk < Far.+T. Tatlılık .
şiddet < Ar. Kaba güç.	ş.+ ine (şîrînlîğine) 042b/3
ş. 047b/4	[=1]
ş.+ e 048a/10	şol O, şu.
[=2]	ş. 045b/1
şifâ < Ar. Şifa.	[=1]
ş. bul- 052a/14, 052a/9, 053a/5,	şöhret < Ar. Ün .
058b/2, 065b/5, 074a/8	ş.+ e 078a/8
[=6]	[=1]
şifâlık < Ar.+T. Şifa bulma durumu.	şöyle Şöyle.

ş. 045b/10, 060a/4, 063b/10

[=3]

şu'elen- < Ar. Alevlenmek.

ş.- di 065b/4

[=1]

şüre < Far. Çorak.

ş. ol- 046a/14

[=1]

şübhelü < Ar.+T. Kuşkulu.

ş. 075b/5

[=1]

T

tā < Far. Doğrulama, kuvvetlendirme

için.

t. 039b/13

[=1]

ta'ām < Ar. Yemek, aş.

t.+ dan 081b/2

[=1]

tā'at < Ar. Allah'ın emirlerine uyma

t. bul- 043a/10

[=1]

ṭab' < Ar. Huy, mizaç, yaratılış.

t.+ ı 039b/13

[=1]

ṭabaḳ < Ar. Tabak.

t.+ ı (ṭabaḳı) 065a/2

[=1]

tābi' < Ar. Bağımlı.

t. olmuş ol- 077b/5

[=1]

ṭabī'at < Ar. Huy, meşrep, mizaç.

t.+ a 038b/12

[=1]

ṭabīb < Ar. Hekim.

t. 046a/11, 075a/6

ṭ.+ den 046a/12

[=3]

ta' bīr < Ar. Rūya yorma.

t. 057a/4

t.+ de 054a/6

t. it- 081b/10

t. olın- 038a/11, 044a/15, 045a/4,
046a/15, 057a/3, 057b/5, 061a/12, 070a/4,
074a/9, 076a/11, 081a/14, 081b/5

[=15]

tabūt < Ar. Tabut.

t. 066a/1, 066a/2

[=2]

tāc < Ar. Taç.

t. 038a/10

[=1]

tācīr < Ar. Ticaretle uğraşan kimse.

t.+ e 043a/3

t. i- 042a/4

[=2]

ṭağ Dağ.

ṭ. 047b/10, 047b/11, 047b/12,
047b/13, 047b/14, 048a/1, 048b/4

ṭ.+ a 047b/14, 048a/11, 048a/4,

048a/5

ṭ.+ dan 048b/5

ṭ.+ ı 047b/3

ṭ.+ lar 047b/5, 047b/8, 047b/9,
049a/2

ṭ.+ lara 048a/5

ṭ.+ ları 048a/15

[=19]

tağyīr < Ar. Değiştirme.

t. eyle- 058b/6

t. it- 039a/14, 065a/7

[=3]

taḥıl < Ar. Tahıl.

t. 064b/6, 064b/7, 064b/8

t.+ ı 064b/6

[=5]

taḥkīkan < Ar. Gerçekten.

t. 050a/10

[=1]

taḥta < Far. Tahta.

t. 062b/4, 071b/10

t.+ ya. 071b/13	taḫvā < Ar. Dinin buyurdıklarını yerine
[=3]	getirme.
taḫvīl < Ar. Değiştirme.	t.+ sına 077b/11
t.+ e 047a/13	[=1]
[=1]	tal' < Ar. Çiçeklerin üremesini sağlayan
ṭā'ife < Ar. Bölük, firka, takım. Krş.	sarı toz.
ṭāyife	t.+ i 042a/1
ṭ. 043a/10	[=1]
[=1]	ṭal- Dalmak.
ṭāḳ < Far. Süslü kemer.	deñize ṭ.- dı 060b/3
ṭ. 057b/3, 057b/7	[=1]
ṭ.+ da 057b/5	ṭalāḳ < Ar. Boşanma.
[=4]	ṭ. 038a/14
taḳarrüb < Ar. Yaklaşma.	ṭ.+ ina 080a/11
t. it- 047b/14	ṭalāḳ vir-: Boşamak. 050b/2,
[=1]	052b/14, 058b/8, 076/7, 076a/9
taḳdīm < Ar. Sunma.	[=7]
t. it- 045a/10	ṭaleb < Ar. İsteme, istek.
[=1]	ṭ.+ e 047b/13
ṭaḳın- Takınmak.	ṭ. it- 040a/11, 040b/10, 043b/2,
ṭ.- dı 079b/1	048a/3, 049a/3, 060b/3, 060a/11, 069a/9,
[=1]	070b/13, 074b/13, 075b/12, 076a/6,
	076b/2, 082a/15

<p>‡. ol- 037b/7</p> <p>[=17]</p> <p>‡alib < Ar. İsteyen.</p> <p>‡. i- 049b/1</p> <p>‡. ol- 064b/4, 066b/6</p> <p>[=4]</p> <p>talim < Ar. Öğretim.</p> <p>‡. it- 049b/5</p> <p>[=1]</p> <p>tam Çatı. Krş. tam.</p> <p>‡. 048a/8</p> <p>[=1]</p> <p>‡am Çatı. Krş. tam</p> <p>‡. 054a/15, 054b/11, 054b/3, 054b/4, 059a/10, 059b/6</p> <p>‡.+ dan 054b/5</p> <p>‡.+ ı 051b/1, 054b/1, 054b/11, 054b/9</p> <p>‡.+ muñ 054b/6</p> <p>‡.+ lar 061a/9</p> <p>‡.+ uñ 054b/2</p> <p>[=14]</p>	<p>tamam < Ar. Tamam.</p> <p>‡.+ ıyla 079b/12</p> <p>‡. ol- 062b/9</p> <p>[=2]</p> <p>‡a'n < Ar. Kınama, ayıplama.</p> <p>‡. it- 069b/1, 069b/2</p> <p>[=2]</p> <p>‡aniş- Tanışmak.</p> <p>‡.- ur 081a/6</p> <p>[=1]</p> <p>‡añrı Yaradan.</p> <p>‡.+ sına 048b/13</p> <p>[=1]</p> <p>‡apıl- Bulunmak.</p> <p>‡.- miş 047a/8</p> <p>[=1]</p> <p>‡ar Dar.</p> <p>‡. 065a/8, 082a/3</p> <p>‡. ol- 046a/1, 064a/7</p> <p>[=4]</p> <p>‡araf < Ar. Yön, yan.</p> <p>‡.+ ma 046b/10</p>
--	---

ţ.+ indan 075a/7
[=2]
ţaral- Sıkılmak.
ţ.- dı 063b/15
[=1]
ţarhūn < Ar. Tuzla otu, ıtırılı bir nebat.
ţ. 039b/11
[=1]
ţarīķ < Ar. Yol.
ţ.+ le 054a/14
[=1]
ţarlık Darlık.
ţ. 074b/8
ţ.+ da 058a/7
ţ.+ ma (ţarlığına) 045b/3
[=3]
ţaşadduķ < Ar. Sadaka olarak verme.
t. it- 062a/15
[=1]
ţāsi < Ar. Dokuzuncu.
bāb-1 t. 040b/9
[=1]

taş Taş .
ţ. 048a/2, 048b/13, 048b/14,
048b/15, 048b/5, 048b/7, 049a/1,
056a/12, 070b/8
ţ.+ a 048b/10, 048b/11, 048b/9
ţ.+ dan 073b/12
ţ.+ ıdur 081a/1
ţ.+ ma 056b/4
ţ.+ mını 056a/15, 080a/10
ţ.+ ıyla 070b/6
ţ. i- 048b/5
ţ.+ lar 049a/1
ţ.+ larda 049a/2
ţ.+ ları 066b/5
taş ol-: Taş gibi kaskatı kesilmek.
048b/12
taş yürekli: Katı kalpli, taş bağırlı.
048a/2, 072a/4
[=25]
taşu- Taşımak.
ţ.- dı 048a/2
[=1]
taşıt Taşıt.

<p> ṭ. 067a/8, 067a/9 ṭ.+ a 067a/11 [=3] </p>	<p> ṭ.- miş 047b/14, 074a/8 ṭ.- ur 060a/14 [=4] </p>
<p> ṭaşra Dışarı. ṭ. 062a/10 ṭ.+ sına 053a/6 [=2] </p>	<p> ṭāyife < Ar. Bölük, firka, takım. Krş. ṭā' ife ṭ. 068a/10 ṭ.+ sinden 044b/3 [=2] </p>
<p> ṭatlu Tatlı. ṭ. 042b/3 [=1] </p>	<p> tāzelik < Far.+T. Tazelik. t.+ ine (tāzeligine) 050b/4 [=1] </p>
<p> ṭavar Mal, servet. Krş. davar ṭ. 049a/8 ṭ.+ a 049a/8, 080a/5 [=3] </p>	<p> te'ālā < Ar. Şanı yüce olsun. t. 045b/9 ḥaḫ t. 039a/2, 041a/15, 041a/9, 041b/7, 042a/14, 042a/6, 043a/12, 043b/11, 045b/14, 046b/15, 046b/5, 047a/13, 047b/11, 047b/7, 048b/8, 049a/10, 049b/12, 050a/12, 050b/6, 051a/7, 051b/7, 052b/13, 053a/1, 053a/15, 053b/13, 053b/4, 054a/1, 054a/9, 054b/12, 054b/14, 054b/9, 055a/5, 055a/8, 056b/6, 057a/10, 057a/7, 059a/14, 059a/3, 059a/9, 059b/7, 060b/11, 061a//2, 061a/10, 061a/4, 061b/1, 062b/14, 063a/10, 063a/13, </p>
<p> ṭavḫ < Ar. Gerdanlık, tasma. ṭ. 082a/1, 082a/2, 082a/3 [=3] </p>	
<p> ṭavuk Tavuk. ṭ. 065b/12 [=1] </p>	
<p> ṭayan- Dayanmak. ṭ.- ma 060b/2 </p>	

063a/3, 063a/5, 063a/8, 063b/7, 063b/9,
064b/2, 065a/9, 065b/2, 066a/15, 066a/3,
066b/7, 068a/13, 068b/8, 069b/14,
069b/2, 070a/12, 070b/10, 070b/15,
071a/10, 071a/5, 071a/7, 071b/5, 073a/13,
073a/15, 073a/8, 074a/12, 074a/3, 074a/6,
075a/10, 075a/11, 075a/3, 075a/9, 076b/4,
077b/11, 077b/13, 078a/7, 078b/6,
079b/7, 080a/6, 080b/8, 081b/14, 081b/4,
082a/4

ķavlühü t. 040b/12, 047a/2,
048b/9, 049a/15, 049a/7, 054a/14, 062b/3

ħaķ t.+ dan 062a/3, 076b/1,
077b/15

ħaķ t.+ nuñ 037b/10, 081a/1

ħaķ t.+ ya 069b/13

[=105]

tebdil < Ar. Değiştirme.

t. 039a/12

[=1]

tecāvüz < Ar. Aşma, ötesine geçme.

t. 077a/4

[=1]

tecrübe < Ar. Deneyim.

t. olın- 050a/11

[=1]

tedbır < Ar. Önlem.

t. it- 080b/3

[=1]

tefrık < Ar. Ayırma.

t.+ e 046a/5

[=1]

tefriķa < Ar. Ayrılık.

t. 065a/10

t.+ ya 071b/8

[=2]

teķāza < Ar. Azarlama.

t. it- 072b/4

[=1]

tekebbür < Ar. Kibirlenme.

t. 057a/7

[=1]

tekyelen- Dayanmak.

t.- ür 057b/2

[=2]

telef < Ar. Zayi olma, ölme.

t. ol- 056a/7, 076a/8, 076a/9,
080a/11

[=4]

ten < Far. Ten.

t. 062a/11

[=1]

tenezzül < Ar. İnme.

t. it- 053a/4

[=1]

tennūr < Ar. Fırın, ocak.

t. 064b/10, 064b/11, 064b/12

t.+ nda 064b/13

[=5]

tepe Tepe.

t. 049a/3

t.+ den 048a/12

[=2]

terāzū < Far. Tartı aleti.

t. 066b/1, 066b/2, 066b/5, 066b/6

t.+ nuñ 066b/3

[=6]

terece Kiler.

t. 058b/1, 058b/3

[=3]

terk < Ar. Terk.

t. it- 052a/6

[=1]

ters Ters.

t. 079a/11, 079a/2, 080a/2

[=3]

tersā < Far. Hristiyan.

t. 077b/2

[=1]

tesbīh < Ar. Sübhānallah kelimesini
söylemek.

t. 071a/13

t.+ den 048b/7

t.+ e 037b/13

t. it- 047b/12, 048b/6

[=5]

tesellī < Ar. Avunma.

t. it- 074b/15

[=1]

teşbīh < Ar. Benzetme.

t. it- 048b/10, 048b/9, 056a/13,
073b/6

[=4]

tevābi' < Ar. Birinin adamları.

t.+ inüñ 060b/7

[=1]

tevbe < Ar. Tövbe.

t.+ ye 070b/7

[=1]

te'vīl < Ar. Bir kelimeyi başka bir mana
ile yorumlama.

t. 078b/8

t.+ de 041a/2, 058a/6

t. it- 081b/11

[=4]

tevlīyet < Ar. Veli olarak tayin etme,
vakıf işlerine bakma görevi.

t. 055b/2, 063a/1, 069b/1,
076b/9, 077a/14, 077b/7, 080b/4

t. bul- 042a/4

t.+ den 070a/8

t.+ e 037b/7, 038a/3, 055b/1,
068b/6, 069a/3, 071a/5, 074a/15,

075b/14, 076a/4, 076b/10, 080a/4,
081a/8, 082a/13

t.+ i 069a/4, 076b/11, 077b/7

[=25]

ticāret < Ar. Ticaret.

t.+ e 038a/4, 051b/1, 055a/7,
069b/11, 082a/5, 082a/6

t.+ i 043a/3

t.+ inde 064b/12

t.+ inden 042

[=9]

tiken Diken. Krş diken

t. 044a/7

[=1]

tīz < Far. Çabuk.

t. 038b/1, 053a/13, 055b/13,
074b/10, 074b/9

t. ol- 074b/11

[=6]

toğur- Doğurmak. Krş. doğur-

ğ.- a 064b/2

ğ.- mağına 079b/2

ğ.- maz 046a/13

[=3]	067b/13
tohum < Far. Tohum.	[=5]
t. 051a/6	ton Giysi.
t.+ ı 042a/9, 051a/7	t. 075a/15, 075b/7, 075b/9,
ğazanfer t.+ ı 040b/8	079a/13, 079b/2
t.+ suzdur 047a/8	t.+ dan 049b/4
[=5]	t.+ ı 079a/5, 079a/13, 079a/14,
toķu- Dokumak.	079a/8, 079b/1
t.-r 070b/11	t.+ ına 079a/5, 079a/9
[=1]	t.+ ında 079a/8
tol- Dolmak.	t.+ ını 072a/12, 079a/11, 079a/12,
t.- dı 061b/15	079a/6
t.- miş 064b/6	t.+ lar 075a/14, 075b/11, 075b/12,
[=2]	075b/2, 075b/8
toľdur- Doldurmak.	t.+ ları 075b/13
t.- ur 064b/7	t.+ larını 075b/3
[=1]	t.+ laruñ 075a/15
toľ Dolu. Krş. toľu.	[=26]
t. 046b/4, 064b/8	top Gölle veya şarapnel atan büyük,
[=2]	ateşli silah.
toľu Dolu. Krş. toľu	t. 070b/2, 070b/4
t. 064b/9, 067a/13, 067a/2,	t.+ ı 070b/3
	[=3]

toprak Toprak.	[=1]
t. 045a/12, 046a/9, 049a/10, 049a/11, 049a/13, 049a/5, 049b/10, 049b/12, 049b/4, 049b/7, 054b/3	tozlu Tozlu. Krş. tozlu.
t.+ a (toprağa) 049a/9	t. 046a/11
t.+ dan 046a/10, 049a/6, 064b/6	[=1]
t.+ ı (toprağı) 072a/2	tozlu Tozlu. Krş. tozlu
t.+ ını (toprağını) 054b/6	t. 046a/13
toprak ol- : Ölümünün üzerinden	[=1]
çok zaman geçtiği için artık çürümüş	töhmet < Ar. Suçlama.
olmak, toprağa karışmış olmak. 049a/9	t. olın- 075b/9
[=20]	[=1]
topraklı Topraklı.	tökül- Dökülmek; birden topluca inmek.
t. 045a/8	t.- di 064a/13, 067b/7
[=1]	t.- e 058a/3
toy Düğün.	[=3]
t.+ a 056a/4, 056b/6	tufuliyet < Ar. Çocukluk.
[=2]	t.+ de 038a/2
toz Toz.	[=1]
t. 049b/11	tuğrı Vefalı, sadık.
[=1]	t. 075a/2
tozlu Tozlu. Krş. tozlu.	[=1]
t. 049b/11	tuğyān < Ar. Taşma, su baskını.
	t. 073b/11

<p> ur- Durmak. Krş. dur- .- dı 048b/11, 073a/6 r .- dı 049a/10 .- gil 046b/2 .- madan 057b/12 .- maya 064a/13 .- ur 037b/15, 038a/11, 038b/3, 039a/5, 042b/14, 059a/2, 074a/8 .- uram 074a/11 [=14] turb < Far. Turp. t. 039a/6 [=1] tt < Far. Dut. t. aacı 042b/4, 050b/11 [=2] ut- Tutmak. Krş. dut- şāhidler .- a 065b/15 [=1] utın- Tutunmak. </p>	<p> dost .- a 037b/4 [=1] tfenk < Far. Uzun namlulu taşınabilir ateşli silah. t. 070b/3 [=1] Trk < T.+Ar. Trke. T. 060b/1 [=1] trş < Far. Ekşı. t. i- 046b/12 [=1] </p> <p style="text-align: center;">U</p> <p> u U. u.+ ından (ucundan) 080b/10 [=1] ucuzlık Ucuz olma durumu. </p>
---	---

u. 040b/3, 045a/2, 045a/6	[=6]
u.+ a (ucuzlığa) 064b/10	ulu Ulu.
u.+ nda (ucuzlığında) 064b/7	u. 044b/9, 057a/11, 057a/9,
u. ol- 063b/1	060b/15, 065a/2, 066a/5, 068b/12
[=7]	u.+ lara 081b/4
uç- Uçmak.	u.+ sı 047b/10, 054a/6
u.- dılar 081b/9	[=11]
[=1]	ululıķ Büyüklük, yücelik.
uğra- Tesadüf etmek, raslamak.	u.+ a (ululığa) 077a/2, 078a/10,
u.- ya 061b/6	078a/8
[=1]	[=3]
uķhuvān < Ar. Papatya.	‘ unī < Ar. Tek, bir.
u. 037b/1, 037b/2	‘u. 040a/9
[=3]	[=1]
‘ ukūbet < Ar. Ceza.	‘ unnāb < Ar. Hünnapgillerden bir ağaç.
‘u. 053a/13	‘u. ağacı 042a/13, 042a/15
[=1]	[=2]
‘ ulemā < Ar. Bilginler.	unsuz Unsuz.
‘u. 045b/13, 045b/15, 047b/8,	u. 056a/11
048b/2	[=1]
‘u. ol- 054a/4	unut- Unutmak.
‘u.+ ya 060a/5	u.- duğı 075a/8

[=1]	u.+ ı (uşağı) ol- 041b/12, 050b/12
ur- Vurmak.	u.+ ın (uşağın) 067a/3
u.- ur 049b/7	u.+ ına (uşağına) 041a/3, 050a/15,
u.- dı 068b/7, 070b/6, 074b/1	051a/6, 052a/9
u.- mağ 063b/15	u.+ ından (uşağından) 51b/15
[=5]	u.+ lara 067a/15
urul- Vurulmak .	[=52]
u.- mağ 074b/2	uşaklı Çocuklu.
[=1]	u. 043a/15
ustun < Ar. Kokulu ot.	[=1]
u. 040a/9	uşur Enli ve uzun ip.
[=1]	u. 075b/6
uşak Çocuk.	[=1]
u. 037b/10, 038a/1, 046a/13,	utan- Utanmak.
057a/10, 068b/1, 068b/2, 072a/10, 072a/7	u.- maz ol- 079a/7
u.+ a (uşağı) 037b/15, 037b/9,	[=1]
038a/2, 040b/6, 041b/11, 041b/15,	uyan- Uyanmak.
042a/1, 047a/8, 051a/9, 065a/13, 066b/9,	u.- duğda 044b/7
068a/11, 069a/10, 069b/10, 069b/13,	[=1]
070b/2, 071a/6, 071b/2, 075b/14, 079b/5,	uyanuk Uyanık.
080a/4, 081a/11, 081b/12	u.+ da 048a/10
u.+ ı (uşağı) 041b/13, 042a/2,	[=1]
042b/5, 050b/11, 052a/10, 056b/12,	
064b/5, 068a/15, 072a/10, 076a/3, 081a/12	

uzun Uzun.

u. 041a/6, 050b/12

u.+ ina 078b/13

u. ol- 051b/4, 059a/10, 068b/14,
069a/4, 069b/9, 070a/2, 074b/8

dili u. ol- 068b/8,069b/2

[=12]

uzunlık Uzunluk.

Ü

ü < Far. Ve.

ü. 050a/1, 054a/12, 082a/1

[=3]

üce Yüce. krş. yüce

ü. 043a/15, 049a/4

[=3]

ücelik Yücelik. krş. yücelik.

ü.+ lerine 049a/3

[=1]

üfür- Üflemek.

ü.- düm 081b/9

[=1]

u.+ ina (uzunluğına) 050b/1,

075b/7

[=2]

ülfet < Ar. Kaynaşma, ahbaplık kurma.

ü.+ e 038b/8

ü. it- 072a/13

[=2]

ümīd < Far. Umut.

ümīd dut- : Ümit beslemek. 048a/7

ü.+ i 048a/5

[=2]

ümīdvār < Far. Ümitli.

ü. ol- 048b/15, 051a/3

[=2]

ümmet < Ar. Hz. Muhammed'e inanarak,

çevresinde toplanan Müslümanların tümü.

ü.+ im 045b/2

[=1]

ümmî < Ar. Okuyup yazması olmayan.

ü. 082a/11

[=1]

üns < Ar. Yakınlık, alışma.

ü.+ e 038b/8

[=1]

üst Üst.

ü.+ inde 040b/1, 046a/4, 046a/8,
054b/1, 054b/4, 067b/5, 074a/7

ü.+ ine 046a/4, 048b/5, 052b/4,
053a/11, 058a/3, 060a/15, 062b/9,
071b/2, 071b/6, 075b/2, 077a/10

ü.+ ini 046a/9

[=19]

üstād < Far. Üstat.

ü.+ ma 059b/11

[=1]

üzeri Bir şeyin yukarısı.

ü.+ lerinden (üzerlerinden) 047b/5

ü.+ lerine (üzerlerine) 081b/9

ü.+ nde 040b/1, 040b/3, 042a/15,
043b/13, 043b/7, 044a/7, 047b/14,
048a/1, 048a/4, 048b/11, 049a/10, 052a/1,
055b/5, 059a/10, 059a/2, 060a/13, 061a/9,
062b/12, 062b/7, 062b/8, 074a/11,
075b/1, 076a/3, 077a/6, 077b/15, 077b/2,
077b/5

ü.+ ndeki 059b/6

ü.+ nden 057b/2, 064a/7

ü.+ ne 040b/13, 042a/3, 044a/6,
045a/9, 046a/1, 046b/2, 048a/8, 052b/12,
053a/11, 054b/3, 054b/8, 055a/4, 056a/7,
058a/12, 058a/3, 060a/6, 061a/4, 062a/6,
063a/2, 064a/10, 065b/14, 065b/8,
066a/4, 066a/6, 066a/7, 066b/13, 068b/7,
069b/1, 071a/2, 072a/11, 072b/13,
072b/6, 073a/5, 073a/7, 076b/1, 076b/11,
077b/6, 078a/5, 078b/8, 079a/12,
080a/13, 081a/5

[=74]

üzerlik Bitki.

ü. 039b/11

ü.+ den 039b/12

[=2]

üzmek Sürterek aşındırmak.

ü. 060b/12

[=1]

üzre Üstüne, hakkında.

ü. 047b/11, 048b/6, 053a/15

[=3]

üzüm Üzüm.

ü. 043a/8, 043a/9, 064b/9, 066a/8

ü. ağacı 043a/5, 043a/6, 043a/7

[=7]

V

va'de < Ar. Vade.

v. 044a/8

[=1]

vāk'a < Ar. Olan, olay.

v.+ sında 053b/14

[=1]

vaḥdāniyyet < Ar. Allah'ın birliği.

v.+ ine 081a/1

[=1]

vaḫt < Ar. Zaman.

v. 059b/14

v.+ i 038b/1

v.+ inde 038b/10, 038b/11, 041a/4,

041a/5

v.+ inden 081b/1

[=7]

vaḫšet < Ar. Issızlık, tenhalık, yalnızlık, dehşet.

v.+ den 038b/7

[=1]

vā'iz < Ar. Dini konuşmalar yapan kimse.

v. ol- 075a/6

[=1]

var- Varmak, ulaşmak.

v. 058b/5

v.- a 052a/7, 063b/6, 078a/14,
082a/13

v.- dı 045a/9

v.- duğı 039b/1

v.- dum 057b/9

v.- up 038a/13, 045a/8

[=10]

var Var.

v. 038b/6, 070a/8, 081b/9

v.+ dur 041a/11, 072b/3

v.+ isa 071a/9, 072a/10, 072b/10,
075b/2

v. i- 055a/4, 056b/12

v.+ sa 049b/5, 080b/5

[=13]

vāsi < Ar. Geniş.

v. 050b/9

v.+ dūr 077a/5

[=2]

vaṣīe < Ar. Ölen bir kişinin vasiyetini
yerine getirmeye memur edilen kimse.

v. 071b/7

[=1]

vaz Konma, konulma.

vaz gel-: Vazgeçmek. 046a/8,
048a/15, 053b/6, 070b/7

[=4]

va'z < Ar. Dini konuşma.

v. 059a/13, 074b/2

v.+ a 075a/11

[=3]

ve < Ar. Ve bağlacı.

v. 044b/4, 037b/1, 037b/10,
037b/11, 037b/12, 037b/13, 037b/14,
037b/2, 037b/4, 037b/6, 037b/7, 037b/8,
037b/9, 038a/11, 038a/12, 038a/14,
038a/2, 038a/3, 038a/5, 038a/6, 038b/1,
038b/10, 038b/11, 038b/12, 038b/13,
038b/14, 038b/15, 038b/2, 038b/3,
038b/4, 038b/5, 038b/7, 038b/8, 038b/9,
039a/10, 039a/11, 039a/13, 039a/15,
039a/2, 039a/4, 039a/6, 039a/8, 039b//6,
039b/10, 039b/13, 039b/14, 039b/15,
039b/4, 039b/7, 039b/8, 039b/9, 040a/10,
040a/12, 040a/13, 040a/4, 040a/7, 040a/8,
040b/1, 040b/10, 040b/11, 040b/4,
040b/5, 040b/6, 040b/7, 040b/9, 041a/10,
041a/11, 041a/3, 041a/5, 041a/6, 041a/8,

041a/9, 041b/1, 041b/10, 041b/11,
041b/13, 041b/14, 041b/2, 041b/6,
041b/7, 041b/9, 042a/1, 042a/10,
042a/11, 042a/13, 042a/14, 042a/4,
042a/7, 042a/8, 042a/9, 042b/1, 042b/10,
042b/14, 042b/2, 042b/3, 042b/4, 042b/5,
042b/6, 042b/9, 043a/10, 043a/11,
043a/13, 043a/14, 043a/15, 043a/2,
043b/1, 043b/2, 043b/10, 043b/15,
043b/2, 043b/3, 043b/4, 043b/5, 043b/8,
043b/9, 044a/10, 044a/11, 044a/12,
044a/13, 044a/15, 044a/2, 044a/3, 044a/5,
044a/8, 044a/9, 044b/10, 044b/11,
044b/12, 044b/14, 044b/2, 044b/5,
044b/6, 044b/9, 045a/1, 045a/10,
045a/11, 045a/12, 045a/2, 045a/4, 045a/8,
045a/9, 045b/10, 045b/13, 045b/2,
045b/3, 045b/4, 045b/5, 046a/10,
046a/11, 046a/14, 046a/15, 046a/5,
046a/6, 046a/8, 046a/9, 046b/1, 046b/11,
046b/12, 046b/13, 046b/14, 046b/15,
046b/2, 046b/5, 046b/7, 046b/8, 046b/9,
047a/1, 047a/10, 047a/11, 047a/12,
047a/13, 047a/14, 047a/2, 047a/3, 047a/5,
047a/6, 047a/7, 047a/8, 047a/9, 047b/10,
047b/11, 047b/12, 047b/13, 047b/15,
047b/4, 047b/5, 047b/6, 047b/8, 047b/9,
048a/10, 048a/11, 048a/12, 048a/13,

048a/14, 048a/15, 048a/6, 048a/7, 048a/8,
048a/9, 048b/1, 048b/10, 048b/13,
048b/14, 048b/15, 048b/3, 048b/4,
048b/6, 048b/7, 048b/8, 049a/1, 049a/11,
049a/14, 049a/15, 049a/3, 049a/4, 049a/5,
049a/6, 049a/8, 049a/9, 049b/12,
049b/13, 049b/2, 049b/3, 049b/4, 049b/5,
049b/8, 050a/1, 050a/10, 050a/12,
050a/13, 050a/14, 050a/15, 050a/2,
050a/4, 050a/7, 050a/8, 050a/9, 050b/1,
050b/15, 050b/4, 050b/5, 050b/6, 050b/9,
051a/11, 051a/12, 051a/13, 051a/3,
051a/5, 051a/6, 051a/8, 051a/9, 051b/1,
051b/2, 051b/3, 051b/5, 051b/9, 051b/14,
052a/1, 052a/11, 052a/14, 052a/2, 052a/6,
052a/7, 052a/8, 052a/9, 052b/1, 052b/11,
052b/12, 052b/2, 052b/5, 052b/6, 052b/9,
053a/11, 053a/13, 053a/14, 053a/2,
053b/10, 053b/11, 053b/14, 053b/8,
054a/1, 54a/10, 054a/12, 054a/4, 054a/5,
054a/6, 054b/1, 054b/15, 054b/2, 054b/4,
054b/6, 055a/1, 055a/12, 055a/13, 055a/3,
055a/4, 055a/6, 055a/7, 055a/8, 055b/1,
055b/12, 055b/14, 055b/2, 055b/3,
055b/7, 056a/10, 056a/15, 056a/2, 056a/3,
056a/5, 056a/8, 056b/1, 056b/10,
056b/13, 056b/14, 056b/15, 056b/2,
056b/3, 056b/4, 056b/5, 056b/6, 056b/8,

057a/11, 057a/15, 057a/3, 057a/7, 057a/9,
057b/1, 057b/10, 057b/11, 057b/12,
057b/2, 057b/5, 058a/12, 058a/14,
058a/15, 058a/2, 058a/3, 058a/6, 058a/9,
058b/10, 058b/13, 058b/15, 058b/2,
058b/3, 058b/9, 059a/12, 059a/13,
059a/15, 059a/8, 059b/10, 059b/11,
059b/12, 059b/13, 059b/14, 059b/15,
059b/2, 059b/3, 059b/4, 059b/6, 059b/8,
060a/1, 060a/10, 060a/11, 060a/6, 060a/7,
060a/9, 060b/7, 060b/8, 060b/9, 061a/10,
061a/12, 061a/14, 061a/15, 061a/4,
061a/5, 061a/6, 061a/7, 061b/11,
061b/12, 061b/14, 061b/15, 061b/2,
061b/4, 061b/5, 061b/6, 061b/9, 062a/11,
062a/12, 062a/13, 062a/3, 062a/4, 062a/6,
062a/7, 062b/1, 062b/12, 062b/2, 062b/5,
062b/6, 063a/10, 063a/14, 063a/15,
063a/2, 063a/3, 063a/4, 063a/5, 063a/8,
063a/9, 063b/1, 063b/10, 063b/11,
063b/2, 063b/3, 064a/1, 064a/10,
064a/11, 064a/12, 064a/5, 064a/8,
064b/11, 064b/13, 064b/7, 065a/11,
065a/13, 065a/14, 065a/15, 065a/2,
065a/3, 065a/4, 065a/7, 065a/8, 065b/1,
065b/11, 065b/13, 065b/14, 065b/15,
065b/2, 065b/3, 065b/5, 065b/6, 065b/8,
066a/1, 066a/10, 066a/11, 066a/12,
066a/2, 066a/3, 066a/5, 066a/6, 066a/7,
066a/8, 066a/9, 066b/1, 066b/10,
066b/12, 066b/13, 066b/14, 066b/15,
066b/2, 066b/3, 066b/4, 066b/5, 066b/9,
067a/1, 067a/10, 067a/14, 067a/15,
067a/2, 067a/5, 067a/8, 067a/9, 067b/1,
067b/10, 067b/11, 067b/12, 067b/14,
067b/15, 067b/3, 067b/6, 068a/4
,068a/10, 068a/11, 068a/12, 068a/13,
068a/14, 068a/15, 068a/3, 068a/5, 068a/6,
068a/8, 068a/9, 068b/1, 068b/10,
068b/12, 068b/2, 068b/3, 068b/4, 068b/6,
068b/9, 069a/10, 069a/11, 069a/13,
069a/14, 069a/2, 069b/10, 069b/11,
069b/12, 069b/13, 069b/15, 070a/10,
070a/12, 070a/15, 070a/2, 070a/3, 070a/4,
070a/7, 070a/8, 070a/9, 070b/1, 070b/13,
070b/15, 070b/2, 070b/3, 070b/5, 070b/7,
070b/8, 071a/12, 071a/13, 071a/3, 071a/4,
071a/5, 071a/6, 071a/8, 071a/9, 071b/1,
071b/10, 071b/11, 071b/12, 071b/13,
071b/14, 071b/6, 071b/7, 071b/8, 071b/9,
072a/10, 072a/12, 072a/13, 072a/15,
072a/2, 072a/3, 072a/4, 072a/6, 072a/7,
072a/8, 072b/1, 072b/10, 072b/15,
072b/2, 072b/4, 072b/6, 072b/8, 073a/1,
073a/11, 073a/13, 073a/2, 073a/4, 073a/5,
073a/7, 073b/1, 073b/10, 073b/11,

073b/13, 073b/14, 073b/4, 073b/6,
073b/7, 073b/8, 073b/9, 074a/1, 074a/13,
074a/2, 074a/3, 074a/9, 074b/10,
074b/11, 074b/13, 074b/14, 074b/15,
074b/2, 074b/3, 074b/6, 074b/7, 074b/8,
074b/9, 075a/1, 075a/10, 075a/12,
075a/14, 075a/15, 075a/2, 075a/4, 075a/5,
075a/6, 075b/1, 075b/12, 075b/13,
075b/14, 075b/2, 075b/5, 075b/6, 075b/7,
075b/9, 076a/1, 076a/11, 076a/15, 076a/4,
076a/6, 076b/10, 076b/11, 076b/12,
076b/13, 076b/15, 076b/3, 076b/7,
076b/8, 076b/9, 077a/1, 077a/11,
077a/13, 077a/2, 077a/3, 077a/5, 077a/6,
077a/7, 077a/8, 077a/9, 077b/10,
077b/11, 077b/13, 077b/3, 077b/5,
077b/6, 077b/7, 077b/8, 078a/13, 078a/3,
078a/4, 078a/6, 078a/7, 078a/8, 078a/9,
078b/1, 078b/11, 078b/2, 078b/3, 078b/4,
078b/5, 079a/10, 079a/14, 079a/15,
079a/2, 079a/3, 079a/8, 079b/1, 079b/10,
079b/14, 079b/15, 079b/2, 079b/9,
080a/11, 080a/12, 080a/13, 080a/14,
080a/3, 080a/4, 080a/5, 080a/7, 080b/1,
080b/10, 080b/12, 080b/13, 080b/14,
080b/2, 080b/6, 081a/11, 081a/3, 081a/7,
081b/12, 081b/14, 081b/15, 081b/2,
081b/3, 081b/4, 081b/5, 082a/1, 082a/13,

082a/15, 082a/2, 082a/3, 082a/5, 082a/7,
082a/8, 51b/10, 51b/12, 51b/14, 55a/9,
57a/5

[=1035]

veh < Ar. Sebep, vesile.

v.+ le 078b/4

[=1]

vechsüz < Ar. Sebepsiz.

v. 072b/9

[=1]

vefât < Ar. Ölüm.

v.+ ina 040a/12, 042a/1, 045b/13,
051b/5

v. ol- 049b/14

[=5]

vekîl < Ar. Vekil.

v. 071b/6

[=1]

velâyet < Ar. Velilik.

v.+ e 069a/2

v.+ i 067b/10

[=2]

veyâ < Ar.+Far. Veya.

v. 037b/8, 038a/4, 040b/2,
042b/13, 044b/15, 046b/8, 048b/11,
048b/2, 050a/3, 050a/5, 051a/1, 054a/7,
055b/2, 056b/12, 056b/15, 058a/13,
060b/3, 062a/15, 062a/9, 063b/4, 065a/8,
067b/14, 067b/2, 068a/1, 068a/7,
071b/11, 071b/13, 073a/2, 073b/8,
075a/6, 075b/4, 076/7, 076a/14, 077a/15,
079a/4, 080b/2, 082a/5

[=40]

vezîr < Ar. Vezir.

v.+ e 068a/3

[=1]

vilâyet < Ar. İl.

v.+ e 080b/13, 082a/14

[=2]

vir- Vermek.

v.- di 038a/13, 041a/12, 067b/3,
068a/7, 069a/15, 069b/15, 070a/1,
076a/15, 077a/14

herde v.- di 056b/7

v.- e 037b/2, 038a/14, 041b/6,

057a/10, 069b/1, 070a/12, 079a/11

talâk v.- e 050b/2, 052b/14,
058b/8, 076a/8, 076a/9

v.- medi 046a/3

v.- mege 045a/13

v.- mişdür 077b/9

v.- üp 081b/2

v.- ür 038b/13, 072a/15

nafağa v.- ür 061b/7

[=28]

virgü Vergi.

v.+ ye 041b/14

[=1]

viril- Verilmek.

v.- di 068b/6, 072a/9, 077a/9

[=3]

vus'at < Ar. Genişlik, bolluk.

v.+ a 040b/8, 053a/7

v. ol- 060a/6

[=3]

Y

yā < Ar. Cümlede eş görevli ögeler arasında kullanılır.

y. 038b/3, 039a/12, 039a/8, 040a/1, 040a/2, 041b/15, 041b/2, 041b/4, 041b/5, 044a/4, 044a/6, 045a/4, 045b/6, 046a/1, 046a/12, 046a/13, 046a/2, 047a/5, 047b/14, 047b/15, 047b/2, 047b/3, 047b/4, 048a/1, 048a/12, 048a/13, 048a/3, 048b/12, 049a/1, 049a/2, 049b/2, 049b/7, 050a/5, 050b/11, 050b/15, 052a/4, 052b/4, 053b/6, 054a/13, 055a/10, 055a/11, 055b/13, 056a/12, 056a/4, 056b/12, 057a/2, 058a/11, 058a/5, 058a/7, 058a/8, 058b/8, 060a/5, 060b/14, 060b/2, 060b/5, 062a/2, 062b/9, 063a/13, 063b/13, 063b/14, 063b/15, 064a/1, 064a/15, 064a/5, 065a/14, 065a/4, 065b/10, 065b/11, 066a/1, 066b/13, 066b/8, 067a/9, 067b/3, 068a/6, 068a/7, 068a/9, 069a/1, 069a/12, 069b/8, 070a//14, 070a/4, 071a/2, 071a/3, 072b/9, 074b/2, 076a/10, 076a/3, 076a/9, 077a/12, 077b/1, 078a/2, 078b/3, 079b/3, 079b/4, 079b/5, 080a/10, 080a/12, 080b/10, 080b/7, 081b/9, 51b/15, 63b/5

[=128]

yābān < Far. 1. Kendiliğinden yetişen, yabani.

yaban sarmusağı :Kendi kendine yetişen sarmısak. 039b/7

2. Tanınmayan, bilinmeyen, yabancı (yer)

y. 076a/1

[=2]

yağ- Yağmak.

y.- ar 081a/2

y.- dı 059a/14, 081a/2

[=3]

yağ Yağ.

y. 065a/5

[=1]

yağış Yağış.

y. 063b/14

y.+ dan 050a/14

[=3]

yağlık Büyük mendil.

y. 080a/3

[=1]

yağmur Yağmur.

y. 059a/14, 081a/2

[=2]

yağmurluk Yağmurluk.

y. 077a/4, 077a/6, 077a/7

[=3]

yāhūd < Far. Veya, ya da.

y. 040a/7, 052a/1, 060a/13,
060a/14, 064a/1, 069b/4, 073a/6, 076a/8,
078a/14, 081a/4

[=10]

yağa Yaka.

y.+ sı 078a/4

[=1]

yağasuz Yakasız.

y. 078a/13

[=1]

yağın Yakın.

y. 045a/12, 061b/9

y. ol- 045b/3, 061b/13, 069b/13,
074a/2

y. olmuş ol- 059a/5

[=7]

yağın Yakın.

y. ol- 051a/13

[=1]

yalancı Yalancı.

y.+ ya 081b/11

[=1]

yaldız Eşyaya altın veya gümüş

görünüşi vermek için kullanılan madde.

y. 075a/2

y.+ lar 075a/1

[=4]

yalñuz Yalnız.

y. 051a/11, 077a/7

[=2]

yan- Yanmak.

y.- a 052b/11

y.- dı 052a/3, 065b/4

y.- miş 065a/13

[=4]

yan Taraf, yön.

y.+ ında 068a/8, 073a/9, 076a/6

y.+ ındaki 081a/3

[=4]

yandur- Yakmak.

y.- dı 064b/12, 065b/9

y.- ur 044b/10

[=3]

yandurıl- Aydınlatılmak.

y.- sa 065b/7

[=1]

ya' nī < Ar. Demek, şu demek ki

anlamlarında bir söz.

y. 037b/10, 037b/12, 038a/8,
038a/9, 039a/1, 039a/3, 039a/9, 039b/1,
039b/11, 039b/7, 040a/9, 043b/11,
043b/12, 045b/1, 047a/11, 047a/5,
048b/6, 049b/9, 052a/2, 058b/13, 058b/6,
059b/6, 059b/8, 060a/9, 064a/11, 064a/5,
064a/7, 076b/5, 076b/6, 076b/8, 081b/11,
081b/8

[=32]

yaña E doğru, tarafa.

y. 059b/13, 070a/10, 076a/5,
078a/14, 079a/13, 080b/10

[=5]

yap- Yapmak.

y.- an 073b/10

y.- dı 080b/7

[=2]

yapıl- Yapılmak.

y.- mış 055b/15

[=1]

yapış- Yapışmak.

y.- a 063b/2

y.- dı 063a/7

y.- mağa 063a/7

y.- ması 074b/11

y.- up 062b/4

[=5]

yapraq Yaprak.

y.+ ı (yaprağı) 038b/7, 041b/8,
042a/8, 043a/10

[=4]

yaramaz Yaramaz.

y. 039a/11, 039b/12, 040a/7,
041a/9, 044a/11, 044a/6, 046a/1, 046a/7,
051b/6, 062a/12, 51b/12

y.+ a 046b/14

y.+ dan 052a/2, 058b/9

y.+ dur 038a/6

y. i- 081a/12	[=1]
y.+ lardan 071a/3	yaruk Yarık.
y. ol- 057b/4, 064a/3, 081a/13	y. 046a/6
[=21]	[=2]
yaramazlık Yaramazlık.	yaş Nemli, ıslak; gözyaşı.
y.+ a (yaramazlığa) 075b/1	y. 040b/9, 062a/6, 078b/11,
y.+ dan 051a/12, 069b/7	079a/9
[=3]	y. it- 061a/9
yaratıl- Yaratılmak.	yaş ol-: Islanmak. 043b/9
y.- mişdur 049a/6, 049a/7, 050a/12	[=6]
[=3]	yaşan- Yaşanmak.
yardım Yardım.	y.- a 074a/5
y. it- 071b/15	[=1]
[=1]	yaşar- Islanmak, nemlenmek.
yarıl- Yarma işi yapılmak.	y.- ur 039b/4
y.- dı 053a/9	[=1]
[=1]	yaşıl Yeşil.
yarın Yarın.	y. 078a/6
y. 044a/8, 051a/3	[=1]
[=2]	yaşmak Gözleri açıkta bırakan, ince yüz
yarlıgan- Bağışlanmak.	örtüsü.
y.- a 062b/14	y.+ ı (yaşmağı)079b/14

[=1]	y. 079b/15
yat- Yatmak.	[=1]
y.- ar 074a/7	yayan Yaya yürüyen.
y.- dı 046a/4, 079b/6	y. 050a/2
y.- ur 081b/8	[=1]
[=4]	yaz Yaz mevsimi.
yavuz Fena, kötü.	y. 038b/2
y. 043a/15, 043a/1	[=1]
[=2]	yaz- Yazmak.
yavuzlîk Fenalık.	y.- alar 053a/11
y. 039b/7	y.- dı 058b/12
y.+ a (yavuzlîğa) 038a/5	y.- up 070b/4
[=2]	[=3]
yay Yay.	yazıl- Yazılmak.
y. 069b/12, 069b/15, 070a/10, 070a/9	y.- mışdur 075b/13
y. çek- 070a/2	[=2]
y.+ ı 070a/1,070a/2	yazılı Yazılmış olan.
y.+ ını 070a/3, 070a/7, 070a/9	y. 053a/10, 078b/11
y.+ muñ 070a/5	[=1]
[=12]	yemîn < Ar. Ant.
yay Yaz mevsimi.	y.+ den 073b/5
	y. it- 073b/5

[=2]
yemiş Meyve.
y. 041a/12, 041a/13, 043a/7
y.+ i 041a/11, 041a/4, 050a/15
y.+ inden 041a/12, 041a/13,
042b/11
y.+ leri 041a/3
[=11]
yemişsüz Meyvesiz.
y. 041b/4
[=1]
yeñi Yeni.
y. 051a/14, 051a/15, 052a/6,
052b/2, 058b/1, 075b/7, 075b/8, 078b/3,
078b/4, 079a/5, 079a/8
[=11]
yeñilik Yenilik.
y.+ ine (yeñilige) 077b/8
[=1]
yeñsüz Giyecek şeylerin kol kısmı
olmaması.
y. 078a/2
[=1]

yet- Yetmek.
y.- mez 078b/5
[=1]
yetim < Ar. Babası ölmüş olan çocuk,
babasız.
y.+ e 073a/10
[=1]
yeyni Hafif.
y. 042b/5
[=1]
yıgıl- Yıgılmak .
y.- dı 052b/12
y.- masına 044a/10
[=2]
yık- Yıkmak.
y.- dı 51b/11
[=1]
yıkıl- Yıkılmak.
y.- a 056b/1
y.- dı 047b/10, 048a/12, 048a/14,
052a/8, 054a/12, 070a/7
y.- duğından 048a/14

y.- maḳ 053a/14

y.- ması 55a/9

[=10]

yıl Sene.

y. 039b/13, 060b/14, 063b/1,
076a/13

y.+ da 081a/2

[=5]

yılan Yılan. krş. ılan

y.+ lar 048a/12

[=1]

yıldız Yıldız.

y.+ ları 054b/10

[=1]

yılğın < Ar. Sulak yerlerde, kendiliğinden

biten bir ağaç, funda, filiz.

y. ağacı 043a/11, 043b/1

[=2]

yırtıl- Yırtılmak.

y.- dı 076a/2, 078a/4, 078b/13,
078b/14, 078b/15

[=5]

yırtuḳ Yırtılma sonucu oluşmuş yarık.

y. 075b/1, 075b/3, 077a/15,
078a/1

y.+ ı (yırtuḳı) 076b/14

[=7]

yi- Yemek.

y.- di 038b/6, 039a/12, 039a/15,
039b/10, 039b/3, 042a/2, 046a/10,
050a/5, 072a/14

y.- düḡi 049b/10

y.- düḡi 050a/7

y.- medi 040b/6

y.- mek 039a/6, 050a/10, 067b/2

y.- r 040a/6, 049b/10, 050a/7

y.- se 039b/2, 047a/5

y.- ye 042a/2

y.- yen 039a/14, 039b/3, 040b/5

[=24]

yigen Yeḡen.

y. ol- 043a/4

[=1]

yigirmi Yirmi.

y. 070a//14, 076a/13

[=2]

yigirmi üç Yirmi üç sayısı.

y. 076a/13

[=2]

yigit Delikanlı.

y. 066b/14

[=1]

yil Yel.

y. 042a/5, 056b/2, 063a/2

y.+ e 064b/9

[=4]

yimek Yemek.

y. 066b/15

[=1]

yin- İnmek. krş. in-

y.- mez 054b/4

[=1]

yine Yeniden.

y. 046b/7, 047a/1, 047b/3,
050a/12, 050b/3, 050b/2, 052a/8, 052a/9,
055b/13, 063a/4, 065b/4, 081a/4, 081b/10

[=13]

yir Yer.

y. 040a/4, 040a/8, 044b/11,
044b/8, 045a/1, 045a/13, 045a/2, 045b/1,
045b/11, 045b/13, 045b/15, 045b/3,
045b/6, 046a/1, 046a/10, 046a/11, 046a/2,
046a/3, 046a/4, 046a/8, 046a/9, 046b/11,
046b/13, 046b/8, 046b/9, 047a/11,
047a/12, 047a/15, 047b/1, 047b/7,
048b/15, 048b/5, 049a/12, 049b/2,
049b/3, 050a/2, 059b/8, 061b/7, 062b/7,
062b/8, 074a/7

y. al- 056a/2

y.+ de 040b/2, 047a/12, 047a/8,
047b/1, 048b/4, 051a/2, 051b/9, 053a/10,
053a/6, 054a/5, 058b/1, 059a/4, 059a/7,
065b/10, 065b/7, 066b/2, 069a/5, 073a/2,
080b/1

y.+ deki 065b/7

y.+ den 037b/7, 044a/12, 045a/3,
045a/6, 045a/8, 045b/11, 046b/1,
049a/14, 050b/14, 053b/9, 055b/8,
066a/8, 067b/4, 072a/1

y.+ e 042a/6, 044b/11, 044b/13,
044b/15, 045a/14, 045a/3, 045a/6, 045a/9,
045b/2, 045b/8, 046b/10, 047b/2,
048a/14, 048a/2, 049b/4, 051a/6, 053b/9,
059a/6, 069a/1, 071a/13, 080b/1

y. i- 045a/10, 045a/11, 045a/12
y.+ i 044b/15, 045a/12, 045b/10,
046a/6, 046a/7, 046b/4
y.+ inde 037b/15, 039a/5, 048b/6,
051a/4, 072b/15
y.+ inden 037b/14, 047b/3, 048b/6,
053a/9, 054b/8, 059a/6
y.+ ine 037b/5, 047b/3, 052a/6,
052a/8, 080b/5
y.+ ini 056a/13
y.+ le 046a/3
y.+ ler 046b/10, 049a/3
y.+ lerden 046a/14
y.+ lere 046b/12, 082a/6
y.+ leri 044b/11, 059b/10
y.+ ün 047a/9
y.+ üñ 039b/1, 039b/2, 045a/10,
045a/11, 046a/7, 046b/8, 047b/10,
047b/4, 047b/6, 047b/9, 051a/5, 066b/3
[=151]

yit- Yok olmak.

y.- e 046b/11
[=1]

yiyecek Yiyecek.

y. 067b/2
[=1]

yoğunluk Yoğun olma durumu.

y.+ ma (yoğunluğına) 050b/1
[=1]

yoğurd Yoğurt. Krş. yoğurt

y. 067a/12, 067b/6
y.+ ı 067a/12
[=3]

yoğurt Yoğurt. Krş. yoğurd

y. 065a/4, 065a/6
[=2]

yok Yok.

y. 074b/10
y.+ dur 038b/14, 041a/11, 047a/8,
056a/1, 067a/1, 077a/4
y.+ ısa (yoğusa) 055b/4, 057a/11
y. i- 072b/7
[=10]

yol- Bitki, tüy vb.ni çekerek yerinden
çıkarmak.

y.- dı 056a/6	y.-mez
y.- duğı 056a/7	[=1]
[=2]	yörü- Yürümek.
yol Yol.	y.- di 044a/14, 044a/7, 052b/9, 056a/15, 060b/10, 062b/13
y. 058a/3, 063b/12, 076a/1	y.- dügi 060b/10
y.+ ını 063b/13	y.- medi 063a/6
y.+ ları 064a/7	y.- mek 048b/4, 050a/1, 050a/14
[=6]	y.- mez 063a/5
yoldaşlık Yoldaşlık.	y.- r 043b/13, 048b/1, 054b/1, 056a/11, 056a/3, 056b/5, 061a/6, 062b/6, 063b/8
y. it- 069b/8	y.- yecek 050a/1
[=2]	y.- yüp 048b/1
yollu Yollu.	[=22]
y. 048a/5	yu- Yıkamak.
[=1]	y.- dı 078a/11
yolsuz Yolsuz.	y.- mağ 075b/13
y. 048a/6	y.- yacağ 067a/9
[=1]	[=3]
yorđun Yorđun.	yuğa Derin olmayan.
y. 043a/14	y. 075a/15
[=1]	[=1]
yörget- Tur attırmak.	

yuᡑaru Yukarı.

y. 048a/9

[=1]

yumuŝaᡑ Yumuşak.

y. 072b/4

[=1]

yuş Yeŝillik.

y. 040a/12

[=1]

yüce Yüce. krş. üce

y. 049a/3, 054a/15, 054b/1,
054b/2, 054b/3, 074a/13, 43a/1

y. ol- 053b/10

[=8]

yücelik Yücelik. krş. ücelik

y.+ e (yücelige) 051b/1

[=1]

yük Yük.

y.+ i i- 042b/8

y.+ ini 052b/9

[=2]

yüklü Yüklü.

y. i- 042b/7

[=1]

yüklük Yolcu taşıyan araçlarda yolcu

yükünün konduᡑu kapalı ya da açık
bölüm.

y.+ i (yükliᡑi) 063a/1

[=1]

yüñ Koyun tüy.

y. 076b/10, 079b/9

y.+ den 075b/6

y.+ den i- 076b/9

[=4]

yürek Yürek, gönül.

y.+ i (yüregi) 048b/7

y.+ leri 056b/3

[=2]

yürekli Yürekli.

taş y. 048a/2

taş y. ol- 072a/4

[=2]

yüz Sima, çehre.

y.+ i 039a/4, 042b/7

y.+ ine 049b/6

y.+ ini 072b/12, 072b/13, 072b/14,
073a/2

y.+ lerine 049b/10

[=8]

yüz Yüz sayıs.

y. 040a/2, 067b/14

[=3]

yüzük Yüzük.

y. 080a/11, 080a/12, 080a/13,
080a/14, 080a/4, 080a/6, 080a/7, 080a/8,
080b/11, 080b/14, 080b/6, 080b/9,
081a/10, 081a/11, 081a/13, 081a/9,
081b/5

y.+ i (yüzügi) 080a/15, 080b/3,
081a/5, 081a/7

y.+ ini (yüzügini) 081a/3, 081a/6

y.+ inüñ (yüzüginüñ) 080a/10

y.+ ler 080a/11, 080b/8

y.+ leri 081a/2

[=29]

Z

zafer < Ar. Savaşta kazanılan galibiyet

z. 071a/2

z. bul- 048b/12, 055a/4, 058a/5,
058a/6, 071b/1

[=6]

zâhid < Ar. Dinin buyruklarını yerine
getiren kimse.

z. 070b/12

[=1]

zāhide < Ar. Zahit kelimesinin kadını ifade eden şekli.

z. 076a/10

[=1]

zāhir < Ar. 1.Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan.

z.+ de 077a/11

z. ol- 065b/7, 067a/6, 075b/10

2. Bir şeyin görünen tarafı, dış yüzü, dış görünüşü.

z.+ i 080b/14

z.+ inden 040a/10

[=6]

zaḥmet < Ar. Güçlük.

z. 038b/10, 039b/4, 040a/10, 040a/5, 040a/9, 063b/3, 064a/1, 080a/9

z.+ den 060a/3

z.+ e 041a/5, 050a/1

z.+ i 060a/2, 060b/14

z.+ inden 064a/1

z. ol- 080a/9

[=15]

za'if < Ar. Güçsüz.

z. 065b/5

z. i- 057b/4, 078b/4

[=3]

zā'il < Ar. Sona eren, yok olan. Krş. zāyil

z. ol- 038a/3, 039b/13, 047b/3, 050b/7, 062a/11

[=5]

zālim < Ar. Zalim.

z. 045b/12

[=1]

zamān < Ar. Zaman.

z.+ a 043a/14

z.+ nda 044b/5

[=2]

zānī < Ar. Zina eden.

z. 044a/8

z. ol- 055b/9, 062b/13

[=3]

zāniye < Ar. Zina eden kadın.

z. 055b/9, 059b/2, 059b/3, 064a/6

[=4]

zarar < Ar. Zarar.

ż. idegen ol- 074b/12	[=1]
ż. it- 039b/2, 072a/14	zemen Kötürüm.
ż. ol- 061a/12	z. 067b/15
ż. olmuş ol- 039a/1	[=1]
[=5]	zenbin < Ar. Suç.
żäyi' < Ar. Kayıp, yok olmuş.	z.+ e 080a/7
ż. it- 044a/1, 068a/7	[=1]
ż. ol- 079b/9	zencir < Far. Zincir.
[=3]	z.+ i 066a/11
żäyil < Ar. Sona eren, yok olan. Krş.	z.+ leri 082a/5
żä'il.	[=2]
z. ol- 080b/15	zencirli < Far.+T. Zincirli.
[=1]	z. 082a/8
żebün < Far. Güçsüz, zayıf.	[=1]
z. ol- 069b/12	zerdali < Far. Kayısı ağacının Akdeniz
[=1]	ülkelerinde yetiştirilen küçük meyveli bir
żekāt < Ar. Zekat.	türü.
z.+ ı 055a/4	z. ağacı 042b/12, 042b/6
z.+ ina 075a/4	[=2]
[=2]	zevc < Ar. Koca, eş.
żekavat < Ar. Çabuk anlama ve kavrama.	z.+ ine 070a/1
z. 073b/7	[=1]

zevl < Ar. Geçici olmak.

z.+ ine 075b/7

[=1]

zeytūn < Ar. Zeytin.

z. ağacı 043a/12

[=1]

zīkr < Ar. Anmak, hatırlamak.

z. 059a/13, 059b/14, 065a/13

z.+ e 037b/13

z.+ i 059a/13

z.+ ini 059b/1

z. it- 064a/3

z. ol- 059b/8, 067b/1

z. olın- 047b/1, 047b/2

[=12]

zillet < Ar. aşağı olma, hakirlik.

z.+ e 080a/7

[=1]

zinā < Ar. Zina.

z.+ dan 047a/8

z.+ ya 058a/14, 079b/11, 079b/12

[=4]

zindān < Far. Zindan.

z. 058b/11, 063b/15

z.+ a 059b/11

z.+ ma 059b/12

[=4]

zīnet < Ar. Süs.

z.+ e 040b/7, 071b/9, 081b/15,

081b/3

z.+ inden 082a/7

[=5]

zīrā < Far. Çünkü.

z. 038a/4, 038a/5, 038b/1,
038b/12, 038b/14, 038b/15, 038b/4,
039a/13, 039b/12, 039b/3, 039b/4,
040b/11, 041a/15, 042a/13, 042a/14,
042b/1, 042b/9, 043b/14, 043b/15,
044a/10, 044a/12, 044a/9, 044b/9,
045a/14, 045b/4, 046a/14, 047b/13,
047b/6, 048b/4, 048b/6, 049a/12, 049a/6,
049a/8, 049b/13, 050a/1, 050a/11,
052b/13, 053a/9, 053b/2, 054a/9, 056a/1,
056a/13, 056a/3, 056b/6, 057a/6, 057b/1,
057b/10, 058a/14, 058a/6, 058b/11,
059a/13, 059b/2, 060a/15, 060b/7,
061a/6, 063a/12, 063a/14, 063a/6, 064b/5,

065a/6, 065a/7, 065b/1, 065b/7, 066a/6,
066b/1, 067a/1, 067a/12, 067b/12,
068a/3, 069b/4, 070a//14, 072a/1, 072a/9,
072b/3, 073a/7, 073b/6, 073b/9, 074b/10,
074b/11, 074b/12, 075a/2, 075a/8,
075b/7, 077a/3, 077a/5, 077a/7, 078a/3,
079a/13, 080a/9, 081b/13

[=91]

zīrā' < Ar. Dirsekten orta parmak ucuna
kadar olan uzunluk ölçüsü.

z. 076a/13

[=1]

zīrā'atsüz < Ar.+T. Tarımsız.

z. 063b/6

[=1]

zīrek < Far. Anlayışlı, uyanık.

z. 071b/3

[=1]

zīreklik < Far.+T. Anlayışlı olma
durumu.

z. 074a/1

[=1]

zīr-i zemīn < Far. Yeraltı.

z. 057b/14, 057b/15, 058a/2,

058a/9

z.+ de 058a/4, 058a/7, 058a/8

z.+ e 058a/1

[=8]

zişt < Far. Çirkin, kötü.

z. 039a/11

[=1]

zīver < Far. Süs.

z.+ lerindendir 081b/13

[=1]

ziyāde < Ar. Çok, daha çok, daha fazla.

z. 051a/10, 052a/15, 061a/15,
064a/3, 067b/14, 069a/4, 080a/3

z.+ den 055a/12

z. ol- 051b/1, 053a/10, 056a/10,
060a/2, 067b/10, 069b/12, 072a/10,
072a/11, 072a/7, 076b/11, 076b/7,
076b/8, 081b/15

[=23]

ziyādelik < Ar.+T. Fazlalık.

z.+ ine 078b/9

[=1]

ziyāret < Ar. Ziyaret.

z. it- 045b/6059a/11, 072b/11

[=3]

zulm < Ar. Haksızlık, adaletsizlik.

z. 045b/13, 057b/10

z.+ e 044a/11, 057b/10, 061a/10

z.+ in 066a/12

z. it- 044a/14, 044b/9, 069b/9,
073a/10

z.+ ine 054a/5

[=11]

zühd < Ar. Kendini ibadete verme.

z. 039b/13

[=1]

zürriyet < Ar. Nesil.

z.+ e 051a/9

[=1]

KİŞİ ADLARI DİZİNİ

Arṭamidorus Antik Yunan'da bir rüya yorumcusu.

A. 041a/8, 043a/14, 043b/1, 044a/9, 050a/7, 059a/15, 065a/10, 066b/14, 071b/8, 072a/2, 074b/7, 080a/8, 082a/15

[=13]

Ca'fer-i manşūr Abbasi halifesi.

C. 076a/13

[=1]

Cālūt Hz. Davud zamanında yaşamış

Amalika kralının adı.

C. 066a/4

[=1]

Cāmasb < Far. Keyani'lerden

Keyuṣtasb'ın veziridir.

C. 050a/9

[=1]

Cebra'īl < Ar. Cebrail.

ḥazret-i C. 076b/2

[=1]

Ebū Bekir Ṣiddīk < Ar. Hz. Ebubekir

Ṣiddīk.

ḥazret-i E. 045a/5

[=1]

Ebū Ca'fer-i Manşūr Abbasi halifesi.

e. 076a/12

[=1]

Eyyüb < Ar. Hz. Eyüp.

e. 075b/7

[=1]

Fir'avn < Ar. Firavun

f. 060b/7, 064b/15

[=2]

Hāmān Hz. Musa'ya karşı acımasızca mücadele eden Mısır Firavunu'nun veziri.

h. i- 073b/10

[=1]

Ḥasan < Ar. Hasan.

ḥ. 037b/11, 037b/12

[=2]

İbn 'Abbās < Ar. Abbas.

İ. 045b/15	bulunanlardan biri.
[=1]	M. 081b/12
İbn Sîrîn < Ar. Tefsir, fıkıh alimi ve meşhur rüya tabircisiydi.	[=1]
İ. 047a/10, 053b/14, 057b/6, 057b/8, 074a/10, 081a/14	Nūḥ Hz. Nuh.
[=6]	N. 062b/2, 076b/1
İbrāhîm < Ar. Hz. İbrahim.	[=2]
İ. 058b/4, 071b/7	‘Ömer < Ar. Hz. Ömer.
[=2]	‘Ö.+ üñ 078b/9
İsmā‘îl < Ar. Hz. İsmail.	[=1]
İ. 058/7, 058b/5	‘Ömer bin Ḥaṭṭāb < Ar. Hz. Ömer.
[=3]	‘Ö. 078b/8
Ka‘b < Ar. Hz. Muhammed’in vahiy katibi.	[=1]
K. 047b/8	Süleymān < Ar. Hz. Süleyman.
[=1]	S. 080b/2
Mūsā < Ar. Hz. Musa.	[=1]
M. 039a/2, 042a/14	Übey Mekke müşriklerinden Übey Bin Halef.
[=2]	Ü. 081b/11
Müseylimet’ül-Kezzābdur Resûl-i Ekrem devrinde peygamberlik iddiasında	[=1]
	Yūnus Hz. Yunus.
	Y. 038b/9, 063a/6
	[=2]

Yūsuf Hz. Yusuf.

Y. 058b/11, 061b/14, 078b/1,
079a/1

[=4]

KAYNAKÇA

- Akalın, Mehmet, "Ahmedî'nin Dili", Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, 1989 (1994), s. 9-153.
- Ayverdi, İlhan, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük I-II-III*, Kubbealtı Yayınları, İstanbul, 2005.
- Balaban, Adem, "Türkçe Yazma Tabirnameler", Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 2014, 9, s. 112 - 132.
- Bars, Mehmet Emin, "Türk Kültüründe Rüya ve Battal Gazi Destanı'nda İşlevleri", International Journal of Language Academy, Volume 3/1, Spring 2015, s. 78.
- Coşkun, Vildan S., GÖKYAY, Orhan Şaik, "Tâbirnâme", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 35. cilt, s. 331-333.
- Çelebi, İlyas, "Rüya", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 20. cilt, s. 306-310.
- Develi, Hayati, *Evlîya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1993, s.30.
- Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, 25.Baskı, Ankara, 2008.
- Erdoğan, Arzu *Türkçe Rüya Tâbirnâmeleri ve İbn-i Sîrîn'den Tercüme Edilen Bir Tâbirnâme*, MÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1993, s. 3.
- Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yayınları, İstanbul, 1993.
- Ersoylu, Halil, *Kız Destanı*, Türk Dil Kurumu, Ankara, 1996.
- Gülsevin, Gürer, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, İstanbul.
- Kanar, Mehmet, *Arapça- Türkçe Sözlük*, Say Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2012.

- Mahmud, Kaşgarlı, *Divānū Lugati 't-Türk Tercümesi*, 4.b., III, (Çev. Besim Atalay), TDK Yayınları, Ankara, 1999, s.18
- Meninski, Franciscus à Mesgnien, *Thesaurus Linguarum Orientalium Turcicae-Arabicae- Persicae: Lexicon Turcico-Arabico-Persicum.Viennae*, 1680, Tıpkıbasım. 5 Cilt. Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi 27. İstanbul: Simurg, 2000.
- Ögel, Bahaddin, *Türk Mitolojisi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, II. Cilt, Ankara 1995, S.571.
- Öz, Sibel, *Tābirname, Hazā Kitab-ı Tabir-nāme Kavlı-i Cā'fer-i Sadık: Giriş- inceleme- metin- dizin*, Bingöl Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Redhouse, By Sir James W., *Turkish and English Lexicon*, Librairie Du Liban, Beirut, 1890.
- Steingass, F. , *A Comperesehensive Persian- English Dictionary*, Librairie Du Liban, Beirut, 1944.
- Sami, Şemsettin, *Kāmūs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, Ankara, 1978.
- Sarı, Mevlüt, *El-Mevârid*, Arapça, Türkçe Lugat, Bahar Yayınları, İstanbul, 1982.
- Tören, Hatice, "Ta'bir-nāme", *Türkiyat Mecmuası*, 1997, s. 415-452.
- Tuğluk, Halil İbrahim, "17. Yüzyıla Ait Harekeli İki Metinde Bazı İmlâ Özellikleri", *Turkish Studies Dergisi*, Cilt 3/6 2008, s.614.
- Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük*, 9.Baskı, 1-2. Cilt, Ankara, 1998.
- Sağol Yüksekaya, Gülden, *Harezmi Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi*, Marmara Üniversitesi, 1993.

İnternet Kaynakları

Diyamet İşleri Başkanlığı, *Kur'an-ı Kerim*, <http://kuran.diyamet.gov.tr>, (20.02.2019).

Türk Dil Kurumu, *Derleme Sözlüğü (Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü)*,

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=645,
(25.02.2019).

Türk Dil Kurumu, *Tarama Sözlüğü*,

http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_tarama&view=tarama, (20.02.2019).

Özkan, Mustafa, "Osmanlı Türkçesi", *TDV İslâm Ansiklopedisi*,

<https://islamansiklopedisi.org.tr/osmanli-turkcesi>.(20.02.2019)

TIPKIBASIM

اولا عشق هفت اوله باشنده ترکس کورمک شادلفه دلیلاره **همه او شوق**
 طغولیدنه فوت اولون وشغه دلیلاره ودهخی قاسم شادلفه دلیلاره و
 زاطا اولور عاربتیه ودهخی قولیده دلیلاره و لقبیده دهخی دلیلاره و منشور
 برعنا رفت ایدر عورتیه ویا انتقال ایدر تجارتیه دلیلاره و زبورک منشور
سکس یا و زلفه و مکر و هفت دلیلاره زبورک استغنا بریبی سوزور
 و سوس بریزد و تنکم شاعر ایدر **میت** یا دخالتی اهدری استغنا
 ما کنت فی فعالک فی محسننا **شعر** اسعد سوس و قد سانی و یالیت
 الحق لم ار سوس **شعر** ز یعنی چکلم جسمه صحنه دلیلاره اگر کدو
 چکلم اکی کورسه بر جسمی صحیح او خداد و فده **مزین** یعنی موسی
 عهدنه دو و زکشیه دلیلاره اگر بر عورت باشنده بر تاج کور سحبت
 ظهور و کشتی اولنه و تعبیر و لفتش و سطرده بری بوکه **حکایت**
 بر عورت دهنشده کورده که اری کدو بر برسته ترکس و الیثینه
 برده سسته مر سوس و بریدی واروب معبوت دن سسوال ایدی معبت
 ایدی اکی که سکا طلاق بیره و الیثینه صقلیه بوقصه منور خلیفه
 ایشترای اوله معبوتی کتق دیردی ندر سیکالینا ایدی شاعر سوزور
 نیه

اولاد شوق

تینیش و **انقران** کورمک دلیلاره اگر باغده بنفشه و انقران و بریدی کورسه
 و یاده شاه امیر کورمک کجلا قران شوق بیره و انقران دهنشده عورتک قوتنده
 دلیلاره بر کمنسه کدو فی اذنه الی کورسه عورتک قوتنده برده وشت
 طوقته **نیللی** قیغویه و صبر و لفته دلیلاره ودهخی کورمک قوتنده برده وشت
 بوز غرامت چکلم کمنسه دلیلاره اگر کدو بی نیل و قران لاری کورسه اکی
 دکلو کمنسه اوله ودهخی صبر و صبر قیغوا اوله ودهخی کورمک قوتنده
 و طالب اولان بوزنجمنسه دلیلاره **غنام** شادلق و قولیده دلیلاره
 و کاهلی و غلنه ویا بر عورتیه دلیلاره و کسلنج کورمک غنام اولور
دجان عورتیه او شغه دلیلاره و حدیث شریفه کمنسه کورمک اولور
 دجان زاننه یعنی اوشق تعالی کدو دجان ایدر ودهخی حضرت رسول
 صلی الله علیه وسلم حسن و حسین رضی الله عنهما احسنه بیوسمشد **عنا**
 و یا حی و یا قیوم یعنی حسن و حسین یعنی دجان اولور ودهخی
 التی نلو کمنسه ودهخی برقی تبسینه و ذکون دلیلاره تنکم سوزور نه کمنسه
 سبکخانی لفته و دجانده و هیچ قولونسنه از بوزدن کسلنج قیغویه دلیلاره
ترکس اگر بریده و طوری کورمک بقا اولو و شغه دلیلاره اگر کسلنج کورسه

الکاهة من الالذبا انزل الله علي موسى . يعنى دمالان اوله کونکون بون
 حق تقى لموسى بغيره اندر چي وان اوله صوفى کون زلفه الغنه دليلا
کوبلاک يعنى فطرق الارض بالعربيه کون کسند کون وچي اندر ايلي کورس
 اکا بر حلاله در شا بر شنه و چي قيفو بيه دليلا **شلمغ** فضو بوري
 قتي غوره دليلا اکر برونه طوره کورس قيفو لوانشه دليلا
ترب حلاله د زقه دليلا و ايني بک صکون بيشمان اولغه دليلا
کسور مراد يسهل کشيده دليلا الله اندر نرسند کورس بر چي
 اشغري يا بر حسب سله خلوص و نجاة بوله و چي قيفو بيه دليلا **کلم**
 يعنى قنيطه بالقرينه کوي ايتي خو بولوشيه دليلا اکر الله اندر
 برسنده کورسه آدم قنده بوجي اوله و ايتلاک انجند اندر کسند **سار**
 حلاله دليلا و د فلزي بر نشت بر نرسند دليلا و برسوق خيري
 شتره تهريل کشيده دليلا بر کسند اکر برسوق يا صوفيان بيري
 کورس قوندان زينه ضرر اولش اوله زير کد سرسوق و صوفيان
 اغر دادن تعييب بيه **صوفيان** بيه کسنيده شتره دليلا بر مسافر
 کند و صوفيان بيري کورس صحت و سلامت دليلا و حور بيش نيزان

ليس للتخمس عهدا المتا العهد الا لاس . زير کد نرسند و قتي بيز چي برسن
 قيش و يا زبونه و اکر کند و چي برسن سخري کورس بر قتل و عمارت
 استيه يا برطو در ايتن استيه و چي ماله دليلا **قراکلا** يا خاصمه
 و شتره دليلا زير کد قتي غريبه قوند و قريه و قريه صافند و قريه
 صالح سوانش کسيده و چي برونه قوند و چي دليلا اکر ايشين
 بيري کورس اکر اکاه سبزه لون بر سبز و اکر کورس قيفو بيه دليلا
 اکر اچي سبزه سر کورس و زقه دليلا و بيه چي ايله کونکون شند
 صکره انشه و البته دليلا و چي دينه و نياده حلقه صالح بوله
 و اوله زير کسند و مالدي کورس نسنده کونکون و ايج اوله ننگ بوس
 بيه بر قسته سبه علي السلام **بادجان** و قنده زمتم و از قيفو ايله
 جمع اوله و زقه دليلا و غير قنده قيفو بيه دليلا **ساق خيره**
 دليلا و چي ساق و ملوخيا کي خيره دليلا زير کد طبعه حرکت
 و برود و آدمه فضله و فطخ ايله **مالان** اکا بر سر و سق کشيده
 دليلا و د نديلا کي دمالان بيه نرسند و زير کد اصله بوقود
 و چي حلاله جمع ايله کسند کونکون بيله زير کد حضرت ربي بيه

الکاهة

اولسنه د ليلارد **مقدون** ماله د ليلارد بغداد نوکس بر د سته سبي با بر
 غاچي روزا تنه يا نو زايجه د ليلارد کورک کسسه نك حاله کوره در
کون مجموع ماله د ليلارد **قلقل** حفظ اولور ماله د ليلارد کور
 کزوي فافل بير کورسه اکا بر اچي نسته اچير مل و دغي کي کور وک
 زحمت بله شريف ماله د ليلارد **خشت خاش** سگور رزقه د ليلارد **مخول**
 اوقه د ليلارد اکند و ي آت با سنده خزل بير کورسه برسوا سنده
 د ليلارد اول سوا سنده بر اوقه خزله اليسون يا خور بير لاله سینه
 دوسنه اکي کزوي خزه ل بير کورسه اکا بر اچي نسته اچير مل و دونه
 دحمت ايله بر شريف ماله د ليلارد **آستون** يعنی ميانه بر غريبه کي کي
 ماله د ليلارد **نگنگ** باطنی مرنه ايو کسینه د ليلارد و دغي زحمت ايله
 ماله د ليلارد **قدرم** مشا که طلب ايله کسسه بيلور خيزه د ليلارد
 و حسته اولان کسسه نزل و فاقه د ليلارد **پوش** شيرده حاصل اولور
 ماله د ليلارد و دغي دعوت اولمش دوسنه د ليلارد کور حاله دعوت
 لته کور او غلان دوعرغه د ليلارد **چاربر** د نياده جوارينه صلاحه
 د ليلارد بر کسسه کزوي آيسی لچينه چاير بزاي کورسه عورتی موزيله

کلند من کل خا اهنه لم نيده ماهها يعنی بر کسسه وار و دغي نيلک
 صوغتندن بيسه اوله بيله صوفي کزوي رزق ايتيه کور و کسسه
 کزوي صوغان بير کورسه فوت اولور زير کله صوغان بين کسسه نك
 کوزي يا شير و کورک صوغان زحمت برله فاذيره د ليلارد زير کله
 جوقا اولسه قورق ايلر جسده صحنه د ليلارد اکند و ي صوغان
 قبوغتندون و کورسه بر کسسه د لک ايلير و کاه اولک صوغان چکلند
 کسوت اولغنه د ليلارد **کرات** يعنی بيان سوسنی يا کوزق و اولوق
 برله اچينه ماله ندر قوروش او غرغزه و بر حرام کشتلک حرم و زقه
 د ليلارد اکند و ي کزونه اولوي کورسه برسوز سوزيله و کالينيشا
 اولور و کزوي بيشقش کزونه بير کورسه بر حرام و رقه دعوت ايله
حمل يعنی اولوز لک فاسه ماله اصلخ ايلور ماله د ليلارد **مخول**
 عملی لک کسینه د ليلارد زير کله اولوز لک لاله ندر اوله ججه ندر لته
 سر کور بر سيل اصل اولر ناکا و کي طبعی زايلا وله و دغي ايلر زهره
 و صبا دقا کورنور بر غي کسینه د ليلارد **کسج** د نياده و نياده منفذ
 کسینه د ليلارد کورک و قوروی بر کسسه **فنده** صاد وکله و عورتی موزيله

اولسنه

فوت اوله اگه ایاغنی صندی کوی سبر کشتنک خاصه منده مالک به بیس
 بلکل اغجلر که تا اوله کشتیلن دلیلدن کوی کلری کشتیلرک اصلته دلیلد
 دبو اقلاری و عیشلری کشتیلرک ان سفند دلیلدن و بلکل که هر
 اغاجلک میسی وقتند که دبر بولر ایود و لکه دلیلدن مکلر غیر
 وقتنه باطلر حمند دلیلدن و بلکل اغاجلک که قدره کوره کشتیه
 دلیلدن مندا اکر وزن و عظیم و شیرین و ابو قوقلوا اغاج اوله
 اصل کشتیه دلیلدن اکر اوله دکلا بیه افولک عکسند طیلارد
 و ارا طایمه و مرآت ابد و شیرین اغچ شیرین سورن دلیلدن شیرین
 و بر ما اغاج بر لیمه سورن دلیلدن تنم حق تعالی برهنه سندن و مثل
 کلاه طنبیه کچمه طنبیه و مثل کله خینه کچمه جینه و اغاجلک
 که عیشی بوقرد فقیر کشتیه دلیلدن و هر اغچلک که میسی وارد
 بای کشتیه دلیلدن بر کسسه کوزنجی بر اغچ میسندن عزیز بیس و یود
 کوسه الله حرم مال کیه بر کسندن میسندن غیر میس کوزنجی کلاه
 بر عی کسندن حامله اولو و صورت دلیلدن اکر بر اغچ کسه کوی کوسه
 اول اصل کشتی اولدوره زیر که حق تعالی برهنه سندن ما قطعتم

کوره اکر آریستک اولدورنده بدی کورسه فوت اوله و قوری او سسته جابر
 بنه کسه چایری بر نال بر و با مسجد کوی یوده بیزه کورسه کیکر که
 دلیلدن اکر بر کسسه کوزنجی اولدورنده بر بیزه کورسه کاکا اچونق اولدورنده
 و دخی خیز کورسه اکر سعینی و بصرفی اولدورنده ایسه **کبر و کاخ** اولدورنده
 بیزه کسسه نه خاصه و دخی اولدورنده بر کسسه کوزنجی آنلری کوزنجی
 لکن عیاری کورسه مالده کوزکلا اوله **مشک** او سفند طیلاره و دخی
 عورت دلیلدن **حنا** مجموع و باهنک اغاسید و کاله و عیاله و زیننه
 دلیلدن حضرت رسول صلی الله علیه و سلم اکی سورده **غصن خج** و سوسه
 و برهین دلیلدن **یا حباب** **تاسع** یا **سورق** و **اغاجلری** **بیزه**
ایلدن کوزک اغاجلر و مطلقاً و منفلاً اما مطلقاً زوزنجی اولدورنده
 کشتیه دلیلدن زیر که حیاتی صوری ندر و دیری اولدورنده اغچلر
 قوله تعالی **و جعلنا من لانا کل شی** بر کسسه بر لیمه قوری کورسه
 بر کشتی اولدوره اکر کوزنجی اغاج اولدورنده جقه کورسه اولدورنده
 قهر باده اکر جقه زوزنجی لیمه کورسه اولدورنده زوزنجی اولدورنده
 اکر کوزنجی اغاجلر دوزنجی کورسه قورسه اولدورنده بر کشتی لیمه کوزنجی

فوت اوله

د فاته و لیلاد خرما انجمنک طلقی شغه و لیلاد برکسته کندوی
 اذن بیوی کورسا و شفی اندر زینج برکسته کندوی چوق خرما
 انجمن مالک اولدی کورسا آدمک خرما اغاجی قوری آدم او زینج
 تولیت بوله اکر بوی ووش استی تاجرایسه تاجا تندز تچه بوله و قور
 خرما اغاجی مساقی کشیده و لیلاد برکسته خرما انجمن بیساقی بوی
 کورسا اولدی اولوم و درشه ننگم حق تعالی بره معشدر کافس
 اغجاز نخل منقعر و گاه اولکه باد شاهدن برعدا به و لیلاد اولد
 و خرما انجمنک با بری قیوم مرینه سده و و ادرک خرما اغاجیلک
 تخی که عرب کالکاج و برلوس برولعه و التونه و لیلاد اکر کندوی
 اندر بر شسته جمع اندی کورسا عور چیخسته و درشه و اندر چی التونه
علما باغی نتریف و جومر و کشیده و لیلاد **موز باغی** دین و دنیا
 مدوی بای کشیده و لیلاد **ایوا اغاجی** خیر استی نکلا منقعت اندک
 ایستقر کشیده و لیلاد زینکه صا و و **عنا باغی** سلطنت و عزت
 و شاد لوق استی کشیده و لیلاد زینکه حق تعالی عزت و جوت بره بیویر
 علیه السلام اولد **عنا باغی** و زینده سولیشدی **ایچی و اغاجی** هله

د فاته

موز باغی او زینده موز باغی اصلها و در لای اغاج کسکه کشید شسته
 و لیلاد یا هلاک اولسه و لیلاد و گاه اولکه اغاج کسکه اولد اغاج
 منسوب اولان کسسته ننگ کسکه و لیلاد برکسته کندوی بوی
 سزا انجمن بر بود کسکه بوی کورسه قومه یا بر و درسته معاصمت
 ایدره اکر برکسته کندوی بوی اکرین یا بکر اولد اغاج اصله ایدر کورسه
 قنده کی اما نقی استنه و به و گاه اولکه بایر و سزا انجمن غاصته و لیلاد
 ننگم کومحق طلق بویر مشدر فلا و و ننگ لایر موز بوی اغاج بویتم و بیکل
 اغاجیلک با بری اغاجیه و لیلاد برکسته اندر برکسته بویری کورسه
 بویری قوری انده انجمن و بیکل قور و نخل مساقی کشیده و لیلاد و
 و کلا اغاج شر باغی صوب کشیده و لیلاد و اغاج قوی کسکه و لیلاد
 و بویری قوی و در شده اولمش و شغه و لیلاد برکسته اندر اغاج
 قوی باغی کورسه عور باغی اصله و شفی اولد حاصل عور باغی اکر انده
 قوی کورسا و شفی صله و انجمن صغری اولد اغاج منسوب اولان
 کسسته و بوی کوریه و لیلاد و اما منقلا **خرما باغی** بر عریضه کشیده
 یا بر اول شغه و لیلاد برکسته آنک کسکه سوز کورسه اندر و بر سینه

ماده ایدر کشیده دلیله **صنوبر باغاجی** وازی بوجه یا وز خلقش
 فتنه خلیل کلور کشیده دلیله **انار باغی** جوقه مال دودین اسکینه
 دلیله اکر بر تاجر منسوب اولدسه تجارتیه جوقه اولد اکر ادا ش
 منسوب اولوسه باشا اهلر بیکن اوله **قند قباغی** عزیز جلیه
 انجور جومر کشیده دلیله **اوزم باغی** با عورتیه دلیله اکر کزده
 اوزم انجمنل غلج ایدی کورسه بر اولور عورتلر کا مال ابرشته اکر
 قشون عیش کتور عی کورسه بر عورتلر کماله کورن اکر کزده اوزم
 انجمنل اوزم دوتور کورسه اندک دوتور ک قدر بر عورتیه مال
 صرف ایه اکر کشیده بر مردی کورسه کشیده سیخه صرف اولمیه اکر اوزم
باغی دوتور کورسه بر طائفه سببند زنده و منفعه طایفه
بجوله بیلکخ باغی با ایلر و مضرت و فتنه منفعت اکر منافع کشیده
 دلیله **زین باغی** مبارک کشیده دلیله تنگم حق تعالی بیوشد
 نوقه من بحر حساب اکر **آب و باغی** جوقه مال اوصرح کشیده دلیله و
 ارمایه در سر ایدر یور عون قویده کشیده دلیله و دهی زمانه زوقه
 و دینه دلیله **چنار باغی** اوجه قدر لور جوقه اوستقولور جوقه یا وز

ماده

منفعلتور و دوشغی کزده بقا ایدر کشیده دلیله ذریه ایلار
 انجیر خالجه کلور اولور **قر باغی** کور و بچیل کشیده دلیله **بام**
باغی اهلنه جومر و غیره بچیل کشیده دلیله وطنلو بام اکر اکر بربنگه
 و اچی بام اچی خوش سوزده دلیله **باغی** اهلنه و غیره جومر
 و اوشغی جوقه کشیده دلیله **فستق باغی** عقی و مالو جانه بیله فستق
 جومر سا و کشیده دلیله **زرد باغی** صبرده و منفعتور و درنگ
 یوزی کور اولر اهلنه بچیل فتنه شعاع کشیده دلیله اکر جوقه و کولور
 ایسه جوقه مال لور کشیده دلیله اکر یوزیکه ایسه کجیه دلیله اکر
 صا و رایسه التمه دلیله و در نای بر منافع کشیده دلیله اولد زور
 صبر دور و صبر و نفا قور و در نای میرانده مال اولر ایش باغی
 عمورته دلیله اکر کشنده اولر بچیلندک بر نسنده و یوزی کورده
 اولر اصل بر منشا اولد بر کشنده کزده یوزی در اولر انجمنل بر یوزق
 کشیدی کورسه بر حاله و با برغانه جاه اوله **المباغی** قتلور کشیده
مشغنا باغی با ایستخار محنتلور جوقه مال بیج ایدر کشیده دلیله
امرد باغی و اوزی بوجه یا وز خلقش قتلور حیل کلور کور اهلنه

ایوان داران کشته دلیدار بر کسند اند که از اخراج کورس و سر ضایع اینند
نسنه اند که و قورقرا ایلد بوسوقه ایشتمسند وخی دلیدار بر کسند
کدورس با نونه بر یک ایلد اخراج مبدی کورس بر او فخر و قدر و کنایه غیر
سره دارا و **دولت ایلدی** د نیده اعاقا اولور کشته دلیدار **دولت**
چاق و عیس کشته دلیدار و بوجره دخی دلیدار کندوی دکنه و رش
کلاچی کورس بر فتنه یا بر برامز نسنه بر اوشه یا از زنده جوق
بوج جمع ایلر که کندوی تکان از زنده یوردی کورس بر معلول سنه
بگون بارین د بیلکاه ایله و دخی دکن د یاسوز و دیانتسوز نزله
کشته دلیدار و اطامید روس ایلر دکن خسته کده دلیدار زبراکه
ایقانه اولور و دخی نسنه بفسننه دلیدار زبراکه بر برینه صارا اولور
و دخی قیغویه دلیدار و دخی برامز کشیدن خلده و چنتکه دلیدار
زبراکه کدورس قورقرا **هیبتلو کشته** مالد دلیدار و دخی
حرم مالد دلیدار و دخی برباد شاه قبله ک مالد دلیدار بر معتدل کونه
ایچنه او د یوردی کورس پادشاه بر کشته ظلم اربوب مال غنیمتیه
آله و کوره و کلاک منفعنا از مالد دلیدار و دخی جسنه دلیدار و بقیه

خانلو کشته دلیدار و اطامید روس ایلر جبار و بیغی اغاچی سواش
طالب ایلر کشته دلیدار و دخی چنار ایلدی قیغورله و سکنیکه دلیدار
ایقانه ایلدی کشته دلیدار و دخی دمه منفعی ابرشوما زوقا کوشه
دلیدار **سوکات ایلدی** هلر کندوی سور و کندورونک اندره منفعی
دکور کندویه معاشه ایلر کسند به مخالفت ایلر و کندویه دولتی
ایلر کسند ستمه جبار ایلر کشته دلیدار **عصا ایلدی** صوب کشته ایلر
بر کسند کندوی بر ایلد و زنده کورس اولاص کشته متصل ایلر
و دخی شریف کشته دلیدار **اینوس ایلدی** صوب کشته دلیدار و دخی همد
عمر برته دلیدار و اقا سلسلی ایلر و دخی اولسون و قورقرا اولسون
کریه بیولور و کرد کوجک اولسون آدم راستنه شتر قینده و غیره اولور
شکر حفته حقیقا بیورده شده و امرته حالت الحلب **یعنی غیر کورقرا**
ایلدی یعنی ایلد ایلدی بر معتمد قوی کشته دلیدار قانقا قاز خالی
دکلاور اگر کندوی عصا و زنده یوردی کورس بر کسند جسنه غیر ایلر
عزم ایلر زبراکه ایلد بکشد که کندوی عصا اولدی کورس قورقرا اولر
زبراکه اخراج کسلاند صلح اولور ته ننه اولور و زال کتور بویوق

ایوان داران

اول بر بلور سنا ایسه فرتنه دلیلار و اگر مستوی ایسه عزلا اولدو قزلق
 بیک نفره دلیلار و اجوز قزلق بی یغانده لیلار برکسنه کندو ایضا جوز قزلق
 بیرون جعوق قزلق بیرون دوشدای کورسه سنندک به عتد و و شده
 یا ایجا دن کفره انتقال اینه و عقیب بر اولمش و وشلو قزلق نوکه **حکایت**
 حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه برکشی کلوب دید که دوشاه کوروم
 بر لاجوز قزلق بیرون بر قزلق بیرون کیدم بیور دیکر که کرد و شدک کوچک
 ایسه ایاهه خجوق کفره کیده سن قضا ایله اولکشی روم ملکته
 کلوب اندک قزلق ای برکسنه کندو بی بط بر لاقو و قلو بیور سن
 نقل ایدوب بر گتکون و قنا نلو بیرون وار دی کورسه عدو تنی نالیزدین
 تقیم اینه و اگر بیرون حدو دی اولوب بلاتو بر ایسه عتد دلیلار که
 بیرون حدو دی اولوب بلور سنی بر ایسه ایراق سفره و دنیا که
 دلیلار و اگر حدت بر ایسه یقین سفره دلیلار و بیوی طبرقا ایله
 اورمک مکتسب ایله مال و یوصکه دلیلار برکسنه کندو بیور بر کلاری
 کورسه دوشل سنی پادشاه ایسه اولقد بیرون مالک اولدو زور که
 حضرت رسول صلوات الله علیه و سلم بیور مشدد زینب طلائع قزوینت

اولدو

اولمش و وشلو بیوی نوکه **حکایت** بر پادشاه و و شده اولدو دوشدای
 اول اولدو دن سر لینه بر اولدو و و شدی کور دی اول کور بر کون اولدی
 بیل بیروشی معتبره کسوال ایدو معتر ایدو حبش ملایقه سندن
 بر قاج کسنه بیور کلوب نوزلا ایدو بر دور و بر بیسی سراسر بکلارد
 دوی ای آخی ایله اولدی و کور ی قیش زمانه کورمک منعقلو
 ماله دلیلار و دخی سیاه قوله دلیلار **حکایت** برکشی و و شده کور
 برکسنه کندو بیور قوق بفسشل صباح اولدو کون برکشی کندو بیور
 بر بیچ چورن کور هر دیمه کور دی برکسنه کندو بی کور بر کورسه
 بر صحنه غل اولو کشتی ظلم اینه زیر که کور اجد ایدو اولدو و ایخ اولکسه
 دلیلار وار و پادشاهه دلیلار و و شدو بیو ایخ بی ناند بر **حکایت**
عاشق و زوری و بیو صفتا اولدو نسنده لوی بیایدو بیور
 انا بیرو عتد دلیلار و قله شه سفره دخی دلیلار و دخی بیچده اولان
 شهرن دلیلار برکسنه کندو بیور مالک اولدی کورسه کور قوق ایسه
 بای اولدو کور عتد ایسه اولدو کور عتد ایسه نصب اولدو برکسنه
 بر بیوی صنادی کورسه و ایچنه حقیق ایدو کور بیرو و و شدی کورسه

اوزن به بر طارا اولدی کویسه کما بر بر اوزن اوسته یا بر غیر اوزن کسند دن
 مغارت ایه که بیر کدی و سید سوسولیت نی کورسه کما غرض اوسته یا بر
 کنج بولدی که بیر له سولیت نی کون بیر کدی و به جواب و بر موی کورسه
 اول بیر اهل کما طبع اولدی که بر اوستند ارقش و اوستنده یا تزی
 کورسه تقریبه و حرمستسوز لغه و فقیر لغه دلایلده و کاه قیو کسند
 و حاجت روا کند و دلایلده بر کسند. بری نبات سببند یارت یا قی
 کورسه اول بیر له خیری جوت اولدی که بری کدی و سید بر اوزن سولیت نی
 کورسه بر اوسته اید و کاه کاه لردن و اذ کسون و اکر کدی و
 بیر قیری و اوست غنی طبع اولدی و تزی کورسه فوته دلایلده اکر کدی و
 بر بر قانوی قان و ذغی طبع اقدن بری کورسه مکر و حیله ایلانده
 طال کور و طولنی بر طیب و عالم کاند دلایلده اکر کدی و اذ کس
 سندن لویا و تزی کور تزی کورسه بر فقیرند خیر یا ایشاه یا بر طیب
 د و عاقله و ایلونو سندن لردن بر شیله یا بر تزی اوست و طبع بر تزی
 کند و به حال اوسته زبر که سوره اولان بولردن نبات اولوز تزی و چی
 بولیلده حال اولوز و تعبیر و لغش و دشمن دن بونکه **حکایت** بر کسند

اوزون

مستار تھا و معارف باو سیبلغ مالک الحق مازکی منها یعنی بر یکا سوله
 قانر بولک ایچ کد مشرق و مغرب اوزوم و اتم بوقا به منوی اولغند
 بود و شی کورده باد شاه و کلسا جلی بیتن اولدی و بر بولک کاه معاش طار
 دلایلده و ذی سفره دلایلده زایل حضرت رسول بورد مشدد **علیم**
 بالرحیمة فان الاضواء من ظمیری باللک المظنوی بالانهار و کاه اولدی
 بر بولک بوقا من جمیع اولسند یا بر محسوبه و اوست امتسند و دلایلده
 ننگم شاعر اید **بیت** کانت اذا ما جئت لیل اذ وها اولدی و
 تلموی لی و بر بولک اها اکر کدی و تزی بر بوقا کورسه بر شی و
 ننگم حق تعالی بورد مشدد **فساد کوریت کما فاقی کما اقی شتم**
 اکر بری حتی و اری کویسه شوی کما بچیده سندن جگر و لجنه بر سندن
 کور تزلزلده دلایلده اکر بوردن بر قوی کسنی چندی کورسه اولدی و
 حال استقامت بولدی اکر سالان چندی کورسه بر ظالم کسند اولدی
 بر اهلند ظلم و جور اوسته و بر کس کورس و اعلی و اقله دلایلده ننگم
 حق تعالی بورد مشدد اولم بر طارا فانی ننگم به من طار اونا این
 عباس رضی الله عنه بیورد مشدد **بیر کس کورس علما اولومند دلایلده اکر**

کانه خست مستدرة ويند بيور مشد و امراته حالت الملب و دعي
 بقلا و سر مساق و صورغان و مرجك حفته بيور مشد قله تعالى
 استبدلوه الذي هو اذني بالذي هو جبر و نكح حضرت رسول عليه
 عليه و بيور مشد من كل نوما و بصلا فليعتزلنا وليعتزل
 مسجوننا يعني هر كس كه سر مساق يا صورغان ايسه بزوزن و سخا
 ايرتسوك و دعي سر بسط الله عليه سلم بيور مشد من كل هاتين
 الشجرتين الخيشين فليعتزلنا وليعتزل مسجوننا و هر بنا كدر تخ
 سوز و در و در و صباغ و قو و طبلش اشفه و زناد و حاصل اراش
 آهه و ديلارد و دعي اشفه بلور سن كسنه به ديلارد اكر بيور نيائ
 بكافا و اشفه آسلامه و ديلارد و ابن سيرين رحمة الله عليه بيور حكا ائمه
 المختار هي الدنيا و نعيمها يعني كوك بيور دنيا به و دنيا نعمته ديلارد و
 بيور د برك بادشا هدرن قو و قويه ديلارد و اكر بو خصوص بيور و اوس
 و دشمنك و تخويل ديلارد نكح حق تعالى بيور مشد افا زلزلت
 الارض زلزتها و اخربت الارض انقلاها و قال الانسا ان ما لها و دعي
 بيور د برك بر عظيم بادشا قبلدنه برونه حد و فاستسه ديلارد

و دنياه كور و برك بر دم برون جبهه كلاري و كند و نيز او زور سن بسكاستنظر
 طور كل دين سو بلاري بونه ديواري و غايب اولاري بود و شك او زرينه جوف
 كتمير و دوشلستي فوش اولاري بر كسنه دنيا اسباب ابد استرس و دعي
 دنسده و ايجي طولي بر نيجه قيو بيور بيور كند و نك اولاري كرسه
 مطلوبه و مقصود نياز بر شه كه اندر نكوه فوش اوله نكح حق تعالى
 بيور مشد حقاذا اخذت الارض زخرها و زينت فظنك اهله
 اتم كاذبون ويند بيور مشد حقاذا فرها باقوا اخذنا هه غيرة
 و يرانسه كيد و بشفنا و لوق اوله برك متولي سعي ننه ديلارد و بايا نك
 بر قو قويه ديلارد بر كسنه كند و بيور جبر كورسه خالتيه و اوله و زوزن
 طيفد بيور كين بر كسنه كند و بيور غالب اولاري كورسه منفق
 اولوب نيته و كوك بيور كنياجه بلوا اسه حلال ذوقه ديلارد اكر نيل
 سترين ايسه دنيا به و دنيا لكسبا و لنز برونه ديلارد اكر ترش
 اسه حرام ذوقه ديلارد و بيور بنا لنزه هر كنه كتابه به من كسنه
 مرعوم اوله كلاسه و زوق برونه ديلارد مثلا قو و فوج و اودن و ساد
 و بقلا و فقا و جهلك و صورغان كني نكح حق تعالى اسما فخره بيور مشد

كانه

یا برعابد اوله اگر کندوی طایغ و زرنه برقیو قازوی کورسه یا
 بر او که بره اندن طاش طاشی کورسه بر طاش بورک و کوشی ایله
 منازعمایه یا بر صرب چت ایشو طلبی به بر کسته کندوی
 طایغ جقدوی کورسا و زرنه اولان نسنه دن سسول اولنه
 اگر اول طایغ بویلو طایغ جقدوی کندوی جقدوی کورسه امید
 و مقصود چ اولان نسنیه ایرشه اگر کندوی بولسوز و نوز باسن
 و رکنه جقدوی کورسه اکا بر مشقت ایرشه وامید و تیغی نسنه
 عیبت و هیچ اوله اگر کندوی تمام باشنه جقدوی کورسا و زرنه
 کلک قورقورده آسه اوله و یورق و جق قویا یورد و مک و یکنه
 جق اوله که شرتنه و مشقته دلیدر بر کسته کندوی و نینقه
 جق کوی کورسا اکاعت و رفعت ایرشه بر کسته کندوی بر طایغ
 یا بر تبه دن یا بر اعلمه نینقر و واردن یقلدی کورسه اوله سیلانیل
 و عقربل را سی ایسه معصیتله و وشه کور بوسجد یا بویست
 الحق بر یقلدی کورسه و یقلدی ندیجنا بتدغی ایندیک
 و جماعت بوله غا قزای کورسه کنا حله دن و از کل بر کسته طایغی

باز بولار

اگر بر د بوشی جمع بروه عام ایسه ذکر اولان نسنه لر و جی عام اوله
 اگر بر بوه یا بر نهن مخصوص اولسه ذکر اولان نسنه لر اوله بر مخصوص
 اوله بر کسته بر طایغی د بر نژی کورسه یا بر نزنه نل اولوب نینه بر نه
 مستقر اولدی کورسا اوله بولک پادشاهنه یه اعازنه بر شرتی مشقته
 و قورقوریش کس مکن او زرنه نینقر اوله **طایغ** پادشاهلر
 و بکلر و صالحلر و عاللمن دلیدر زرنه که بولک قازقل بولدی و کچی
 یز اوله اصل امید لر تنم حق تعالی بوسمشد **و القی لادین**
 و لاسجان تمید بکم و کعب ایره علما دینک قازغید نکل طایغ
 بولک قازغی اولدی کوی و جی طایغ لر دین و دینا صاحبی کسنه بر
 دلیدر اگر طایغ اندی و یقلدی کورسا اوله بولک اولوبی قورقورده
 و هر طایغ حال و زنه قایم اوله د بولک مزله سنده و حق تعالی
 حضرت کلر نیند سبج ابد و صنف طایغ اولور تبه سنده در و جی
 طایغ غایبه و طلبه دلیدر زرنه کاکا حاجتسن بر کسته کندوی
 بر طایغ او زرنه یا بر طایغ یطینش کورسه بر او کوشه تقریبایه
 و انکله کندوی قوریه و اول کوشی پادشاه یا بر عالم یا بر فقیه

طاش سوز و غنیمت سوزیکه دلیله برکسته کنده بیله یا طاش
 یا طاش غار طاش کن کورسه انور منسوب وان کشیلده چته اینلری
 طلب ایدوب الله کبر **تیه و بیج برول** و چه کلدره و بیج کلکلر کور
 کشته دلیله اگر اوجه و بیوک ایسه لاجه قدر کشته دلیله
 الحی و کچی امشل ندر کور اوله **طبراق** دنیا و دنیا مالند دلیله
 دیزیکه طبراق نری و دلمشده و دخی دمه دلیله دیزیکه علم اندازم
 یاردلمشده قول بقالی **یا ایها الناس ان کنتم فریب من البعث فان**
مکنتم کومن تراب و دخی طوره دلیله دیزیکه قیامت کونجه طره
 طبراق اولور و دخی حلقه و طبراقه و فخره دلیله برکسته دویج
 طبراقا و زنده ا و دویج کورسه فخر اوله نکلحقا ایستاده
امسکینا فامترتبه اعلیق بالذبا لسنه نقره و دخی طبراق
 قبه دلیله دیزیکه اولور و سکا برکسته کنده بربر قادی
 اندر طبراق چهره کورسه کرخسته ایسه قبه دلیله ارمسافر
 ایسه بره ف قاز و دخی سنسه قادی سفره دلیله و قاز و دخی قدر
اصی و مکسب اصل این هو لیل الیکه قول بقالی **واخر زین یصرون**

یورد کورسه قیامت قریبه دلیله و یا داهلو بری بریسه یوروب
 سوز انور لور و باعلا ادا سنه مخالف اوله و باعلا ندر و دخی قنده
 اولور جیلا آدم هلاک اولسنه دلیله کراه اوله اولور دخی لیل اوله
 دیز طراغ یورومک قیامت نرا لیلدر و کاه اوله اولور عدله اولسنه
دلیله طاش اگر طرافه نری و سنه و سنه طاش ایسه اولور دلیله
 دیزیکه دویج یعنی برینه حالی زره قلاک حقه تسبیح ایدر و یوریکه
 آبریلوب دوشنک اولمش کیده تسبیح نر قالد و دخی یوریکه دخی طاش
 کجی دمه دلیله و دخی افرو دیمال و جاهل کسنه بر دلیله و دخی تکما کور
 کور طاش دخی سنه سنه قول بقالی **مغ تست فلوکم من بعد ذلک**
فخرجکم الحجارة و اشد تسوق و حکا جاهل طاش دخی سنه برکسته
 کنور دخی بر طاش مالک اولور کورسه و یوا قور اولور و اوردور دخی طاش
 کورسه برکسته ناکه نایه طفر اولور یا برع و نرا لیلدر اکر دویج طاش
 اولور کورسه تسکر دینه عامی اوله و کورکی قنای اوله و دخی طاش برک
 سوز دلیله و چوقه طاش دخی شغول ایدر ایسنه دلیله اکر دویج
 طاش برکورسه امید و اولور دخی سنه و دخی نوبت اوله و کورجیا نیلور
 طاش

في الارض يتفقون من فضل الله **ا** كراخه طابايبسه برعوضا اولنه
 وبي ترنسي مجامعة دليلا ودي عورتك مال يا عذرا فانه اولنه
 دليلا و اكر ارجي دكل ايسه بر ترنسي كندوسته مكر و جيله به دليلا
 والارن و طس ندر طيرك سملك و بيرون اغنق مال اكر كسي ايسه وال اكنسه
 و فقيرا اولسه دليلا اكر قنده بر مانت و اداسته تبايل ايه
 اكر خسته ايسه الخه نيا دن سلسله ولد اكر كندوي بر كسته قولي بوزينه
 طيراق صا و در كورسه يا طيراق ايلدا خا و در كورسه بر قاسي كندوه
 اوليان نسته ايله مرص ايه و حد يث شريفه كل نسته اكر ادا رايتم
 الماراجين فالخشل الترابي به وجهه **ب** يعني مع ايله كسه ارجي كند
 بوزينه طيراق صا و درك بر كسته كندوي صبارق بر كورسه بيدر ك
 قدر حال اذ كره **ت** سفره دليلا بر كسي كندوي نوز كورسه
 سفر ايه و دي خنده اندام اكر مكر دليلا **ث** طيراق كسته و در ايله
 رفقه و در بركه و اولكه دليلا و زير اكر عراب ايه اعل اول كسي
 فقير و اري و المراه اعلمت مونت ادي فوات اولدي و مكر بر
 كسته كندوي جيق قايچين كور كورسه افي سفق ايد ايشه دليلا

ديفر

و دي تم ايجنه بومك قول نده و زخمه دليلا و زير ك تومره بويك
 آدم باطر و دي تومره سكره مزر ك ايلان كرك اناور ايلان اكر تم بين
 و يا ججه ايد كورسه اكا مال ابرشه **ب** الجني الحقه كسه كسيه دليلا و اكر
 قائل و قر و ايسه بر كسته كندوي حضرت رسول صلا له عليه السلام قائل
 بلجفندار طرا و لادي قه رينك بلجفندار بر نسته بيري كورسه خيه و يا بر
 حال صرا ايه بر كسته كندوي بلجني ايله سوري كورسه صلاحه دليلا
 بر كسته كندوي بلجني بيري كورسه بيري كورسي مال اذ كره و اوله ايه
 ايلد بلجني خسته ككه دليلا و بلجني كور ملك معاشه بلجني نزلان
 كسه زخيريه دليلا و جامسب ايه و وسنه جامر كور ملك اولون
 فوز قويه دليلا و بلجني بيمك غيبته و يقانده دليلا و تحقيق اكر ات
 ايله خه بر اكنسه و خسته اولنده دليلا و زير ك آدم بلجفندار
 يار دله شده و نيا كايه ايلون نكم خي ايلون بوشند **ه** مخالفا
 و چه بانجه مكر و جامر نقر قويه دليلا و جامر و نكره و ابرسه
 قدر عي كريك يا غنه نكر ك غير يا غنه نزلان و لسونه و دي جامر و در بوز
 بلنضه نسته دليلا **ب** بلع عورت دليلا و باغ اذ بيشه اولك و سفنه

و صورت مفید حیاتی از نمانند و انجاری پوشانند و سرنگند و لیله برکنند
 کند و باغنی قروا و لش کورس عمر تدریقا قوی و بر او را غنی نیز صورتی
 کورس نیز عمر تدریج اید برکنند آنرا که بر ما غلبه صورتی کورس
 اولی که سندانک عی تدریجاً اید و درخی دنیا و دنیا تا زانکه و لیله
 برکنند بر با کورس بر قوی و کورس ایا برقیع ایش و درخی باغ شاد
 و قیو و زنجیات و لیله و لیله ننگ حقیقی بیورمشد و حکا کورس
 ذات بجهت اگر برقیو و کورس باغ کورس قیو و زنجیات اولی ننگ
 اید **بیت** نلاذ نجی من القبل الحزن . الماد والخضره والوحش
 و درخی واسع حد سوز باغ جسته و لیله اگر کند و بی باغی صورت
 برقیو قازوی کورس قوی اولی انجیر در دومان لیله برکنند کند
 باغنه ریخ اولی کورس برود و زواشی و درخی اگر کورس ایا قوی
 انجیر غریب تدری کورس غریب اوزن و سنی اولی که برکنند اولی باغنه
 صورتی که ساری اولی باغ صورتی کورس برقیو و درخی اید
 برکنند قاری صورتی که برقیو در باغ صورتی برقیو کورس
 حیانتا به و کاه اولی که الله یا عمله و لیله اولی **کون** دنده علیه و لیله

الکون

کورس کی کند و ننگ اید و با کند و بیخی که بیخی کورس ننگ صفت
 شریفانه گلشن **الذین امرنا بالحق** برکنند کند و بی بر اید و کورس
 برایشان شلیک و باران قیامت کند و اید عمل برله خیره امید و اولی و کاه
 اولی کورس کی که بریزد سوزنا لیله و کورس و لیله اید اولی
 بوزک ایشی بیله کورس قتل اولی و لیله و کاه اولی کورس
 اولی سفته و عی تدریجاً اولی و برین تخم صابون برایشان و لیله اید
 صیو و بیخی بر کورس حقیقی قیامت اید و کورس ایشا و مقبول اولی
 و درخی اولی ایشی برلیله دنیا و مشهور اولی و درخی تدریجاً و شریف اولی و درخی
 اید اولی سفته و زنجیه و لیله اید کورس و اولی **سرای**
 دنیا لغز و لیله برکنند کند و ساری قیامت و زنجیه اولی اولی
 کورس دنیا که کورس اولی و بلور سوز اولی و کورس ایشی آخرت
 ساری و لیله هر کورس اید کورس بر اید و کورس ایشی آخرت کورس
 که کند و اولی ساری کورس و اید زنجیه کورس ایشی اید اولی که
 کند و بی بر کورس سوز اولی و اید و کورس اولی کورس سوز
 و لیله اید کند و بی بر کورس کورس کورس ایشی با اولی که

اکابر قیوم برشته از روزگار اوم قهر قضا اوله یا خون قیوم اوله و سرای قیوم
 سرای قیومند دلیله در بعضی صاحبند هر یکم اوردن و بر این زمین قیوم عیاش
 اولسه قیومند ابرشون اگر سرای قیوم سنی یا نای کو بر سر پادشاهند
 اکابر مصیبت ابرشند یا فوت اوله یا قایلاری یا دوشاری کور سرای
 اینت فوت اوله بر کسند کند و یه کبر و یه قیوم غیر آخر قیوم سرایه
 اچدی کو رسا هلمی ترک ایه اک سرای قیوم سنی خیا دی و پینه یکی
 قیوم بندری کور سرای صانه رگاه اوله که عی قیوم شیده و ارا که
 سرای قیوم سنی قیومدی و بندر بندری کور سرای صاحبی خستند
 دوشه و بند شفا اوله و قیوم لیلی کی یا دوشی کشندک اوسغند دلیله
 اگر قیوم شکر تو کوی سنی و شکر کور سله و شفا رکک ایه فوت اوله
 اگر دینکی ایه اولده قشند بنچمرو و بنسخره و یی کلکشند سرای
 قیوم بار سنی قیومند دلیله اگر قیوم سنی سوز و شادی کور سرای
 اولنه اگر سوزی ایه اگر قیوم قیوم سنی سوز غایب اوله کور سرای
 اوله اگر کوزند غایب اوله کور سرای خسته و شقی مسک و سقا اوله و قیوم
 قادرند زنده کور کور سکر اینه کند و دن دستور سر بر مصیبتی

اکابر قیوم

ایه زاده اوله و سرای طای بویکه دلیله و سرای خرنیندر اچدی اوله
 و مکسبه دلیله و سرای بوجقاری عی تره دلیله و سرای خرنیندر سرای
 قیومند دلیله و سرای حافظی منفعت سر کسند و دلیله بر کسند کند
 بر مرد سرای کور سرای اوزن اوله اگر کور سرای صانه کور سرای
 عی تره بوشیده و دیناری کند و فائده دلیله اوله اگر سرای خراب
 ایدری کور سرای دینی بر عمل ایل خراب ایه اگر کور سرای اوکلور دخی
 سرای خرنیندر کور سرای بخت بولر شکم خنقی ایلین و مشند **فاخرینا**
 من کان فیها من المؤمنین بر کسند کند و یه بر ایل ایدری کور سرای
 رغبت ایه و دیناده سرای قوری خیر کوره اگر سرای اولور سرای بر
 ایدری کور سرای و کشی اکل او عمل ایل شلیه و طلائع ایدری او صلاح اوله
 بر کسند کند و یه بر سرای ایدری کور سرای اولور سرای ایل ایدری او عمل
 جوق مصیبت بر ایل خراب اوله اگر بالای ایه سفاهتد و بر ایلر فحلا و نیلک
 خراب ایه اگر کسند سرای بر اوله اگر کسلی کور سرای نیلکد نفق ایلر
 و نصا ری ایدری بر کسند کند و یه بر سرای ایدری کور سرای ایلر باسند
 یا اوشقند زنجیری فوت اوله بر کسند کند و سرای سنی بر کور سرای

آدم کوبن اگر سر اینی که قوی کوبن سه عی رقی فسادند لیلاد و آخر کخی لیل
 مصاحب اوله و بلور ستر کرجیل و قیوم دلیلد بر کسسته کچی که جمل و ده
 حساب اولدی کور سه قوتند دلیلد اگر او کجبل اولسه عی رته دلیلد
 بر کسسته کندوبی بلور سوزاوه که رقی کور سه یا اوسته جقدیا کچی سه
 بر عی رته اولند و دخی کاخیر ایش بر کسسته کندوبی اگر بر بالور و مالک
 اولدی کور سه عی رته دلیلد و دخی سرای کچی و نیالغه دلیلد بر کسسته
 کند و اینی نسو بر کور سه قیوم اولما که آخر دخی کسور بر کور سه اول
 اوصاحند بالور سوزاوه بر کسسته کندوبی بلور کور سه بر کور سه
 عی رته کچی کون اگر او کندوبی کندوبی و کندوبی بودوبی کور سه
 عی رتی کندوبی کون کور سه بر کسسته ایشی اوله کور سه اولدی
 اوله و یانه و قیوم کچی عی رته دلیلد بر کسسته کندوبی کور سه
 کور سه و قیوم سوزاوه نه بغلای کور سه بر معصیت نه کندوبی صقیله
 زنی که حق تعالی بیهوشند و غلقت الابواب و قاتل هیتلک
 بر کسسته بر اچا اولدی قیوم سن قیوم کور سه عی رته طلا فزیر اگر کندوبی
 بر قیوم قیوم کچی کور سه اگر بر بالور اولدی قیوم کچی ایه بر عی رته

اوله

اوله اگر بلور سن قیوم ایه دعای مسیجاب اوله ننگم حق تعالی
 از تستغنی قنجدکم الفیج دیوار کشیه و آدمله حاله دلیلد
 بر کسسته کندوبی بر حکم دیوانه بندوبی کور سه حاله کور سه اولدی کندوبی
 اندر و سندی کور سه حاله چی نزل اید بر کسسته کندوبی بر سر دیوار
 دوشوبی کور سه سخته دوشا کور سه ایشی دوشا کور سه سخته اولدی
 اگر ساری ساری طش سخته دوشا کور سه قوت اولدی کندوبی بر پرده
 بر دیوار بنا ایشی کور سه وسخته دلیلد اگر کندوبی کور سه ایشی بر دیوار
 بنا ایشی کور سه بر مصالح عمل شلیله اگر کور سه ایشی بنا ایشی کور سه
 ایشی کلده زنی که کور سه کور سه اگر دیوار بر پرده بر دیوار کور سه
 اولدی زنه بر آتم زیاد اوله بر کسسته کندوبی بر دیوار یا زنی
 کور سه قوت اولدی و دخی قیوم اوسته بزور او کندوبی و زنی بر
 دیوار دوشوبی کور سه حق کناهل شلیله اولدی کناهل کسینه
 اکا تیز عقیبت ایشیه و دیوار دوشوبی بر قیوم کور سه کور سه بر قیوم
 قیلند قیومیه دلیلد و دخی دیوار قیوم بر مسافه کسسته دلیلد
کیشک دین اهل صلاح اولدی اولسه دلیلد ننگم حق تعالی

ارشاد جعل الخیر من ذل الجنات تجری من فمها الا انها ورجع
 لا قصورا اگر کشاد بر فاسق کسند کورس حبسه اولند زیرا که
 قصه که کو کشاد لغاه حبسه بر کسند کذوی بر کو کشاد کیدی
 کورس بر عی ورت اولند تکم تعالی بیور شدند **حود مقصودیه** ^{سینه}
 الحیام بر کسند کذوی بو قافیه بر صرجه کو کشاد کورس بر ^{سینه}
 عورت اولند **قلعه** کاهلردن و از کسند یا بر قیودن قور کسند
 دلایل بر کسند کذوی بر قلعه کدی کورس کاکا ترور قوروشند
 و دینده عبادت ایچی اوله و دخی قلعه بر عظیم کشید دلایل بر
 کسند کذوی ایوان بردن بر قلعه کوری کورس بر بردن بر ^{سینه}
 ایوه و ستانی بر جابله بر کسند کذوی حصارا اولمش کورس ^{سینه}
 حفظ اولند و دخی حصارا اسلامه دلایل و دخی بر کسند کذوی ^{سینه}
 بر حصاره کیری کورس فرجه محصل اوله **شهر** بر کسند کذوی
 بر شهر کوری کورس قور قور امین اوله کشم حق تعالی بیور شدند
 ادخلوها اسلام آمین و این سیرین رحمت اند علیه و اقدسند **کند**
 شهر کیری کورس شهر دخی جفا کورس شهر سو غریب

نکاح

کشم حق تعالی بیور شدند **نکاح** منها انفا یزقی و دخی شهر کشید
 دلایل و کشم حضرت رسول الله صلی الله علیه و سلم بیور شدند اناعطف
 العلم و باها علی بر کسند کذوی بر شهر شهر کوری کورس اول
 شهره و علما و ائمه دلایل و دخی شهر شهر اولی بکی فونتا و لغه
 دلایل و دخی طلند دلایل اگر بر شهر با دشا هسز کورس اول ^{سینه}
 فرخا اوله و شهره شهر اول ایوسی و اولی و بیوی دور مکة
 شهره مامه دلایل هر که اکا عارض اولسه مامه منسوب اوله یا
 کورس سینه بر کسند مکة شهر بی ترلا ای دخی کورس کورس اول ^{سینه}
 اذا اوله زلیح تعالی کند و دخی خیال دن اذ اولشند اگر غیر
 ایسه با دشا هسز اکا عین ایش و آدم اکا انجا یوه بر کسند مکة شهر
 ادوی صیر قوری بر شینه با دشا هسز مفا رقت یوه بر کسند مکة
 شهر دخی نیلای کورس غازی ز قلعه اوله و شهر با سب غزال اول
 کشیل با بر قوی با دشا هسز بار ماله حفظ اید و ریسه دلایل اما
 غزال اول کشیل بر مریته دلایل **قلعه** قلعه الذین یقاتلون فی
 سبیل الله کاتیم **مصوص طام** بر یوه قدر و عسرت و دلایل

ایدر واد مله منفعتی دگر کتختن آکشیه. دلایله بر ما می مسجد غازی
 قبله کور سر فرشتا اوله اگر کوزی مسجد اوله کی کور سر کما بر شاد لوق
 ایشه اگر کوزی مسجد اینا ایجا کور سر قورملینه اوله ایه و غازه سارا
 ایلیه و دکات ادا ایه و اگر تراغ ایدر شخصی و ارایسار و زورید نظر اوله
 ننگم حق تعالی بیور مشد. قال الذین ظلموا انهم لم یکنوا
برکسندنا و بی مسجد اوله کی کور سر کما بر حور ایشه و اوله کی اوله حور
 و عورت ایه و بی قورمه کتختن اوله و بی مسجد با زاره و تجارته دلایله
 ننگم حق تعالی بیور مشد. هل دکم علی تجارة و مسجدنا هه سی
 حیز و صلاحه جعفر و کشیه دلایله و اوله قیلسی و کشیه فونته
 دلایله حجاب بر ما می با کتختن آکشیه دلایله برکسند کوزی بیور
 کما بر کسند ری کور سر بل و غلوه و قدره کما بر اوله با کتختن اوله امنان
 منزله خادمه دلایله هر کم نقصاندر و زاده و زکا ایشه و خاد
 مستغول اوله و بی مسان با غنه خادم باشنده دلایله و بی عورته دلایله
 برکسند کوزی مسان سی قیور و و سوزی کور سر مرتبه سوزده اشغور و و شه
 بر کور کجلا عورت زلفا رفت ایدر بی بر صلیته عورت اوله مشیر

و بی یوج قدر لوی کشیه دلایله برکسند طایحی و سنده صوفی بیور
 کور سر دیبا د شاهن زک بر بالا ایشه و طایحی کور سر بیور قدر اوله
 ارقام الشده اکتفا و زورین طبرک و و سوزی کور سر بیور قدر اوله
 کسند زکمال ایشه اگر کوزی بر طام و سنده کور سر و اوله بیور کور سر
 حبس اوله اکر طام مد زور د بولک صندد ری کور سر سزای قوی فرشتا اوله
 اکر وی طام ملک طبر ایشه کور سر کور سر فقیر اوله و اوله هر بیور بیور کور سر
 قورمه ایشله کور سر ننگم حق تعالی کشیه دلایله اکر اوله هر بیور د و سوزی کور سر
 اوله کور سر زورین اوله اوله اکر صندد ری کور سر اوله کور سر قوت اوله اوله اکر زور
 طایحی د و سوزی کور سر کما بر عذاب ایشه ننگم حق تعالی بیور مشد
 ننگم حق تعالی الشفق و انهم العذاب من حیث یسعدون برکسند بیور
 طایحی الشده کور سر طام خراب اوله کوی کما بر عذاب اوله ایشله
 کور کسند بر سوزنده دلایله ننگم حق تعالی بیور مشد. لا یقاتلکم
جیحاً الا فی فریة عختنه امن و و اجدار برکسند کوزی کور سر
 جغاری کور سر نجات اوله ننگم حق تعالی بیور مشد. و تا اخر جسا
 من هه و القریة الظالم اعلمها مسجد عالم کشیه و آدم اراستی اسلام

ایدر

تولیده و در شفق ظهر در لیلاد بر کسند کند و بجا بر وی نه و جدهای کوری سر
 آن تو لیت و با علم اهلی امید مستوی اوله که کلا امید فاسق کسند اوله و
 صحیح علم از نسیب بلز اوله و گاه اوله که منبر جفوب خطبا و قوی کسند
 بر عورت اوله که دلیال اوله که عورت اوله که عری بو عینده بر هر مستوی
 مشهور اوله که بر عورت کند و ف منبر اوله که اوله که بر هر سول اوله
 بر له مشهور اوله بر کسند بر با و شایه منبر جفوی کور سه ملکی و ایم
 و و شنلری قتر اوله بر وجه و جفوب و عورت در لیلاد و بی ف منبر
 بر جفوب در لیلاد بر کسند بر جمله ده بر جام بنا اولدی کور سه اوله
 بر زایل عورت اولسند در لیلاد که کند و بی اوله جامه کوی کور سه زانی
 اولسند در لیلاد بر کسند حجابی کند و بر مسکن ایدری کور سه بخور بر
 اوله که از نوبت کسند بر لیلاد اوله که بشمل لیت الحام فیما ترخ
ترخ الاصلت و تیرا العوراة بر کسند کند و بی جامه کوی کور سه
 ایدری نیه ترخ جفوی کور سه بر عورت یا بویج قی سنده نجات اوله
 و حکم استی جامه کوی کور سه قی سنده در لیلاد و معتدل حام لیلاد
 در لیلاد و صوف حام فقره در لیلاد اگر کند و بی کویج اوله یا بلش

حکم

جامه کوی کور سه اگر کسند ایسه فرقا اوله زیرا که کویج صوبه باقی پوی قدر
 بر کسند کند و بی جامه کویج اوله که کور سه بر سوز سولید و از نوبت اوله
 و در حقی حکمت در لیلاد زیرا که اچینه صوبه یور و در حقی غوغا اوله
 بر طریقه یا بر جنازه یا حاضرا اولسند در لیلاد بر کسند کند و بی غیره
 جامه کوی کور سه حجام استلکی قدر کا قیغ بر ایش و قیغ اوله
 اغلی عورت قبلند از اوله بر کسند کند و بی قلک بعضی بولای بیغی
 قدری کور سه بولید و بی قدر نشنه مالدن تلفا اوله کویج اوله و زرنیه
 چوفا مالکون ظهور کور سه هم سیاست ایدر کسند در لیلاد و هر کسند که
 کند و بی التیا ایدر حال اوله و لور بر کسند کند و بی بر ایشل در کویج
 اوله و کور سه اوی و آقن صوبی قدری از زنی زیاد اوله و اوله و لاج
 ایدر ایشل کور سه زنی و زنی و لیلاد بر کسند بر کور سه اوله سوز یور
 کور سه سفرا به بر کسند کور سه اوله و الحاشی و د کور سه سولید یا
 فتنه در لیلاد زیرا که عرب سولیش بر خا و کور سه نشین استند و نغم شاعر
 ایدر بیش قدرت رهانا ساعت و رهانم بر کسند کور سه سوز
 و د لایس یور کور سه اچل قریب اولسند در لیلاد بر کسند طاشخی

جسرد بکبری کورس خستد بیه هلاک اولد مسافر ایسه سفر مشغولی
 اولد برکسته کند و بی کبری یا جسر اولد کورس کابرا کتلاقی ابرشد
 و اولد کاجحتاج اولد و تعبیر اولمش و دوشلردن بری بودک **حکایت**
 برکسته کند و بی جسر اولمش کور بی اکا تعبیر علی نصیب اولدی بروچی
 کند و بی جسر اولمش کور بی اکا حرمستورونی و اکا امانت ابرشدی
 ذری که علم اهلند زنگاری **ایوان** اگر لیند ز ایسه دین استی کشید
 دلدارد اگر کور جز ایسه حرم مال و نگار کشید دلدارد ننگ حق تعالی
 بیور مشند یا هاما نادان طهر جا اگر بناسی کویج ایسه کابراک
 دنیا ق ابرشد **کشتن** بر اولد کشید دلدارد و بی بر ایسه و سنا دلکه
 دلدارد برکسته برکشتن و بی کورس حوق تعالی کابرا شق بری
 و اولد کسنا اولد و اگر قاییتی بوغیسه باد شاه قبلد ز خذنت
 ایله آدمی شغول ابر برکسته کند و بی کفند غازی و کورس اولده
 استسه دلدارد **دکان** معاشه دلدارد برکسته کند و کانی بگو کورس
 عمر تنک و دست ایله کور کانی سو پوری کورس فوت اولد اگر کانی
 بیلدی کورس کور فوت اولد کور کانی آغی کورس و زی و میسیتی

جمودن

بور کتر کورس اولدی کورس ای بقیده و بی فقیر اولد و اگر بی کورس
 قزاقده دلدارد و بیله کور بی بقا سزفتیه دلدارد و قیاسن زنده بی
 دلدارد و ال کور بی کی بور کوری قبی شز بکلر دلدارد و کس بی
 ایش اشلیده بر منافق کس بی اولد اشلیده بر منافق کس بی آت عا شند
 دلدارد و بیخ سوز دور کورس بری برین الجور کورس و دلدارد
 و کورس طویر کورسته دلدارد زیکه حق تعالی بری اولدی و کلک کورده
 و بری ننگ حدیث قادیسه کلک شدر **اخاخ** ننگ صون احوال و
 الستراج و کافر ابر بر کسته اند بر کورس و کورس و کورس و کورس
 اگر کور بی صندری کورس حسبل و انش ایسه خلاص اولد قیلد ایسه
 قیفن بی کیده محل معکده ایسه نجات بود و بی برکسته نزلد کور بی
 صندی کورس فوتیه دلدارد برکسته بزخدر بر کورس الدی کورس
 عزاج اویشی و رایسه اولنده و بالی طریقی زین فخر شایخ بر قیل
 صا قون اله و کورس اهلند ز ایسه سفر ابر **جسر** اگر کورس ایسه
 شاره دلدارد و بی سفر دلدارد و بی باد شاه و کاکه و ایس
 بیتر کشید دلدارد و بی صراط دلدارد برکسته بر کورس و بیار

زین زمین کندوی کردی کوسا توی کنگر کندوی در باغ اوله بر کسند کند
 زین زمین ایچنه کردی کوسه واندن کون یوزی کومدی کوسه
 ازین حرمیل توکله و قوماش اعور لیرا کوسا فرایسناستین
 کسه اکی زین زمین غا لایچون آوست الو کوسه قوسش خا خور
 کسند بیظن بول یا غور لانا ششنه نون عوی انده کون قوشلی
 کسند بیظن بول و کوزی آوله اوله زین کتا و بناه آوست المی زین
 زمین افوی و اکی حسه باس خسته گاه یا بوطا دلقه کند و بیلر
 کله یا غل ایوی کوسه بول بر کسند کندوی زین زمین صو
 کور دی کوسه بومگار انده بر عاشق برشد و سوله زین زمین
 صاحب کنگر کندوی **کلیسا** جهوه اکیلیسا سی علم لایقه ضالانه
 ویلارد بر کسند کندوی کوسه یا اوی کلیسا اولدی کوسه اعلای
 ایله محالست بده و دی روشی و زین غضب اده و نسا اکیلیسا سی
 دی ضال قومه مهاجرت تکه و یا اعتقاد جانی اکتفا ندن بکر کدیله
 و دی نسا اکیلیسا سی و زین ویلارد زین کسین اقرور و دی
 کلیسا کوسه ستانه ویلارد و دی لایچنه کورین سرایه ویلارد بر کسند کند

روان اولسند ویلارد و دی دکان انا بوزانه ویلارد زین کدم کمان
 کنگر لوز ننگم انا سنده کنگه لنون **دهلین** لوز اون ندرنج موم و کلا
 اولور خادمه ویلارد **طاق** عمر تکان ای ایه خلقته ویلارد اکر طاق
 ضعیف ایسه عمر تکان دی خلقی بولر زوله بر کسند کندوی بر عقدا لوش
 طاقه او تور کور سر بر کج عقده عنق المیش اوله و تعبیل و انش
 ووشلردن بری بولکه **حکایه** بر کسند ابن سبینه فتنه کلایه اندکی
 ووشده کوردم بر کسین بیوم سرایله کند سر لای اکتسند بوطاق
 عقدا بولر ابن سبینه ایوی لیک اولور قراشد کسین کلایه کسند
 سئوال ایوی اقری بن قول وشم صکره انا کوردم **دیو سیلخ**
 ایچنه کورده کسند غازه و ظلمر حبسه ویلارد زین کعذاب و ظلمر
 اولور اکر کندوی سلفه کوی کوسه حسند و عسند زین لایق
 طور عقدر خندا استون **آخر** سرایزه کورده کسند بوزینه و قوت
 ویلارد و دی عمر تکره ویلارد بر کسند بر خورده اکی وار بکلور کوسه
 عمر تکره ایچمه بله مهاجرته ویلارد **زین زمین** کسره ویلارد بر کسند
 آخر لایچن بوزینه بن قازدی کوسه کابرم کلایه اکر قوز و دی

زین زمین

فراغت اولی برکنسه کند و بی بر کور قازدی کورسه مکرله برعوض اولده
 برکنسه کند و بی بر کور و زنده طور کورسه برکاهه مرنگیله اولده
 حق قایل ایلدی برمشاد ولانصل علی احد منهم ما تا باک ولا تم علی غیر
 برکنسه کند و بی بر کور سوز برده بر کور قازدی کورسه کند و بی بر
 بر کور اوله اکر اکر کور کورسه اهل بیت اولمش اوله اکر اکر اکر
 کورسه اکر اکر اوله برکنسه بر بالی کور بی بر کور اکر
 نقل ایلدی کورسه کور صاحب نصیب برکنشی او برده بر او بنا ایل
 و بالی کور لری حق ایلده دلیله و بلور سوز کور کور منافق قوم دلیله
 تنگ حق تعالی بی بر مشاد انکلا تسبیح الموی و ما انت تسبیح موی
 التیور برکنسه بر طام اوز زنده بر کور قازدی کورسه عمری اوز اوله
 برکنسه چوق کور کور کور حسبل اوله ایل زیا رتا ایه برکنسه کند
 کورستان ایلچده برعوضه کور کور حسبل اولده و بی کور رستاه
 ذکر مجلسنه دلیله زور که ذکر مجلسنه و عطر و اغلق و آخره ذکر
 اولور و کور رستاه بیور بیاری کور کورک حق تعالی رحمتنه دلیله
 وارطامید و دریا برکنسه کند و بی بر کور بنا ایلدی برعوضه

کلیساده قراه اوز کورسه قور قاز ایسه نصرت اوله تجرب بریددی بی کور
 کورسه عزت و شاه و امیر که رخصت کند کورس اولسنده دلیله و کورس
 خلاص اولده و قاری کسنه دلیله و تبرع و اعزیز عورت دلیله و
 بادشاهه سلطنته عزت دلیله اینگ عورت دلیله تنگ اولدی بیور
 علی السلام اسماعیل بی بی و علی السلام عورتنا توری و اسما علی بیور
 سو بیله که عورتیه کورسون یعنی قوی سینگ اشک خور ایلدی عورت
 عورت اسماعیل بیور سو بیله که کند و بی بر کور قازدی کورسی توری
 کورسوف اوله و اطلاق و برکنسه و بی چور بی اشک بنا ایلدی کور
 برعوض اولده و کور اوز زنده بر کور قازدی کورس کور عورت
 دلیله تجرب چور قوی دلیله برکنسه ایلده بر کور کور
 ساکی اولدی کورسه حسبل اوله زور کور بی بی و علی السلام زور
 بی کورسناه یا ذکی هندو قور ایلچده اوله اکر اکر اکر اکر
 یعنی کور و بر کور کور و کورسول سو کور و کورسول کور و برکنسه
 کند و بی بر کور کور بنا ایلدی کورسه بر کور کور ایلدی برکنسه چور
 اندر کورسول کند و بی کور کور کورسه بر کور کور ایلده اوله اولدی

آدمه د لیلار و دنی جهته د لیلار اکر بر اولی بره کوره کورس جهتم لجنه
 کوش اوله برکسته بر خسته د کرده کوره سه زخمی زیاده اوله اکر شرف
 اولدی اکر سه اول د ختم زخمت اوله برکسته کند و بی باکی کونلردن
 دکن در لغتد شقیله که هیچ اضطراری اولیه برکسته کند و د کرده
 چیم کورسه با د اهل اختلاط این یا بر عمل کین یا علمیه اختلاط این
 و چمدونکی قدری حاله زوزینه وسعت اوله اکر کوره غرق اولی
 فوت اولدی کورسه و دکن کند و یه بنده بولشیم کورسه لجنه
 اولدی غی بنده معرفت اوله شکم عرب مثالله ایدر غرق فلان فلان
 و بی انجم و فی العلم ومع السلطان یعنی فلان کسنه دنیا قدر بنده
 و عملده لیلار اکر غرق اولد و غنه فوت اولدی کورسه دینی خاسد
 اوله و طلیکیت و کی مقصود دنیا بر شیمه برکسته کند و دنی قیشر
 کونلن دکن اضطر این بره دکن ده چیم کورسه با د شاهدن اکابر بلا
 این سه یا حقه اکاصیر و لوقه اوله برکسته کند و دکن روزن
 او نور کورسه یا حق طلیا فز کورسه بر با د شاه اهل اختلاط این
 اما اندر غی و اوله کسنه اوله برکسته صویه غرق و نیا اوله اولن

اوله برکسته بر قری کند و یه نزل ایدر کورسه اولوم د کور خج
 این و دنی کورستان زاید عورت سارینه د لیلار زبر که مخلوقا تلک شهن
 لجنه چورن شکم زاید عورتان چور **چور** مکره و الومف د لیلار
 برکسته کند و بی بر چیمه د و شدی کورسه بر مکره و نشه وانی قرت
 کسنه مکار کسنه اوله فاقه و غندنه صویج جیدی کورسه اگا اوزق
 و اوردن لیلار بر نشه و مکار کسنه اولیه **حجر** یعنی طام اوزن که حجر
 اینست که د لیلار ننگم حق تعالی بروردنشد **و هم فی القه قاتا کور**
صومعه یعنی عبادت ایدر کورسه با د شاهه و ریسسه و د کور اول کسنه
 د لیلار اقله علم **باب** **حادی عشر صومعه کور**
بیر یی و لجنه قیون نشه لری نیا ایدر دریا با د شاهه و علم
 و زلفانه د لیلار و دنی لشکر استی با د شاهه و شاکر و استاده د لیلار
 و لجنه دوش خلاصه امکان اولیان کسنه فزک و زلفانه د لیلار برکسته
 کند و بی بر دکن ده چیم کورسه و اندر یی کج جیدی کورسه جیسل اوله
 و اندر یی وقت خالص اولد و غنی بلیده و کاه او که د کور نیاید و د نیایک
 عجا ببینه و قور قورینه د لایه و دنی کور کور فتنه لجنه علاله اولد

نغم بادشاهل اینغق اولر نغم تورک مثله کلشدر کلر اینغه
 اوقوسو برطیانده برکسته کند زدی جوهر یا الجوجو مقایله کرده
 طایر کی کورسا نذر خدی نغمه قاری برطلیا یدر حاله نغمه کسب
 ایدر علمد حاصل ایدر اگر برکستنا بر اقدار کورج اکا بر شادی کورس
 اکا بر قیغق بر شاکا اکر بر شوی صو بندین کشکند یا بر قانده اکر کورس
 بر مال قانده ایدر برکسته کند زدی بر کوی کجوری کورس برده شوق حال
 غنیمتند و شه زینکه بخوبی ایل در کوی فرعون و قراعتک غنیمتند
 دوشد لیل زدی قیغق زنجار بولسته دلبدار اکر در کورس بر سنسار کورس
 کورس الله پادشاه مالذکر و دی در کورس بر سنسار کجور کشکند
 ابر لغمه دلبدار اکر قورده یورده کوی کورس کورس کورس
 بر خور قورن امین اوله نغمه قنالی یورمشده خاصه بر ابر طریقه
 غا الجویسب الاتخاف در کا ولاختنی برکسته کند زدی در کوی اوزمک
 ایله کجوری کورس بر قیغق زنجار بولده اکر کند زدی قیغق ایلانده
 در کورس جیدی کورس بادشاه هدره کا بر قیغق بر شاکا اکر ایل زدی
 عادل اوله **ریش** بر قنالی اولوشیه دلبدار برکسته بر ابر مده کورس

کورد

کورس اکر در بر وسیله اشتا ایدر ابر مده صو بچک ایدر کلدر
 نغمه قنالی یورمشده ان الله مستکلم بخرین شرب من فلیس
 ومن لم یطعمه فانه منی برکسته کند زدی بر ابر مده جیدی کورس بر
 قیغق زنجار بولده و شخا وز زینده نصرت بولده نغمه قنالی یورمشده
 فلما جاوزه هو والذین آمنوا معه الطوبی فخر موم باذاته و دی
 ابر مده سفرو دلبدار زین صو ایا یوردر و دی ابر مده کورس بادشا
 عملد کورس دلبدار اکر موی با زاره قاری کورس طام انداز اوست
 اکی صو قی ایله مستقلین کورس بادشاه و عقیه اکر اکر دلبدار
 اکر صو قی طامل اوز زنده اینج سب ابر درن یا شای کوی کورس بادشا
 قنکار نظار دلبدار و دی طلعیانه دلبدار نغمه قنالی یوردر اقا
 لما طغی اکر حملد کورس الجاری برکسته سر اندر ابر مده جیدی
 کورس و اکر کسب صو ایل کوی کورس ادم ابر کل ایلد و قیغق ایلش
 دوشدر بر موی کورس **حکایه** برکسته دوشنده کند زدی ابر مده اکر
 کورس صکاره جود قانصکاره قوت اولدی و کجی ابر مده اکر زنده
 زیاده اترسه ایدر و کله دلبدار و هم اولر اراستند و دی خنده زیاده

۶۱

القرائیه من اوله ابود و کله دلیلان تنکم حق علی بن مهشلد المبرک
 انا نسوق الما الا لافض الحمر فخرج به زرکا واره فانه لرب حق
 کرم ملک عورت فساد و دلیلان و نضارا اید برکسته اربوعی اثر کورسه
 بر فو قده کتفلا و لا و منف اول **کهرین** عودنه و دلیلان و معینه و دلیلان
 برکسته کذوبی اکبر کهرین قادی کورسه و اندر صوابی کورسه
 حلاله عیشند ابرینه و اکصول قوی کورسه و بر کورسه و هر صوب کجکی
 بر قاذوب صوب جید حق مکده و دلیلان **عوض** نقتنه و در کورسه کشته و دلیلان
 برکسته کذوبی اربوعی صوابی کورسه اگر ابر هر کورسه کشته و زرق
 ابرینه **قیوم** عورت و دلیلان و در خصوص بنی کورسه کورسه کشته و دلیلان
 اکصولی ابراز کورسه بر جیل کشته و دلیلان کورسه کورسه کورسه
 و هیچ نسنه غرقا کورسه اگر ابر قاضا بر کشته و دلیلان و اول کورسه
 قیوم سفره و دلیلان و در قیوم عیشند و دلیلان اگر کذوبی بر صوم سز قیوم
 اولش کورسه اعلی قیوم اولسنه و دلیلان اگر کذوبی کورسه و در کورسه
 سزایان و عیوب غریب کج که نتم یوسف بنی بری علی السلام قیوم و در کورسه
 عیوب غریب کج کورسه قیوم بنی صوابی کورسه عیوب کورسه

منقذ

شفقتا اید برکسته کذوبی قیوم سنی خراب اولی کورسه قیوم اول بر
 کسته ایلر بی قیوم صوابی کورسه مال عیوب ابر کورسه اوله
جفته کورسه کورسه صالحه و حق تعالی ان کورسه و نقتنه
 و مقصود نقا ابر کشته و دلیلان بر کشته بر سر اید جفته کورسه قیوم
 صوب جید کورسه اول سر اید هلند بر سر قیوم اوله با قیوم اوله
 اوز نیند اغلند کورسه نیند قیوم و در سر اید جفته قیوم
 بر سر قیوم و دلیلان و در سر اید صوب قیوم بر قران نیند صواب
 المعوه و دلیلان بر کشته بر سر اید و نیند بر کشته کورسه
 اکصولی ابرینه قوی ایسه اول سر اید قیوم نیند و کورسه
 بر قیوم اید ابر کشته و دلیلان کورسه کورسه کورسه
 کورسه بر کشته و نیند اولش قیوم و دلیلان و صواب قیوم
 ایلله قیوم و دلیلان و جشمی صوابی ابر کورسه بر کشته کورسه
 صوبی نیند اوله و صوبی قیوم اوله بر کشته بر کشته کورسه
 کورسه اوله کورسه بر سر اید اوله اکصولی بر کشته کورسه اوله
 و اید بر کشته بر کشته کورسه کورسه کورسه کورسه

کورسه کجا سکی قدو کجا کا بر نولیت ایشه برکسنه کذوئی برکی بی
 بندی کورسه طایفه زیند سبیل فریدی وه لاله اولمقد فرود قادی کورسه
 وحق تعالی حضرت تازنه ده عالی لای ده جا کجا تیله کجا جهدی کورسه
 مشرک ایسه مسلمان اولمقد ونیده و فووب مشرک اولمسنه د لیلده کورسه
 توخا بیوه شدو فلانجام اللیله تازانه مینت کورسه فوتور کجی جسته لیلار
 ز برکد بونس بیوه بینه علی السلام کسی یورم دی صکره فرندن جسن
 اولای اکر کذوئی کجا بینه با بینه کورسه برین اسی کیشه با بینه
 دلدارن وانگله جستی دایم اوله انکهم حق قالی یورم شدو واعتمول
 جلیل الله جیسکا اولمقد فرود برکسنه کذوئی برکیه کوروب اولمقد و لایه دوتد
 کورسه خجانه کوره تکم حق قالی یورم شدو اغرتها اتفرقا اهلبا و حی
 کجا نابره دلدار برکسنه کذوئی صندی کورسه اناسی فرود اوله
 ز اولکه انه فرزند کی بر برکسنه کذوئی برکی صافونه الی کورسه
 اکر عرب ایسه ونه یا برن و نواله تکم حق قالی یورم شدو اقالما
 سلی الما عملنا کم الجار تیر ودعی کی سموز غوره د لیلار ز اولکه عرب
 سموز غوره تازی کی بر برکد و در و درضا اوله برکسنه کذوئی برکیه

کورسه کا برقیغوا ایشه کی قیغودن بجات و قور قوردهن امینک و لیلار
 تکم نوع بیغور علی السلام ایچنه کوری بجات نورای و جمیع بیل اولمسن
 بجات دهی بجات نورای فوله تقالی فایحینه و اصحاب السینه برکسنه
 کذوئی و زیاده صمنش کساره برنخته یاره سنده با بینه قور و تکل
 کورسه با د شاهیز بر غضب ایشه صکره بجات نوله و کج کوریک علمه
 دلدارن وهواد و یورم کی کورمک فوت اولمقد لیلار و اولیک کجی
 عسکر کسی ایله ایچنه کج لیشک صکره کور و زنده برکی کورسه
 بر منصب ایله مرتبه اولمسنه د لیلار اکر کج کور و یور و زنده کور
 اولمسنه جکر کورسه منا فخلق ایدیه یا تمام اولمسنه با سبله تکم
 شاعر ایدر بیت ترجوا الخجانه ولم تسلك مسلكها اذ التفتنه
 لاجتری علی البیس اکر کذوئی کجا بینه و فرود لای کور سنه کج
 عادل بنده خجانه کوریه یورم نیاده و قور قوردهن امین اوله کجی قانار زنده
 یورم کورسه ذایخ اولمقد د لیلار کور صلیح فووب ایله برکی بوندا
 کورسه اهل هوا اوله اما کجا هاری بارغنه تکم حق قالی یورم شدو
 بسلم الله جحرینا و صریبها ان ذیق لغفور رحیم اکر کذوئی اندر غوری
 کورسه

قورقسی ریشنه ویاغ خود صوقلدی با راستنغا زخمندنه اکار بر زحمت
 ایشنه اکار اولدودنه بالیج سینه خلاصا اولوب خصلت قیش ایاتی
 اولوب صویج بولتی کورس جمع دکا آندو کز سنه لر زیاده برلر ازلر اکار
 دن دن چقی میستر اولدی کورسه اول اولار دن بخا ت بولر **بلوغه**
 یعنی صویج کچک دلا بر سفید خاد مریا بر سفید غورته دلیلد و
 بلور سنو کی چک بولوی زاینه عورتمه دلیلد برکسنه صویج کچک
 دلگتی بعلند کی کورسه اوزردن کور یور لوطا اولر **برنج** یعنی
 صویج کچک بوخا ت شیطانله و خزن دان تی کتمش کینه دلیلد
 اکر اینجه صویج قویج کورسه متوی کینه دلیلد اکر اینجه صویج قوی
 کورسه معر اولک کینه دلیلد و دخی و شراستک اوزرینه چت اوله
کله یعنی قویغا مکر و صیلا بله مال لو کینه دلیلد اکر برکسنه کتلا
 بر قیوم دن صویج کویج بر قاب جمع ایلر کورسه و صیلا بله بله زر قابله
 اکر چکوب غیز نشینه قو کای کورسه لانه در ز کیره اما قنده طومر صیه
 برکسنه کتلا دخی بر قیوم دن صویج کویج بر باغ صویج کورسه اول عورت
 کتلا و دن حامله اوله اکر اوله بلور دن یا قیوم یا صویج صویج

کی رسا اولیسا اهلونقا اولر **در سفره** دلیلد معانی روز اولسنه دلیلد
 برکسنه کتلا دخی برون و کورسه بر با و شاهک سلطنته زیانینه و موصلتیه
 و اوله اکر کتلا دخی برون و کورسه و اولر و کتلا دخی کورس کورس
 ایسه بادشا هله خاله بولر و اکر کتلا دخی اکار بر حدی بر شرا ک
 کتلا دخی برون قازدی کورسا قاسی یا قاسی یا اهلند بری قی
 اولر برکسنه کتلا دخی برون و اعنسن در ده ساکن اولدی کورس کتلا
 ننگه قالی بیور سنه **دینا** افسکت من در قی اولر غیز دخی
 ذرع عنیدینک الحتم **برکسنه** کتلا دخی صاهله برده و بورد کور
 سفره سولیه ننگه قالی بیور سنه **الم** زاتم قی اولر دینه یون
 و دخی در کورس کتلا دخی کینه دلیلد و اولکشی نول اوله
 اکر کسه قزل قی بر شید و اکر کسه سولیه مکر کلفند اوله دخی
 در بول کسرا سلان سولیا کتله دلیلد کتلا دخی بول اوله کتلا
 اراسی برون کسری کورسا کسفره ایسه بولدی بر خسر سولیا
 کسفره دلا ایسه لای بر باغش یا باد شاه یا مکر کتلا دخی سفره نفع
 اینه اکر در کتلا دخی کورس اکار بر نلنن بارلر معن یا قیوم

قورقسی

دلیلان و در حق قسرا و نامکد دلیلان تا **توبت** حکله یا بر عظیم کشیده دلیلان
 و در حق ساقز و یکسینه دلیلان اگر بر اهل سفید بر تا توبت کارهای کورس
 سکنینه و مگله و عهده و نغمه و دلیلان ننگ حق خالی بیرون مشهور
 آن آیه مگله آن یا ننگ التابوت فیه سکنینه **حالی** از زین سلطان
 نصر بن ابی ذریع بر اوردی **صفحه** خانه او سفرم دلیلان و در حق اولی
 پادشاهه دلیلان و نیز که صفه روز معینید و آدم او زین جمع
 اولی خن اولی و ننگ پادشاه او زین جمع اولی و روز قزاقی آن زین خاسر
 اولی **سبب** قلیچینه او زم کوه و پشته و صاندی و بیرون کند و بی
 بر خیز ابراشه **حکایت** بر عظیم پادشاهه دلیلان و آنک معنی پادشاه
 مگله که قوتند دلیلان و آنک عقرب پادشاهک بر شاهنشاه دلیلان
 کوانوک زنجیری سمعنه دلیلان پادشاهک ملازمند دلیلان و آنک
 کده سحر پادشاهک عدل و ظلم ایشان سمعنه دلیلان و آنک نارکی
 حکمی فصلند دلیلان **مخار** قورق کسینه نونک اینست که دلیلان بر
 کسینه کند و بی بر و نشند ز قورقوب بر مغانه به خوری کورس بر
 دشمنان امیر اولی ننگ حق تعالی بیوهمشند **آذغان** قالیغار

جیراج حامله عورت و در حق کند و در حق امان و اونی و عالم و غنند دلیلان و نیز که
 حق نقال عترت و حضرت رسول صلا الله علیه و سلم **سیر** کجانبیل و در اول وقت
 و در حق جیراج خسته جاننده دلیلان بر کسینه کند و جیراجی سوزید و جیرا کورس
 اگر خسته ایسه فوژ اولی اگر سوزنکینه شغلندی یا نکی کورس
 سفا اولی و ضعیف جیراج حامله عورت و نیز دلیلان و در حق جیراج کورس
 کز اولی اینست که اشک او اینه دلیلان و در حق جیراج اینست که ز کیشید سکن
 دلیلان و نیز بر برده که یا نوز بسا اول برده کز اولی و ننگ اهل اولی
 و جیراج فیه عورت و دلیلان بر کسینه آنک کسک بر شسته و زین
 و در حق یاندر جی کورس اولی و در حق خطا ایل کنا ایشید بر کسینه
 بر جیراج یا بر قورقوب سوزی کورس اولی برده بر خسته فوژ اولی
 یا بر غایب خبری که و جیراج اگر با قورقوب خیره دلیلان اگر وصفی **البر**
 فزاید اندر شغری اولی **قفس** سزاید دلیلان بر کسینه کند و در حق قلیچ
 بر قفس صاقون الی کورس بر سر اخصاقون الی و بجند بر قورقوب سکان
 این اگر با شتی بر قفسه صوقوب با زاره کز کورس سزاید خصا تدر اولی
 شاه اولی و در حق اولی در حق قفس کورس کسینا اولی و شتی اولی

از قبیل اسماء استخوانی آن اند معنی **تاز و زو** و **کله** فایده دلیله در زبان که
 اندر ما اولان صلاح و فساد قلمند نسبت اولون بر بره و نام تاز و زو که
 اول بر لک قاصیج صبیح و فقیه قوی اوله و تاز و زو که قاصیج قاصیج معنی
 دلیله و البته معاصمه دلیله و معاصمات قاصیج معنی دلیله جمع اولان
 کجا آخر تاز و زو که سینه قوی و تاز و زو که قاصیج قاصیج معنی
 دلیله و اگر کند و هر که تاز و زو که سینه قاصیج معنی دلیله و اگر کند
 تقاضی سینه مشهور و از نام معنی کتاب و المیزان بالتسک **دوات**
 معنی تریا قرآن شد دلیله بر کسینه کند و تریا و اختصاص اوله ای کورس
 دوات جمع هر که تریا دوات و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا
 دلیله و در تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا
 دوات بر قلم سو قوی کورس بر اولان اوله ای **قوت** که کند و تریا
 اوله جمع هر که تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا
 الی کورس بر تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا
 هیبت دلیله **قوج** معنی تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا
 ایدر قوج بصلت چنگلکنه دلیله و التریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا

اولان

اولان قوج صیغه قاصیج تریا و تریا که سجه اوله قاصیج بود و تریا
 قوج که هر یک اولون سینه اشکار اولسنه دلیله و صور اولان قوج
 حامله معنی تریا دلیله اگر صوری دکلای کورس معنی و شاشی و سفین
 دوشتر سنه دلیله قوج صندی کورس معنی تریا اوله **دغیج**
بجوه سال سه خازنده دلیله که بونلک ایچنا اولان سنه لای
 کورس کن اوله کی سنه لای اولسنه دلیله **قران** سراجی قینه
 دلیله اوله کی سنه لای اولسنه دلیله اوله کورس سنه لای
 اوله **کس** خادمه دلیله و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا
 الی کورس بر تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا
 قونکاشه و تریا دلیله که بر کسینه کند و تریا و تریا و تریا و تریا
 تریا تریا تریا دوغه که قونکاشه نظر سینی کورس قونکاشه
 اگر ایچنه یون غوز قوری کورس بر مال فاسد لایه و تریا و تریا و تریا
 فاسد لایه **مشق** معنی تریا که مشق اوله و تریا و تریا و تریا و تریا
 معنی تریا حامله ایسه بر اولان و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا و تریا
 دلیله بر **قل** قونکاشه و خادمله و اوشتله اگر اولان صور ایچنه

ادی بلوقره و یادای بلوقره غلامه دلیدور هرکسند که کند و ی کمال مالک
 اواردی کورسه کلا اوارا و ایش **خجناک** صفره قبلدور و زنده دلیدور
 زبرک صفره آتی و **قیاف** حبیب و خجبه دلیدور **کریه** و زبره دلیدور
باب **خانقش سلاطین و وزیران** بیان
دلیدور سلاطین مطلقاً و منقلاً اما سلاطین مطلقاً سلاطین زنده و زنده
 و سلاطین دلیدور اگر کند و سلاطین دوشدای کورسه یا سلاطین کورسه
 و یا باغشادی و یا غرضی یا صندی یا ضایع ایندی یا عاریت و
 کورسه سلاطین زنده و منقلاً و یا برکسند کند و یا نده بر قلیچ
 یا سلاطین زنده برکسند کورسه و انکاه صلاش آندی کورسه کلا عزت
 و سلاطین زنده اگر انکاه صلاش آندی کورسه بر طایفه لیدر تراغ انکاه دلیدور
 انکاه منقلاً **قلیح** او شقه و منسبه و دله دلیدور و خجبه و فتنه بر دلیدور
 و قلیح غاشیه ماله و خادمه و عورت و دلیدور و دخی زنده و قلیح یازیم
 حق تعالی بیورمشور اما منقلاً ان یا تم غاشیه من غدا لانه و قلیح
 دخی عورت و دلیدور برکسند کند و قلیح منقلاً قلیح صندی کورسه
 و قلیح صندی کورسه عورتی و اولاکها مالیه ایسه ما و سنی

کورسه ذکر اولان لیدر برکسند و به مالایرینه و بلورسن قاید صلیح
 و یا بیحک عیال عمر نقصانده دلیدور اگر بر بلورسن کسند کند و به بر قاید
 صو و یوی کورسه و لی قویچ کورسه و کورسه آخر اولش اول و یا صلیح
 بوردن درغ کلش اول برکسند بر قاید برکسند کتوری کورسه بر
 عورت زنده و سلاطین اول **آب خانه** بیت الماله دلیدور برکسند
 آب خانه سنی سپوردی کورسه فقیر اوله اگر آب خانیه بال و یا نوزخ
 توکاری کورسه بر دنجامعت لیدر اگر و نوزخ کجانه سنی زنده
 کورسه کابری قویچ برکسند اگر کادش و جبهه بلدی کورسه حبس اوله
درغی اوچی اگر انکاه لیدی کورسه مرتبه بی کم اوله کورسندی
 بادشاه کورسه مرتبه بی و لایبی زنده اوله کورسند کورسندی
 و همیشه دلیدور **سرمه** آدم ایشی دیره و نیاده اصلاح انکاه و صلح
 عورت و دلیدور زیرا که کورس اصلاح بیورم و **جام** حبیب و خجبه
 و دلیدور اگر برکسند کند و به طلو جام و یوی نسنه کورسند کورسند
 اول کسند دن کند و به زنده محبت برکسندی جام بیک و یا نوزخ
 دلیدور **صراحی** مال امانت اولور قادی و یوی عورت و دلیدور **منقل**

ادی

سلامت اوله اگر قبلی صدی و قتی صدی کورسه و شوق قوت اوله
 عورت اولیسا که قلیج و قتی بیله صدی کورسه عورت او شوق بیله قوت
 اوله هر نسنه که محوفا اوله ایچنه که ورنسنه اوله بختی و قتی
 کبی واد وک و قالی کبی اوله کشتی ایله عورتیه دلیله بر مرزب
 کسنه بر قلیج قینه قوتی کورسه بر عورت اوله بکسنه کدورسه
 پادشاه قبلندن بر قلیج و بر لیلی کورسه بر نزلینه بر نسه و سالیگی
 جمله بوبله دره که بر کسنه قلیجی ایله اوردی کورسه اوله ورنه
 دیلیا ورنه اوله تنگ حق قالی بیورد سلفکم بالنسبه حلاله بر کسنه
 کدورقی قلیج ایله قوشنی کورسه و صکره اندر بی کدورقی صدی
 کورسه عورت نوبشیه و قلیج دیبکی عورتیه دلیله اگر قلیج دیبکی
 صدی کورسه عورتی قوت اوله بر کسنه کدورالده بر قلیج کورسه عورت
 حامله اوله و بر اوله اولان بشارته اوله اگر قلیج ایچنه اوله کورسه
 اوغل ساق اوله اگر اوقون اوله کورسه بر عمل اوله کورسه اوله اوله
 کورسه اولان دویله بر کسنه قلیجی ورنه اوله کورسه ووشمنیه
 قلم ایله بر کسنه دنیا قلیجند بکن نزله علم بیله قلیج کورسه قند قلیجند

دیلار

دلیله اگر اول قلیجی بر کورسه کورسه باکو که صفتی بار کورسه عورت اوله
 کورسه ضنه عورت اوله دلیله و قلیج ایله او نیک ولایه دلیله
 بر کسنه کدورقی بر قلیج ایله بخلدی کورسه قلیج اولکنه کورسه بر نزلینه
 ابرش اگر قصد نیاسه نزلتی بقا سوز اوله اگر زیاده چوق او زورف
 اولوب کتورسه ورنه کورسه سوز کورسه سوز اوله اوله و نزلینه
 عاجز اوله اگر کدور قلیجی قنده چکاری کورسه عورتی حامله ایسه
 اولان و عورتی حامله ایسه بر آد مه بر سوز حامله نشا اوله
 اگر قلیجی با سوز اوله کورسه سوز اوله اوله اوله اوله اوله
 کورسه طلبه نزل کسنه نزلت بفسندن عورت اوله اگر قلیجی کورسه
 نالهی کورسه سوزی قبول اوله جد قوماش وانشه و مصاحبه
 ویز زنده دلیله اگر الله جدا کورس با نازار و اوله انبشارت اورد
 کورسه بر اوله و غنا کورس قوتی ره نه قوتی با بر کورس اوله ورنه
 کورسه عورتی حامله ایسه بر قوت و عورت و عورتی حامله عورت
 قوت و عورتی دلیله اوله قوتی بو غنجه قوت و عورت و عورتی ایلی
 ووشناه صدی کورسه بر کسنه پادشاه کدور بر بجد اوردی کورسه

یا ای که هر چه ز روغن و برنج کورسه او غلظان و غیره بر کسند که در
یا چسب و یکدیگر کورسه و عری او زده اوله و یا ارقه سیخ چکام
سفره د لیلاد اگر یا بنی صندج و غیره صراحی و خج اوله و عین کورسه
قرنباخی یا ارغی یا برده سیخی یا شریکی فوتا اوله و عقید را اوله
دو سله در برنج **حکایت** بر کسند و شنده کورویکی یا نیک
بغده صفت صندج صندج کند و بخت را اوله که فلان دو ساله آه
بغاری المصنوعی که زده یا بنی اندام صنف کورسه و سیلخه دخی
کراخ و ان کورسه قرینت زعفران اوله و مغلط اوله بر کسند بر آنکه
یا بنی قرن کورسه و شنند بر شوزا شدن و ده شاه عربی یا
بله اوقاف خج شرب شولرون یکا سفره تکه د لیلاد و فارسی یا
دخی که آنکه در **مطرف** حسس با شبهه د لیلاد بر کسند که زوی بر
کوروی و آنه اوله کورسه کحافق خالی فضل و بر **خج و بخت**
حامله سی و آن کسند و او غلظ و دخی اندام پختی بود کسند
اکیونما خجه یا یکی النون که کورن ذریکه عرب بود مقاداره نصاب
دیر و نصاب صای دیکور بر کسند که زده بود پختی کورسه حکم

اکابر تزیینت و بره بر کسند که زوی بر جلا اوله طعم اندکی کورسا و از زینه
دیخی وزن اوله و یکی از اید و طعم اید و شکم خالی بود و شنده
و طعمی از زین اگر کند زوی بر جلا و مالک از لای کورسا کوعیشی
معطل ایسه یا حور فقیر لک ایسه حاصل صراحی اوله زین که حضرت
و سولصلی الله علیه و سلم برین رسند و جملدر زین مختلف دخی و جملدر
الذله و الصغاف و علی زین الفارسی بر کسند که زوی بر جلا مالک
اولدی اما کتوری بولند زوی کورسه که زوی بر لاشه فرود کشند
بولاشاق اید یا نه و شنند ز صغاف قرینا شده بولاشاق اید اگر بر
بارشاه جلالی حدردن اوزن اولمش کورسه و عینه ظلمها اید اگر کتوری
جلا دمر لایسه عزت و سلطنته د لیلاد که مر سوزا و لستی نل اوله
و فاده لوبقاده د لیلاد اگر کتوری بر کسند کورسه یا ای اوله اگر کتوری
کسند کورسه یا لیلی زیده اوله و شنند زوی کورسا اوزن اوله **یا لیلی**
سفره و قرینا شده و عری تر ترا و شغف و خج خالی بر یقین اولسند و لیلاد
شکم خج خالی بود شنده کما ان قاب قوسین یا ایدی بر کسند عریته
بر غلظان و یای و برنج کورسه و عریته دخی حاصل ایسه بر قرن و غیره

یا ای

و در حق حکم ساری و مینه و لیلاد و در حق قلیبه و در له و در مشعل و نظر
 بولسینه و لیلاد و **علم تراش** او مستند حسد و انوار و مینه لیلاد بر
 کسینه اندزه بر قلم تراش کور سه بر زینک و غلوه و در کرا بر عی تران
 و در مشعل کسینه بر قلم تراش لای کور سه عورتی در لیلاد و تکم حق
 تقالی بیرون مشند **قل کو تراش** ازا و صدیقا و اخلاقا لیکه در نه بی
 صد و در **کسینه** دشمنان مشند قوتی و در صفت و لیلاد و در حق و کیک
 و در صفت و امینه لیلاد تکم بر اهریم بی غیره استاد صغری کسینه
 ایلاد صد و در و اوطامید و در لای کسینه بر کور و کسینه و در قوت
 و لیلاد **پالنه** غزله و سلطنته و زینت و لیلاد **کتاب** ایشان
 اولی کسینه و لیلاد و در حق و لیکه و لیلاد بر کسینه و متقی لیلاد
 و یا عورتان متعلق بر نشند و لای کور سه بر عی تران و لیکه و در حق
 متقبل که در یک قوتی و در مینه و لیلاد **مخ** اشده ثابت اولی کسینه
 و لیلاد و در حق و لیکه و لیلاد بر کسینه و در عی تران و متعلق بر نشند
 صورتی کور سه بر عی تران و در حق و متقبل قوتی و در مینه و لیلاد
ایکله مطالبت و لیلاد **مخ** کسینه بر یاد ام ایرو سفید کسینه

دلیلاد

و لیلاد که در اندزه بر کسینه کور سه بر کسینه و در حق و لیلاد
 طهارتی صحیح اید و اوطامید و در عی تران و در کسینه و حرکت لیلاد
بیل صاحبین بر نشند و لیلاد و در حق و لیلاد و در کسینه و لیلاد
 بر عی تران و لیکه و در طارش بر کل اولی کسینه و در حق و لیلاد
 فرق اید و لیکه **کسینه** مالک کسینه و کسینه و لیلاد **کتاب**
 مال اجمنه بر آد و در طارش بر کسینه و در عی تران و لیلاد
مقصود قول در انوشی زیاد او اوستند لیلاد و در حق و لیلاد
 اید کسینه و لیلاد و در حق و لیلاد و لیلاد و در حق و لیلاد
 و لیکه که کسینه تراش بر کسینه و در کسینه کسینه و در حق و لیلاد
 کور سه که در کسینه و در عی تران و لیلاد و در حق و لیلاد
 و لیلاد و لیکه که کسینه تراش بر کسینه و در کسینه کسینه و در حق و لیلاد
 اولی بر کسینه و در صفتی و در حق و لیلاد و در کسینه و لیلاد
 حیات اید **ایکله** حسیله و مینه و در حق و لیلاد و در کسینه و لیلاد
 کسینه و لیلاد که در کسینه کسینه کسینه و در کسینه و لیلاد
 سترانی تراش اید **بیل** اشلی قوتی و کسینه و لیلاد **مخ** اولی و در کسینه

۷۲

و مساعدا برید کشیده دلدار و درخی جاسوس دلدار و درخی دایلمه تهر
اراسنی بر و کشیده دلدار و درخی کجا اهلانز نیکانسنه دلدار و
درخی شتر دلدار و دریا اسمی مشتاد و در شتر خردی را رود **سپهرک**
خادمه تقاضا ایوه خادمه دلدار و بومشق سپهرک خادمه خادمه
دلدار را که کند و ساری سپهرک المید سپهرک و در کوه سپهرک ایسه فقیرانه
او از زینه قور قور و درخی ساری سپهرک المیدسسته اولونه دلدار
اگر خسته می یوت ایسه اوله ساری زینه ساریه نقل سسته دلدار
کوزک بر نشسته کوه تر ضیاله دلدار و درخی دو مکان کوی مومنه
دلدار کوزک و ساری نده تر سعه کوه نده تر سعه کوه نده تر
ایشلایه اگر کند و درخی کوزک بقر کوه سپهرک ایسه و غلاف
دو غرضه کوه ساری کوزک و درخی ساری کوه ساری کوه ساری
درخی تر و درخی کوزک و درخی کوه ساری کوه ساری کوه ساری
کوه ساری کوه ساری کوه ساری کوه ساری کوه ساری کوه ساری
ویرنده بر کوه ساری کوه ساری کوه ساری کوه ساری کوه ساری

دلدار

دلدار و قور کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
خبر سوزد و درخی کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
کسته قور تهنه دلدار کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
ایله سفر ایوه و درخی کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
دلدار و درخی سفره و درخی کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
درخی مومنه **کلید** درخی کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
حق تعالی مومنه **نصرت** درخی کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
انکار و درخی کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
و درخی کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
برده عاید و درخی کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک

۷۳

دلدار

دليلد گره و ده گسندن بالذکر بالسنن از ان کورس عالله دليلد
 کس بالذکر عملدان و التزم بالذکر طوعی عملدان و دليلد زيرکذا التزم
 دوشده اما سنتر سنده و دشکم حق تعالی بپوشد و مهم من زمانه
 قبسطا بقره اليک و دهی در قباله در حق مال ذکا فته و دهی عادل
 کسبه دليلد و حکما ابد و در بر ساعت شادافه دليلد و دهی سوزند
 منتفقت حاصل اولو کسبه دليلد و اکشی حاکم و باطیب و با اعتداله
 کاه غز بر گسند با و شاه طرفه بر کاغذ کورس حاجی و والسنه دليلد
 زبوا که بر گسند و دشنده الله بر کاغذ کورس او نده نشند خاطر
 کل تکم حق تعالی بپوشد بچلوه قرطیس بدو نه و بچق کتبا
 و دهی کاغذ کتبه دليلد تکم حق تعالی بپوشد و لوز نا علیک
 فی قورطاس طلسم **روح** و عغه دليلد تکم حق تعالی بپوشد و کتبا
 له فالأرواح و روحی بادشاهده الی کورس قوته دليلد و دهی روح
 حامله عورت او غلان کتوبسنه دليلد **باب فاعشیر**
کیلیون و دشندن بپوشد ابد طویر لجملا منتهی
 اما جملا طویر لجملا بپوشد و افضل جدی و قالی در و بونه واسطی طویر

بر گسند کند و دهی ابله او در دهی کورس او در قورطاس و دشندن الله و کسبه
 بر ما لذی کسب تدرک او دشندن بپوشد و دهی قی ابله اولوق و عطا و بپوشد
 دليلد و **وزاق** مکمل و الهغه دليلد بر گسند کند و دهی در و دهی
 کورس بر مکس و دشندن کورس بر و زوق قویب بر او اولو کورس
 اکا حیلما ابله بپوشد بر گسند بر گسند عورتان و لالتا بپوشد
 اولو کورس حیلما ابله بر عورت اوله **آخ** مکمل الهغه دليلد
 و ادعا میدرس بر قورطاس کسبه ضرورت بولعه دلکله و قتلای
 او زنا و اوسوی حاشا غمز اولو کسبه هم خوره و هم طلاق بچسند خطله
 و دهی آخ سفز و کله دليلد خصصه یا در یا سفز اولو کسبه بپوشد
 دليلد و ترکه سو بپوشد و ترکه کورس و دهی بپوشد بر اطلال
 کسبه جنزه دليلد و برکه حرکی و یا بپوشد و بپوشد و بپوشد
 دشنبها مثل بپوشد اولسنه دليلد و برکه حیلما ضرر بپوشد اوله
 و اما دو کس و شاکت طیلد بر خوره و موافقته دليلد **شتر** سفز
 دليلد و سفز عدهی شتر اندر کورس قورطاس **در** و منفعت و قیوت
 شتر ابد کسبه دليلد و دهی شاکت و بپوشد اشیا شتر کسبه جنزه

دليلد

بر مرغانه و هیچ اولفند دلبلد بر کسند کدرا و از زنده اسکی برقی بر شوق بری
 بریا او سسته نعل کسیر و اللوحه و مکره هاند ز نسف و ادایسا اولفند دلبلد
 بر کسند کدو طبل نازی برقی برقی کورسه اقر با سبله مخاصره و ملتقی
 قیخته کوره در ستاره برودن و یاد بسیار داتا اولفند سلطنت ابدار دلبلد
 و قادران اولان ملیون و حی بویدد اگر بنبیدن و لسته شایع و اولفند دلبلد
 و کتان خاله و کدرا شغز قرد و حی دین و دنیا جمع شسته دلبلد و
 یکی طبل و عمر و زلفند دلبلد و قیغوز و لنده دلبلد و ترکا اوقیغیغی
 علیه السلام بلادن خلاص اولان نصکر و یکی طبل نکر و ساشا اولفند
 بر کسند کدو طبل نازی برقی برقی کورسه کد بر کتان و قیغمت
 اولند کد کد نصکر او بنده جفا کد کورسه کتان اولفند شسته طبل اولفند
 اگر جفا عیسیه جمع شسته اولفند بر کسند بر عالجی بر ایغیغی طبل نکر کور کور
 دین و دنیا طبل بر اولفند طبل نازی اسیه بن طبل بر اولفند بر کسند
 و طبل نازی بومی قسمل بختند اولان الی باره اولفند و اولفند
نقشب جاهله و عزت و مرتبه و قولیت و سفر و قر نداشت و اولفند دلبلد
 اگر کد و دنیا قسمل جاهله کورسه نقشب کد بکند و اولفند بر کسند

اولفند

و ولیند نصره در دلیدار تکم نوع بیغیر علی السام حق عالی دن قوی از زده
 نصر و خطبایاری حمض و جبر ایلیا و ایلام کند و نصره و ولیند فی
 ایند و جیب کیسب بندردی و نصره در سول صلا آنه طریکم و ولیند و نوزده
 برله نصره یواری انکم حق عالی بنو مندند عراقم زکم بنجسته لاف
 حق لایا که مستقیم ای معرین یعنی و ولیند برور و نصره در سول
 صلی الله علیه و سلم بیور مندند تعمیر از داد و اجا و گاه یعنی و ولیند صلا
 کور کل و خطار زیاده اولسونه برکسته کند و بر و ولیند صلا و جبر کور
 مضبی و منفی زیاده اولد و ولیند از لوز و جبر کور اولد از لوز
 اولد اگر بولند نصیه تولیت وه بنده صلاح ایرشا اگر بکنند کذاب
 بولت کجا اولد اگر بره در اولسد و بنده صلاح مال و دلیدار اگر بولند
 اولد بر بر و ولیند و جبر کور کور جالی زیاده اولد و تولیت جالی
 اولد اگر ولیند بی بائسته صلا کور کور مغرابه و جبر و ولیند عورده طیار
 هر که و ولیند و جبر دن و شرح نلشنه عورده منسوب اولد اگر کند
 و ولیند و جبر بیاض صلا کور کور کس ایچنه برنجی خا اولسد عورده جفته
 سوز سولیند اما عورت اندر زیا اولد و سوز و ولیند جسته کور اولد

و سیه

و سیه و ولیند اگر ایضا رفیق عالی کلمه تقویه دلیدار و ایضا تقویه
 اولد افع دلیدار برکسته بادشاهک و ولیند بی برکسته و معانی غلط
 کور مس مکندنه عزلا و لایه و در شاستی و فی سول ایسه عزلا اولد زبر
 حذیون تجا و زانکلا شلته بوقدر بجود بادشاهک قوتند دلیدار
 و جی وینک و صلاح آده دلیدار زیاده که تمویج کور دن و سعلا و جی
 تمویج سالتک اولد اولد و ولیند و لوق تمویج سالتک حفظنه دلیدار
 زبر که صیق و قالن در اگر کدوی بالگر یعنی رفیق کور کور کور فقیر
 اولد کن آدم اولسنه معمل اولد اولد ایله معاشا ایدنه بویزد
 سفه و در بائسته و ایضا که دلیدار برکسته کند و بر و ولند و برکده
 کور مس بر اولد سفه که اولد باشه اولسنه قور کور کور کور کور
 کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
 دخی اولد بویز که کینلورن ایسه اما انا دن یا قور کور کور کور کور
 بر و بائسته برسته و کینلورن قسته دخی جالی اولد برکسته کند و بر
 بادشاه بر بویز که بویز کور کور کور کور کور کور کور کور کور
 بویز که بویز که بویز کور کور کور کور کور کور کور کور کور

بپوشد زانکه کورسند گنجانند معارف آیه بامضیبت غنای اوله برکنه
 کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند
 اوله و بادشاه کند و بوز کند و قضا اندر هر که کورسند رعیتند عیال اوله
 اگر بادشاه ملک بویک بوزده دن کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند
 و در حین اوله تابع اوله بر بعضی مرتب باشی و زوز دن بوزک کورسند عیال
 او عیال اوله و اما بویک کورسند اوله **قضا** اگر او زوز بر هر کورسند
 قضا کورسند و این قضا ای المدا کورسند بر سره و قورسند قضا
 یکیکه و قورسند کورسند اوله و این قضا دن اوله سبب اوله که هر کورسند
 حرام اوله و غنیه حدیث شریف نبوی خیر و بر وضو که سوا شده
 کیمس خیمه **مطرق** در **عمره** و **لیلله** **کوکله**
 کشتک دیدند و قورسند و عیبتند و بدشاهنده و لیلله و نیکم حق قابل
 بیورسندله اذ هیل بیتیصلی هیل فالق علی وجهی بیانی بیورسند
 و عمرت کورسند که او را کورسند عورت و لیلله نیکم حق قابل
 بیورسندله هیل لباس کم و نیکم لباس لهنه . بکنه کورسند بوزده دن اوله
 کورسند حق فالق انما نمنزل برشا کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند

بپوشد

بپوشد کورسند عورتند مستغنی اوله اگر کورسند کورسند کورسند
 عورتند معارف آیه باشی کندله آریله بکنه کورسند کورسند کورسند
 استی بوز نیاسنده آریله اما عالمیه و بیکه بیکه الا بیچ اوله
 و مال الله حاصل اوله اگر کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند
 او زوز بر برقی اجله اگر بکنه کند و بوز کورسند کورسند کورسند
 اج عظیم اوله و آق کورسند و بید لیلله و باس کورسند کورسند کورسند
 و کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند
 بپوشد زوز کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند
 بپوشد کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند
 عادی ایسه اوله و لیلله عادی کله و بپوشد و لیلله اگر کورسند
 عیال کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند
 خست کند بخان بوز کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند
 بر قاس کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند
 بر بی بوز نشانی کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند
 آیه اگر بکنه کند و بپوشد بپوشد کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند کورسند

ویشان نظر ابرشته ننگ بوسف و طبله اسلام قصه سحر در وید و اسکران کلاک
تقیه و فقره و بوجده و لیلده و دوشده و ملک که ملک استی شانه لیلده
اکو یکی و قو کایسه صاحبناک یا صاحبی عمر تله عالی عجا و اورا کر کهنده
و ضعیف ایسه حال دیار اول و جملده اوله و یکی و قالن کو ملک صاحبناک
دیننده و شاننده و عمرنه و فرتنه دلیله برکسنه و نرنه بمنز بری ملک
کیدری کورسه دیننده نقش ابرشته ننگ حق تقیای بوسه شده **رایت**
اناسا و علمه شخص منم و بیلیغ نرنه و منم من بیلیغ و کینه و رایست اطم
حق کا عربی الخطاب و صیغه قصه امیری و بی و عقی و او زرنه تا اولین
حضرت سوسو حیلده طبله و کم بیورده که عملده زینی زاده کنگه دلیله
برکسنه کدو بی اکر انجدن کو ملک کیدری کورسه کز سفز اوله برکسنه
کدو کو ملک فی قرانه یازار کورسه قرانه مست اوله و یاشن کو ملک قیتق
دلیله ننگم شاه عربده **بیت** لبست النیا اجابت اغیاد علیکم **علم**
بیق کالایام نوبامیتنا برکسنه کدو کو کلکفی و زنده بر نالیب
کورسه عرضته منقلب سوز سوسو بیلدر اکر اندرین ناری کورسه بر
دیننده ایله و تمام اوله کن اندر عجا اوله اکر کنده نرنه کورسه بر نالیب

سور کورده

سور کورده چلا اوله ننگ بوسف و طبله اسلام قصه سید اکر کلکفی
توس کیدری کورسه بعضا حوالی انده غا الف اوله کلا اوله کورسه و نرنه
دیننده **دو کله و دو کله** و عورته دلیله برکسنه کدو بی بره و کله
اکلاری کورسه عزاب ایسه اولنده و یاب بریشنا اولمشا شی شی اوله **ایچ**
طون عجمی عجمی دلیله اکر کدو بی بر یکی ایچ طونده حال اوله اکر کورسه
بر یکی عجمی عجمی اوله اکر کدو ایچ طون بی چون اکر کورسه عورده
کشله کور نکره اوله اکر جوله اولسه عورده کیشیلر و نا و نخر اوله
و نه یکی ایچ طون کیدری کورجه و با کلکه دلیله اکر کدو ایچ طونده
بر یاشن کورسه عجمی عجمی حال اولمشا اوله برکسنه ایچ طونده مرد اوله
کدو عجمی عجمی نغصا دیورده عجمی ادا ایه و ده اندر اوله بی مال
دوره برکسنه ایچ طون بی توس کیدری کورسه عورده نرنه کل اکر
ایچ طون بی کور کلکسن کیدری کورسه فقره ن او زرنه قور قور اوله اکر کدو
بر ایچ طون کیدری کورسه عجمی عجمی کورسنه اوله زبر کدو ایچ طون نرنه کدو
و ده ایچ طون کیدری کورسه اوله کله دلیله و ده صاحبناک استی صلاصنه
دلیله اکر ایچ کدو بی کورسه اوله ایچ طون عورته دلیله و عورته

79

۷۹

قزداش و عس و کوبه دلیله را کند و بی قاندر پنج طوطی با قوطا قادی
 کور سه عورت سه برکتی قزدا به و در پنج طوطی با عس و سه قزدا و عس
 دلیله **فوشق** تا به یا قزداش یا عس و دلیله بر کسند کند و بی
 کرا بله دلیله را کور سه عس و کزک نصفند یا قزداش یا عس و دلیله بر کسند
 کند و بی قزداش کور سه عس و کزک نصفند **دلیله** **دلیله** یا قزداش
 بر کسند کند و بی بر کسند یا قزداش کور سه عس و کزک عس و کزک اولند
 حق تعالی بپوشد و یا ایها التی قزداش از اجل الخ قزداش جلایست
 اعمال حضرت اگر کند و بی قزداش کزک کور سه عس و کزک عس و کزک
 سلسله کزک و بی قزداش عس و دلیله را کزک ضایع اولد کور سه
 عس و سه عس و قزداش و عس و کزک عس و دلیله
 بر عس و کزک عس کور سه عس و کزک **کس** کزک زایه دلیله
 اگر تا میله کزک کور سه زیاده عس و اولند کن قزداش کزک اولد
 کند صاده قزداش کزک و کزک صاده و کور سه عس و اولد دلیله
عس و کزک **دلیله** **کزک** قزداش کزک عس و کزک اولد کزک
 کور سه یا ایها شاه کزک کور سه قزداش مال دلیله و کزک کور سه

مسئله

حنظل و انون و سلا و کزک رسند تا ایسه مگر به جمع اولد و مال دلیله
 اگر قزداش ایسه مگر به قزداش و دلیله را کزک کور سه عس و کزک کور سه
 حنظل و زیاده مال اطفا را بر **مقصر** و **عس** اندک مال اولد
 کسند مال دلیله را **بوزک** او شغف و عس و قزداش و عس و
 و عس و دلیله و مکله و مال و طوطی و دلیله بر کسند التوت
 بوزک کور سه حامله عس ایسه او غلا و عس و کزک عس و کزک
 و عس و کزک و دلیله کزک و عس و دلیله
 اکلا صد و سی بود بر کسند و عس و بوزک کزک کور سه کلا
 دخت ایله مال اولد زور که در بر کزک عس و کزک اولد کزک
 بوزک کزک طاسخی و عس کزک کور سه بر عس و کزک اولد یا مال دلیله
 طاسخی و بوزک عس و کزک طاسخی و دلیله و بوزک کزک بوزک
 یا عس و ایسه عس و بوزک طاسخی و دلیله و عس بوزک یا دلیله
 او زبینه دلیله و بوزک قاسی هبینه دلیله و یا دلیله بوزک
 ایله عس و ایسه عس و دلیله و بوزک قاسی یا دلیله بوزک
 دلیله بر کسند کزک بوزک اولد ایله بوزک عس و بوزک کزک

بنی اللقر وحق تعالی که صدقاً بقتضای او قرار داده عقیق طایفه را بشود برکسند
 بود کلری بگوید یا عزیزی که بخدی کورس اولیله جعوا وغیر و غده بر
 کسند سرجه بوضعند بوزنی چتر ووب یا نانه که بوضع کردی که در طایفه
 چتر ووب آورده بوضع کردی یا خود بنده سرجه بوضع کنی که در سرجه
 اوزن نه قرار داد که ابره که بوزنی بر بوضعند یا آنرا بوضع کنی که بقتضای
 طایفه کورس عود کند ویدر خیا نسا ابره برکسند بوزنی وند مستند
 کورس او سوز را بلیه عودتند معارف اید و بوزنی یاد شاهدان کردن
 کسبه قولیده دلایلند که قرارند ایسه بر خمدل در این شبهه متوقفاً اول کسند
 ایسه بر خلاصه آفته متوقفاً اول که مر بوزنی که بوزنی کورس یاد شاه
 بکسند که اگر عزت کتا بوشتر برکسند یاد شاه هدی بوزنی بوزنی الی کورس
 بر کسند اینست متوقفاً اول و بقرین بوزنی بوزنی بوزنی قانین
 مستور بیدر قانین بوزنی بوزنی او بنی ابوالول که بر بوزنی ایسه او بنی بوزنی
 بر بوزنی اول که حامله عودت و نندانه کسند بوزنی کورس بوزنی
 اوله بقیه بر اولمش و بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 در عهده اقدیلر قنده کلری ایته بکند و نندانه کورس که کسند اوله بوزنی بوزنی

بنی

استند و بوزنی کورس بوزنی کورس اوله بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 و یا بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 السلام سلکی خاتم ایلد بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 ایلد کند و بوزنی بوزنی کورس اکر بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 با باسی اولیسه با باسی اولوب کند و بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 اولش و کلله ما سنی و مقنونی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 یا بوزنی کورس اکر بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 شکم حق تعالی بوزنی بوزنی او ما کسنا یا کسنا بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 صا تلور کورس اکر بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 و قاشینی و بوزنی بوزنی کورس اوله بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 اقدیلر و سلم سخته شیخ اولیله اکر کند و بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 کورس کن نقشاری مخالف اولوب و مر بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 کورس هم و شبهه و مر اکر اکر اکر اکر اکر اکر اکر اکر اکر اکر اکر اکر
 مستوی اوله بری بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی
 کورس نقشاری بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی بوزنی

فوجدت ختم ابراهیم بیون در کبر سن بر مؤذن کشتی سن و رضا اندک و رفتند
 مقام ازان و بر وی کشتی را از غری طعما من و عورتان و ذبحی کلمه
 مستحق اولی **دلیل** کشتی قیغوبه دلیلار و عورتان و زینت دلیلار
 و بیون کل جنته اولی و دلیلار نمک حق تعالی بر سرشدر بخاون نه امن
 اساور من ذهب و دخی التون یوزک یزینت دلیلار و قیغوبان و انمشا
 دروشلورن بری کوکه **کتابت** حضرت رسول صلوات الله علیه علیهم اجمعین
 رایت قیغوبی التام کات بیری سوارین من ذهب **مختص** فی نهان قنار
 ای نظار و یغ یا تو کسنته و سنه کوردی کوردیم کالومه التونین
 کی بیلار و ادرینا و زوزینت و افرام و چو دلیلار تیل کوان سلطه بودی
 نینه تعبیل بندک سورد بیلر که اوله ما لکذابین احدی العیس والآخر
مسئله الکذاب یعنی بولری کی بلا خبیثه تا بر اینه کمر بر کبیر
 و بری مسئله لکذاب و دخی بیلار عورتیه و ادرشده دلیلار و
 کشتی بیلار دینه دلیلار و بر اجنت زور لور ندر بود بیلر که حق
 تعالی بر سرشدر و محل اساور زینت و دخی بیلار با دشا کلام
 زیاد و اوله دلیلار **مخال** کشتیله قیغوبه و عورتان و زینت

دلیلار

دلیلار و دخی کشتیله حبه و قدر نونه دلیلار **مطلق** عورتان و ندر اولی
 احسانه دلیلار و دخی اندک کرماله دلیلار طوق با دشا هفت انگله
 خلفت اولسه نغنه و کرمته دلیلار و طار طوق دین ایشده بجنگه دلیلار
 ننگ حق تعالی بر سرشدر **سیعلق** قون ما لکلور ابوم القیوم **ص**
 عورتی و یا قراوشی قولخنده کورنه کسبه تجارته دلیلار و اولی زینت
 دخی آبادان بر لره تجارته دلیلار بر کسنته کندو قولخنده اجناس دلیلار
 کورسه دنیا نیشتره کمال و دین ابرش بر او قش کسنته قولخنده لجر
 اولی کی نخبیر لور عورت کورسه عورتانک علی ارضان اوله عورت
 دخی بولیه دخی کورسه کمال اوله کورسغه کسنته کورسه اولی
مصف قراوشی حفظ ایه اکالتونیه ایسه قرانک و کلن حفظ ایه
 اگر اجناس اولسه و غلا نیشتر و ازان اولی بر لجه اوله اگر ایه بر لجه
 کسنته کورسه اگر قراوشی و حق نصیب اوله اگر عورتیه قولخنده نیشتر
 کورسه بر کسنته اولی **بانی** عورتان کورسه کشتیله قولخنده دلیلار
 بر بویه بانی کورسه کور کسنته قولخنده بویه بولا نیشتر اولی اگر
 بیون بانی اولی کسنته بوشنته کورسه اولی بولیه بر عورتیه دلیلار اولی و **مطلق**